

**BYRÅDETS
ÅRSBERETNING
2018**

INNHOLDSFORTEGNELSE

OM ÅRSBERETNINGEN	3
BYRÅDSLEDEREN HAR ORDET	4
ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER.....	8
OSLO KOMMUNES REGNSKAP FOR 2018	13
PERSONALRESSURSER – ARBEIDSGIVERTILTAK.....	45
HELHETLIG VIRKSOMHETSSTYRING	58
FINANSFORVALTNING I OSLO KOMMUNE	61
KLIMABUDSJETT	67
BYKASSENS REGNSKAP 2018	75
KAPITTELVIS GJENNOMGANG AV MÅL OG RESULTATER	89
BYRÅDSAVDELING FOR ELDRE, HELSE OG ARBEID	89
BYDELENE	106
BYRÅDSAVDELING FOR OPPVEKST OG KUNNSKAP	142
BYRÅDSAVDELING FOR BYUTVIKLING	161
BYRÅDSAVDELING FOR MILJØ OG SAMFERDSEL	180
BYRÅDSAVDELING FOR NÆRING OG EIERSKAP	210
BYRÅDSAVDELING FOR KULTUR, IDRETT OG FRIVILLIGHET	231
BYRÅDSLEDERENS KONTOR	252
BYRÅDSAVDELING FOR FINANS	259
OSLO KOMMUNES KARANTENEUTVALG	270

Om årsberetningen

Byrådets årsberetning beskriver hvorvidt sektorenes og virksomhetenes hovedmål, tjenesteproduksjon og økonomi i budsjettet for 2018 er oppnådd. Det gis dessuten en systematisk omtale av hvordan de ulike målformuleringene i budsjettet er fulgt opp.

Årsberetningens Del I inneholder en beskrivelse av rammebetingelser, økonomiske resultater i Oslo kommune med bakgrunn i regnskapsredegjørelsen, jfr. byrådssak 1053/19, personalressurser og arbeidsgivertiltak, virksomhetsstyring samt finansforvaltning og forsikringer. En stor del av tabellene og grafene har tidsserier fra 2014. I tillegg er det laget en samlet omtale av status på klimaarbeidet og oppfølging av klimabudsjettet for 2018.

Del II inneholder en sektorvis gjennomgang av mål og resultater i virksomhetene. For ytterligere informasjon vises det til virksomhetenes egne årsberetninger som er tilgjengelig på kommunens nettsider. Byrådet vil legge frem egne saker til bystyret om årsregnskap/ årsberetninger for hver enkelt bedrift/foretak. Videre inneholder Del II en beskrivelse av de økonomiske resultatene for bykassen i Oslo kommune og karanteneutvalgets virksomhet.

Presentasjonen av sammenligningstall mellom Oslo kommune, landet uten Oslo og de øvrige storbyene (Stavanger, Bergen og Trondheim) er videreført. Presentasjonene er plassert under de respektive hovedmålene de hører til. Det understrekes at KOSTRA-tallene for 2018 er foreløpige tall fra SSB. Resultatene må brukes med forsiktighet da det erfaringsmessig forekommer feilregistreringer som følge av ulik forståelse av hvilke data som skal registreres på de ulike KOSTRA-funksjoner og KOSTRA-arter, samt noe dårlig kvalitet på grunnlagsdata i mange kommuner. Grafene anses likevel å fange opp hovedtrekk i Oslos utvikling og gi et bilde av forskjeller i tjenestetilbudet mellom Oslo, landet for øvrig og de øvrige storbyene. Videre minnes det om at grafene ikke viser kvaliteten på de tjenester som ytes.

I vedlegg 1 til årsberetningen gis det tilbakemeldinger på flertallsmerknader fra bystyrekomiteéenes behandling av årsoppgjøret for 2017 og budsjettet for 2018 og oppfølging av bystyrets verbalvedtak i budsjettet for 2018. Det gis også tilbakemelding på verbalvedtakene fra bystyrets behandling av sak 227/18 ”Revidert budsjett – effekt av regnskap 2017 mv.”, samt kontrollutvalgets merknader vedrørende årsoppgjøret for 2017. Det går frem av vedlegget at det er gjort et omfattende arbeid for å følge opp bystyrets verbalvedtak og merknader.

Vedlegg 2 til årsberetningen inneholder bydelsstatistikk for 2018. Utvalget av tabeller gjenspeiler de obligatoriske måltallene som er vedtatt av bystyret i budsjett for 2018.

Byrådslederen har ordet

I 2018 har vi økt takten på gjennomføringen av løftene til Oslos innbyggere, på vei til målet om en grønnere, varmere og skapende by med plass til alle.

Oslo er fortsatt en av Europas raskest voksende hovedsteder, selv om veksten har avtatt noe. Byen vår har allerede passert 680 000 innbyggere, og forventes å passere 800 000 om cirka ti år. For å møte denne veksten, gjennomfører byrådet et taktskifte for å bygge flere boliger, barnehageplasser og skoler. Vi utvider også kollektivtilbudet slik at folk får hverdagen til å gå opp samtidig som luften blir renere.

Grønnere Oslo

Vårt klimaarbeid og -forpliktelser har gjort Oslo til en av svært få byer i verden som jobber helt i tråd med målene i Paris-avtalen. Vi har satt i gang en historisk oppgradering av trikkenettet og kjøper inn 87 nye trikker. Med bedre kollektivtrafikk reduseres biltrafikken, som gir bedre luftkvalitet.

En god illustrasjon er at det var 500.000 færre bilpasseringer gjennom bomringen i januar 2018 enn i januar 2017. Dette gjør en forskjell i livene til innbyggerne våre med kroniske og akutte luftveislidelser. Oslo er kåret av EU til Europas miljøhovedstad i 2019. Det er en fantastisk anerkjennelse for arbeidet kommunen, næringslivet og innbyggerne gjør for å redusere klimagassutslippene, forbedre bylufta og gjøre byen grønnere.

Varmere Oslo

Vi lever stadig lenger. Det er bra, men det betyr også at fellesskapet skal ta vare på flere eldre i årene fremover. Fram mot 2040 får Oslo nesten 50 000 flere eldre, og antallet eldre over 80 år doubles. Byrådets mål er at eldre skal være sjefer i sitt eget liv og at de skal kunne bo trygt hjemme så lenge de ønsker det, og få pleie og omsorg når de trenger det. Fordi Oslo også skal være en by der det er godt å bli gammel, enten man er frisk eller om man trenger pleie og omsorg. I løpet av 2018 øker vi antallet årsverk i hjemmebaserte tjenester med 160 årsverk slik at flere eldre kan bo trygt hjemme lenger. For hele perioden er det hittil kommet på plass nesten 350 nye årsverk. Vi er på god vei til å nå målet om 500 flere årsverk i denne bystyreperioden, slik vi lovet i 2015. Byrådet planlegger omfattende vedlikehold og oppgradering av Oslos sykehjem, samt etablering av flere Omsorg+ livsstilsboliger for eldre.

Hovedstaden med plass til alle

Ulike mennesker skal ha like muligheter til å leve gode liv i Oslo. Alle barn og unge skal ha mulighet til å ta del i idrett, kultur og frivillighet. I 2018 har vi fortsatt arbeidet for å tilrettelegge Oslo for fysisk aktivitet, spesielt for barn og unge. I 2018 ble tre nye kunstgressbaner ferdige og seks kunstgressbaner ble rehabilitert. Ved utgangen av 2018 er det 94 kunstgressbaner i Oslo. Det ble bygget to flerbrukshaller, og gjennom året var det godt over 1 million besøkende på publikumsbadene.

Oslo skal være en trygg by å bo i, og det er uakseptabelt å begå lovbrudd. Det er en politioppgave å hindre det, men Byrådet samarbeider godt med politiet. I arbeidet med forebygging gir vi flere ungdommer mulighet til sommerjobb og aktiviteter. I sommerferien 2018 ble det satt av ekstra midler til ungdomstiltak i alle bydeler, men med en ekstra vekt på levekårsutsatte områder. Nær 1250 ungdom ble ansatt i sommerjobb i kommunen, en innsats som også ble videreført i juleferien. Byrådet satte også av 15 millioner kroner i 2018 til

innsats rettet mot unge lovbytere. Det er etablert et 3-årig prosjekt som involverer bydeler, skoler, politiet og andre aktører som driver ungdomsarbeid.

Skapende Oslo

Som hovedstad er Oslo en motor for Norge. Vi er vertskommunen som legger til rette for at det skapes nye verdier. I 2018 ble det skapt over 14.000 flere arbeidsplasser med utgangspunkt i fagmiljøene som ligger her, kombinert med spirende, kreative oppstartsmiljøer. Oslo har to universiteter og et tett samarbeid mellom akademia og næringslivet. Byrådet støtter oppstartsmiljøene, som nå er samlet i 25 lokaler rundt om i Oslo. Slik bidrar vi til verdiskaping, innovasjon og samarbeid.

Kunnskapsbyen

Alle barn over ett år skal få barnehageplass og unge skal få skolegang med trygge voksne rundt seg som gjør dem i stand til å bruke sine talenter og leve gode liv. I 2018 ble det etablert 1.152 nye barnehageplasser. Det innebærer at vi har bygget over 2.000 nye barnehageplasser siden vi tok over. Fordi det er viktig at alle barn over ett år får mulighet til å leke med andre unger og lære seg norsk i trygge omgivelser.

Vi er i rute for å nå målet om 3.000 plasser i bystyreperioden. Vi har også innført to barnehageopptak i 2018. I enkelte områder er det likevel mange barn i barnehagealder som ikke går i barnehage. Byrådet satser derfor på rekruttering til barnehager, blant annet med kommunal ordning av gratis kjernetid i barnehagen, som er en mer omfattende ordning enn det staten legger opp til. De yngste elevene skal få mer tid og tettere oppfølging av lærerne. Byrådets mål om 200 flere lærere til de yngste elevene ble oppfylt i 2018.

Oslo som arbeidsgiver og tjenesteskaper

Byrådet ønsker at Oslo skal være en åpen, demokratisk og tilgjengelig kommune preget av tillit og nærhet mellom innbyggerne og kommunen. Innbyggernes behov er førende i utviklingen. Et eksempel er Oslonøkkelen: en app byens innbyggere kan bruke for å få tilgang til mange av kommunens lokaler. Oslonøkkelen lanseres i 2019.

Med 53.000 medarbeidere er Oslo kommune en av Norges største arbeidsgivere. Tillit skal være det bærende prinsippet i styringen av Oslo kommune. Et nært samarbeid med medarbeidere og tillit til deres fagkompetanse og vurderinger ligger til grunn for vår styring av kommunen. Byrådet vedtok i 2017 rammeverk for tillitsbasert styring og ledelse som gjelder for alle kommunens virksomheter. Dette har vi fulgt opp i 2018 ved at det er satt i gang tiltak både sentralt og lokalt som støtter opp om prinsippene.

Oslo kommune har satt en gullstandard for et seriøst arbeidsliv i kampen mot arbeidslivskriminalitet. Som en av landets største innkjøpere setter vi klare krav. I 2017 innførte vi Oslomodellen for et seriøst arbeidsliv. Ved utgangen av 2018 var 250 kunngjøringer gjennomført med Oslomodellens krav, og byrådet har arbeidet for å utvide Oslomodellens virkeområde til helse- og omsorgssektoren.

I 2017 gjorde Oslo kommune en byttehandel og fikk hele eierskapet til Hafslund. Dette var Norgeshistoriens største krafttransaksjon og ga oss kontroll på selve arvesølvet - vannkraften. I 2018 tok vi ytterligere grep gjennom å samle eierskapet i Hafslund og E-CO Energi. Sammen med selskapet vurderer byrådet hvordan man best kan møte fremtidens muligheter og styrker selskapets evne til å skape langsiktige verdier for kommunen og innbyggerne.

Byrådet har i sitt tredje år kommet langt i arbeidet med å innfri løftene vi ga i 2015. Vi styrker eldreomsorgen, vi skaper like muligheter for alle uavhengig av bakgrunn og vi er godt i rute med å sørge for at Oslo blir en grønnere, varmere og skapende by med plass til alle. Jeg gleder meg til å fortsette arbeidet i 2019.

Signatur

Raymond Johansen

Del 1

Oslo byråd 2018. Foto: Sturlason

Økonomiske rammebetingelser

- Oslos frie inntekter (inkl. eiendomsskatt) var 45,4 mrd. i 2018
- Vekst i frie inntekter (ekskl. eiendomsskatt) fra 2017 på 1,6 mrd.
- Oslo ble trukket 5,7 mrd. i skatteutjevningen i 2018
- Inntektene fra eiendomsskatt ble 1,4 mrd. i 2018
- Oslo fikk 7 602 flere innbyggere i 2018
- Både fødselsoverskudd og netto tilflytting

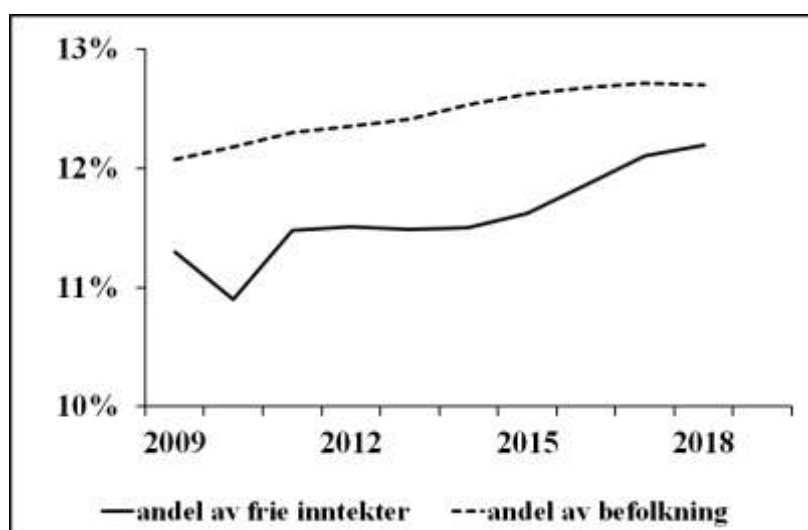
Frie inntekter i 2018

Størstedelen av kommunens inntekter kommer fra inntekts- og formuesskatt fra Oslos innbyggere og rammetilskudd fra staten. I tillegg innførte Oslo kommune eiendomsskatt i 2016. Sammen utgjør disse inntektskildene kommunens frie inntekter. I 2018 fikk Oslo kommune 45,4 mrd. i frie inntekter hvorav inntekts- og formuesskatten utgjorde 33,6 mrd., rammetilskuddet 10,4 mrd., og eiendomsskatt 1,4 mrd.

Inntektene fra inntekts- og formuesskatt i 2018 både for kommunesektoren samlet og for Oslo kommune ble høyere enn budsjettert. Skatteanslaget for kommunesektoren ble først nedjustert i Revidert nasjonalbudsjett 2018 med 500 mill., men ble i statsbudsjettet for 2019 oppjustert med 2,4 mrd. sammenlignet med anslaget i Revidert nasjonalbudsjett 2018. Bakgrunnen var ekstraordinært store uttak av utbytter til personlige skattytere for inntektsåret 2017, som trolig skyldes tilpasninger til skattereformen. Endelige tall viser at inntekts- og formuesskatt for kommunesektoren samlet ble 4,2 mrd. høyere enn anslått i statsbudsjettet for 2018. Inntektene fra skatt på inntekt og formue i Oslo ble 1,9 mrd. høyere enn i Oslos opprinnelig budsjett.

Frie inntekter utgjør i overkant av 72 % av kommunesektorens samlede inntekter. Fra 2017 til 2018 økte Oslos frie inntekter (ekskl. eiendomsskatt) med 1,6 mrd., tilsvarende 3,8 %. Dette var noe høyere enn veksten i kommunesektoren samlet som var på 3,1 %.

Oslos andel av kommunesektorens inntekts- og formuesskatt var 17,1 % i 2018 mot 17,3 % i 2017.

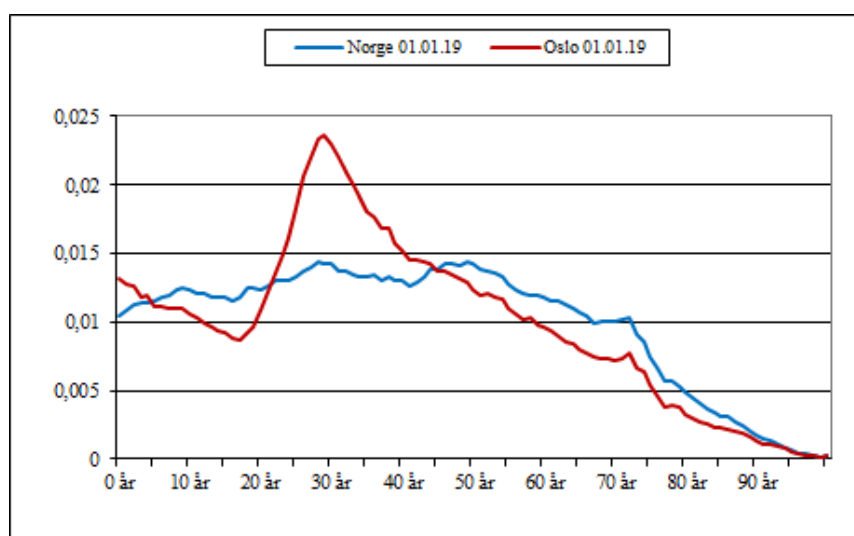

Figur 1.1 Oslos andel av landets befolkning og kommunesektorens frie inntekter (ekskl. eiendomsskatt)

I 2018 gikk 12,2 % av kommunesektorens frie inntekter til Oslo kommune. Oslos andel av frie inntekter er noe lavere enn hva innbyggertallet alene skulle tilsi. Dette har sammenheng med at alderssammensetningen og bosettingsmønsteret i Oslo er beregnet å være mindre kostnadskrevende enn i gjennomsnittskommunen. Oslo får derfor lavere rammetilskudd per innbygger enn gjennomsnittet.

Figur 1.1 viser at Oslos andel av landets frie inntekter har økt de siste årene. Dette henger blant annet sammen med endringer i inntektssystemet for fylkeskommunene og befolkningsvekst.

Figur 1.2 viser aldersfordelingen til befolkningen i Oslo og landet per 1.januar 2019. Figuren viser andel av befolkningen for hvert årskull og viser at Oslo har flere små barn, færre skolebarn og svært mange flere unge voksne enn landsgjennomsnittet.

Figur 1.2 Befolkning i Oslo og landet fordelt på alder

Rammetilskudd fra staten

Fra 2017 til 2018 økte rammetilskuddet til Oslo med 7,7 %, mens veksten på landsbasis var 2,3 %. Sammensetningen i rammetilskuddet fra 2016 til 2018 er vist i tabell 1.1.

Tabell 1.1 Oslo kommunes rammetilskudd 2014 – 2018. Mill. kr

	2014	2015	2016	2017	2018	Endring 2017-2018
Rammetilskudd brutto	13 983	14 375	14 701	15 496	16 137	4,1 %
Skatteutjevning	-3 801	-4 242	-5 170	-5 843	-5 742	-1,7 %
Rammetilskudd netto	10 181	10 133	9 531	9 654	10 395	7,7 %

Skatteutjevningen

I inntektssystemet for kommunesektoren omfordeler inntekter fra skattesterke til skattesvake kommuner og fylkeskommuner. På bakgrunn av den løpende skatteinngangen i den enkelte kommune og fylkeskommune beregnes et skatteutjevrende trekk eller tillegg på rammetilskuddet. Oslos samlede trekk i skatteutjevningen i 2018 var 5,7 mrd. som ble fordelt til andre kommuner og fylkeskommuner.

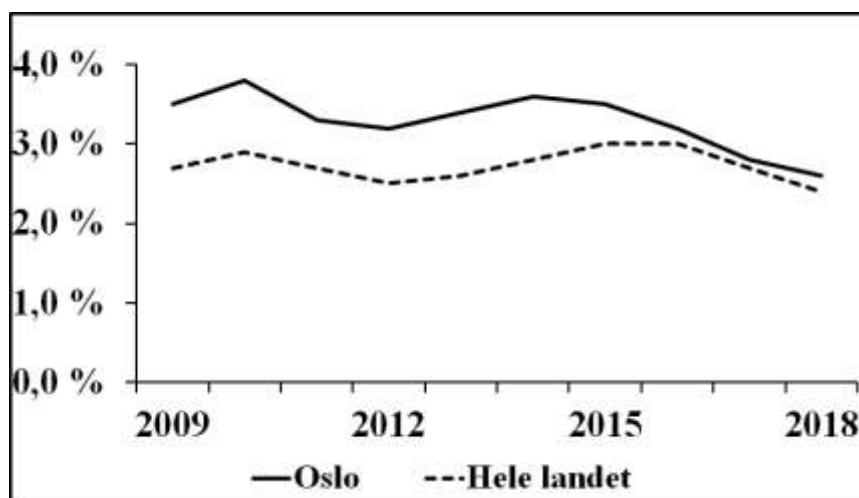
Eiendomsskatt

For å øke kommunens inntekter og mulighet til å gi et bedre tjenestetilbud til byens befolkning, innførte bystyret i 2017 eiendomsskatt på all fast eiendom i kommunen. I 2018 utgjorde eiendomsskatten 1 436 mill.

Redusert arbeidsledighet i 2018

I 2018 var i gjennomsnitt 2,6 % av arbeidsstyrken i Oslo registrert hos NAV som helt ledige, mens landsgjennomsnittet i samme periode var 2,4 %. Dette er en nedgang i ledigheten fra året før, både for Oslo og for Norge.

Figur 1.3 viser at det i perioden 2009-2018 har vært høyere ledighet i Oslo enn i landet samlet men at forskjellen har blitt betydelig redusert de siste årene.

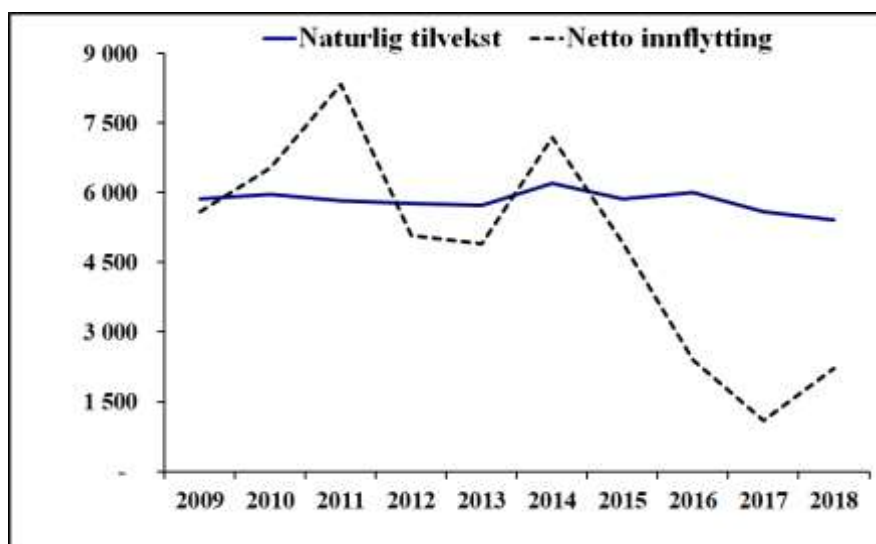

Figur 1.3 Registrert ledighet i % av arbeidsstyrken

Fortsatt vekst i befolkningen i Oslo

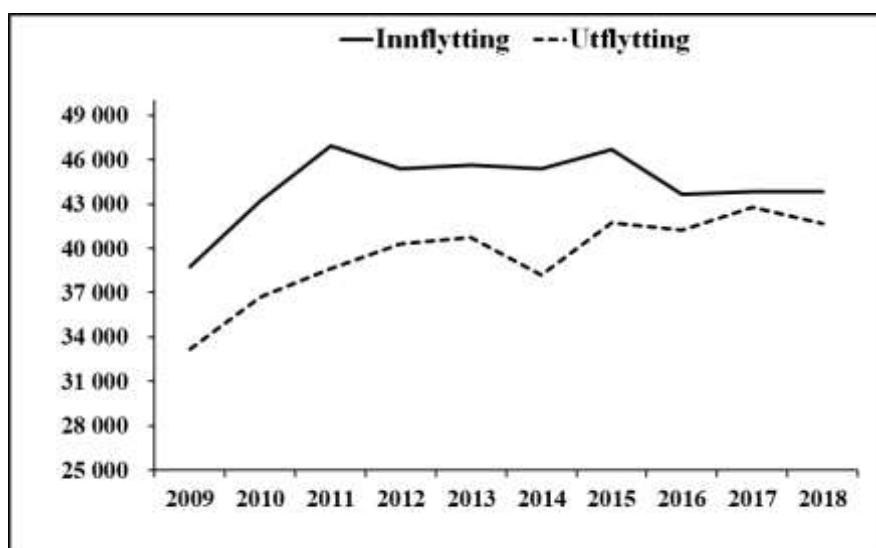
Per 1.januar 2019 var det i følge Statistisk sentralbyrå bosatt 681 071 personer i Oslo. I løpet av 2018 vokste Oslo med 7 602 personer (1,1 %). Befolkningsveksten i 2018 var 892 høyere enn i 2017 og innebar dermed et lite oppsving etter flere år med avtagende folketilvekst. Det var en økt netto innflytting til Oslo som sørget for at folketilveksten var høyere i 2018 enn i 2017.

Det ble født 9 309 og døde 3 894 personer i Oslo i 2018. Naturlig tilvekst, dvs. fødte minus døde, på 5 415 er litt lavere enn de siste årene, men sto allikevel for 71 % av den samlede folkeveksten i 2018.

Figur 1.4 Naturlig tilvekst og netto innflytting

Det er stadig høy flytteaktivitet både inn og ut av Oslo. I 2018 flyttet 43 867 personer inn til Oslo, mens 41 653 flyttet ut, dvs. at omtrent like mange som i 2017 flyttet inn, men noen færre flyttet ut.

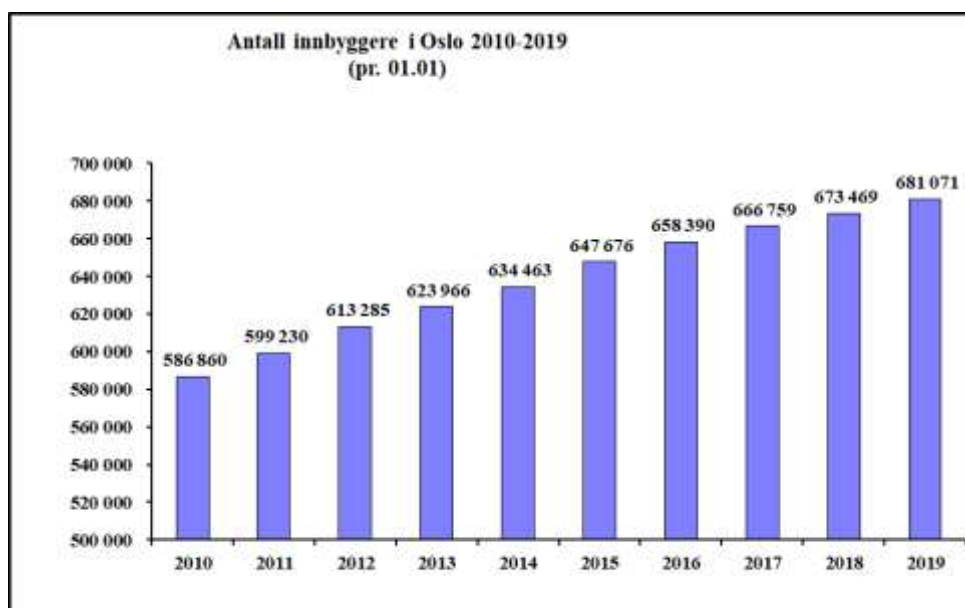

Figur 1.5 Innflytting og utflytting

Flyttetapet til andre kommuner i Norge var betydelig mindre i 2018 enn i 2017. I 2018 var det i alt 31 404 innflyttinger fra andre kommuner til Oslo, mens det var 32 764 utflyttinger fra Oslo til andre kommuner.

Nettoinnvandringen til Oslo var noe høyere i 2018 enn de foregående to årene, men antall innvandringer var allikevel lavere. Nedgangen i antall innvandringer ble veiet opp av at antall utvandring gikk enda mer ned. I 2018 var det i alt 12 436 innvandringer til Oslo og 8 889 utvandring. Vi må tilbake til 2006 for å finne et år med færre innvandringer til Oslo.

I tillegg til flytting inn og ut av Oslo er det også en betydelig flytting innenfor byens grenser. I 2017 flyttet i underkant av 90 000 personer internt i Oslo.

Figur 1.6 Utviklingen i antall innbyggere i Oslo siste ti år

I perioden 2010 til 2019 har befolkningen i Oslo økt med om lag 94 200 personer eller 16 %. Den årlige befolkningsveksten i perioden har variert mellom 6 710 i 2017 til 14 055 i 2011.

Tabell 1.2 Befolkning fordelt på aldersgrupper i perioden 2010-2019

Befolkning pr. 1. januar

Alder	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	%-endring 2010-2019	%-endring 2018-2019
0	9 968	9 941	9 740	9 802	9 524	9 845	9 569	9 681	9 235	9 002	-9,7 %	-2,5 %
1-5	39 504	40 600	41 548	41 892	42 353	42 409	42 192	41 897	41 672	41 031	3,9 %	-1,5 %
6-12	40 946	41 857	42 898	44 049	45 071	46 645	48 522	49 698	50 497	50 986	24,5 %	1,0 %
13-15	16 344	16 620	16 733	16 789	17 062	17 238	17 524	17 944	18 700	19 257	17,8 %	3,0 %
16-18	16 489	16 512	16 750	17 082	17 351	17 478	17 565	18 013	18 097	18 211	10,4 %	0,6 %
19-66	403 807	413 059	423 377	430 613	437 043	445 937	453 181	458 012	462 322	468 003	15,9 %	1,2 %
67-79	36 729	37 705	39 547	41 420	44 142	46 553	48 611	50 547	52 045	43 622	46,0 %	3,0 %
80-89	18 676	18 265	17 910	17 526	17 067	16 528	16 214	16 001	16 059	16 162	-13,5 %	0,6 %
90-	4 397	4 671	4 782	4 793	4 850	5 043	5 012	4 966	4 842	4 797	9,1 %	-0,9 %
SUM	586 860	599 230	613 285	623 966	634 463	647 676	658 390	666 759	673 469	681 071	16,1 %	1,1 %
Sum endring fra året før	11 385	12 370	14 055	10 681	10 497	13 213	10 714	8 369	6 710	7 602		

Det var 9 002 0-åringer i Oslo pr 1.1.2019. Dette er 2,5 % færre enn pr 1.1.2018. Det var også en nedgang i antall barn i alderen 1-5 år med 1,5 %, mens antall barn i barneskolealder 6-12 år økte med 1 % fra 2018 til 2019. Antallet unge fra 13-15 år økte med 3 %, mens antall i alderen 16-18 år holdt seg relativt stabilt og økte kun med 0,6 %.

Aldersgruppen 67-79 år økte med 3 % fra 2018 til 2019. Blant de eldste var aldersgruppen 80-89 år relativt stabil, med kun en liten økning på 0,6 %, mens det ble litt færre i gruppen 90 år og over (-0,9 %).

Det vises til bydelskapittelet i årsberetningens del 2 som viser hvordan befolkningen er fordelt på Oslos 15 bydeler.

Oslo kommunes regnskap for 2018

- Driftsinntekter på 62,4 mrd.
- Driftsutgifter på 59,9 mrd. (inkl. 3,1 mrd. i avskrivninger).
- Lønn og pensjon utgjør 30,6 mrd. eller 51 % av driftsutgiftene.
- Netto finansutgifter på 2,3 mrd.
- Netto driftsresultat på 3,2 mrd.
- Etter årsoppgjørdisposisjoner ble overskuddet på driften ca. 1,2 mrd.
- Det ble investert for 10,2 mrd.
- Beregnet gjeldsgrad på 49,5 % ved utgangen av 2018.

Oslo kommunes regnskap består av 7 selvstendige regnskaper – ett for bykassen inklusiv underliggende etater og bydeler, i tillegg kommer fem kommunale foretak med hvert sitt regnskap, samt et eget regnskap for kommunens ”interne” bank – lånefondet – hvis formål er å ta opp eksterne lån som igjen lånes ut til bykassen og kommunale foretak til de investeringene som skal finansieres med lån.

Det er ikke et lov- eller forskriftskrav at det skal avlegges et konsolidert kommuneregnskap. I del 1 av byrådets årsberetning er det likevel, så langt det lar seg gjøre, lagt opp til en samlet fremstilling av Oslo kommunes regnskap for 2018, som omfatter driftsregnskap, investeringsregnskap samt balanseregnskap. I del 2 av byrådets årsberetning er det redegjort mer i detalj for hvert av de enkelte selvstendige regnskapene.

Driftsregnskapet

Tabell 1.3 Driftsregnskapet

	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Avvik 2018	Tall i mill. Regnskap 2017
Sum driftsinntekter	-62 372	-59 930	-56 781	2 442	-59 732
Sum driftsutgifter	59 879	59 619	54 769	-260	56 909
Brutto driftsresultat	-2 493	-311	-2 012	2 182	-2 823
Sum finansinntekter	-1 684	-1 669	-1 594	14	-1 624
Sum finansutgifter	3 999	4 086	3 663	87	4 696
Sum netto finansutgifter	2 316	2 417	2 068	101	3 072
Motpost sum avskrivninger	-3 501	-1 695	-1 694	1 806	-2 802
Sum netto driftsresultat Oslo kommune	-3 228	412	-1 637	3 640	-2 553
<i>Brukt slik:</i>					
Overført til investeringsregnskapet 1)	1 411	1 459	413	49	873
Inndekking av tidl. års regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	2
Avsetninger til fond 2)	4 726	2 178	1 357	-2 548	3 137
Sum overføringer og avsetninger	6 136	3 637	1 771	-2 499	4 012
Bruk av tidl. års regnskapsmessig mindreforbruk	-1 640	-1 640	0	-0	-476
Bruk av fond	-2 450	-2 409	-134	40	-2 425
Sum bruk av avsetninger	-4 089	-4 049	-134	40	-2 901
Regnskapsmessig mindreforbruk Oslo kommune	-1 181	0	0	1 181	-1 442

1) Av overført beløp på 1 411 mill. fra drift til investeringsregnskapet i 2018 gjelder 921 mill. bykassen og 490 mill. de kommunale foretakene. Det er overført 49 mill. mindre enn regulert budsjett som skyldes at Oslo Havn KF, pga investeringsetterlep, kun har hatt behov for å overføre 45 mill. av budsjettet på 94 mill. i overføring fra drift for å finansiere sine investeringsutgifter.

2) I 2018 er det avsatt 4 726 mill. til fond, hvilket er 2 548 mill. mer enn regulert budsjett. Dette skyldes i all hovedsak avsetninger av ubrukte øremerkede midler med 1 804 mill. og mindreforbruk på ordinær drift i virksomhetene etter 5 %-reglene med 933 mill. Disse

midlene tilbakeføres til virksomhetenes drift i 2019. Det vises til omtalen av kommunens balanseregnskap i årsberetningen hvor det er redegjort nærmere om fondsbeholdninger.

Oslo kommunens netto driftsresultat i 2018 ble om lag 3,2 mrd.

Netto driftsresultat omfatter driftsinntektene fratrukket driftsutgiftene og netto finansposter. Et positivt netto driftsresultat kan benyttes til å finansiere utgifter i investeringsregnskapet og avsettes til fond for senere bruk.

Samlet netto driftsresultat for Oslo kommune i 2018 ble 3 228 mill., hvilket er 3 640 mill. bedre enn regulert budsjett som var negativt med 412 mill. For bykassen er netto driftsresultat 3 478 mill. bedre enn budsjettet mens samlet netto driftsresultat for de kommunale foretakene er 162 mill. bedre enn budsjettet.

Høyere netto driftsresultat enn budsjettet skyldes i hovedsak forsinket bruk av øremerkede midler med 1 804 mill. og mindreforbruk på ordinær drift i bykassevirkosighetene og på sentrale avsetninger, hvorav 433 mill. for Utdanningsetaten og 360 mill. for bydelene (inkl. sentrale bydelsavsetninger). I tillegg ble det bl.a. merinntekter på 418 mill. fra inntekts- og formuesskatt og mindreutgifter på netto finansposter med 101 mill.

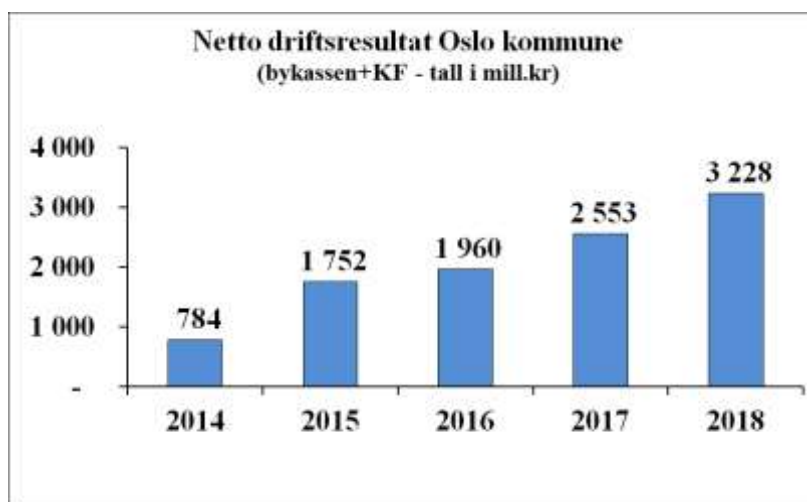
I opprinnelig budsjett for 2018 var Oslo kommunes netto driftsresultat positivt med 1 637 mill. I løpet av 2018 ble budsjetterte utgifter økt gjennom bl.a. rebevilgninger av ubrukte øremerkede midler, overført mindreforbruk og bruk av regnskapsmessig overskudd fra 2017, jf. bystyresak 227/17 Revidert budsjett 2018 – effekt av regnskap 2017 mv. Bruk av slike avsetninger i 2017 medførte teknisk sett at budsjettet netto driftsresultat ble tilsvarende redusert. Til sammen ble budsjettet netto driftsresultat i saken om revidert budsjett redusert med om lag 2,9 mrd. På den annen side ble budsjettet netto driftsresultat på slutten av året økt med i underkant av 0,6 mrd. da økte skatteinntekter bl.a. ble disponert til å øke overføringer fra drift til investering og til økt fondsavsetning, jf. bystyresak 368/18. Disse to budsjettjusteringssakene er hovedårsaken til at regulert budsjett for netto driftsresultat for 2018 fremstår som negativt med 412 mill.

I 2017 ble samlet netto driftsresultat for Oslo kommune 2 553 mill., hvilket er 675 mill. lavere enn netto driftsresultat for 2018. Resultatforbedringen skyldes netto finansutgifter som var 756 mill. lavere i 2018 enn i 2017. På den annen side økte driftsutgiftene (eksklusiv avskrivninger) med 81 mill. mer enn driftsinntektene fra 2017 til 2018.

Tabell 1.4 Netto driftsresultat

Tall i mill.

Netto driftsresultat	Avvik vs regulert budsjett		2017	2016	2015	2014
	2018	2018				
Bykassen	-2 754	3 478	-1 985	-1 513	-1 486	-608
Undervisningsbygg Oslo KF	-363	72	-395	-309	-162	-129
Omsorgsbygg Oslo KF	18	53	-37	-25	-18	2
Boligbygg Oslo KF	7	-2	17	3	-5	-8
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	-9	5	-16	8	-11	
Karea Oslo KF						-1
Oslo Havn KF	-127	34	-137	-124	-70	-40
Sum Oslo kommune	-3 228	3 640	-2 553	-1 960	-1 752	-784

Figur 1.7 Netto driftsresultat Oslo kommune

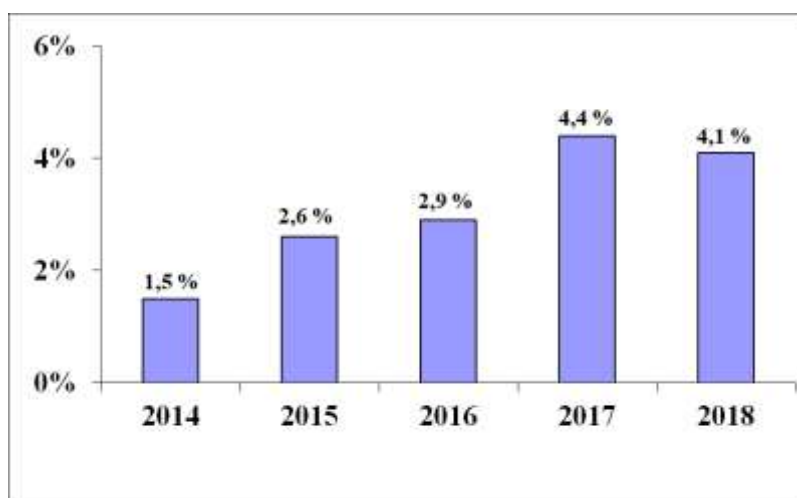
En beregnet resultatgrad i 2018 på 4,1 %

Resultatgraden viser størrelsen på kommunens netto driftsresultat sett i forhold til driftsinntektene. Kommunens egen norm for resultatgraden er at den skal være minimum 1,5 %. I beregningen av resultatgraden korrigeres det for driftsresultatene til Oslo Havn KF og de gebyrfinansierte etatene innen vann, avløp og renovasjon, samt for endringen i bruken av øremerkede midler.

Tabell 1.5 Resultatgrad

	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2018
Korrigert netto driftsresultat bykassen	-1 568	-2 186
Korrigert netto driftsresultat kommunale foretak	-100	-348
Sum korrigert netto driftsresultat Oslo kommune	-1 668	-2 534
Resultatgrad Oslo kommune	2,7 %	4,1 %

Beregnet resultatgrad i opprinnelig vedtatt budsjett for 2018 er 2,7 %. En beregnet resultatgrad basert på regnskap 2018 viser 4,1 %. Uten ovennevnte korrigeringer er resultatgraden i 2018 på 5,2 % mot 2,9 % i opprinnelig budsjett.

Figur 1.8 Resultatgrad

Oslo kommune fikk et regnskapsmessig overskudd i 2018 på 1 181 mill.

Oslo kommunes regnskapsmessige mer-/mindreforbruk fremkommer ved å korrigere netto driftsresultat for overføringer til investeringsregnskapet, inndekking og bruk av tidligere års regnskapsmessig mer-/mindreforbruk, samt justert for avsetninger til- og bruk av fond.

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruket tilsvarende summen av alle budsjettavvik i driftsregnskapet, og viser således hva som er kommunens overskudd/underskudd som bystyret beslutter hvordan skal disponeres/inndekkes i påfølgende budsjettår.

Tabell 1.6 Regnskapsmessig overskudd

	Tall i mill.		
	regnskap	reg. budsj.	avvik
Netto driftsresultat	-3 228	412	3 640
Overført til inv.regnskapet	1 411	1 459	49
Netto fondsavsetninger	2 276	-231	-2 508
Bruk av tidl. års overskudd	-1 640	-1 640	0
Regnskapsmessig overskudd	-1 181	0	1 181

Etter ovennevnte årsoppgjørdisposisjoner fremkommer et samlet regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) for Oslo kommune i 2018 på 1 181 mill. I 2017 hadde Oslo kommune et regnskapsmessig mindreforbruk på 1 442 mill.

Tabell 1.7 Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	Tall i mill.				
	2018	2017	2016	2015	2014
Bykassen	-965	-1 198	-324	-369	-136
Undervisningsbygg Oslo KF	-72	-49	-83	-30	-16
Omsorgsbygg Oslo KF	-57	-71	-42	-17	-1
Boligbygg Oslo KF	0	-4	-27	-5	-8
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	-5	-4	2	-6	
Karea Oslo KF					-1
Oslo Havn KF	-83	-116	-124	-73	-23
Sum Oslo kommune	-1 181	-1 442	-599	-500	-185

De 5 kommunale foretakene hadde til sammen et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) i 2018 på 216 mill. mot 244 mill. i 2017.

Bykassens fikk et regnskapsmessig mindreforbruk på 965 mill. i 2018 mot 1 198 mill. i 2017.

Figur 1.9 Regnskapsmessig mindreforbruk

Tabell 1.8 – Oslo kommunes driftsregnskap 2014-2018 fordelt på inntekts- og utgiftsarter etter KOSTRA

Tall i mill.

	2014	2015	2016	2017	2018	%- endring 2017- 2018	%-andel av drifts- inntektene 2018
Inntekts- og formuesskatt	-25 237	-27 093	-30 588	-32 713	-33 567	3 %	54 %
Eiendomsskatt	0	0	-254	-1 155	-1 481	28 %	2 %
Rammetilskudd	-10 181	-10 133	-9 531	-9 654	-10 395	8 %	17 %
Andre statlige overføringer	-2 213	-2 228	-2 406	-3 233	-3 424	6 %	5 %
Overføringer med krav til motytelse	-4 258	-4 481	-4 355	-4 775	-5 063	6 %	8 %
Andre overføringer	-177	-97	-145	-162	-161	0 %	0,3 %
Brukerbetalinger	-2 018	-2 106	-2 127	-2 129	-2 117	-1 %	3 %
Andre salgs- og leieinntekter	-5 162	-5 618	-5 553	-5 911	-6 164	4 %	10 %
Sum driftsinntekter	-49 246	-51 757	-54 958	-59 732	-62 372	4,4 %	100 %
%-endring fra året før	3,1 %	5,1 %	6,2 %	8,7 %	4,4 %		
							%-andel av drifts- utgiftene 2018
Lønnsutgifter	19 493	20 088	20 783	22 003	23 240	6 %	39 %
Sosiale utgifter	6 777	6 389	6 765	7 164	7 392	3 %	12 %
Kjøp-varer og tj. til komm.tj.produksjon*	7 569	7 786	15 069	15 985	17 362	9 %	29 %
Kjøp-tj. erstatter komm.tj.produksjon	8 977	9 674	10 411	10 739	11 211	4 %	19 %
Overføringer	4 875	4 832	4 840	5 586	5 559	0 %	9 %
Avskrivninger	2 348	2 742	2 712	2 802	3 051	9 %	5 %
Fordelte utgifter*	-353	-310	-7 499	-7 370	-7 938	8 %	-13 %
Sum driftutgifter	49 686	51 202	53 082	56 909	59 879	5,2 %	100 %
%-endring fra året før	4,6 %	3,1 %	3,7 %	7,2 %	5,2 %		
Brutto driftsresultat	440	-555	-1 877	-2 823	-2 493	-12 %	
Eksterne finansinntekter	-1 698	-1 710	-1 671	-1 624	-1 684	4 %	
Eksterne finansutgifter	2 823	3 255	4 300	4 696	3 999	-15 %	
Sum netto eksterne finansutgifter	1 125	1 545	2 629	3 072	2 316	-25 %	
%-endring fra året før	20 %	37 %	70 %	17 %	-25 %		
Motpost avskrivninger	-2 348	-2 742	-2 712	-2 802	-3 051	9 %	
Netto driftsresultat Oslo kommune	-784	-1 752	-1 960	-2 553	-3 228	26 %	
<i>Brukt slik:</i>							
Overført til inv.regnskapet	166	193	487	873	1 411	62 %	
Avsetninger	2 389	2 954	3 090	3 139	4 726	51 %	
Bruk av avsetninger	-1 957	-1 895	-2 215	-2 901	-4 089	41 %	
Regnskapsmessig mindreforbruk	-185	-500	-599	-1 442	-1 181	-18 %	

*Kjøp av varer og tjenester til kommunal tjenesteproduksjon og fordelte utgifter må ses i sammenheng når det gjelder økning fra 2015 til 2016. Dette skyldes at Kommunal- og moderniseringsdepartementet bl.a. har bestemt at artene 290 Internkjøp og 790 Internsalg i KOSTRA kontoplan fra og med budsjett og regnskapsåret 2016 utgår. Artene som tidligere ble benyttet er i hovedsak fra 2016 bokført på kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon og fordelte utgifter.

Oslo kommunes driftsinntekter økte med 2,6 mrd. (4,4 %) til ca 62,4 mrd. i 2018 sammenlignet med 2017. De frie inntektene (inntekts- og formuesskatt + rammetilskudd fra staten), som utgjør 71 % av driftsinntektene i 2018, økte med 1,6 mrd. (3,8 %). Inntekter fra

eiendomsskatt økte med i overkant av 0,3 mrd. fra 2017 til 2018 og utgjør 2 % av driftsinntektene i 2018.

Driftsutgiftene økte med ca. 3 mrd. (5,2 %) til i underkant av 60 mrd. i 2018. Lønnsutgiftene (inkl. sosiale utgifter), som utgjør 51 % av driftsutgiftene i 2018, økte med ca. 1,5 mrd. (5,0 %).

I perioden 2015-2017 har veksten i driftsinntektene vært større enn veksten i driftsutgiftene. I 2014 og i 2018 var det motsatt - veksten i driftsutgiftene var større enn veksten i driftsinntektene.

Nedenfor redegjøres det nærmere om innholdet i enkelte av de ulike inntekts- og utgiftsarter i KOSTRA-tabellen for Oslo kommunes driftsregnskap. Skatt og rammetilskudd, lønn- og pensjonsutgifter og finansposter, er særskilt omtalt i egne avsnitt.

Inntektsarter KOSTRA

Andre statlige overføringer (totalt ca. 3,4 mrd. i 2018) gjelder psykisk helsearbeid og barnehager, flyktningetilskudd, boligtilskudd og tilskudd fra den statlige rentekompensasjonsordningen.

For *overføringer med krav til motytelse* (totalt ca. 5,1 mrd. i 2018) er ca. 1,75 mrd. momsrefusjon fra staten. Videre utgjør refundert sykelønn ca. 1,3 mrd. I tillegg er det ca. 1,4 mrd. knyttet til diverse statlige refusjonsordninger spesielt innen helse- og sosialsektoren og skolesektoren. Resterende 0,65 mrd. er knyttet til refusjoner fra private og andre kommuner/fylkeskommuner.

Brukerbetaling (totalt 2,1 mrd. i 2018) gjelder primært salg av tjenester til kommunens innbyggere i bydelene, Helseetaten, Velferdsetaten og Aktivitetsskolen.

For *andre salgs- og leieinntekter* (totalt ca. 6,2 mrd. i 2018) er ca. 2,4 mrd. avgiftspliktige gebyrer for salg av tjenester fra Renovasjonsetaten, Vann- og avløpsetaten og Oslo Havn KF. Øvrig avgiftspliktig salg utgjør ca. 1,1 mrd. og er primært knyttet til diverse virksomheter innen sektoren for miljø og samferdsel i tillegg til Plan- og bygningsetaten, Gravferdsetaten og Munchmuseet. Ca. 1,9 mrd. er inntekter fra utleie av kommunale boliger/lokaler/tomter og gjelder i hovedsak Boligbygg Oslo KF i tillegg til Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Omsorgsbygg Oslo KF og bydelene.

Utgiftsarter KOSTRA

Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon viser totalt ca. 17,4 mrd. i 2018. Ca. 7,9 mrd. av dette er interne transaksjoner mellom virksomhetene (jf. linjen fordelte utgifter i tabellen med 7,9 mrd.). Av øvrige utgifter gjelder ca. 4,2 mrd. leie av lokaler/grunn fra eksterne, vedlikehold av egne bygg og til innleid arbeidskraft og kjøp av konsulenttjenester. Videre er det brukt ca. 2,6 mrd. til energi, serviceavtaler/vaktmestertjenester og til renholds- og vaskeritjenester. Til transport, diverse gebyrer/lisenser og til kjøp/leie av utstyr er det til sammen brukt ca. 1,3 mrd.

For *kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon* (totalt ca. 11,2 mrd. i 2018) gjelder ca. 5,5 mrd. bydelene knyttet til driftstilskudd og til kjøp av barnevernstjenester fra private. Videre er 2 mrd. driftstilskudd til private sykehjem betalt av Sykehjemsetaten og 1,93 mrd. kjøp av kollektivtjenester fra Ruter. Ca. 0,33 mrd. er benyttet fastlegetilskudd og

pasientskadeerstatning. Innen VAR-sektor er det benyttet ca 0,3 mrd. til kjøp av eksterne tjenester.

For *overføringsutgifter* (totalt ca. 5,6 mrd. i 2018) gjelder ca. 3,5 mrd. overføringer til private og andre, hvorav ca. 1,6 mrd. til økonomisk sosialhjelp og barnevern, ca. 0,6 mrd. i diverse sosiale boligtilskudd, ca. 0,3 mrd. til kultur og ca. 0,2 mrd. i tilskudd til trossamfunn. Videre inkluderer overføringsutgiftene merverdiavgift på ca. 1,75 mrd. betalt til staten knyttet til kjøp av varer og tjenester til drift som gir rett til momskompensasjon.

For *avskrivninger* (totalt ca. 3,1 mrd. i 2018) er ca. 1,7 mrd. knyttet til avskrivning av anleggsmidler i de kommunale foretakene.

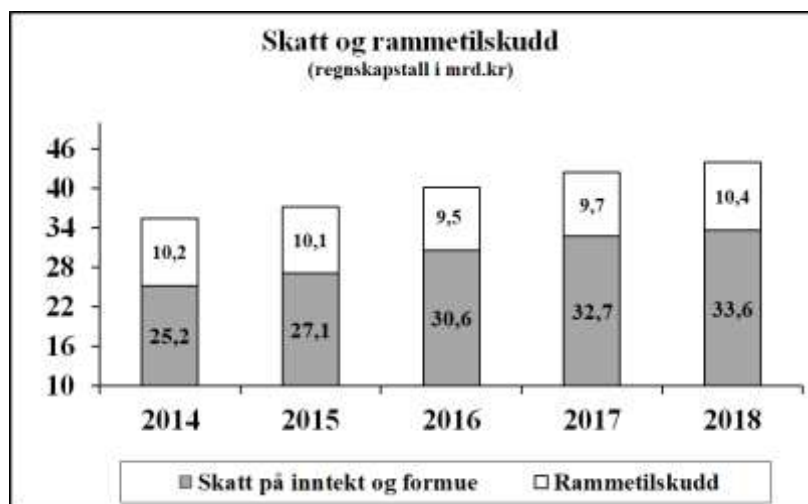
44 mrd. i frie inntekter i 2018

Oslo kommunes frie inntekter (inntekts- og formuesskatt + rammetilskudd fra staten) for 2018 ble 43 962 mill., som er 1 182 mill. høyere enn opprinnelig budsjett og 379 mill. høyere enn regulert budsjett.

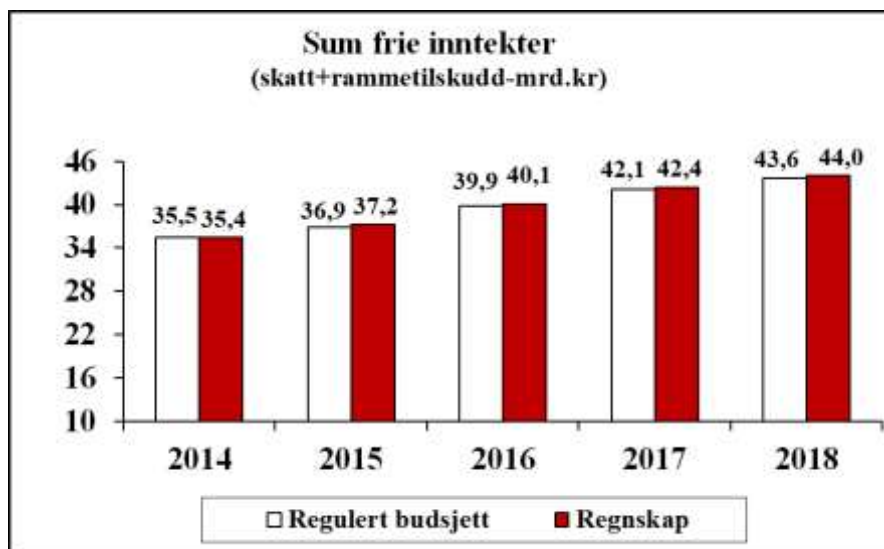
Oslo fikk 33 568 mill. i inntekter fra inntekts- og formuesskatt i 2018, som er 1 918 mill. høyere enn opprinnelig budsjett. Budsjetterte inntekter fra inntekts- og formuesskatt ble til sammen økt med 1 500 mill. i løpet av året, jf. bystyresak 368/18, og endelig skatt ble 418 mill. høyere enn regulert budsjett.

Rammetilskuddet ble 10 395 mill., som er 735 mill. lavere enn opprinnelig budsjett og 39 mill. lavere enn regulert budsjett. Reduksjonen i rammetilskuddet sammenlignet med opprinnelig budsjett skyldes at trekket gjennom skatteutjevningen økte som følge av økte skatteinntekter.

Gjennom skatteutjevningen får kommuner og fylkeskommuner med høye skatteinntekter et trekk i rammetilskuddet, mens kommuner og fylkeskommuner med lave skatteinntekter får et tillegg. I 2018 utgjorde Oslo kommunes trekk i skatteutjevningen til sammen 5 742 mill., hvorav 4 742 mill. ble fordelt til andre kommuner og 1 000 mill. til andre fylkeskommuner.

Figur 1.10 Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd

Figur 1.11 Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd, regulert budsjett og regnskap

Det vises for øvrig til omtale av frie inntekter i kapitlet ”Økonomiske rammebetingelser”.

Eiendomsskatt i 2018

Eiendomsskatten ble på 1 436 mill. Dette er 174 mill. lavere enn opprinnelig budsjett og 49 mill. lavere enn regulert budsjett. I 2018 er det utgiftsført 44 mill. Dette er knyttet til rettinger for inntektsårene 2016 og 2017. Ser man på inntektene isolert er disse 4 mill. lavere enn regulert budsjett.

Utgifter til lønn og pensjon på driften ble ca. 30,6 mrd. i 2018

Samlede utgifter til lønn (inkl. sosiale utgifter) i driftsregnskapet ble ca. 30,6 mrd. i 2018, noe som er en økning på ca. 1,5 mrd. eller 5,0 % fra 2017. Antall årsverk økte med 779 (2,0 %) til 39 909 i 2018 mens antall ansettelsesforhold økte med 1 153 (2,3 %) til 52 034.

Budsjettrammen for Oslo kommunes lønnsoppgjør i 2018 var på 2,7 % mens resultatet ble en gjennomsnittlig lønnsvekst på ca. 2,8 %.

Lønnsutgiftene i 2018 utgjør 51 % av kommunens driftsutgifter mot 52 % i 2017. Kommunen kjøper mange arbeidskraftintensive tjenester eksternt, dels på grunn av at tjenester er konkurranseutsatt og dels gjennom inngåtte avtaler med ideelle organisasjoner innen helse- og sosialsektoren. Dersom disse tjenestene hadde vært utført av kommunen selv, ville andelen lønnsutgifter vært høyere.

Om lag 77 % av kommunens lønnsutgifter i driftsregnskapet i 2018 gjelder ansatte i de 15 bydelene, Utdanningsetaten og Sykehjemetaten.

Tabell 1.9 – Lønnsutgifter

						Mill.kr	
	2014	2015	2016	2017	2018	%-andel 2018 av sum lønn og sos.utg.	%-endring fra 2017 til 2018
Lønn- og sosiale utg. -driftsregnskap*							
Fast lønn	16 622	17 103	17 827	18 695	20 041	65 %	7 %
Lønn til vikarer	1 056	1 042	971	966	968	3 %	-0,2 %
Lønn til ekstrahjelp	467	524	511	561	611	2 %	8 %
Overtidslønn	255	259	251	270	279	1 %	3 %
Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	473	513	542	787	590	2 %	-25 %
Lønn folkevalgte	53	60	60	62	61	0,2 %	-2 %
Introduksjonsstønad	402	417	444	486	508	2 %	5 %
Andre oppgavepliktige godtgjørelser	166	170	177	176	182	1 %	-3 %
sum lønnsutgifter	19 493	20 088	20 783	22 003	23 240	76 %	6 %
Pensjonsinnskudd og trekkplikt. forsikringsord.	3 663	3 293	3 525	3 757	3 838	13 %	2 %
Arbeidsgiveravgift	3 114	3 096	3 240	3 406	3 554	12 %	4 %
sum sosiale utgifter	6 777	6 389	6 765	7 164	7 392	24 %	3 %
Sum lønn- og sosiale utgifter	26 270	26 478	27 548	29 167	30 633	100 %	
%-endring fra året før		0,8 %	4,0 %	5,8 %	5,0 %		

*I investeringsregnskapet er det i tillegg i 2018 bokført 266 mill. i lønn- og sosiale utgifter.

Tabell 1.10 – Antall ansettelsesforhold/årsverk

Oslo kommune	2014	2015	2016	2017	2018
Antall ansettelsesforhold	50 503	50 061	50 117	50 881	52 034
Endring fra året før - i %	0,7	-0,9	0,1	1,5	2,3
Antall årsverk	37 673	37 469	38 063	39 130	39 909
Endring fra året før - i %	0,9	-0,5	1,6	2,8	2,0
faktisk årslønnsvekst i %*	3,2	3,3	2,5	2,5	2,8

*2014-2017 er data for hele kommunesektoren hentet fra Teknisk beregningsutvalg (TBU) mens 2018 er resultatet av årets oppgjør i Oslo kommune.

Nærmere om pensjonskostnader

Tabell 1.11 - Pensjonskostnader

						Mill.kr
Oslo kommune-pensjonskostnader belastet regnskapet	2014	2015	2016	2017	2018	
Samlet pensjonskostnad OPF	3 025	2 786	2 882	3 083	3 153	
<i>herav</i>						
førtidspensjoner	78	74	76	63	69	
AFP 62-64 år	80	87	96	100	113	
Samlet pensjonskostnad andre pensjonsselskaper	597	479	591	629	639	
sum	3 622	3 265	3 473	3 712	3 792	
arbeidsgiveravgift	582	452	526	514	511	
sum pensjonskostnad	4 204	3 717	3 999	4 227	4 303	
Endring fra året før - mill. kr	-24	-487	282	228	76	
Endring fra året før - i %	-0,6	-11,6	7,6	5,7	1,8	

*Reduksjonen i pensjonskostnadene fra 2014 til 2015 skyldes i hovedsak at pensjonsreformens levealdersjustering/regulering av pensjoner under utbetaling og Folketrygdens nye uføreordning er innarbeidet i de offentlige tjenestepensjonsordningene.

Pensjonskostnaden, som belastes kommuneregnskapet, er beregnet ut i fra forutsetninger som årlig fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). KMDs forutsetninger for beregning av pensjonskostnader for 2018 er uendret fra 2017.

Premier som betales følger av forsikringstekniske krav til fondering av ordningen. Dette innebærer bl.a. at det må innbetales premie til forsikringselskapene i takt med lønnsvekst, vekst i folketrygdens grunnbeløp G, utvikling i ansattes tjenestetid, levealder, kjønns-sammensetning mv.

Årlig differanse mellom faktisk innbetalt premie til forsikringselskapene og beregnet utgiftsført pensjonskostnad i kommuneregnskapet leder til premieavvik.

Premieavviket skal amortiseres (utgiftsføres) i kommunens driftsregnskap de kommende årene. Denne forpliktelsen er således å sammenligne med gjeld og gjeldsavdrag. Premieavvik fra og med regnskapsåret 2014 amortiseres over 7 år.

Samlet pensjonskostnad (inkludert arbeidsgiveravgift) som ble utgiftsført i kommunens regnskap i 2018 var 4 303 mill., hvilket er en økning på 76 mill. eller 1,8 % sammenlignet med 2017. Oslo kommune har i 2018 benyttet 177 mill. av premiefondet i Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF) for å redusere premiekrevet for 2018 fra selskapet. Etter dette økte kommunens netto akkumulerte premieavvik, summen av årets og tidligere års premieavvik fratrukket amortisering, med 343 mill. til ca. 6,5 mrd. ved utgangen av 2018.

Tabell 1.12 - Premieavvik

	Mill.kr				
Utvikling i premieavvik	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018
netto akkumulert premieavvik til amortisering (utgiftsføring)*	5 924	6 145	6 166	6 172	6 515
Endring fra året før - mill. kr	89	221	21	6	343
Endring fra året før - i %	1,5	3,7	0,3	0,1	5,6

*inkl. arbeidsgiveravgift, premieavvik oppstått i perioden 2002-2010 amortiseres over 15 år med 1/15 pr år. Fra 2012 skal premieavvik oppstått fra og med 2011 til og med 2013 amortiseres over 10 år med 1/10 pr år. Fra 2015 skal premieavvik oppstått fra og med 2014 amortiseres over 7 år med 1/7 pr år.

Netto finansutgifter på driften i 2018 ble 2,3 mrd.

Oslo kommune hadde netto finansutgifter på 2 316 mill. i 2018, hvilket er 101 mill. lavere enn regulert budsjett. Budsjettavviket skyldes i hovedsak lavere rente- og avdragsutgifter. Mindreforbruket på 101 mill. fordeler seg med 48 mill. på bykassen og 53 mill. til sammen for de fem kommunale foretakene.

Tabell 1.13 - Finansposter i driftsregnskapet

	Tall i mill.						
	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik 2018
renteinntekter	-672	-691	-654	-619	-740	-733	7
aksjeutbytte	-1 012	-1 002	-1 000	-986	-926	-926	0
sum finansinntekter	-1 684	-1 693	-1 653	-1 605	-1 666	-1 659	7
renteutgifter	1 338	1 582	1 453	1 367	1 386	1 457	71
netto utlån (sos.hjelp)	14	11	11	13	11	9	-3
avdrag på lån	1 456	1 646	2 818	3 296	2 585	2 611	26
sum finansutgifter	2 809	3 239	4 282	4 676	3 982	4 076	94
sum netto finansposter	1 125	1 545	2 629	3 072	2 316	2 417	101

Sammenlignet med 2017 ble Oslo kommunes netto finansutgifter redusert med 756 mill. i 2018. Avdrag på lån gikk ned med 711 mill., netto renteutgifter er redusert med 102 mill. mens aksjeutbytte gikk ned med 60 mill.

I perioden 2016-2018 har kommunen foretatt ekstraordinær nedbetaling av gjeld med 3,5 mrd. som i hovedsak er finansiert med økte frie inntekter (skatt på inntekt og formue + rammetilskudd) og ved disponering av regnskapsmessig overskudd. I løpet av 2018 ble i tillegg overføringer fra drift til investering økt med 515 mill. for å erstatte lånefinansiering på tidligere vedtatte investeringer, jf bystyresak 368/18.

Tabell 1.14 Ekstraordinær nedbetaling av gjeld

	2016	2017	2018	Tall i mill. sum
Ekstraordinær nedbetaling av gjeld	1 060	1 550	892	3 502

Samlet ordinært utbytte fra aksjeselskaper i 2018 ble 926 mill. Det ble 650 mill. i utbytte fra E-CO Energi Holding AS og 276 mill. fra Oslo Energi Holding AS.

I Oslo kommunes investeringsregnskap for 2018 er det bokført bruk av nye langsiktige låneopptak med 5,8 mrd. hvorav 1,2 mrd. gjelder lån fra Husbanken til videreutlånsordningen (startlån). Økningen i låneopptaket i 2018 gir økte rente- og avdragsutgifter først fra og med 2019. Bokført bruk av lån i investeringsregnskapet i 2018 er likevel 12,7 mrd. lavere enn budsjettet. Dette skyldes dels at en andel av investeringsutgiftene er midlertidig finansiert av likviditetsbeholdningen (ca 7,4 mrd.) og dels at det fortsatt er et investeringsavvik på over 6 mrd. ved utgangen av 2018 (investeringsprosjekter som ikke er ferdigstilt og hvor ubenyttede investeringsmidler overføres til 2019).

Kommunens rente- og avdragsutgifter vil øke i årene fremover. Dette må ses i sammenheng med befolkningsveksten som øker behovet for nye investeringer samtidig som en stor andel av disse vil bli finansiert med lån. I den vedtatte økonomiplanen 2019-2022 er det til sammen i perioden avsatt 54,4 mrd. til investeringer og hvor 71 % eller 38,7 mrd. forutsettes finansiert med lån.

Det vises til nærmere omtale av kommunens lånegjeld og gjeldsgrad nedenfor under avsnittene om balanseregnskapet og investeringsregnskapet, samt til kapitlet om finansforvaltning i del 1 av årsberetningen.

Pensjons- og finansutgiftenes som andel av kommunens frie inntekter

Pensjons- og finansutgiftene som andel av kommunens frie inntekter (skatt og rammetilskudd) gikk ned fra 21,1 % i 2017 til 18,8 % i 2018. Pensjons- og finansutgiftene gikk ned med 7,2 % mens de frie inntektene økte med 3,8 %. Andelen har variert mellom 18,7 og 21,1 % i perioden 2014-2018. Gjennomsnitt for perioden er 19,8 %.

Tabell 1.15 Pensjonsutgifter

	Mill.kr (løpende priser)				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sum pensjonsutgifter (inkl. arbeidsgiveravgift)	4 204	3 717	3 999	4 227	4 303
Sum finansutgifter (brutto)	2 809	3 239	4 282	4 696	3 982
Sum pensjon- og finansutgifter	7 013	6 956	8 281	8 923	8 285
Årlig vekst i %	2,3 %	-0,8 %	19,0 %	7,8 %	-7,2 %
Sum frie inntekter (formue- og inntektsskatt+rammetilskudd)	35 418	37 227	40 119	42 367	43 962
Årlig vekst i %	3,8 %	5,1 %	7,7 %	5,6 %	3,8 %
Pensjon- og finansutgifter i % av frie inntekter	19,8 %	18,7 %	20,6 %	21,1 %	18,8 %

Investeringsregnskapet

Tabell 1.16 Investeringsregnskapet

	Tall i mill.				
	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Avvik vs. Regulert budsjett	Regnskap 2017
Oslo kommune (bykassa + KF)					
Investeringer i anleggsmidler	10 463	17 066	14 864	6 602	9 657
Utlån og forskutteringer	1 844	2 243	1 697	399	6 734
Kjøp av aksjer og andeler	18 952	19 139	0	187	8 238
Avdrag på lån	957	1 521	892	564	935
Dekning av tidligere års udekket	4 590	4 590	0	0	2 464
Avsetninger til fond	460	40	0	-420	667
Sum finansieringsbehov	37 266	44 598	17 454	7 332	28 696
<i>Finansiert slik:</i>					
Bruk av lån	-5 832	-18 585	-12 767	-12 753	-4 433
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-15 821	-15 895	-186	-74	-11 762
Tilskudd til investeringer	-1 148	-1 364	-943	-216	-1 566
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 132	-1 796	-1 334	-664	-1 013
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-3 519	-3 944	-1 117	-424	-3 080
Andre inntekter	-77	-2	0	76	-218
Overført fra driftsregnskapet	-1 411	-1 459	-413	-49	-873
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	-17
Bruk av fond	-906	-1 553	-693	-647	-1 146
Sum finansiering	-29 846	-44 598	-17 454	-14 752	-24 107
Udekket/udisponert	7 419	0	0	-7 419	4 590

I 2018 ble det til sammen regnskapsført utgifter for ca. 37,2 mrd. i kommunens investeringsregnskap, hvorav ca. 19 mrd. til kjøp av aksjer og andeler, 10,5 mrd. til investeringer i anleggsmidler (10,2 mrd. eksklusiv investeringstilskudd fra bykassen til eiendomsforetakene), ca. 4,6 mrd. for å dekke inn udekket (underskudd) i investeringsregnskapet fra 2017, ca. 1,8 mrd. i utlån, ca. 1 mrd. til avdrag på kommunens lån i Husbanken og ca. 0,5 mrd. i avsetninger til bundne investeringsfond.

Samlede utgifter i investeringsregnskapet er 8,6 mrd. høyere i 2018 sammenlignet med 2017. Både i 2018 og 2017 er inntekter og utgifter i investeringsregnskapet «blåst opp» med hhv. 17,9 og 13,5 mrd. Dette må ses i sammenheng med restrukturering av kommunens eierskap i energisektoren, jf bystyresakene 165/17, 222/18 og 368/18. Etter restruktureringen er Oslo kommune landets neste største eier av vannkraftproduksjon og eier av Norges største

nettselskap gjennom holdingselskapet Hafslund E-CO Holding AS som eies 100 % av Oslo kommune. I tillegg eier kommunen 50 % av Fortum Varme AS hvor forbrenningsanlegget på Klemetsrud inngår.

Investeringsregnskapet er i 2018, som i 2012-2017, gjort opp med et udekket beløp (underskudd). I 2018 er kun 29,8 mrd. av de totale utgiftene på 37,2 mrd. dekket inn, noe som gir en underdekning på 7,4 mrd. Dette skyldes en tidsforskyvning i opptak av langsiktige lån. Underdekningen i 2018 er midlertidig finansiert av likviditetsbeholdningen, som ihht regnskapsforskriften ikke kan regnskapsføres som benyttet finansieringskilde i investeringsregnskapet. Underdekning er således av teknisk karakter og vil bli foreslått inndekket i saken om revidert budsjett 2019 – effekt av regnskap 2018 mv.

Investeringer i anleggsmidler i 2018 ble ca 10,2 mrd.

Tabell 1.17 Investeringer i anleggsmidler

Investeringer i anleggsmidler - mill.kr	regn		bud 2018	avvik 2018	Regnskap i % av budsjett 2018*	regn 2017
	2018	%-andel				
Skolebygg	1 989	20 %	2 699	709	74 %	1 647
Omsorgsboliger/sykehjem/institusjoner	957	9 %	1 689	733	57 %	685
Barnehager	683	7 %	1 002	319	68 %	616
Kommunale utleieboliger	659	6 %	1 009	351	65 %	880
Samferdsel/kommunaltekniske anlegg	3 027	30 %	4 937	1 910	61 %	2 388
Kirke, kultur, idrett og friluftsliv	1 857	18 %	2 595	739	72 %	1 917
Byutvikling	310	3 %	764	454	41 %	426
Øvrig (inventar, IKT, maskiner, biler etc.)	703	7 %	1 643	940	43 %	666
Sum totalt Oslo kommune	10 183	100 %	16 339	6 156	62 %	9 224

* I 2017 var andelen samlet sett på 56 %.

Samlede investeringer i anleggsmidler for Oslo kommune i 2018 ble 10 183 mill., hvilket er 6 156 mill. lavere enn det regulerte budsjettet på 16 339 mill. Opprinnelig budsjett for investeringer i anleggsmidler var i underkant av 14,5 mrd. I tillegg kommer overførte ubrukte investeringsmidler fra 2017 med om lag 7,1 mrd. I saken om revidert budsjett 2018 – effekt av regnskap 2017 mv. ble investeringsrammene redusert med ca. 3,6 mrd., jf. bystyresak 227/18. Mesteparten av de inndratte midlene i revidert budsjett har fått ny periodisering av utgiftene og er lagt tilbake i investeringsbudsjettet i den vedtatte økonomiplanen for 2019-2022. I tillegg ble budsjettet for strategisk eiendomskjøp, basert på rapporterte prognoser pr. 2. tertial, redusert med 2 mrd., jf bystyresak 368/18.

Figur 1.12 Investeringer i anleggsmidler

Sammenlignet med 2017 økte investeringsutgiftene med 959 mill. i 2018. 30 % (ca. 3,0 mrd.) av investeringene i 2018 har gått til samferdsel/kommunaltekniske anlegg, 20 % (ca. 2,0 mrd.) til skolebygg og 18 % til kirke, kultur, idrett og friluftsliv (ca. 1,9 mrd.).

Tabell 1.18 Investeringer anleggsmidler 2014-2018

Investeringer i anleggsmidler - mill.kr	2014	2015	2016	2017	2018	sum	%andel
						2014-2018	
Skolebygg	3 367	3 422	1 855	1 647	1 989	12 280	26 %
Omsorgsboliger/sykehjem/institusjoner	650	1 132	1 281	685	957	4 705	10 %
Barnehager	334	370	301	616	683	2 303	5 %
Kommunale utleieboliger	1 079	1 354	1 138	880	659	5 109	11 %
Samferdsel/kommunaltekniske anlegg	2 258	2 258	2 024	2 388	3 027	11 954	25 %
Kirke, kultur, idrett og friluftsliv	689	1 013	1 287	1 917	1 857	6 763	14 %
Byutvikling	160	191	375	426	310	1 462	3 %
Øvrig (inventar, IKT, maskiner, biler etc.)	472	751	527	666	703	3 119	7 %
Sum totalt Oslo kommune	9 011	10 492	8 788	9 224	10 183	47 698	100 %

Tabell 1.19 – investeringer fordelt pr virksomhet

	Mill.kr
Investeringer i anleggsmidler - Oslo kommune	Regnskap 2018
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)	2 173
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	1 650
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)	1 392
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)	1 375
055 Boligbygg Oslo KF (NOE)	913
542 Bymiljøetaten (MOS)	730
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	351
761 Sykkelprosjektet (MOS)	242
200 Utdanningsetaten (OVK)	216
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	185
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	168
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	126
545 Idrett (KIF)	120
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)	116
060 Oslo Havn KF (NOE)	101
314 Helseetaten (EHA)	85
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	65
581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)	46
501 Kultureiendommer (KIF)	34
505 Deichman bibliotek (KIF)	29
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	26
502 Kulturetaten (KIF)	26
308 Bydelene - avsetn. eldre helse og arbeid (EHA)	26
650 Brann- og redningsetaten (MOS)	24
271 Byomfattende barnehageoppgaver (OVK)	24
313 Sykehjemsetaten (EHA)	23
712 Fornebubanen (MOS)	23
210 Grunnskolen (OVK)	23
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	22
173 Undervisningsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	21
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	20
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	20
Sum øvrige virksomheter/kapitler	64
Sum investeringer	10 463
<i>korrigert for:</i>	
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-168
173 Undervisningsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-21
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-65
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-26
Sum reelle investeringer Oslo kommune	10 183

Investeringsavvik ved utgangen av 2018 på ca 6,2 mrd.

Tabellen nedenfor viser avviket mellom regnskap og regulert budsjett ved utgangen av året for brutto investeringer i anleggsmidler. Ved utgangen av 2018 er det ca 6,2 mrd. i ubrukte investeringsmidler som i all hovedsak vil bli overført til 2019 for å fullføre de vedtatte investeringsprosjektene.

Tabell 1.20 – Investeringsavvik

	Tall i mrd.				
	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunale foretak	1,6	1,0	1,7	3,3	2,6
Bykassen	2,9	3,0	3,1	3,8	3,6
Sum Oslo kommune	4,5	4,0	4,7	7,1	6,2
Regnskap i % av budsjett	67 %	72 %	65 %	56 %	62 %

Det er størst investeringsavvik på områdene for samferdsel og kommunaltekniske anlegg (1,9 mrd.) og til inventar/IKT/maskiner/biler etc. (0,9 mrd.).

Investeringsavviket i 2018 på 6,2 mrd. kan fordeles på følgende fire forklaringskategorier:

Tabell 1.21 Kategorisering av investeringsavvik

	Tall i mrd.
Periodiseringsavvik men innenfor vedtatt tidsplan	4,1
Reelle forsinkelser fra vedtatt tidsplan	0,8
Uforutsigbare avsetninger	0,6
Reelle netto besparelser på ferdige prosjekter	0,7
Sum investeringsavvik 2018	6,2

For mange av investeringsprosjektene som går over flere år er periodiseringen av utgiftene for det enkelte år blitt noe annerledes enn forutsatt. De fleste av disse prosjektene forventes likevel å bli ferdigstilt innenfor den opprinnelige fastsatte tidsplanen. Dette forklarer ca. 4,1 mrd. av investeringsavviket i 2018 hvorav ca. 2,2 mrd. gjelder eiendomsforetakene, ca. 0,6 mrd. for Bymiljøetaten, ca. 0,3 mrd. VAR-sektor, ca. 0,3 mrd. for IKT-prosjekter og ca. 0,2 mrd. på kulturområdet.

Reelle forsinkelser i gjennomføringen av prosjektene forklarer ca. 0,8 mrd. av investeringsavviket i 2018. Ca. 0,5 mrd. er knyttet til VAR-sektor og i underkant av 0,2 mrd. for eiendomsforetakene.

Uforutsigbare avsetninger gjelder budsjettmessige avsetninger hvor det er knyttet usikkerhet til når midlene vil bli brukt. Dette forklarer 0,6 mrd. av investeringsavviket. Ca. 0,23 mrd. gjelder VAR-sektor hvor avsetninger til bl.a. tilrettelegging for bolig- og næringsutbygging hvor fremdrift er avhengig av eksterne aktører. Videre gjelder dette avsetning til intern utlånsordning til bydelene for kjøp av el-biler og avsetninger til inventar og utstyr hvor bl.a. en del kjøp gjøres først etter at det er foretatt befaring ett år etter ferdigstilling av nye skoler, samt enkelte samferdselsavsetninger under Bymiljøetaten hvor det er knyttet usikkerhet til fremdrift pga. reguleringsmessige forhold.

Reelle netto besparelser på ferdige prosjekter med ca. 0,7 mrd. er i hovedsak knyttet til eiendomsforetakene og Bymiljøetaten.

Tabell 1.22 – investeringsavvik fordelt pr virksomhet

	Mill.kr
Kapittel/virksomhet Oslo kommune	Investerings- avvik 2018
059 Omsorgsbygg Oslo KF (NOE)	937
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	855
053 Undervisningsbygg Oslo KF (NOE)	709
542 Bymiljøetaten (MOS)	574
055 Boligbygg Oslo KF (NOE)	534
062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (NOE)	373
200 Utdanningsetaten (OVK)	313
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	277
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	275
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	249
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	201
308 Bydelene - avsetn. eldre helse og arbeid (EHA)	110
761 Sykkelprosjektet (MOS)	108
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	107
502 Kulturetaten (KIF)	103
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	90
643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)	88
545 Idrett (KIF)	83
313 Sykehjemsetaten (EHA)	75
501 Kultureiendommer (KIF)	65
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)	64
060 Oslo Havn KF (NOE)	44
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	41
372 Byomfattende tiltak - avsetn. eldre, helse og arbeid (EHA)	38
271 Byomfattende barnehageoppgaver (OVK)	38
712 Fornebubanen (MOS)	37
504 Munchmuseet (KIF)	30
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	29
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)	28
581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)	22
Sum øvrige virksomheter/kapitler	104
Sum investeringsavvik	6 602
<i>korrigert for:</i>	
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-249
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-107
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-90
Sum reelt investeringsavvik Oslo kommune	6 156

Det vises for øvrig til omtale i del 2 i årsberetningen hvor det redegjøres nærmere om investeringene og investeringsavvik i de enkelte virksomhetene.

Utlån i investeringsregnskapet på 1,8 mrd. i 2018

Det ble utgiftsført utlån for ca. 1,8 mrd. i kommunens investeringsregnskap i 2018 fordelt med 1,2 mrd. til videreutlånsordningen av husbankmidler og 0,6 mrd. til Sporveien.

Tabell 1.23 – Utlån

						Tall i mill.
Utlån	2014	2015	2016	2017	2018	sum 2014-2018
Kollektivselskapene:						
Oslo vognselskap AS (kjøp av nye t-banvogner)*	245					245
Sporveien AS (base for t-bane på Avløs)	432	152				584
Sporveien AS (trikkebaser på Holtet og Grefsen)**					400	400
Sporveien AS (nye trikker)***			80	31	205	316
Sum utlån kollektivselskapene	677	152	80	31	605	1 545
Øvrige utlån:						
Videreutlånsordningen (husbankmidler)	891	1 004	994	1 202	1 239	5 330
Enøk-utlån	19	6	3	2		30
Øvrig utlån****		1 005		5 500		6 505
Sum utlån fra Oslo kommune	1 587	2 167	1 077	6 734	1 844	13 409

*245 mill. i 2014 er siste delutlån til kjøp av nye t-banvogner (opsjon 3).

**Delutlån til trikkebaser. Til sammen er det vedtatt en utlånsramme på 1 006 mill.

***Delutlån til anskaffelse av 87 nye trikker. Til sammen er det vedtatt en utlånsramme på 4 165 mill.

****1 mrd. i 2015 gjelder etableringen av Klemetsrudanlegget AS. 5,5 mrd. i 2017 gjelder restrukturering av kommunens eierskap i energisektoren.

Utlån til kollektivselskapene benyttes for å finansiere deler av deres investeringer. Kollektivselskapene investeringer kommer således i tillegg til Oslo kommunes egne investeringer i anleggsmidler. I perioden 2014-2018 har kollektivselskapene fått lån fra kommunen til investeringer med ca. 1,5 mrd. hvorav 605 mill. i 2018. Kollektivselskapene betjener lånene fra kommunen med midler hovedsakelig fra Oslopakke 3.

Kjøp av aksjer og andeler

Det ble utgiftsført kjøp av aksjer og andeler i investeringsregnskapet i 2018 med i underkant av 19 mrd. hvor ca 17,9 mrd. gjelder restrukturering av kommunens eierskap i energisektoren. I tillegg ble det brukt 914 mill. til kjøp av samtlige aksjer i Nydalsveien 30 C AS. Selskapet består av en eiendom som i dag huser Nydalen videregående skole, flerbrukshall under bakkenivå og bydelsbibliotek. Videre ble det brukt 143 mill. til kjøp av samtlige aksjer i Grenseveien 73 AS som består av en eiendom på Ensjø som skal benyttes til skoleformål og ønsket byutvikling i området.

Tabell 1.24 Kjøp av aksjer og andeler

						Tall i mill
Kjøp av aksjer og andeler	2018	2017	2016	2015	2014	
Restrukturering av energiselskapene	17 895					
EGE-næring omdannet til AS*				854		
Kjøp av Grenseveien 73 AS	143					
Sum bykassa	18 038	8 133		854	112	
Undervisningsbygg Oslo KF	914					
Boligbygg Oslo KF**		105				
Oslo Havn KF***					409	
Sum Oslo kommune	18 952	8 238	0	854	521	

*Forbrenningsanlegget på Klemetsrud skilt ut til eget aksjeselskap fra Energigjenvinningsetaten.

**Kjøp selskapet Bonnet Eiendom AS (bygård med 21 leiligheter)

***Kjøp av aksjer i Hav Eiendom AS, 100 % eiet av Oslo Havn KF

Inndekning av tidligere års udekket (underskudd) i investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet er i 2018, som i 2012-2017, gjort opp med et udekket beløp (underskudd). Dette skyldes en tidsforskyvning i opptak av langsiktige lån. Underdekning er blitt midlertidig finansiert av likviditetsbeholdningen, som ihht regnskapsforskriften ikke kan regnskapsføres som benyttet finansieringskilde i investeringsregnskapet.

Underdekningen har, i tråd med regelverket, blitt gjort opp/inndekket året etter at det oppstod. I 2018 er underskuddet fra 2017 på ca. 4,6 mrd. gjort opp/inndekket.

Tabell 1.25 Inndekning av tidligere års udekket

Inndekning av tidligere års udekket	Tall i mill.				
	2018	2017	2016	2015	2014
Bykassa	2 724	1 659	1 005	2 955	
Undervisningsbygg Oslo KF	770	805	999	2 244	2 275
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	1 095				
Omsorgsbygg Oslo KF				742	
Oslo Havn KF				1	
Sum Oslo kommune	4 590	2 464	2 004	5 942	2 275

Udekket (underskudd) i investeringsregnskapet for 2018 på 7,4 mrd. vil bli foreslått gjort opp/inndekket i saken om revidert budsjett 2019 – effekt av regnskap 2018 mv.

Tabell 1.26 Udekket i 2018

Udekket i 2018 som må inndekkes i 2019	Tall i mill
Bykassa	2 893
Undervisningsbygg Oslo KF	2 269
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	1 103
Omsorgsbygg Oslo KF	980
Boligbygg Oslo KF	175
Sum Oslo kommune	7 419

Tabell 1.27 – Oslo kommunes investeringsregnskap 2014-2018 fordelt på inntekts- og utgiftsarter etter KOSTRA

						Tall i mill.	
	2014	2015	2016	2017	2018	%- endring 2017- 2018	%-andel av sum finansiering s-behov 2018
Lønn- og sosiale utgifter	222	228	227	226	266		1 %
Kjøp-varer og tjen. som inngår i komm. tjen.produksjon	7 283	8 419	7 287	7 710	8 541		23 %
Kjøp-tjen. Som erstatter komm. tjen.produksjon	0	2	3	1	2		0 %
Overføringer*	1 128	1 482	1 088	1 089	1 232		3 %
Renteutgifter og omkostninger	120	4	59	71	0		0 %
Fordelte utgifter	288	38	27	-117	34		0,1 %
Sum utgifter	9 041	10 174	8 692	8 980	10 075	12 %	27 %
Avdrag på lån	634	708	856	864	957		3 %
Utlån	1 587	2 167	1 077	6 734	1 844		5 %
Kjøp av aksjer og andeler	521	854	0	8 238	18 952		51 %
Inndekking av tidligere års udekket	2 275	5 942	2 004	2 464	4 590		12 %
Avsetninger	2 146	587	590	667	460		1 %
Sum øvrige utgifter	7 163	10 259	4 527	18 968	26 802	41 %	73 %
Sum finansieringsbehov	16 204	20 433	13 219	27 948	36 877	32 %	100,0 %
							%-andel av sum finansiering 2018
Salg av driftsmidler, fast eiendom etc.	-693	-3 273	-563	-382	-138		0 %
Overføringer med krav til motytelse	-33	-42	-52	-82	-96		0 %
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 066	-1 220	-1 052	-1 013	-1 132		4 %
Statlige overføringer	-205	-241	-272	-929	-635		2 %
Andre overføringer	-30	-42	-93	-106	-198		1 %
Renteinntekter og utbytte	-160	-240	-125	-40	-17		0 %
Sum inntekter	-2 187	-5 057	-2 157	-2 551	-2 216	-13 %	8 %
Bruk av lån	-3 810	-10 757	-5 747	-4 433	-5 832		20 %
Mottatte avdrag på utlån	-797	-961	-978	-2 958	-3 405		12 %
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	-11 380	-15 687		53 %
Bruk av tidligere års udisponert	-130	-106	0	-17	0		0 %
Overført fra driftsregnskapet	-166	-193	-487	-873	-1 411		5 %
Bruk av fond	-3 171	-1 355	-1 404	-1 146	-906		3 %
Sum øvrige finansieringskilder	-8 075	-13 372	-8 615	-20 807	-27 241	31 %	92 %
Sum finansiering	-10 262	-18 429	-10 771	-23 359	-29 458	26 %	100,0 %
Udekket/udisponert	5 942	2 004	2 447	4 590	7 419		

Lånefondets bevilgningsregnskap inngår ikke i denne oversikten.

*Overføringer er i hovedsak betalt merverdiavgift til staten som kommunen får refundert gjennom momskompensasjonsordningen. I overføringsutgiftene inngår i tillegg investeringstilskudd til den norske kirke og andre trossamfunn.

Nærmere om finansieringen av investeringsregnskapet

Salg av eiendom

Det ble inntektsført 116 mill. i salg av eiendom i investeringsregnskapet i 2018, hvorav 102 mill. for bykassen og 15 mill. for Boligbygg Oslo KF.

Tabell 1.28 – Salg av eiendom

	Tall i mill.				
Salg av eiendom	2014	2015	2016	2017	2018
Bykassen*	-122	-2 993	-277	-178	-102
Boligbygg Oslo KF	-139	-233	-260	-189	-15
Omsorgsbygg Oslo KF		-2			
Oslo Havn KF**	-426	-35	-16		
Sum Oslo kommune	-687	-3 263	-552	-367	-116

*I 2015 er 1 873 mill. knyttet til omdanning av EGE-næring til aksjeselskap, 661 mill. gjelder salg av eiendom på Fornebu, 302 mill. ved overdragelse av tomt til Vålerenga Fotball, resterende 157 mill. gjelder bykassens ordinære eiendomssalg. I 2017 er 106 mill. knyttet til omstruktureringen av kommunens eierskap i energisektoren.

**hvorav 409 mill. i 2014 gjelder eiendom overført Hav Eiendom AS som tingsinnskudd, selskapet er 100 % eid av Oslo Havn KF.

Kompensasjon merverdiavgift

I kommunens investeringsregnskap er det i 2018 inntektsført 1 132 mill. i kompensasjon av merverdiavgift fordelt med 333 mill. på bykassen og 799 mill. for de kommunale eiendomsforetakene.

Tabell 1.29 Merverdiavgiftskompensasjon

	Tall i mill				
Kompensasjon merverdiavgift	2018	2017	2016	2015	2014
Bykassa	-333	-272	-300	-289	-272
Boligbygg Oslo KF	-131	-125	-87	-77	-47
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	-79	-175	-105	-140	
Omsorgsbygg Oslo KF	-261	-192	-233	-240	-169
Oslo Havn KF*	0	0	0	0	0
Undervisningsbygg Oslo KF	-328	-248	-327	-474	-578
Sum Oslo kommune	-1 132	-1 013	-1 052	-1 220	-1 066

*Driver ordinær momspliktig aktivitet, momskompensasjonsloven gjelder derfor ikke for foretaket.

Dette gjelder også VAR-sektor for bykassen

Statlige overføringer

I kommunens investeringsregnskap er det i 2018 inntektsført 635 mill. i overføringer fra staten fordelt med 64 mill. på bykassen og 571 mill. for de kommunale foretakene.

Bykassen har bl.a. mottatt 22 mill. vedrørende Fornebubanen og 20 mill. til kollektivprioriteringstiltak. Boligbygg Oslo KF har mottatt tilskudd fra Husbanken med 333 mill. Kultur- og idrettsbygg Oslo KF har mottatt spillemidler med 33 mill., 22 mill. i tilskudd fra Enova og 100 mill. i tilskudd fra Kulturdepartementet vedrørende det nye Munchmuseet. Omsorgsbygg Oslo KF har mottatt 69 mill. i tilskudd fra Husbanken, 3 mill. fra Enova og 2 mill. fra Miljødirektoratet. Beløpene for Oslo Havn KF og Undervisningsbygg Oslo KF på hhv. 3 og 5 mill. er tilskudd fra Enova.

Tabell 1.30 Statlige overføringer

	Tall i mill				
Statlige overføringer	2018	2017	2016	2015	2014
Bykassa	-64	-48	-63	-9	-47
Boligbygg Oslo KF	-333	-132	-184	-216	-150
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	-155	-123	-10	-9	
Omsorgsbygg Oslo KF	-74	-625	-9	-3	-6
Oslo Havn KF	-3	0	0	0	-0,4
Undervisningsbygg Oslo KF	-5	-1	-7	-4	-1
Sum Oslo kommune	-635	-929	-272	-241	-205

Utbytte fra AS

I investeringsregnskapet er det i 2018 inntektsført 17 mill. i utbytte fra aksjeselskap. Dette gjelder utbytte fra Hav Eiendom AS. Selskapet er 100 % eiet av Oslo Havn KF. Utbyttet inngår i finansieringen av investeringene til Oslo Havn KF.

Tabell 1.31 Utbytte

	Tall i mill				
Utbytte fra AS	2018	2017	2016	2015	2014
Hav eiendom AS	-17	-40	-125	-240	-160

Bruk av lån

Det ble bokført bruk av lån med 5 832 mill. i investeringsregnskapet i 2018 hvorav 4 522 mill. fra lånefondet. I tillegg ble det brukt 1 238 mill. i lån fra Husbanken for å finansiere videreutlånsordningen (startlån) samt 72 mill. knyttet til oppløsning av Haraldrudveien 20 AS.

Bokført bruk av lån i investeringsregnskapet i 2018 er 12,7 mrd. lavere enn regulert budsjett. Dette skyldes dels at en andel av investeringsutgiftene er midlertidig finansiert av likviditetsbeholdningen (ca 7,4 mrd.) og dels at det fortsatt er et investeringsavvik på over 6 mrd. ved utgangen av 2018 (investeringsprosjekter som i hovedsak ikke er ferdigstilt og hvor ubenyttede investeringsmidler overføres til 2019). Det er i tråd med kommunens finansreglement at det ikke tas opp eksterne lån før det likviditetsmessig er behov for det.

Tabell 1.32 – Bruk av lån

	Tall i mill.				
	2014	2015	2016	2017	2018
Bruk av lån	-3 810	-10 757	-5 747	-4 433	-5 832
<i>herav</i>					
lån i lånefondet	-2 922	-8 834	-4 755	-3 233	-4 522
lån i husbanken	-888	-1 002	-992	-1 200	-1 238
finansiell leasing		-921			
Oppløsning Haraldrudveien 20 AS					-72
<i>Bruk av lån fordelt på:</i>					
Bykassen	-888	-4 881	-1 997	-2 970	-3 967
KF	-2 922	-5 876	-3 750	-1 463	-1 865
Sum Oslo kommune	-3 810	-10 757	-5 747	-4 433	-5 832

Mottatte avdrag på utlån

Det ble inntektsført 3,4 mrd. i mottatte avdrag på utlån i investeringsregnskapet i 2018 hvorav 2,5 mrd. er knyttet til restrukturering av kommunens eierskap i energisektoren.

Tabell 1.33 Mottatte avdrag på utlån

	Tall i mill				
Mottatte avdrag på utlån	2018	2017	2016	2015	2014
Restrukturering av energiselskapene	-2 500	-2 000			
Videreutlånsordningen (startlån)	-731	-778	-797	-787	-646
Kollektivselskapene	-170	-174	-171	-167	-148
Enøk-utlån	-4	-7	-10	-7	-4
Sum Oslo kommune	-3 405	-2 958	-978	-961	-797

Salg av aksjer og andeler

Det ble inntektsført 15,7 mrd. i salg av aksjer og andeler i investeringsregnskapet i 2018 hvorav 15,4 mrd. er knyttet til restrukturering av kommunens eierskap i energisektoren.

Tabell 1.34 Salg av aksjer og andeler

	Tall i mill				
Salg av aksjer og andeler	2018	2017	2016	2015	2014
Restrukturering av energiselskapene	-15 395	-11 380			
Oppløsning av Haraldrudveien 20 AS	-186				
Oppløsning av Bonnet Eiendom AS	-105				
Øvrig salg	-1				
Sum Oslo kommune	-15 687	-11 380	0	0	0

Overføringer fra driftsregnskapet

Det ble i 2018 overført 1 411 mill. fra driftsregnskapet for finansiering i investeringsregnskapet, hvorav 921 mill. for bykassen og 490 mill. for foretakene. Disse overføringene, med unntak av Oslo Havn KF, er i tråd med bykassens og foretakenes regulerte budsjett. For Oslo Havn KF er overføringer fra drift lavere enn budsjettet. Dette skyldes noe forsinket fremdrift med investeringene.

Tabell 1.35 – Overføringer fra driftsregnskapet

	Mill.kr				
Overføringer fra driftsregnskapet	2018	2017	2016	2015	2014
Bykassen	-921	-488	-261	-57	-29
Boligbygg Oslo KF	0	0	0	0	0
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	-9	-9	0	-4	
Omsorgsbygg Oslo KF	0	-8	0	0	0
Oslo Havn KF	-45	-21	0	0	-19
Undervisningsbygg Oslo KF	-437	-346	-226	-132	-119
Sum Oslo kommune	-1 411	-873	-487	-193	-166

Bruk av fond

Det ble inntektsført 906 mill. i bruk av fond i investeringsregnskapet i 2018 hvorav 870 mill. for bykassen og 36 mill. i foretakene.

Tabell 1.36 Bruk av fond

Bruk av fond	Tall i mill				
	2018	2017	2016	2015	2014
Parkeringsfondet	-23	-23	-9	-49	-45
Fond for samferdselsformål	-210	-312	-271	-25	-214
EGE-fond husholdning	-37	-52	-42	-27	-18
Investeringsfond fornebuprosjektet				-58	
Ubundet investeringsfond				-416	-1 931
Fond inv. MOS	-2	-6	-328	-0,2	-243
Sum ubundne fond - bykassa	-272	-393	-650	-574	-2 451
Skogavgiftsfondet	-9	-0,3	-1	-0,3	
Fond for offentlig tilfluktsrom		-3	-1	-0,4	-1
Småbåtfondet					-2
Fond for gravstell			-1		
Fond for særskilte overfør. i inv.regn.		-0,1		-0,3	-134
Fond for spillemidler		-40		-42	
Klima- og energifondet	4		7	1	-15
Fond for Oslopakke 3	-37	-136	-121	-271	-144
Fond belønningsordning kollektivtrafikk			-68	-17	-27
Avdragsfondet (videreutlånsordningen)	-557	-573	-570	-432	-384
Sum bundne fond - bykassa	-598	-753	-753	-762	-708
Sum bykassa	-870	-1 146	-1 404	-1 337	-3 159
Boligbygg Oslo KF	-1				
Omsorgsbygg Oslo KF	-0,5				-2
Oslo Havn KF	-35			-18	-10
Sum Oslo kommune	-906	-1 146	-1 404	-1 355	-3 171

Balanseregnskapet

Tabell 1.37 – Oslo kommunes balanse

Tall i mill.

	2018	%-andel	2017	%-andel	Endring
Eiendeler					
Faste eiendommer og anlegg	91 659	41 %	84 896	43 %	6 763
Utstyr, maskiner og transportmidler	4 910	2 %	4 670	2 %	239
Utlån 1)	18 672	8 %	20 230	10 %	-1 557
Aksjer og andeler 2)	28 526	13 %	15 622	8 %	12 904
Pensjonsmidler	66 021	30 %	59 809	30 %	6 212
Sum anleggsmidler	209 788	94 %	185 228	93 %	24 560
Kortsiktige fordringer	4 003	2 %	3 867	2 %	137
Premieavvik	6 674	3 %	6 278	3 %	396
Kasse, postgiro, bankinnskudd	1 667	1 %	4 204	2 %	-2 537
Sum omløpsmidler	12 345	6 %	14 349	7 %	-2 004
Sum eiendeler	222 133	100 %	199 576	100 %	22 557
Egenkapital og gjeld					
Fond	-8 121	4 %	-6 292	3 %	-1 830
Regnskapsmessig mindreforbruk	-1 181	0,5 %	-1 640	0,8 %	458
Regnskapsmessig merforbruk	0	0 %	0	0 %	0
Udisponert i investeringsregnskapet	-1	0 %	-1	0 %	0
Udekket i investeringsregnskapet	7 419	-3 %	4 590	-2 %	2 830
Øvrig egenkapital	-93 875	42 %	-73 521	37 %	-20 354
Sum egenkapital	-95 760	43 %	-76 864	39 %	-18 896
Pensjonsforpliktelser	-68 098	31 %	-66 180	33 %	-1 918
Andre lån	-47 847	22 %	-45 597	23 %	-2 250
Sum langsiktig gjeld	-115 945	52 %	-111 777	56 %	-4 168
Sum kortsiktig gjeld	-10 428	5 %	-10 936	5 %	508
Sum egenkapital og gjeld	-222 133	100 %	-199 576	100 %	-22 557
Ubrukte lånemidler	432		469		-38

Denne balanseoversikten er konsolidert – dvs. at interne fordringer og gjeld mellom bykassen, kommunale foretak og lånefondet er eliminert.

Tabell 1.38 Utlån

1)Utlån	Tall i mill.
Oslo Vognselskap AS	3 117
Fortum Varme AS	2 000
Sporveien Oslo AS	1 642
Oslo Pensjonsforsikring AS	1 240
E-CO Energi Holding AS	2 347
Oslo Energi Holding AS	1 000
Oslo konserthus AS	1
Sum utlån til AS	11 346
Videreutlånsordningen	7 196
Øvrig utlån (i hovedsak sos.lån)	130
Sum totale utlån	18 672

Tabell 1.39 Aksjer og andeler

2) Aksjer og andeler	Tall i mill.
Hafslund E-CO Holding AS	18 365
Oslo Energi Holding AS	2 500
Hav Eiendom AS	1 836
Oslo Pensjonsforsikring AS	1 760
Fortum Varme AS	1 015
Nydalsveien 30C AS	914
Oslo Vognselskap AS	582
Sporveien Oslo AS	559
Grenseveien 73 AS	143
Ruter AS	101
Øvrige	752
Sum aksjer og andeler*	28 526

*Bokførte verdier

Balansen viser Oslo kommunes økonomiske stilling pr. 31.12.2018 og hvordan eiendelene (anleggs- og omløpsmidler) er finansiert med henholdsvis egenkapital og gjeld. Sum anleggsmidler økte med 24 560 mill. mens sum omløpsmidler ble redusert med 2 004 mill. i 2018. Til sammen gir dette en økning i sum eiendeler med 22 557 mill. som korresponderer med en tilsvarende økning i sum egenkapital og gjeld (langsiktig og kortsiktig gjeld økte med til sammen 3 660 mill. mens egenkapitalen økte med 18 896 mill.).

Den relativt store økningen i anleggsmidlene skyldes i hovedsak restrukturering av kommunens eierskap i energisektoren (aksjer og andeler økte med 12,9 mrd.). Faste eiendommer og anlegg og utstyr/maskiner etc. økte med 7 mrd. og må ses i sammenheng med investeringsaktiviteten i 2018. I tillegg økte pensjonsmidlene med 6,2 mrd.

Arbeidskapital

Arbeidskapital fremkommer som differansen mellom sum omløpsmidler og sum kortsiktig gjeld i balansen, og gir uttrykk for i hvilken grad kommunen har tilstrekkelig med midler til å dekke sine løpende kortsiktige forpliktelser.

Arbeidskapitalen er imidlertid ingen statisk størrelse men endres hver dag gjennom hele året alt etter som når de løpende utgifts-/utbetalings- og inntekts-/innbetalingsstrømmer skjer gjennom regnskapsåret. Oslo kommune har avtale om trekkrettighet (kassakreditt) med sin bankforbindelse på inntil 3 mrd.

Tabell 1.40 – Arbeidskapital

	Tall i mill.				
Pr. 31.12	2014	2015	2016	2017	2018
Kortsiktige fordringer	3 193	3 780	3 847	3 867	4 003
Kasse, postgiro, bankinnskudd	389	3 429	4 030	4 204	1 667
Premieavvik	6 070	6 279	6 286	6 278	6 674
Sum omløpsmidler	9 652	13 487	14 163	14 349	12 345
Sum kortsiktig gjeld	10 145	9 358	9 810	10 936	10 428
Arbeidskapital	-493	4 129	4 353	3 413	1 917
Endring arbeidskapital		4 622	224	-940	-1 496

Pr. 31.12.2018 var Oslo kommunes arbeidskapital positiv med ca. 1,9 mrd. Blant omløpsmidlene inngår imidlertid et brutto premieavvik på ca. 6,7 mrd. (som er så mye mer kommunen faktisk har betalt inn i pensjonspremie til pensjonsselskapene sammenlignet med det som er utgiftsført i kommunens driftsregnskap, premieavviket skal utgiftsføres i

kommunens driftsregnskap de kommende årene). Premieavviket kan imidlertid ikke gjøres om til likvide midler for å gjøre opp for kortsiktig gjeld. Korrigeres det for dette, fremstår kommunen med en negativ arbeidskapital pr. 31.12.2018 med ca. 4,8 mrd.

Fond

Samlet fondsbeholdning ble i 2018 økt med 1 830 mill. til 8 121 mill. Netto avsetning til fond i driftsregnskapet i 2018 var 2 276 mill. (avsatt 4 726 mill. og brukt 2 450 mill.) mens det var en netto bruk av fond i investeringsregnskapet med 446 mill. (avsatt 460 mill. og brukt 906 mill.).

Tabell 1.41 – Bruk og avsetning til fond i drifts- og investeringsregnskapet 2018

Fond	Drift			Inv			sum tot.
	Avset.	Bruk	Netto	Avset.	Bruk	Netto	
Disp.fond	3 782	-1 820	1 962		-272	-272	1 690
Bundne driftsfond	944	-629	314		-42	-42	273
Ubundne invfond			0	8	-35	-27	-27
Bundne invfond			0	452	-558	-105	-105
Sum Oslo kommune	4 726	-2 450	2 276	460	-906	-446	1 830

Mill.kr

Tabell 1.42 – Fondsbeholdninger pr. 31.12

	Disposisjonsfond	Bundne driftsfond	Ubundne investeringsfond	Bundne investeringsfond	sum pr 31.12.2018	sum pr 31.12.2017	endring
							fra 2017 til 2018
Bykassen	-4 986	-1 752	-83	-605	-7 426	-5 791	-1 635
Undervisningsbygg Oslo KF	-277				-277	-374	96
Omsorgsbygg Oslo KF		-1	-20	-2	-23	-25	2
Boligbygg Oslo KF	-36		-20	-11	-66	-52	-15
Oslo Havn KF	-322	-0,03	-0,3	-6	-329	-50	-278
Sum Oslo kommune	-5 621	-1 753	-124	-623	-8 121	-6 292	-1 830

Mill.kr

Disposisjonsfond og bundne driftsfond

Tabell 1.43 Disposisjonsfond pr. 31.12.2018

Bykassa	Tall i mill.
Fond for dekning av premieavvik	-2 513
Fond kommunale øremerk. Midler	-1 316
Fond for 5 % regel	-933
Fond for tap på lånegarantier	-99
Vintervedlikeholdsfondet	-72
Parkeringsfondet	-10
Øvrige fond	-42
Sum	-4 986

Sum disposisjonsfond ved utgangen av 2018 utgjør 5 621 mill. hvorav 4 986 mill. for bykassen. Av bykassens disposisjonsfond utgjør 1 316 mill. kommunalt øremerkede midler og 933 mill. i netto mindreforbruk etter 5 %-regelen som bykassevirksomhetene får overført fra 2018 til bruk i 2019. Videre inngår bl.a. 2 513 mill. på fond for dekning av pensjonspremieavvik (ved utgangen av 2018 har Oslo kommune et akkumulert pensjonspremieavvik på 6,5 mrd., dvs påløpte pensjonsutgifter som må belastes regnskapet de

kommende årene), 99 mill. på fond for tap på lånegarantier (samlet garantiansvar ved utgangen av 2018 er 605 mill.) og 72 mill. på vintervedlikeholdsfondet som er en buffer for å kunne håndtere økte utgifter ved unormale vær- og føreforhold. Foretakene har til sammen 635 mill. på disposisjonsfond hvorav 322 mill. for Oslo Havn KF, 277 mill. for Undervisningsbygg Oslo KF og 36 mill. for Boligbygg Oslo KF. For eiendomsforetakene benyttes disse midlene i hovedsak til økt rehabilitering og vedlikehold av bygningsmassen.

Tabell 1.44 Bunde driftsfond pr. 31.12.2018

Bykassa	Tall i mill.
Fond statlige/private øremerk. Midler	-490
Tapsfondet (videreutlånsordningen)	-420
Klima- og energifondet	-318
Fond for Oslopakke 3	-229
Fond for spillemidler	-162
Selvkostfond avløp	-59
Skogavgiftsfondet	-26
Selvkostfond feiervesenet	-14
Øvrige fond	-34
Sum	-1 752

Av bundne driftsfond på 1 752 mill. er 490 mill. øremerkede statlige/private midler som ikke ble benyttet i 2018 og som overføres særskilt til 2019. Videre inngår bl.a. tapsfondet knyttet til videreutlånsordningen av husbankmidler med 420 mill. (samlet utlån ved utgangen av 2018 utgjør i underkant av 7,2 mrd., tapsfondet gir en dekningsgrad på 5,8 %), klima- og energifondet med 318 mill., fond for Oslopakke 3 (bompenger) med 229 mill. og fond for spillemidler med 162 mill. hvor en andel av spillemidlene vil bli utbetalt til private prosjekter ved ferdigstillelse.

Ubundne- og bundne investeringsfond

Av bundne investeringsfond på 623 mill. gjelder 506 mill. avdragsfondet som består av ekstraordinære mottatte avdrag fra videreutlånsordningen. Midlene på avdragsfondet er ekstraordinære avdragsinntekter i 2018 fra videreutlånsordningen som i 2019 vil bli benyttet til nedbetaling på kommunens lån i Husbanken.

Mesteparten av de øvrige fondsmidlene er i hovedsak allerede disponert for å finansiere prosjekter som inngår i kommunens investeringsavvik (som er ca. 6,2 mrd. ved utgangen av 2018), samt til å finansiere driftstiltak og nye investeringer i den vedtatte økonomiplanen for 2019-2022.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Sum pensjonsmidler under eiendeler og sum pensjonsforpliktelser under gjeld må ses i sammenheng og utgjør kommunens netto pensjonsforpliktelse. I 2018 økte pensjonsmidlene med 6 212 mill. til 66 021 mill. mens pensjonsforpliktelsene økte med 1 918 mill. til 68 098 mill.

Nettoforpliktelsen på ca. 2,1 mrd. følger av KMD's beregningsforutsetninger. Når disse anvendes for å beregne estimert forpliktelse (nåverdi av fremtidige pensjonsytelser) og størrelsen på pensjonsmidlene (pensjonsmidler + estimert avkastning), vil de beregnede størrelsene avvike fra de faktiske. Forpliktelser og midler beregnes for ordningen med de pensjonsregler og den bestand av ansatte, tidligere ansatte og pensjonister som var registrert pr. 01.01. i regnskapsåret. Siden det vil være endringer blant medlemsbestanden i ordningen,

det kan inntreffe regelendringer og avkastningsavvik, vil faktisk forpliktelse og midler pr. 31.12. i regnskapsåret avvike fra estimerte forpliktelse og midler. Amortiseringen av beregnede forpliktelse og midler har ingen likviditets- eller resultatmessig effekt, kun en balansemessig effekt.

Kommunal regnskapsforskrift anviser at gjenstående opptjening til pensjonsalder skal legges til grunn for beregningen av fremtidig pensjonsytelse. Det innbetales premie, og derav bygges opp pensjonsmidler i takt med opparbeidet opptjeningstid. Siden nåværende ansatte nødvendigvis vil ha gjenstående opptjeningstid til pensjonsalder, vil det måtte regnskapsføres en netto forpliktelse. Kommunens forsikringsavtale i Oslo Pensjonsforsikring AS er fullt ut fondert, dvs. at det er avsatt tilsvarende pensjonsmidler som størrelsen på de ansattes opparbeidede pensjonsrettigheter.

Følgelig er ikke pensjonsforpliktelsene en rentebærende gjeld for kommunen. Oslo kommunes pensjonsordninger blir ivaretatt gjennom Oslo Pensjonsforsikring AS og Statens pensjonskasse (lærere). De forsikringstekniske beregninger er utført av selskapene.

Langsiktig rentebærende lånegjeld økte med 2,25 mrd. i 2018

Balansen viser at Oslo kommune har en langsiktig gjeld (inkludert pensjonsforpliktelse) på ca. 116 mrd. Når det ses bort fra pensjonsforpliktelse som er dekket/fondert med innbetalte midler til pensjonsselskapene, fremstår Oslo kommune med en langsiktig ekstern brutto rentebærende lånegjeld på 47,8 mrd. ved utgangen av 2018, hvilket er en økning på 2,25 mrd. fra 2017.

Tabell 1.45 – Brutto langsiktig rentebærende lånegjeld

Tall i mill.

Langsiktig ekstern lånegjeld Oslo kommune pr 31.12	2018	2017	Endring 2017 til 2018	2016
obligasjonslån+gjeldsbrevlån (Lånefondet)	-39 235	-37 235	-2 000	-37 235
Lån i husbanken-videreutlån (bykassen)	-7 200	-6 887	-313	-6 551
Lån i husbanken-egne investeringer (bykassen)	-2	-5	3	-10
Øvrige lån (bykassen)	-1	-1	0	-2
Finansiell leasing - bykassa (skolebygg)	-825	-853	28	-881
Finansiell leasing - Undervisningsbygg	-482	-507	25	-531
Lån i husbanken-egne investeringer (Boligbygg)	-103	-109	6	-115
Sum langsiktig brutto rentebærende lånegjeld	-47 848	-45 597	-2 251	-45 325

Kommunens ”interne bank” – lånefondet – har i 2018 økt sin eksterne lånegjeld med 2 mrd. til 39,2 mrd. Lånefondet tok opp 5 mrd. i nye lån mens lån for 3 mrd. ble innfridd.

Lån i Husbanken til videreutlånsordningen (såkalte startlån til kjøp av bolig, ett tilbud til byens innbyggere som ikke får lån i bankene) lånes opp direkte av bykassen. Kommunens lånegjeld til Husbanken for videreutlånsordningen økte med 313 mill. og utgjorde pr. 31.12.2018 totalt 7,2 mrd.

Finansiell leasing for bykassen på 825 mill. er knyttet til OPS-prosjekter for grunnskolene Gran og Veitvet og Ullern videregående skole som ble ferdigstilt i 2015.

Det vises for øvrig til nærmere omtale av kommunens låneopptak og likviditet under kapitlet "Finansforvaltning" samt kapitlet ovenfor om finansiering av kommunens investeringsregnskap i 2018.

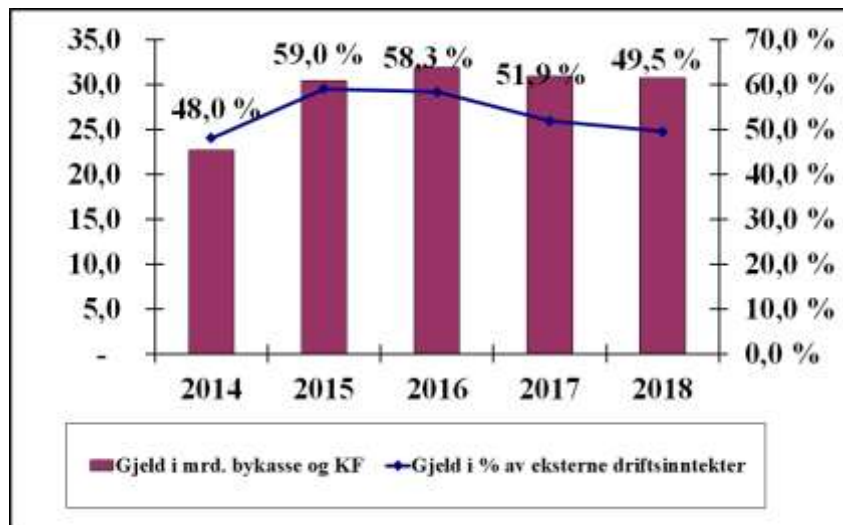
Gjeldsgrad

Gjeldsgraden viser størrelsen på kommunens brutto lånegjeld sammenlignet med driftsinntektene. Da det er driftsinntektene som skal betjene gjelden, er det nyttig å se hvordan lånegjelden utvikler seg sett opp mot driftsinntektene.

Ikke all lånegjeld tas med i beregningen av gjeldsgraden. Det ses bort fra pensjonsforpliktelsene som ikke er en rentebærende lånegjeld. I tillegg gjøres det noen ytterligere korrigeringer. Dette gjelder lån for å finansiere investeringer til vann, avløp og renovasjon (finanskostnadene dekkes av VAR-gebyrer), lån til havneinvesteringer (finanskostnadene dekkes av havneavgifter) og lån i Husbanken til videreutlånsordningen (en selvfinansierende ordning hvor kommunens låntagere er forutsatt å betale det samme til kommunen som det kommunen må betale til Husbanken). I tillegg ses det bort fra et amortiseringslån tatt opp i forbindelse med omdanningen av kommunens pensjonskasse til aksjeselskap.

Tabell 1.46 Gjeldsgrad

	2014	2015	2016	2017	2018
Korrigert sum langsiktig lånegjeld Oslo kommune-mrd.kr	22,7	30,4	31,9	30,9	30,7
Gjeldsgrad	48,0 %	59,0 %	58,3 %	51,9 %	49,5 %

Figur 1.13 – Oslo kommunes gjeldsgrad

Reduksjon i gjeldsgrad skyldes både økte inntekter, ekstraordinær nedbetalinger av lån og etterslep i investeringene

Beregnet gjeldsgrad for kommunen ved utgangen av 2018 er 49,5 %, som er 2,4 prosentpoeng lavere enn ved utgangen av 2017. Korrigert lånegjeld er redusert med 0,2 mrd. til 30,7 mrd. mens korrigerte eksterne driftsinntekter økte med om lag 2,6 mrd. til ca. 62 mrd.. Uten ovennevnte korrigeringer fremkommer en gjeldsgrad på 76,7 % (lånegjeld på 47,8 mrd. og driftsinntekter på 62,4 mrd.).

I perioden 2016-2018 har kommunen foretatt ekstraordinær nedbetaling av gjeld med 3,5 mrd. hvorav 892 mill. i 2018. Dette er i hovedsak er finansiert med økte skatteinntekter og ved disponering av regnskapsmessig overskudd. I løpet av 2018 ble i tillegg overføringer fra drift til investering økt med 515 mill. for å erstatte lånefinansiering på tidligere vedtatte investeringer.

Bokført bruk av lån i investeringsregnskapet i 2018 er 12,7 mrd. lavere enn regulert budsjett. Dette skyldes dels at en andel av investeringsutgiftene er midlertidig finansiert av likviditetsbeholdningen (ca 7,4 mrd.) og dels at det fortsatt er et investeringsavvik på over 6 mrd. ved utgangen av 2018 (investeringsprosjekter som i hovedsak ikke er ferdigstilt og hvor ubenyttede investeringsmidler overføres til 2019). Det er i tråd med kommunens finansreglement at det ikke tas opp eksterne lån før det likviditetsmessig er behov for det.

Oslo kommunes garantiansvar

Garantiansvar pr. 31.12.2018 utgjorde 605 mill., hvorav bl.a. 254 mill. er garantier for lån innen helse- og sosialområdet, 122 mill. til kultur-/kirkeformål, 74 mill. for undervisningssektoren og 56 mill. knyttet til boligformål. Det samlede garantiansvaret gikk ned med 87 mill. fra 31.12.2017.

I tillegg til faktisk garantiansvar er det i 2018 vedtatt garantier for ytterligere 416 mill. som er ubenyttet. Garantiansvaret vil øke tilsvarende når disse benyttes.

Det ble ikke regnskapsført tap på lånegarantier i 2018 (kap. 426).

Fondet for tap på lånegarantier er på ca. 99 mill. ved utgangen av 2018, som gir en dekningsgrad for garantiansvaret på ca. 16 %.

Tabell 1.47 – Garantiforpliktelser

	Mill.kr				
	2014	2015	2016	2017	2018
Garantiansvar	690	716	695	692	605
Endring fra året før	-160	26	-21	-3	-87

Tabell 1.48 – Øvrige nøkkeltall for Oslo kommunes regnskap 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Driftsregnskap					
Sum driftsutgifter (inkl. avskrivninger) i kroner pr innbygger 1)	76 714	77 768	79 610	84 501	87 919
Frie inntekter (skatt og rammetilskudd) i % av sum driftsinntekter 1)	71,9 %	71,9 %	73,0 %	70,9 %	70,5 %
Frie inntekter i kroner pr innbygger	54 685	56 541	60 170	62 909	64 548
Skatteinntekter i kroner pr innbygger	38 965	41 150	45 876	48 574	49 286
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter 3)	1,6 %	3,4 %	3,6 %	4,3 %	5,2 %
Investeringsregnskapet					
Lånefinansiering i % av totalt finansieringsbehov 2)	23,5 %	52,6 %	43,5 %	15,9 %	15,8 %
investeringer i anleggsmidler i % av driftsinntektene	18,3 %	20,3 %	16,0 %	15,4 %	16,3 %
Balanseregnskapet					
Netto lånegjeld (eksklusiv pensjonsforpliktelse) i kroner pr innbygger	29 665	40 113	42 558	36 968	42 204
Arbeidskapital i % av sum driftsinntekter 1)	-1,0 %	8,1 %	8,2 %	6,0 %	3,2 %
Netto lånegjeld (ekskl pensj.forplikt.) i % av sum driftsinntekter 3)	39,0 %	51,0 %	51,6 %	41,7 %	46,1 %
Brutto lånegjeld (ekskl. pensj.forplikt.) i % av sum driftsinntekter 3)	70,8 %	83,6 %	82,5 %	76,3 %	76,7 %
Omløpsmidler i % av kortsiktig gjeld	95,1 %	144,1 %	144,4 %	131,2 %	118,4 %
Kortsiktig gjeld i % av sum driftsinntekter 1)	20,6 %	18,1 %	17,8 %	18,3 %	16,7 %
Langsiktig gjeld (ekskl. pensj.forplikt.) i % av sum driftsinntekter	70,8 %	83,6 %	82,5 %	76,3 %	76,7 %
Langsiktig gjeld i % av sum anleggsmidler	63,1 %	63,6 %	63,9 %	60,3 %	55,3 %

1) I sum driftsinntekter og sum driftsutgifter er det eliminert for interne transaksjoner i Oslo kommune.

2) Investeringsregnskapet er gjort opp med udekket beløp (underskudd) på 5,9 mrd. i 2014, 2 mrd. i 2015, 2,4 mrd. i 2016, 4,6 mrd. i 2017 og med 7,4 mrd. i 2018 pga. utsatt langsiktig låneopptak (midlertidig finansiert av likviditets-beholdningen/kortsiktig likviditetslån). Underskudd er innekket i regnskapet året etter det oppstod.

3) Resultatgrad og gjeldsgrader basert på metoder til Statistisk sentralbyrå.

Personalressurser – arbeidsgivertiltak

Oslo kommune som arbeidsgiver

Kommunen skal være en attraktiv, inkluderende og fremtidsrettet arbeidsgiver som stimulerer til innovasjon og nytenkning. Byrådsplattformen, personalpolitisk strategi, verdigrunnlag og etiske regler, danner plattformen for HR-arbeidet i kommunen. HR-arbeidet, både sentralt og lokalt, skal bidra til at kommunen leverer tjenester av god kvalitet.

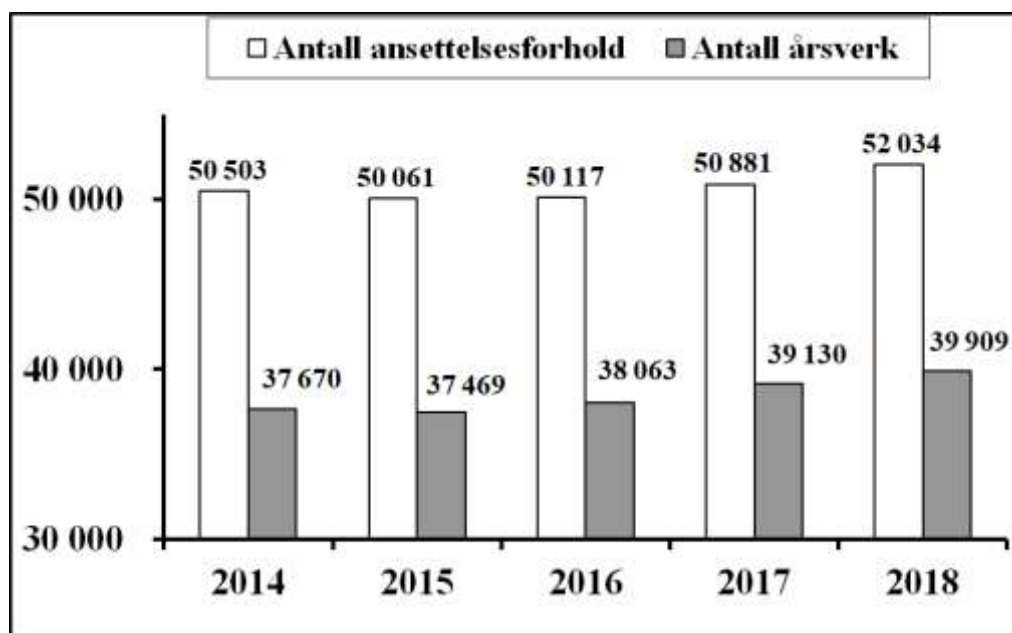
I løpet av 2018 er det gjennomført en rekke tiltak for å styrke HR- og HMS-funksjonen med tilhørende prosesser i kommunen. Det er arrangert sju HR-forum med sentrale HR-tema i kombinasjon med juridiske emner og deling av god praksis. I tillegg til opplæringstiltak i virksomhetene innenfor arbeidsgiverområdet, har det blitt arrangert en Personalsjef- og tillitsvalgsamling, et HMS/IA-seminar for virksomhetsledere og hovedverneombud og egne fagseminarer innen helse-, miljø- og sikkerhet.

Det har i 2018 vært forløpende videreutvikling av kommunens HR-system for å støtte opp under målrettede HR-prosesser som legger til rette for effektivisering av arbeidsprosesser og strategisk styringsinformasjon. I løpet av 2018 har informasjon knyttet til felles arbeidsprosesser i kommunen blitt systematisert og samlet på et overordnet felles intranett. Dette betyr blant annet at felles overordnet informasjon på personalområdet, slik som regelverk og kompetansetilbud mv. er blitt lettere tilgjengelig for ansatte i Oslo kommune.

Tabell 1.49 Ansettelsesforhold* i Oslo kommune pr. september 2017 og 2018

	2017		2018		Endring	
	Antall	Årsverk	Antall	Årsverk	Antall	Årsverk
Kvinner	35 144	27 008	35 833	27 505	689	497
Menn	15 737	12 121	16 201	12 404	464	283
Totalt	50 881	39 130	52 034	39 909	1 153	779

*Tallene gjelder antall ansettelsesforhold, ikke antall personer ansatt i Oslo kommune
Kilde: Statistikkbanken sept. 2018

Figur 1.14 Antall ansatte og årsverk

Pr. september 2018 hadde Oslo kommune 52 034 ansettelsesforhold (antall ansatte er noe lavere da noen ansatte har flere ansettelsesforhold). Disse representerer 39 909 årsverk. Antall ansettelsesforhold økte med 1 153 mens antall årsverk økte med 779.

Tabell 1.50 Årsverk fordelt på virksomheter pr. september 2018

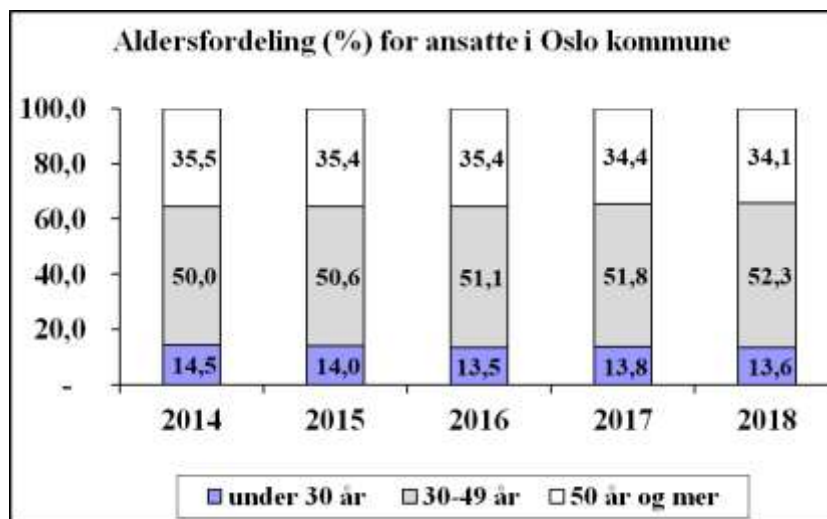
Årsverk fordelt på virksomheter	2018	% andel	2017	% andel	Endring årsverk
Bydelene	15 967	40,0	15 691	40,1	276
Utdanningsetaten	13 095	32,8	12 674	32,4	421
Sykehjemsetaten	2 665	6,7	2 708	6,9	-43
Velferdsetaten	916	2,3	926	2,4	-10
Helseetaten	887	2,2	856	2,2	31
Bymiljøetaten	753	1,9	693	1,8	60
Vann- og avløpsetaten	565	1,4	583	1,5	-18
Barne- og familieetaten	519	1,3	547	1,4	-28
Brann- og redningsetaten	491	1,2	495	1,3	-4
Plan- og bygningsetaten	490	1,2	494	1,3	-4
Renovasjonsetaten	482	1,2	468	1,2	14
Byrådsavdelingene	373	0,9	323	0,8	50
Utviklings- og kompetansetaten	314	0,8	288	0,7	26
Kemnerkontoret	293	0,7	290	0,7	3
Kulturetaten	260	0,7	474	1,2	-214
Deichman bibliotek	249	0,6	-	-	249
Øvrige virksomheter	1 589	4,0	1 620	4,1	-31
Årsverk totalt	39 909	100 %	39 130	100 %	779

Kilde: Statistikkbanken sept. 2018

Det har vært en liten økning i antall årsverk fra 2017 til 2018. En mer detaljert beskrivelse av dette vil man finne i virksomhetenes egne årsberetninger. I hovedtrekk kan endringen forklares med at:

- på bydelssektor er det flere ansatte innen hjemmetjenesten
- i Utdanningsetaten kan økningen i hovedsak knyttes til innføring av ny lærernorm i grunnskolen
- i Helseetaten kan økningen blant annet relateres til opprettelse av faste stillinger i turnusenhetene
- i Bymiljøetaten har det vært et økt aktivitetsnivå samt fokus på å erstatte konsulentbruk med egne ansatte
- i byrådsavdelingene har man opprettet egen enhet (Origo) for arbeidet med kommunens satsning på digitalisering
- i Utviklings- og kompetansetaten har det blitt tilført kompetanse som etaten har manglet, og hvor man tidligere har brukt eksterne konsulenter
- Deichman bibliotek har blitt skilt ut av Kulturetaten

Aldersfordeling

Figur 1.15 Aldersfordeling (%) for ansatte i Oslo kommune

Figuren viser den prosentvise aldersfordeling for fast ansatte i Oslo kommune.

Lønnsutgifter

Tabell 1.51 Lønnsutgifter

	2014	2015	2016	2017	2018
Sum bykassen	25 937	26 162	27 195	28 773	30 439
Sum kommunale foretak (KF)	555	542	578	621	663
Sum lønn (inkl. sos. utg.) Oslo kommune	26 492	26 704	27 773	29 394	31 102
%-endring fra året før	3,10 %	0,80 %	4,00 %	5,84 %	5,81 %

Tariffoppgjøret 2018

Tariffrevisjonen 2018 var et hovedoppgjør hvor hele overenskomsten var gjenstand for forhandlinger. Det ble gitt et prosentvis tillegg på lønnstabellen på 1,75 %, minimum kr. 7 700 med virkning fra 01.05.2018. Det ble avsatt midler til sentrale lønsmessige tiltak med virkning fra 1.5.2018 tilsvarende 0,35 % av lønsmassen på årsbasis. I hovedforhandlingene ble det brudd med Akademikerne og mekling avsluttet med enighet 24. mai.

Det ble også gjennomført lokale forhandlinger i den enkelte virksomhet med virkning fra 01.08.2018 tilsvarende 0,4 % av lønsmassen på årsbasis. De lokale forhandlingene ble gjennomført uten noen brudd i virksomhetene.

Som resultat av hovedforhandlingene følger det en del partsarbeid i tariffperioden, blant annet innen kompetanse og omstilling samt innen heltidskultur.

Mangfoldig og inkluderende arbeidsmiljø

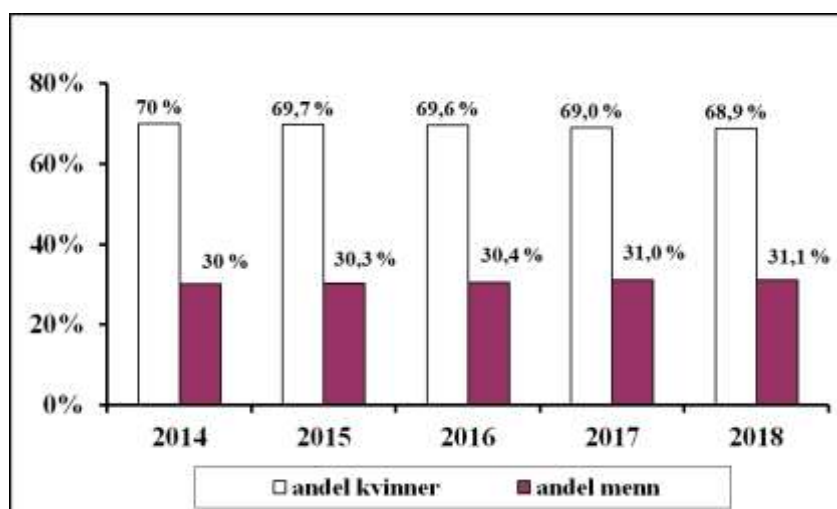
Oslo kommune skal være en attraktiv og mangfoldig arbeidsgiver som stimulerer til åpenhet, toleranse og mangfold. Det er et mål i kommunens personalpolitiske strategi at det skal være like muligheter for alle uavhengig av kjønn, alder, funksjonsevne, etnisitet, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Arbeidsplassene skal preges av mangfold, og de ansatte skal gjenspeile mangfoldet i byens befolkning på alle nivåer.

Kommunens mangfolds-, inkluderings- og likestillingsarbeid er forankret i likestillingslovgivningen, avtaleverket og gjennom ulike strategier, handlingsplaner og verktøy. Sammen bidrar disse virkemidlene til at Oslo kommune har en helhetlig og gjennomgående personalpolitikk innen mangfoldsområdet.

Arbeidsplassen er den viktigste arenaen for et inkluderende arbeidsliv, og kommunen har i 2018 tatt en rekke sentrale initiativ som skal ivareta mangfold og likestilling i arbeidsgiverrollen, først og fremst ved å stimulere HR- og HMS-funksjonene i virksomhetene med ulike kompetansetiltak på personalfaglige møteplasser som HR-forum og kommunens årlige HMS/IA-seminar. Sentrale tema i 2018 var håndtering og forebygging av trakassering, seksuell trakassering og annen utilbørlig atferd, mangfoldsledelse og nøytrale rekrutteringsprosesser.

Som offentlig myndighet er Oslo kommune pålagt å arbeide aktivt, planmessig og målrettet i henhold til *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering*. I tillegg til kommunens sentrale initiativ og tiltak, er det i kommunens virksomheter iverksatt mange tiltak for å hindre diskriminering og stimulere arbeidet med mangfold, likestilling og likebehandling. Nærmere redegjørelse for mangfolds- og likestillingssituasjonen følges opp i virksomhetenes egne årsberetninger. Virksomhetene ble i 2018 bedt om redegjøre for inntil tre tiltak som er iverksatt eller planlegges iverksatt, hvorav et av tiltakene skal omhandle etniske mangfold på arbeidsplassen, jf. byrådssak 152/12 *Mangfoldets muligheter – om OXLO, Oslo Extra Large*.

Kjønnsfordeling

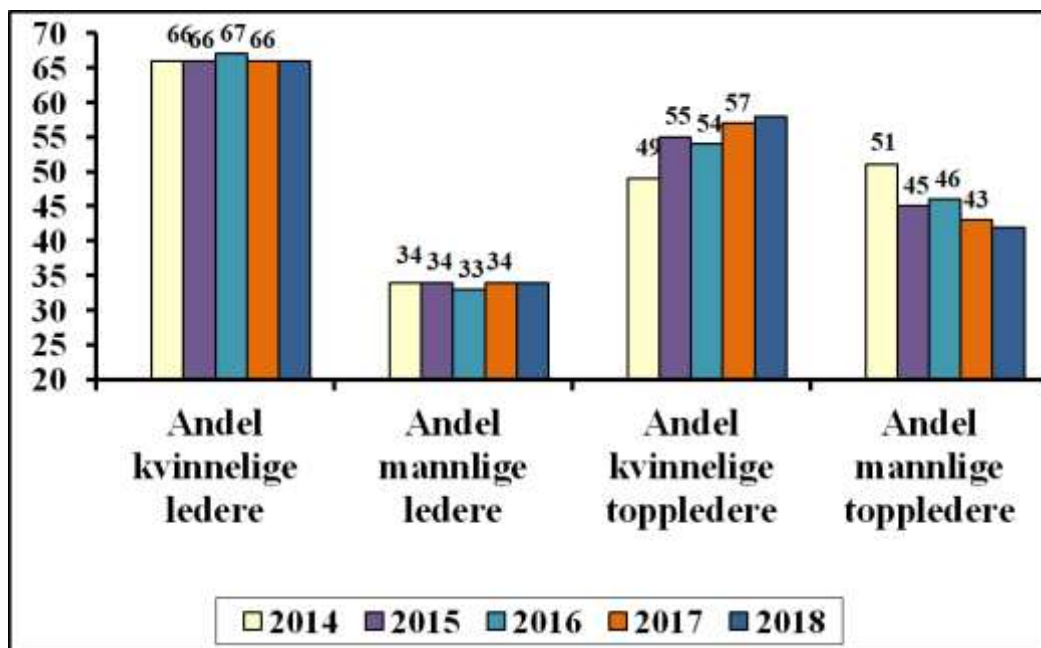

Kilde: Statistisk statistikkbanken 2018

Figur 1.16 Kjønnsfordeling mellom de ansatte i kommunen

Kvinneandelen i kommunen er relativt stabil og høy og var i 2018 på 69,9 %, tilnærmet likt med 2017. Den store kvinnedominansen gjenspeiles av at en stor del av kommunens oppgaver er knyttet til områder innen helse-, omsorg og oppvekstsektoren som tradisjonelt er kvinnedominerte. Lite tyder på at dette kjønnsrollemønsteret skyldes ulikheter i forhold til arbeidets kompleksitet og ansvarsområde.

Kjønnsfordeling ledere og toppledere

Figur 1.17 Ledere og toppledere i Oslo kommune fordelt på kjønn 2014-2018 i prosent.

Fordelingen på kvinnelige og mannlige ledere har vært stabil de siste årene med en andel kvinnelige ledere på 66 % i 2018. Når det gjelder fordeling av toppledere er kvinneandelen 58 % i 2018, en oppgang fra 57 % i 2017.

Tabell 1.52 Kjønnsbalanse og lønn på sektor (tall pr. jan. 2019)

Årsverk	Kjønnsbalanse		Lønn (regulativlønn + tilleggslønn) jan. 2019 x 12mnd.			
	Kvinner %	Menn %	Kvinner (Kr.)	Menn (Kr.)	Kvinner andel av menn %	
Kommunen totalt						
2018	39 500	69,0	31,0	544 959	557 894	97,7
2017	39 500	69,2	30,8	522 567	536 916	97,3
Bystyrets organer	118	66,0	34,0	670 399	706 425	94,9
Byrådslederens kontor	437	57,3	42,7	748 867	776 834	96,4
Bydelene	15 883	77,5	22,5	523 630	531 086	98,6
Byrådsavdeling for finans	606	60,3	39,7	585 053	646 478	90,5
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap	13 473	67,2	32,8	535 457	524 682	102,1
Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid	4 437	76,9	23,1	588 410	602 995	97,6
Byrådsavdeling for næring og eierskap	730	39,5	60,5	696 000	685 583	101,5
Byrådsavdeling for byutvikling	658	59,0	41,0	621 930	653 508	95,2
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel	2 438	28,3	71,7	619 503	586 422	105,6
Byrådsavdeling for, kultur, idrett og frivillighet	718	60,3	39,7	544 882	544 196	100,1

Merk: I hver sektor inngår underliggende virksomheter. I Byrådslederens kontor inngår ansatte i byrådsavdelingene.

Med utgangspunkt i lønnskjøringen januar 2019 utgjør kvinners andel av menns lønn (regulativlønn + tilleggslønn) 97,7 %.

Heltid og deltid fast ansatte

Omfanget av deltid blant fast ansatte i kommunen er redusert fra 32,8 % til 32,0 % fra 2017 til 2018.

Tabell 1.53 Heltid /Deltid

% - andeler	2014		2015		2016		2017		2018	
	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid
Kvinner	62,4	37,6	63,5	36,5	64	35,8	65,2	34,8	66,3	33,7
Menn	70,4	29,6	71,5	28,5	71,3	28,7	71,9	28,1	72,1	27,9
I alt	64,8	35,2	65,8	34,2	66,3	33,7	67,2	32,8	68,0	32,0

Kilde: Statistikkbanken september 2018

Tabellen nedenfor viser andelen heltid/deltid pr. sektor og virksomhet for fast ansatte.

Tabell 1.54 heltid/deltid fast ansatte pr. sept. 2017-2018

Sektor	2017		2018		2017/2018
	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Endr. heltid %-poeng
Virksomhet					
Bystyrets organer	93,1	6,9	95,6	4,4	2,5
Bystyrets sekretariat	91,7	8,3	98,0	2,0	6,3
Pasient- og brukerombudet i Oslo og Akershus, Sosial- og eldreombudet i Oslo	100,0	0,0	95,0	5,0	-5,0
Kommunerevisjonen	91,1	8,9	93,3	6,7	2,2
Byrådslederens kontor	95,9	4,1	93,3	6,7	-2,6
Beredskapsetaten	97,1	2,9	100,0	0,0	2,9
Byrådsavdelingene	95,5	4,5	94,8	5,2	-0,7
Kommuneadvokaten	89,7	10,3	86,2	13,8	-3,4
Rådhusets forvaltningstjeneste	95,5	4,5	88,6	11,4	-7,0
Byrådsavdeling for finans	88,8	11,2	89,7	10,3	0,9
Kemnerkontoret	86,1	13,9	86,8	13,2	0,7
Utviklings- og kompetanseetaten	91,5	8,5	92,2	7,8	0,7
Byrådsavdeling for byutvikling	91,3	8,7	90,1	9,9	-1,2
Byantikvaren	96,0	4,0	92,0	8,0	-4,0
Eiendoms- og byfornyelsesetaten	92,7	7,3	95,2	4,8	2,5
Plan- og bygningsetaten	90,6	9,4	88,5	11,5	-2,2
Byrådsavdeling for næring og eierskap	86,1	13,9	97,0	3,0	10,8
Næringsetaten	86,1	13,9	87,2	12,8	1,1
Boligbygg Oslo KF	0,0	0,0	96,9	3,1	0,0
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	0,0	0,0	96,8	3,2	0,0
Omsorgsbygg Oslo KF	0,0	0,0	97,3	2,7	0,0
Oslo Havn KF	0,0	0,0	95,6	4,4	0,0
Undervisningsbygg Oslo KF	0,0	0,0	99,5	0,5	0,0
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap	63,3	36,7	64,7	35,3	1,4
Utdanningsetaten	63,9	36,1	65,3	34,7	1,4
Barne- og familieetaten	50,9	49,1	50,9	49,1	0,0
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel	95,3	4,7	95,3	4,7	0,0
Brann- og redningsetaten	99,0	1,0	99,6	0,4	0,6
Bymiljøetaten	95,0	5,0	95,2	4,8	0,2
Energigjenvinningsetaten	91,5	8,5	94,9	5,1	3,4
Fornebubanen	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Klimaetaten	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Renovasjonsetaten	91,9	8,1	90,8	9,2	-1,1

Sektor	2017		2018		2017/2018
	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Endr. heltid %-poeng
Vann- og avløpsetaten	95,5	4,5	94,8	5,2	-0,7
Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid	51,0	49,0	51,2	48,8	0,2
Helseetaten	51,4	48,6	52,5	47,5	1,1
Sykehjemsetaten	48,5	51,5	48,5	51,5	0,0
Velferdsetaten	58,4	41,6	58,0	42,0	-0,4
Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet	62,5	37,5	63,0	37,0	0,5
Gravferdsetaten	88,2	11,8	90,3	9,7	2,1
Kulturetaten	55,6	44,4	45,5	54,5	-10,0
Munchmuseet	71,4	28,6	76,4	23,6	5,0
Deichman bibliotek	0,0	0,0	66,0	34,0	0,0
Bydelene	67,1	32,9	67,7	32,3	0,6
Bydel Gamle Oslo	74,8	25,2	74,7	25,3	0,0
Bydel Grünerløkka	79,8	20,2	81,4	18,6	1,6
Bydel Sagene	75,9	24,1	72,4	27,6	-3,6
Bydel St. Hanshaugen	80,1	19,9	81,7	18,3	1,6
Bydel Frogner	74,7	25,3	75,0	25,0	0,3
Bydel Ullern	62,7	37,3	63,2	36,8	0,5
Bydel Vestre Aker	62,1	37,9	63,0	37,0	1,0
Bydel Nordre Aker	57,5	42,5	59,1	40,9	1,5
Bydel Bjerke	57,2	42,8	57,9	42,1	0,7
Bydel Grorud	68,8	31,2	67,1	32,9	-1,7
Bydel Stovner	63,2	36,8	64,0	36,0	0,9
Bydel Alna	62,2	37,8	67,6	32,4	5,4
Bydel Østensjø	61,3	38,7	60,0	40,0	-1,3
Bydel Nordstrand	67,7	32,3	67,5	32,5	-0,2
Bydel Søndre Nordstrand	65,8	34,2	67,0	33,0	1,2
Oslo kommune i alt	67,2	32,8	68,0	32,0	0,8

Alle virksomheter skal i 2018 rapportere på heltid/deltid i sine årsberetninger. Der skal det redegjøres for hvilke tiltak som er iverksatt for å redusere deltidsarbeid og etablere en heltidskultur.

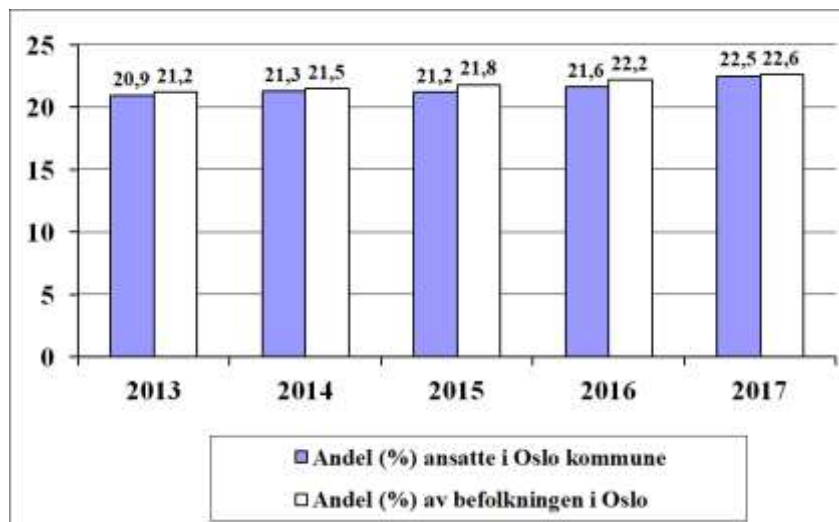
Gjennomsnittlig andel heltidsansatte for fast ansatte i Oslo kommune pr. september 2018 var 68 %. (kilde: statistisk årbok). Ti bydeler (og etatene i EHA-sektor) ligger under gjennomsnittet. Kartlegging viser at enkelte bydeler arbeider mer systematisk enn andre. Det er samtidig store forskjeller i andel heltid mellom bydeler og etater.

Det er på denne bakgrunn gitt føringer for arbeidet med heltidskultur til etater og bydeler i tildelingsbrev for 2018 og 2019. Temaet følges opp gjennom den ordinære styringsdialogen, med egne oppdrag og rapportering. I EHA og OVK sektor foregår det ulike aktiviteter knyttet til arbeid med heltidskultur. I etterkant av tariffrevisjonen 2018 ble det igangsatt et partssammensatt prosjekt knyttet til heltidskultur. Prosjektet ledes av EHA.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i desember 2018 for faste stillinger var 88,2 %. Det er en økning fra 87,0 % i desember 2017.

Andel av befolkningen og andel ansatte med bakgrunn fra Asia, Afrika etc.

Oslo kommune har en personalpolitikk som har som mål å gjenspeile mangfoldet i byens befolkning og gi like muligheter til alle.

Kilde: SSB

Figur 1.18 Andel av befolkningen og andel ansatte med bakgrunn fra Asia, Afrika etc

Tabellen viser utviklingen av befolkning og ansatte med bakgrunn fra Asia, Afrika etc. i Oslo kommune. Andelen ansatte med bakgrunn fra Asia, Afrika etc. er økende i Oslo kommune fra ca. 13 % i 2002 til ca. 22,5 % i 2017. I samme periode har andelen av Oslos befolkning med denne bakgrunn økt fra 15 % til ca. 22,6 %.

Helse, miljø og sikkerhet

Byrådet har i 2018 arbeidet med å følge opp at kommunens virksomheter har egne oppdaterte HMS-system i overensstemmelse med byrådets vedtak og lovgivningen på HMS-området. I tillegg til oppfølging gjennom årsrapporteringen er det i samarbeid med byrådsavdelingene gjennomført HMS-revisjon i en av kommunens virksomheter.

Det har vært avholdt kontaktmøter med Arbeidstilsynet Oslo for å diskutere problemstillinger angående arbeidsmiljøforhold i kommunens virksomheter, herunder samarbeide om risikobildet på forskjellige områder. Hensikten er å ligge i forkant og arbeide proaktivt i forhold til arbeidsmiljøforhold.

Det har også vært møter i sentralt arbeidsmiljøutvalg (S-AMU) og møter med sentralt hovedverneombud (S-HVO) for å sikre nødvendig medvirkning. Det ble i 2018 gjennomført ett fagseminar på HMS-området.

Det årlige HMS-seminaret for kommunens virksomheter ble gjennomført i 2018. Dette ble avholdt som et HMS/IA seminar med 200 deltakere. Målgruppen for seminaret var toppledere, HR-ledere, HMS-personell, verneombud og tillitsvalgte.

Inkluderende arbeidsliv

Det er den enkelte virksomhet i Oslo kommune som er IA-virksomhet. Virksomhetene har inngått samarbeidsavtaler med NAV Arbeidslivssenter. Kommunens virksomheter samarbeider med egne kontaktpersoner ved NAV Arbeidslivssenter om mål- og aktivitetsplaner og tiltak tilpasset virksomhetens utfordringer. NAV Arbeidslivssenter tilbyr kurs og opplæring som alle kommunens virksomheter kan benytte seg av.

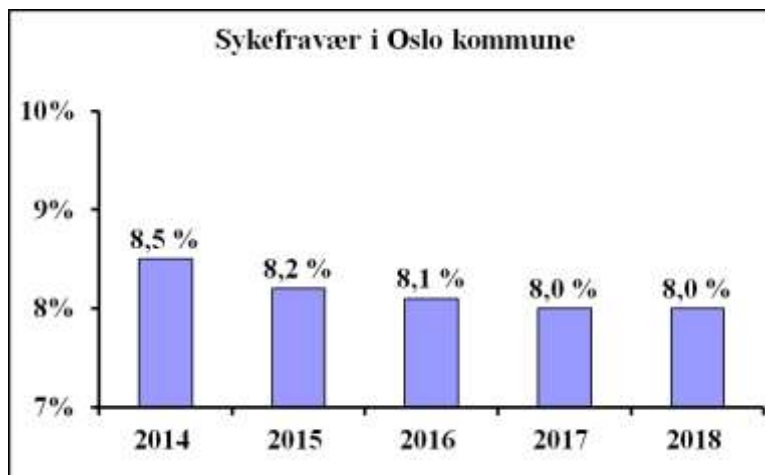
Nærvær

Det arbeides aktivt med IA-avtalen, særlig med å øke nærværet i kommunen.

Fra sentralt hold legges det til rette for kunnskapsdeling av god praksis mellom virksomhetene, og IA-arbeidet følges opp i tett samarbeid med NAV arbeidslivssenter. Samarbeidet med NAV Arbeidslivssenter gir god tilgang til ressurser og kompetanse, og det blir iverksatt målrettede tiltak i virksomhetene som bidrar til en positiv utvikling i nærværsarbeidet.

Gjennom 2018 har det vært fokusert på videreutvikling av systemstøtten for sykefraværsoppfølging i HR-systemet. HMS og nærvær er tematisert på personalfaglige møteplasser, og det prioriteres å ha en praktisk tilnærming som vektlegger kunnskapsdeling og målrettet arbeid. Opplærings- og utviklingsfondet har nærværarbeid som et av sine satsningsområder, og støtter tiltak som bidrar til et forebyggende helse- og nærværsarbeid i virksomhetene.

Kommunens samlede sykefravær har i flere år hatt en positiv utvikling og endte i 2018 på 8,0 %.

Figur 1.19 Sykefravær i Oslo kommune

Tabellen under viser det prosentvise sykefraværet i Oslo kommune i 2017 og 2018 pr. sektor.

Tabell 1.55 Sykefravær pr. sektor i 2017 og 2018

Sektor	2018	2017	Endring
Bystyrets organer	5,3	4,5	0,8
Byrådslederens kontor	4,6	4,4	0,1
Bydelene	9,7	9,8	-0,2
Byrådsavdeling for finans	6,7	6,8	-0,1
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap	6,7	6,4	0,4
Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid	8,4	8,9	-0,5
Byrådsavdeling for næring og eierskap	5,8	5,4	0,4
Byrådsavdeling for byutvikling	7,2	7,0	0,2
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel	7,5	7,1	0,5
Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet	7,6	6,2	1,4
Oslo kommune totalt	8,0	8,0	0,0

Tabellen under viser sykefravær per sektor fordelt på korttids- og langtidssykefravær

Tabell 1.56 Sykefravær pr. sektor fordelt på korttids- og langtidssykefravær

Sektor	Sykefravær	Korttid (0-16 dager)	Langtid (17 > dager)
Bystyrets organer	5,3	1,8	3,5
Byrådslederens kontor	4,6	1,9	2,7
Bydelene	9,7	3,2	6,4
Byrådsavdeling for finans	6,7	2,4	4,3
Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap	6,7	2,4	4,4
Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid	8,4	2,7	5,7
Byrådsavdeling for næring og eierskap	5,8	2,2	3,6
Byrådsavdeling for byutvikling	7,2	2,9	4,3
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel	7,5	2,8	4,8
Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet	7,6	2,9	4,7
Oslo kommune totalt	8,0	2,8	5,3

Arbeidstakere med funksjonsnedsettelse

Det har også i 2018 vært fokus på å tilrettelegge for og rekruttere arbeidstakere med funksjonsnedsettelse. Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse har tiltakspunkter som berører personalområdet. Det overordnede målet er at Oslo kommune i større grad skal ansette mennesker med funksjonsnedsettelse. Et av tiltakene er at virksomhetene skal innkalle minst en kvalifisert søker med funksjonsnedsettelse til intervju, dersom det er slike søkere til stillingen.

Fra 2018 ble traineeordning for mennesker med funksjonsnedsettelse implementert som et fast tiltak under navnet «Rekrutteringsordning for mennesker med funksjonsnedsettelse». Det ble i 2018 lyst ut ni stillinger gjennom ordningen. Mange virksomheter stiller også, i samarbeid med NAV, IA-/arbeidsutprøvningsplasser til disposisjon for personer som er utenfor arbeidslivet.

Tjenestepensjon

Oslo kommune ønsker å legge forholdene til rette for at seniorer kan stå i arbeid lenger. Virksomhetene skal føre en seniorpolitikk med individuelle tilpasninger av arbeidstid, -sted og -oppgaver, og sørge for at ansattes kompetanse, engasjement og kreativitet verdsettes og brukes uavhengig av alder og livsfase.

Pensjonsstatistikken er basert på medlemskap i pensjonsordningen med grunnlag i ansettelse i Oslo kommune ekskl. kommunale foretak. Uttaksalder ved alderspensjon/tidligpensjon: I 2018 var snittalderen for nye alderspensjonister for menn 64,8 år (65,1 år i 2017) og for kvinner 67,1 år (67,1 år i 2017). Dersom avgang iht. tidligpensjonsordninger tas med, blir snittalder 64,2 år for menn (63,9 i 2017) og 65,0 år for kvinner (65,3 år i 2017).

I tråd med etablert praksis rapporteres omfanget og utviklingen av tidligpensjonstilfeller i byråds årlige sak om årsberetning og regnskap for OPF.

Uttaksalder ved midlertidig og varig uførepensjon:

I 2018 var snittalderen for nye midlertidig uføre 51,8 år (52,0 år i 2017). For nye uførepensjonister var snittalderen 57,5 år (60,5 år i 2017).

Kommunens ordning med egenandelsbelastning ved uttak av AFP 62-64 og uførepensjon er videreført.

Arbeid med personalomstilling; overtallighet og arbeidstakere med avklart arbeidsevne

Målet for arbeidet med overtallige er å gjøre tiden som overtallig så kort som mulig for den enkelte berørte arbeidstaker. Det arbeides aktivt med at prosessen fra overtallighetstidspunktet til innplassering i ny stilling, skal oppleves som positivt for arbeidstaker.

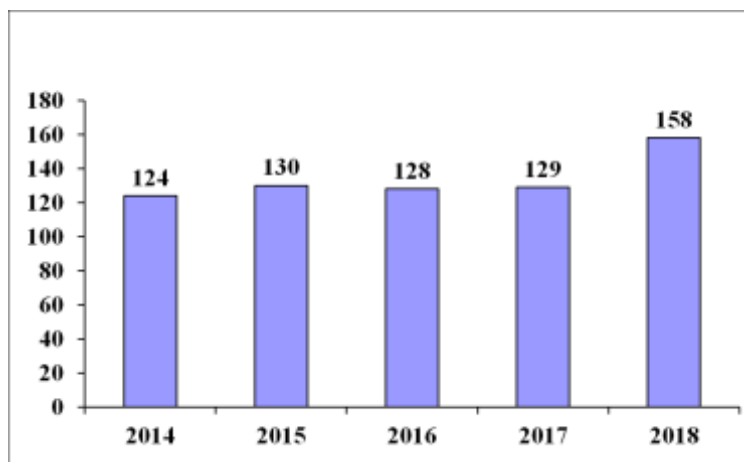
Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) bistår virksomhetene i omstillingsprosesser og omplassering av overtallige og arbeidstakere med avklart arbeidsevne til stillinger i Oslo kommune.

I arbeidet med personalomstilling er det i 2018 lagt vekt på å bistå virksomhetene med rådgivning i deres omstillingsprosesser. Det er et tett og godt samarbeid mellom virksomhetene som har overtallige og UKE for å finne gode løsninger for den enkelte. UKE bidrar til å stimulere virksomhetene til at kompetanseutvikling blir tilrettelagt for den overtallige.

I løpet av 2018 ble det registrert 98 nye overtallige i HR systemet. 158 personer ble i 2018 omplassert til annet fast arbeid eller sluttet i kommunen. Av det totale antallet på 125 overtallige registrert pr. 31.12.2018, var 61 personer i midlertidige stillinger, 45 tilvisningsklare, 19 sykmeldte eller midlertidige uføre.

Figur 1.20 Overtallighet pr. 31.12

Figur 1.21 Ut av overtallighet 2014-2018

Av de 98 personene som ble registrert overtallige i 2018 representerer de flere ulike yrkesgrupper, men hovedtyngden er miljøterapeuter, helsefagarbeidere/hjelpepleiere og ansatte uten formell utdanning fra stillinger som bl.a. renholdere, verneassistenter og tospråklige assistenter. 32 % av de registrerte overtallige er i kategorien ansatte uten formell utdanning.

Det er svært få stillinger som utlyses i Oslo kommune uten krav til formell kompetanse, og generelt sett har kvalifikasjonskravene virksomhetene etterspør økt. Dette fører til at overtallighetstiden for ansatte uten formell utdanning kan bli lang i påvente av at det blir utlyst stillinger som ikke krever formell kompetanse.

I 2018 har 9 overtallige arbeidstakere benyttet seg av et tilbud om ekstern karriererådgiving. UKE gjennomfører overtallighetssamtaler med alle overtallige som blir registrert inn i HR-systemet. Formålet med samtalen er å sikre at alle overtallige får lik informasjon og avklare aktuelle tiltak slik at den overtallige raskest mulig kommer inn i ny stilling. I overtallighetssamtalen får også den overtallige råd og hjelp til å registrere sin CV i Webcruiter.

Arbeidstakere med avklart arbeidsevne.

Antall sentralt registrerte arbeidstakere med avklart arbeidsevne i Oslo kommune er 19 personer. Av det totale antallet på 19 personer som er registrert i HR systemet er 9 personer tilvisningsklare og 10 personer er i arbeid i midlertidige stillinger.

14 arbeidstakere med avklart arbeidsevne kom over i ny fast stilling i Oslo kommune i løpet av 2018.

Tabell 1.57 Arbeidstakere med avklart arbeidsevne i Oslo kommune

	2014	2015	2016	2017	2018
Antall arbeidstakere med avklart arbeidsevne klar for tilvisning pr. 31.12	16	12	13	14	9
Antall arbeidstakere med avklart arbeidsevne i vikariat, sykmeldte osv.pr. 31.12	11	12	13	13	10
Totalt antall arbeidstakere med avklart arbeidsevne pr. 31.12	27	24	26	27	19
Antall omplasserte arbeidstakere med avklart arbeidsevne i året	25	25	16	10	14

Bruk av eksterne konsulenter

Det vises til byrådssak 263/15 om bruk av konsulenttjenester i Oslo kommune. I henhold til saken skal det innarbeides en særskilt rapportering på virksomhetenes konsulentbruk i årsberetningen. Nedenfor følger oversikt over utgifter til bruk av konsulenter fra 2014 til 2018 i henholdsvis driftsregnskapet og investeringsregnskapet.

Byrådet jobber for å redusere bruken av eksterne konsulenter og sørge for at kommunen selv innehar riktig kompetanse. Det vil allikevel være ulike grunner til at kommunen til en hver tid har bruk av eksterne konsulenter. Det kan være at en oppgavens art er slik at det kreves særskilt kompetanse som det ikke er hensiktsmessig å bygge opp i kommunen, eller at oppgaven krever uavhengighet og/eller ekstern kvalitetssikring. Det kan også være rekrutteringsutfordringer i form av både lønnsnivå og tilgang til ønsket kompetanse som medfører behov bruk av eksterne konsulenter. Byrådet er imidlertid opptatt av at kommunen på alle nivåer har fokus på at konsulentbruken blir begrenset til det som er absolutt nødvendig.

Tabell 1.58 Konsulentbruk Driftsregnskapet

Drift	Beløp i mill.				
	2014	2015	2016	2017	2018
Rådgivningstjenester prosjektering	177	171	191	182	330
Rådgivningstjenester byggeledelse mv.	1	1	7	36	117
Konsulenttjenester innen kvalitet og kontroll	31	14	38	73	74
Konsulentbistand - IT	136	89	127	128	157
Konsulentbistand - organisasjon og org.utvikling	8	13	22	39	49
Konsulentbistand - HMS	10	11	13	10	14
Andre konsulenttjenester	227	248	180	184	170
Totalt Drift	590	548	578	653	911

Tabell 1.59 Konsulentbruk Investeringsregnskapet

Investering	Beløp i mill.				
	2014	2015	2016	2017	2018
Rådgivningstjenester prosjektering	501	474	531	485	470
Rådgivningstjenester byggeledelse mv.	153	228	224	253	230
Konsulenttjenester innen kvalitet og kontroll	18	18	12	34	46
Konsulentbistand - IT	14	49	41	73	77
Konsulentbistand - organisasjon og org.utvikling	1	0	1	3	2
Konsulentbistand - HMS	6	3	0	0	1
Andre konsulenttjenester	266	190	97	188	140
Totalt Investering	958	962	908	1035	965

Tabell 1.60 Samlede utgifter til konsulenttjenester

	Beløp i mill.						
	2014	2015	2016	2017	2018	Endring 2017-2018	Endring 2017-2018
Sum konsulentbruk	1 547	1 510	1 486	1 688	1 876	188	11,1 %

Sum bruk av eksterne konsulenter har økt med 188 mill. fra 2017 til 2018. 118 mill. av økningen kan sees i sammenheng med oppstarten av arbeidet med Fornebu-banen hvor det har vært behov for innleie av spesialkompetanse fra blant annet Sporveien AS. Resterende økning er sammensatt og er blant annet knyttet til advokathonorarer til restrukturering av

kraftsektoren og hjemkjøpet av Hafslund, samt økt bruk av eksterne konsulenter til kvalitetssikring av investeringer i barnehage, idrettsanlegg, kulturbygg, osv.

Vi ser også at enkelte virksomheter i de senere årene har vært meget gode på å redusere konsulentbruken, som eksempel har Utdanningsetaten redusert sine utgifter til eksterne konsulenter med 65 % siden 2015. Utviklingen på IT-siden er også at kommunen nå i større grad ansetter egen kompetanse i stedet for å benytte eksterne konsulenter. Dette bidrar til at kommunen selv bygger opp kompetanse på dette området.

Helhetlig virksomhetsstyring

Begrepet virksomhetsstyring omfatter styring og ledelse på alle nivåer, som skal sikre at kommunen løser sine oppgaver og når fastsatte mål mest mulig effektivt innen tildelte økonomiske rammer og gjeldende lover og regler. Helhetlig virksomhetsstyring handler om aktivt å legge forholdene til rette for at kommunen skal oppnå de ønskede resultater og unngå styringssvikt som kan true måloppnåelse og omdømme.

Risikostyring og intern kontroll skal være en integrert del av en helhetlig virksomhetsstyring. Anskaffelser, IKT, informasjonssikkerhet, HR og samfunnssikkerhet og beredskap er alle områder som ledere må ha et løpende fokus på i virksomhetsstyringen og som derfor er omtalt i *Instruks for virksomhetsstyring*.

Tillitsbasert styring og ledelse

Byrådet vedtok i 2017 et rammeverk for tillitsbasert styring og ledelse, byrådssak 1055/17. Dette får konsekvenser for praktiseringen av mål- og resultatstyringen ved at det skal legges mer vekt på tydelige mål, forventninger til resultater og effekter, og mindre vekt på kontroll, detaljrapportering og måling av aktiviteter, tiltak og virkemidler.

Arbeidet med utvikling av tillit i styring og ledelse i Oslo kommune skal primært skje i den enkelte sektor og virksomhet, tilpasset egenart, behov og tjenester. Samtidig er det i 2018 iverksatt sentrale tiltak og initiativ – herunder ulike kompetansetiltak – for å supplere og å støtte opp under arbeidet som foregår i sektor/linjen. Nettverk for virksomhetsstyring i byrådsavdelingene er etablert og arbeid med å se på rapportering pågår.

Ledelse og kompetanseutvikling

Det vises til kapitlet foran om personalressurser - arbeidsgivertiltak. Tillitsbasert styring og ledelse har i 2018 vært tema på en rekke sentrale og lokale samlinger samt på egne temasamlinger for toppledere og deres ledergrupper. Arbeidet med topplederrekruttering er videreutviklet med vekt på struktur i prosessene.

Tilbud til toppledere og toppledergrupper som ble igangsatt i 2017, pågikk for fullt i 2018. De fleste ledergrupper i virksomhetene og byrådsavdelingene er i gang eller har avsluttet i løpet av 2018. Det ble arrangert to felles temasamlinger. I tillegg deltok 26 toppledere i refleksjonsgrupper.

Informasjonssikkerhet

Oslo kommune er i gang med en digital transformasjon som krever stor innsats på informasjonssikkerhetsområdet slik at innbyggere, næringsliv og kommunens egne ansatte skal ha tillit til at Oslo kommunes digitale tjenester er trygge å bruke.

Det sentrale fagmiljøet innen informasjonssikkerhet og personvern skal bidra til å heve kompetansen på fagområdet blant ledere og ansatte i kommunen.

Byrådet har i 2018 gjennomført en rekke opplæringsaktiviteter. Det har vært gjennomført risikovurderingskurs og faste møter for virksomhetenes informasjonssikkerhetsressurser i Forum for informasjonssikkerhet, som har svært god oppslutning. I oktober ble nasjonal sikkerhetsmåned markert i kommunen, med foredrag for ledergrupper, utdeling av materiell og utsendelse av e-læringsleksjoner til alle ansatte og ledere. Det ble også satt mer fokus på oppfølging av risiko i virksomheter og byrådsavdelinger.

I 2018 trådte EUs personvernforordning (GDPR) i kraft og ble gjort til norsk rett gjennom ny personopplysningslov. På denne bakgrunn ble det utarbeidet maler til bruk i virksomheter og byrådsavdelinger for å kartlegge status på området og virksomhetenes behandling av personopplysninger. Maler for databehandleravtaler er utarbeidet. Det er i tillegg utarbeidet flere veiledere til bruk i virksomhetene. Det ble avholdt ti kurs om det nye regelverket og praktisk gjennomgang av malverkene. Tilnærmet alle virksomhetene har hatt fagpersoner på disse kursene. Det ble gjennomført to kurs om informasjonssikkerhet i anskaffelser, hvor oppslutningen har vært stor. Det ble også avholdt tre møter i det nyopprettede Personvernforum, åpent for alle interesserte. Også her har det vært bred deltakelse fra kommunens virksomheter.

Det sentrale fagmiljøet har bistått EHA-sektoren som et pilotprosjekt, som har hatt som formål å styrke informasjonssikkerheten og personvernet i sektoren. Arbeidet har resultert i flere malverk og veiledninger, som delvis er gjort tilgjengelig for hele kommunen. Fagmiljøet har bistått andre seksjoner og byrådsavdelinger i oppdatering av kommunens personalhåndbok, personvernerklæring for innbyggere, samt generell opplæring av ledere og ansatte.

Anskaffelsesområdet

Byrådet vedtok ny anskaffelsesstrategi høsten 2017, byrådssak 1104/17.

Anskaffelsesstrategien skal sørge for en felles overordnet tenkning og atferd i kommunens virksomheter, slik at anskaffelser blir et effektivt virkemiddel i arbeidet med å gi innbyggere og næringsliv gode løsninger og tjenester i tråd med dagens og fremtidens behov.

Anskaffelsesstrategien er bygget opp rundt byrådets målsettinger om en grønnere, varmere og mer skapende by. Det er utarbeidet en overordnet implementeringsplan for anskaffelsesstrategien. Virksomhetsledere har ansvar for å implementere anskaffelsesstrategien i egen virksomhet.

Nye standard kontraktsvilkår for Oslo kommunes anskaffelser av varer, tjenester, bygg og anlegg (Oslomodellen) ble vedtatt i byrådssak 1057/17. Oslo modellen stiller en rekke krav til leverandørene om blant annet bruk av fagarbeidere, lærlinger, fast ansatte, tariff lønn m.m. ved utførelse av oppdrag for Oslo kommune, og er kommunens viktigste bidrag i kampen mot arbeidslivskriminalitet. For å forebygge korrupsjon og misligheter har kommunen tatt i bruk et verktøy kalt HMSREG. Dette er kommunens elektroniske system for leverandøroppfølging, og er en del av Oslo modellen. Systemet viser informasjon om leverandører og mannskap på kommunens bygge- og anleggsplasser i sanntid. De første anskaffelsesprosessene basert på Oslo modellen ble gjennomført i 2017. Ved utgangen av 2018 var over 250 anskaffelser gjennomført med Oslo modellen krav, og HMSREG ble benyttet på ca. 90 % av kommunens bygge- og anleggsprosjekter.

Den nye anskaffelsesstrategien er også en grønn innkjøpsstrategi. Arbeidet med å videreutvikle grønne innkjøpskrav pågår. Det arbeides med å øke kompetansen i kommunen på grønne innkjøp, og kommunen deltar i internasjonale prosjekter med sikte på å utvikle innkjøpskrav for grønne og utslippsfrie leveranser av varer og tjenester.

Forebygging av korrupsjon og misligheter

Byrådet har i 2018 videreført det prioriterte arbeidet med forebygging av korrupsjon og misligheter. Hovedfokus vil fortsatt være å styrke og videreutvikle risikostyring og internkontroll i virksomhetene. Det er gjennomført revisjonsoppdrag og gjennomganger av styrings- og kontrollsystemer på prioriterte risikoområder i samarbeid med berørte byrådsavdelinger. Det er også avholdt tre møter i nettverk for forebygging av korrupsjon i 2018 med bred deltakelse fra kommunens virksomheter. Møtene i 2018 har lagt vekt på læring og deling av kunnskap innen temaene forebygging av korrupsjon og misligheter gjennom antikorrupsjonsprogram, læringspunkter fra Boligbygg-saken og erfaringer fra praktisering av Osломodellen. HMSREG, som er omtalt ovenfor, er et av kommunens viktigste verktøy i arbeidet med å følge opp Osломodellen, blant annet kravet til lærlinger, andel fagarbeidere og riktig bruk av HMS-kort.

Oslo kommune er medlem i Transparency International.

Varslingsordningen

Arbeidet med den sentrale varslingsordningen hvor ekstern leverandør er mottaker av varsel, er videreført. Varslingsordningen gir kommunens ledelse et bedre tilfang av informasjon om kritikkverdige forhold og blant annet et bedre grunnlag for å oppdage misligheter på et tidligere stadium. Økt oppdagelsesrisiko forventes å ha en forebyggende effekt. Varslingsordningen gjelder både for ansatte, brukere og andre berørte (leverandører m.fl.). Både anonyme og navngitte varsler blir vurdert.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Med utgangspunkt i Kommunalt risikobilde 2018, Oslo kommunes overordnede risiko- og sårbarhetsanalyse vedtatt i byrådssak 1108/17, er to overordnede beredskapsplaner vedtatt i 2018.

Overordnet evakueringsplan Oslo kommune 2019-2022, byrådssak 1119/18, danner grunnlag for lokale evakueringsplaner og evakueringsforberedelser i kommunens virksomheter. Evakuering er et tiltak som kan iverksettes for å redde liv og helse, miljø og materielle verdier, og er et sentralt element i kommunens samlede innsats for å ivareta samfunnssikkerhet, beredskap og sikkerhet for innbyggere i byen.

Overordnet beredskapsplan for bortfall av vann i Oslo kommune, byrådssak 1075/18, skal ligge til grunn for de kommunale virksomhetenes arbeid med å planlegge for håndtering av bortfall av vann. En hendelse med langvarig bortfall av vann vil påvirke hele kommunen, og håndteringen av hendelsen er avhengig av en planlagt og koordinert innsats fra alle virksomheter. Den overordnede beredskapsplanen for bortfall av vann skal sikre beredskapsforberedelser i alle kommunens virksomheter, planlegge for de store og kompliserte tilleggsoppgavene og styrke kommunens evne til å redusere de negative konsekvensene.

Finansforvaltning i Oslo kommune

Oslo kommune har en sentralisert finansforvaltning vedrørende opptak av lån, likviditetsplasseringer, bankavtaler, bankkontosystemer og andre større finansielle forretninger i Oslo kommunes navn. Sentralisert finansforvaltning er en forutsetning for mest mulig effektiv bruk av kapital. Det betyr blant annet at overskuddslikviditet i en virksomhet kan utnyttes til å finansiere lånebehov i en annen. Derved kan eksterne låneopptak utsettes i tid og kommunen som helhet kan spare renteutgifter.

Oslo kommune vurderes årlig av kredittvurderingsbyrået Standard & Poor's. Byrået bekreftet i mai 2018 karakteren AAA, som er beste oppnåelige. Dette innebærer at Oslo kommune vurderes som mer kredittverdigg enn norske banker og på linje med den norske stat.

Bystyret vedtok i sak 313/16 Oslo kommunes finansreglement med ikrafttredelse etter byrådets vedtak 26.01.2017.

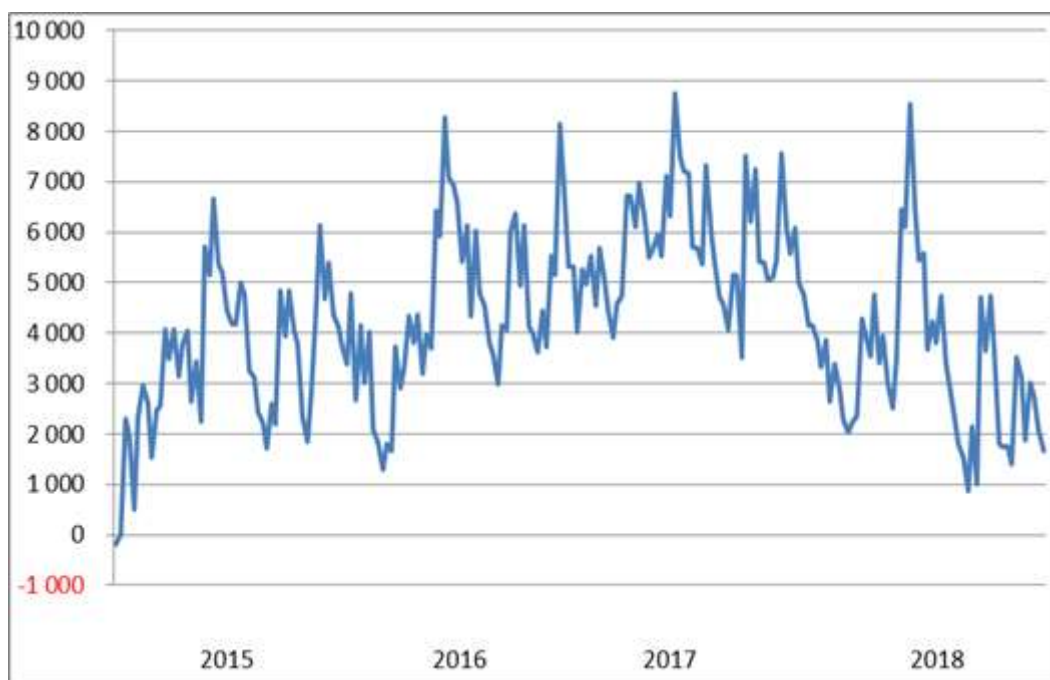
I pkt. 8 i reglementet skal det årlig rapporteres på:

- sammensetning av midler og gjeld og deres løpetid
- verdi, samlet og fordelt på de ulike typer av midler og gjeld
- andel og størrelse på gjeld i flytende rente og størrelsen på investeringer som gir rentekompensasjon
- vesentlige markedsendringer
- endringer i risikoeksponering
- markedsrenter og egne rentebetingelser
- avvik mellom faktisk forvaltning og finansreglementets krav
- oppfyllelse av målsettingene for reglementets pkt. 6., 4. og 5. ledd som gjelder oppnådd avkastning på likvide midler og oppnådd rentekostnad på låneporteføljen

LIKVIDITET

Likviditeten viser hvordan kommunen er i stand til å ta hånd om sine løpende betalingsforpliktelser. Oslo kommunes likviditet utgjør summen av innestående i kommunens konsernkontosystem i bank inklusive eventuelle plasseringer av overskuddslikviditet.

Bankkonti tilhørende etater, bydeler, kommunale foretak og Lånefondet inngår i kommunens konsernlikviditet.

Figur 1.22 Konsernlikviditet 2015-2018

Oslo kommune har hatt god likviditet til operative formål gjennom 2018.

Likviditet utover det estimerte driftsbehovet, såkalt overskuddslikviditet, kan plasseres i henhold til pkt. 3.2 Overskudds- og beredskapslikviditet i Reglement for finansforvaltningen i Oslo kommune. Konsernet har kun plassert overskuddslikviditet i bankinnskudd i 2018.

Tabell 1.61 Oversikt over aktivaposisjoner og kreditteksponering:

Posisjon pr. 31.12.2018 (i mill kr)	Innskudd pr 31.12.2018	Maksimal kredittramme	Margin
DNB (Konsern konto + skattetrekk (AA-))	1 660	5 000	3 340
Danske Bank (A-)	0	5 000	5 000
Sum bankinnskudd	1 660		
Intet			
Sum pengemarkedsinstrumenter	0		
Intet			
Sum tidsbegrensede utlån AS	0		
Intet			
Sum derivater	0		

Oslo kommune har konsernkontoavtale med DNB og innskuddsavtale med Danske Bank. Det plasseres likviditet der det gis best avkastning og innenfor den kredittrammen finansreglementet tillater.

Tabell 1.62 Måloppnåelse og markedsendringer:

Likviditet pr. 31.12.2018	Bokført	Gjennomsnitt i 2018		
	Mill. kr	Bindingstid	Rente %	Løpetid
Bank	1 660	0	1,34*	0
Plasseringer	0	0	0	0
Totalt	1 660	0	1,34	0

*Gjennomsnittrente DNB

Sammenligning	Dok 3/18	Gj.snitt i 2018	Avvik vs. Dok 3	Avvik vs. likviditet rente
3 mnd NIBOR % satser	1,2	1,06	-0,14	0,28

Markedsrenten 3 mnd NIBOR var lavere enn prognosen i vedtatt budsjett.

I henhold til målsetningen i finansreglementet om avkastning tilsvarende 3 mnd NIBOR er avkastningen på likviditeten 0,28 % poeng høyere i 2018.

Kommunen har sporadisk trukket på kassakreditten.
Gjennomsnittlig trekkrente i DNB i 2018 har vært 1,49 %.

GJELD/LÅNEFONDET

Lånefondet fungerer som kommunens ”interne” bank. Lånene i Lånefondet blir hovedsakelig tatt opp som obligasjonslån. Når kommunen utlyser anbudskonkurranse til nye låneopptak, innhentes også tilbud på gjeldsbrevlån fra alternativ långiver. Når deres tilbud anses som mer gunstig, aksepteres gjeldsbrevlån. Kommunen har derfor 6 gjeldsbrevlån til en verdi av 8,5 mrd. i tillegg til obligasjonslån til en verdi av 30,7 mrd. pr. 31.12.2018, til sammen 39,2 mrd.

De opplånte midlene lånes videre ut til selvkost til bykassen og kommunale foretak. Dette gjelder både langsiktige lån til investeringsvirksomhet og kortsiktige likviditetslån. Lån som er tatt opp inntektsføres ved opplåningstidspunktet og utgiftsføres ved utlån til bykassen og de kommunale foretakene.

Oslo kommunes investeringer finansieres i hovedsak gjennom lånefondet. Lånefondet er underlagt egne budsjett- og regnskapsforskrifter. Det innebærer at det for Lånefondet vedtas et eget budsjett, og at det føres særskilt bevilgnings- og balanseregnskap. Lånefondets regnskap avlegges samtidig med bykassens.

Tabell 1.63 Oversikt over lånefondets eksterne innlån pr. 31.12.2018

Lån (NOK 1000)

ISIN NO	Rente p.t.	Valuta	Løpetid	Fast/ Flytende	Opprinnelig lånebeløp	Utestående 31.12.2017	Utestående 31.12.2018	Avdragsplan
001 050702.3	5,10	NOK	2009/18	Fast	1 500 000	1 500 000	0	Innfridd 08.06.18
001 058967.4	4,35	NOK	2010/18	Fast	1 500 000	1 500 000	0	Innfridd 26.11.18
001 048566.7	4,65	NOK	2009/19	Fast	1 000 000	1 000 000	1 000 000	Innfris i sin helhet 16.01.19
001 057535.0	4,50	NOK	2010/19	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 01.07.19
001 054796.1	4,90	NOK	2009/19	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 04.11.19
001 057534.3	4,60	NOK	2010/20	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 22.06.20
Gjeldsbrev	4,50	NOK	2010/20	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 29.10.20
001 066460.0	3,55	NOK	2013/21	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 12.02.21
001 0780356 FRN	1,74	NOK	2016/21	Flytende	2 000 000	2 000 000	2 000 000	Innfris i sin helhet 02.09.21
001 069709.7	3,30	NOK	2013/21	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 25.11.21
001 0730526	1,60	NOK	2015/22	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 05.05.22
001 066459.2*	3,60	NOK	2012/22	Fast	1 500 000	3 000 000	3 000 000	Innfris i sin helhet 06.12.22
001 072474.3	2,45	NOK	2014/23	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 24.05.23
Gjeldsbrev	1,83	NOK	2017/23	Fast	1 000 000	1 000 000	1 000 000	Innfris i sin helhet 11.06.23
001 069392.2	3,65	NOK	2013/23	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 08.11.23
001 072782.9	2,30	NOK	2014/24	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 14.03.24
001 0752702 (Grønn obligasjon)	2,35	NOK	2015/24	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 04.09.24
Gjeldsbrev	2,03	NOK	2015/25	Fast	2 000 000	2 000 000	2 000 000	Innfris i sin helhet 16.01.25
Gjeldsbrev	2,52	NOK	2015/25	Fast	1 000 000	1 000 000	1 000 000	Innfris i sin helhet 23.05.25
001 0752124	2,60	NOK	2015/25	Fast	1 735 000	1 735 000	1 735 000	Innfris i sin helhet 12.11.25
001 0838881 FRN	1,66	NOK	2018/26	Flytende	1 500 000	0	1 500 000	Innfris i sin helhet 06.05.26
Gjeldsbrev	2,12	NOK	2016/26	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 23.10.26
001 0811235	2,25	NOK	2017/27	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 07.06.27
001 0811227	2,30	NOK	2017/27	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 01.12.27
Gjeldsbrev	2,61	NOK	2018/28	Fast	1 500 000	0	1 500 000	Innfris i sin helhet 13.06.28
001 0838873	2,75	NOK	2018/28	Fast	2 000 000	0	2 000 000	Innfris i sin helhet 30.11.28
001 0731011	2,40	NOK	2015/30	Fast	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Innfris i sin helhet 13.02.30
Sum					40 735 000	37 235 000	39 235 000	

Lånefondets samlede eksterne lånegjeld er pr. 31.12.2018 på 39,2 mrd. En økning på 2 mrd. fra 2017. Det er innfridd to lån på til sammen 3 mrd. i 2018. Det er tatt opp 3 nye lån på til sammen 5 mrd. i 2018.

I finansreglementets punkt 4 er det åpnet for en mindre andel eksternt låneopptak til flytende rente, forutsatt at hovedstolens renterisiko kan nøytraliseres gjennom inntekter fra rentekompensasjon. Etter omstruktureringen av eierskapet i energisektoren er det ytet lån til selskapet Fortum Oslo Varme AS. Ett av disse lånene reguleres med flytende rente og

inkluderes derfor i eksponeringsrammen for rentekompensasjon. Forholdet har oppstått i etterkant av at bystyret fattet vedtak om nytt finansreglement og er derfor ikke omtalt eksplisitt i reglementet. Det er likevel vurdert å være korrekt fortolkning av bystyrets vedtak, og i tråd med finansreglementets intensjon å inkludere utlånet i rammen for innlån til flytende rente.

Tabell 1.64 Eksponering flytende rente

					(NOK 1000)
Lån	Hovedstol	Rente p.t.	Siste renteregulering	Hovedstol til grunn for rentekompensasjon på kap 845 og utlån til Fortum Oslo Varme AS	Margin
001 0780356	2 000 000	1,74 %	03.12.2018		
001 0838881	1 500 000	1,66 %	06.12.2018		
Sum	3 500 000			4 246 000*	746 000

*hvorav utlån til Fortum Oslo Varme AS utgjør 1 000 mill.

Oslo kommune har p.t. 2 eksterne lån på til sammen 3,5 mrd. til flytende rente.

Oslo kommune har tatt opp 1,2 mrd. Startlån i Husbanken for videreutlån til boligkjøpere i 2018. Ordningen med Startlån er unntatt fra finansreglementet.

Tabell 1.65 Lånefondet

Lånefondet pr. 31.12.18	Bokført Mill. kr	Gjennomsnitt i 2018		
		Bindingstid	Rente %	Løpetid
Eksterne lån	39 235	4,72	2,9*	5,13

*eff. rente 2,9 inkl. lånefondets omkostninger i 2018

Tabell 1.66 Måloppnåelse og markedsendringer:

Sammenligning	Dok 3/18 10 års SWAP	Gj.snitt siden opptak	Avvik vs. Dok 3	Avvik vs. Lånefondrente
10 år SWAP % satser	2,15	3,14	-0,99	0,54

Lånefondets portefølje av eksterne innlån har i 2018 en gjennomsnittlig innlånsrente som er 0,54 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittlig 10 års SWAP rente tillagt 0,3 prosentpoeng. Sistnevnte er målsetning som følger av finansreglementet.

Tidspunktene for låneforfall er av risikohensyn spredt over flere år. Endringer i rentenivået vil derfor først over tid ha innvirkning på hele porteføljen. Det understrekes at lånefondets portefølje av lån er tatt opp i år hvor renten gjennomgående har vært høyere enn den dagsaktuelle situasjon. I henhold til gjeldende finansreglement skal Lånefondet ha fast rente (lang rente) på innlån og er derfor mindre påvirket av årlige svingninger i rentenivået.

Til finansrapporteringen etter 1. kvartal og 2. tertial rapporteres rutinemessig gjenstående renteksponering gjennom året. Nettoposisjonen består av gjenstående eksterne låneopptak i inneværende år fratrukket eksterne utlån med variabel rente. Pr. 31.12.2018 gjenstår det verken låneopptak uten rentesikring, eller renteregulering av eksterne utlån.

Det er ikke avdekket avvik mellom faktisk forvaltning og finansreglementets krav pr. 31.12.2018

FORSIKRINGER

Oslo kommune har som hovedprinsipp å være selvassurandør på forsikringsområdet. Unntak fra prinsippet gjøres i de tilfeller kommunen er pålagt å tegne forsikring som følge av lov eller avtale, eller i tilfeller hvor den økonomiske risikoen ved ikke å tegne forsikringer er utover kommunens evne til å håndtere egenrisiko.

Oslo Pensjonsforsikring AS er forsikringsgiver for personalforsikringene og datterselskapet Oslo Forsikring AS er forsikringsgiver for tingsskade- og ansvarsforsikringene. Tjenestereiseforsikring for utenlandsreiser ble tegnet i Europeiske reiseforsikring. Oslo kommune har i 2018 kjøpt forsikringstjenester for 187 mill. Forsikringspremien blir finansiert ved at utgiftene fordeles på virksomhetene.

Klimabudsjett

2018 var det andre året med vedtatt klimabudsjett for Oslo kommune. Også i 2018 viste klimabudsjettet seg som et nyttig styringsverktøy for klimapolitikken og oppfølgingen av klimatiltak i Oslo. Klimabudsjettet skaper tydelighet om hvilke klimatiltak som skal gjennomføres, hvor ansvaret for gjennomføring av tiltakene ligger og hvilken utslippsreducerende gevinst som forventes av tiltakene.

Budsjettet skaper også større klarhet i hvorvidt den samlede effekten av klimatiltakene kan antas å lede til oppnåelse av kommunens klimamål eller om det er behov for ytterligere tiltak for å sikre måloppnåelse. I klimabudsjettet for 2018 ble det vist til at man ikke med sikkerhet ville nå måloppnåelsen i 2020 med allerede iverksatte tiltak. Derfor ble det i 2018 igangsatt et omfattende arbeid med utredninger av tiltakspakker for økt sikkerhet av måloppnåelse. Dette har bidratt til bedre kunnskap om tiltakseffekter og hvilke nye tiltak som kan iverksettes for å nå målet. Flere av tiltakene som ble identifiserte gjennom arbeidet med at tiltakspakkene ble iverksatt i 2018, mens andre ble inkludert i klimabudsjett for 2019.

Datagrunnlag for klimabudsjettet 2018

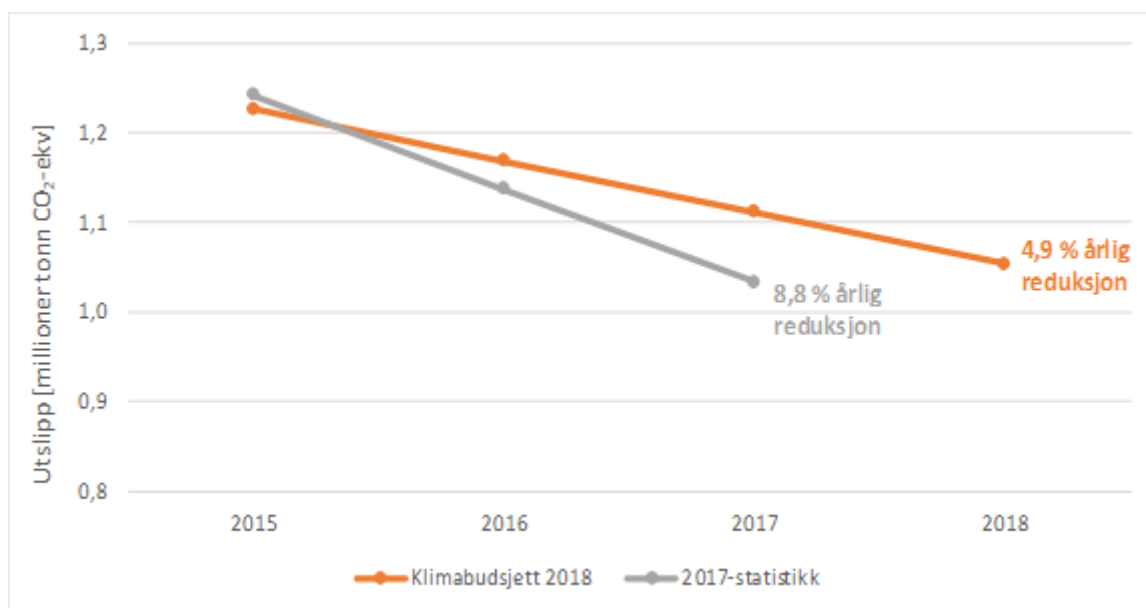
Da klimabudsjettet for 2018 ble utarbeidet, var siste offisielle utslippstall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) fra 2015. Ifølge denne statistikken var de samlede klimagassutslippene i Oslo i 2015 på 1,226 mill. tonn CO₂-ekvivalenter, se tabell 1.68 under. Målet for klimabudsjettet for 2018 var å få redusert utslippet ned til et maksimalt nivå på 1 054 000 tonn CO₂-ekv., en reduksjon på 172 000 tonn CO₂-ekv. eller 14 prosent fra 2015. Dette tilsvarer en årlig reduksjon på om lag 4,9 prosent i perioden 2015-2018.

Tabell 1.67 Klimabudsjettet 2018

Sektor	1990	2015	2018	2020
Stasjonær		425 000	358 000	367 000
Mobil		801 000	696 000	499 000
TOTALT	1 200 000	1 226 000	1 054 000	766 000
Forutsatt CO ₂ -kutt fra 2015-nivå			172 000	460 000

Utslipp målt i tonn CO₂-ekvivalenter

Oslo fikk nye og oppdaterte utslippstall i mars 2019, som dekker årene 2009-2017. Som følge av arbeid ledet av Miljødirektoratet, i samarbeid med SSB og KS, for å forbedre og videreutvikle den statlige kommunefordelte klimastatistikken, er kommunenes utslipp blitt rekalkulert tilbake til 2009. For Oslo innebar dette blant annet at utslippsnivået i 2015 ble justert noe opp sammenliknet med nivået som lå til grunn for klimabudsjettet for 2018, til 1,242 mill. tonn CO₂-ekvivalenter for de utslippskildene som inngår i klimamålet.

Figur 1.23 Utslipp 2017-statistikk mot klimabudsjett 2018

Den nye statistikken fra Miljødirektoratet (2017-statistikk) viser at Oslo i 2017 hadde et utslipp på 1,034 mill. tonn CO₂-ekvivalenter, og dermed ligger foran skjema til å nå klimabudsjettets mål for 2018, som illustrert ved utvikling i klimabudsjett 2018-linjen. Utslippene er redusert med 8,8 prosent årlig fra 2015 til 2017. Det innebærer at vi også har nådd målet for 2017, som vi tidligere ikke har hatt de endelige tallene for.

Det må presiseres at det har skjedd endringer i tallgrunnlaget som gjør at tallene ikke er direkte sammenlignbare, men den prosentvise reduksjonen i utslipp mellom 2015 og 2017 er større i 2017-statistikken enn den reduksjonen som lå til grunn for klimabudsjettet 2018. Byrådet vil komme tilbake til bystyret med en nærmere beskrivelse av den nye klimastatistikken i forbindelse med revidert budsjett.

Selv om Oslo per 2017 ligger foran målet for 2018, er det ikke gitt at nedgangen fortsetter i samme takt. Vi vil derfor nedenfor gå gjennom de viktigste indikatorene for den videre utviklingen.

Nærmere om mobile kilder

I følge ny statistikk fra Miljødirektoratet har klimagassutslippet fra mobile kilder blitt redusert med 27,1 prosent fra 2015 til 2017.

Tabell 1.68 Klimaregnskap 2015 og 2017 for mobile kilder (2017-statistikk)

	Utslipp i 2015	Utslipp i 2017	Prosentvis endring
Mobilitet	897 000	654 000	27,1 %

I fravær av endelig klimastatistikk for 2018 (denne ventes først publisert våren 2020) må utslippsnivået i 2018 vurderes basert på en serie indikatorer. Denne vurderingen er beheftet med usikkerhet, men representerer beste tilgjengelige kunnskap pr nå.

Tabell 1.69 Nøkkeltall for utslippsreduksjon fra mobile kilder i Oslo

Nøkkeltall	2016	2017	2018	Kommentar/supplerende informasjon
Passeringer bomringen (Oslo, antall kjøretøy per døgn)	244 564	241 549	232 662	Antall passeringer gjennom bomringene i Oslo per døgn, har blitt redusert med nesten 4 prosent fra 2017 til 2018. Det har vært en økning på 2 prosent i antallet passeringer av tunge kjøretøy gjennom bomringen fra 2017 til 2018. Vegtrafikkindeksen fra Statens Vegvesen, som måler all trafikk viste en trafikkreduksjon på 1,8 % i 2018.
Elbilandel gjennom bomringen i Oslo og Bærum (snitt gjennom året)	8 %	11,7 %	18 %	Elbilandelen av total personbilparken er 13 prosent og 3 prosent for varebiler ved utgangen av 2018. Den var 11 og 1,5 prosent i Akershus. Dette indikerer at elbilen foretrekkes ved kjøring i Oslo i husholdninger med flere biler.
Andel elektriske og ladbare hybrider av nybilpark	40 %	49 %	59 %	Andel personbiler med lav- eller nullutslippsteknologi, herunder elektrisitet, hydrogen og ladbar hybrid, viser en fortsatt positiv utvikling.
Andel nyregistrerte nullutslippsvarebiler	4,5 %	7 %	12 %	Det ble solgt 504 nullutslippsvarebiler i 2018 i Oslo. I 2017 ble det solgt 274 elektriske varebiler. Det gir en prosentvis økning på 84 prosent.
Andel nullutslippsvarebiler av total varebilpark	1,2 %	2 %	3,2 %	Totalt sett har varebilflåten i Oslo blitt redusert med 2 125 biler fra 1.1.2018 til 31.12.2018, tilsvarende en reduksjon på 3,8 prosent.
Andel nullutslippsbiler av kommunens kjøretøypark (under 3,5 tonn)	43 %	54 %	60 %	Alle kommunens kjøretøy skal være nullutslippskjøretøy eller anvende bærekraftig drivstoff innen utgangen av 2020. Resultatet for 2018 og utviklingen de siste par årene tilsier at det vil kreves ekstra innsats om målet for 2020 skal nås.
Andel kommunale nullutslippskjøretøy, inkl. kjøretøy på biogass, i kommunen over 3,5 tonn		31 %	30 %	
Kollektivtransport i Oslo, målt i antall mill. påstigninger	262	278	289	
Andel kollektivt av total motorisert personreiser i Oslo	52 %	51 %	53 %	Tallene for 2016-2017 er ikke direkte sammenlignbare med tall for 2018. Dette skyldes at Ruter fra 2018 har tatt i bruk ny utregningsmetode.
Andelen fornybar energi i Oslo og Akershus i kollektivtransporten	-	59 %	56 %	Kapasitetsutvidelse og omlegging av trikketraseer medførte behov for innsatsbusser. Disse bussene har vært eldre materiell uten fornybart drivstoff. Ruter oppgir at mål om 100 % fossilfri kollektivtrafikk i løpet av 2020 vil nås.
Omsetning biodrivstoff av totalt drivstoffvolum (Norge) 1)	10 %	16 %	12 %	Tallene viser en nedgang fra 2017 til 2018 i omsetning. Til tross for dette er resultatet i 2018 betydelig over måltallet 8,25 % for 2018. I 2020 er det statlig omsetningskrav for biodrivstoff på 16 %, etter korrigering for dobbelttelling.
Salg av anleggsdiesel 2)	82 mill liter	101 mill liter	112 mill liter	Økningen i antall solgte liter kan forklares av økt aktivitet i bygg- og anleggsbransjen. Det er knyttet noe usikkerhet til hvor stor andel av det

Nøkkeltall	2016	2017	2018	Kommentar/supplerende informasjon
				solgte drivstoffet som faktisk brukes i Oslo.

1) Tallgrunnlaget for totalt omsatt drivstoff er basert på månedlige salgstall fra Statistisk sentralbyrå. De årlige og endelige salgstallene vil bli publisert i mai 2019.

2) Tallgrunnlaget er basert på foreløpige månedlige salgstall fra Statistisk sentralbyrå. De årlige og endelige salgstallene vil bli publisert i 2019. Det er usikkerhet knyttet til resultatene fra de foreløpige salgstallene, og det tas forbehold om at de årlige endelige tallene vil bli justert
Kilde: Fjellinjen, Opplysningsrådet for veitrafikken, UKE, Ruter, SSB

Redusert personbiltrafikk og økt elbilandel vil bidra til redusert utslipp i 2018, mens redusert omsetning av biodrivstoff, økt antall passeringer av tunge kjøretøy i bomringen og potensielt økt salg av anleggsdiesel kan øke utslippene sammenlignet med 2017-nivå. Med utgangspunkt i tilgjengelig informasjon er samlet vurdering at disse utslippene vil holde seg stabile på 2017-nivå eller eventuelt gå noe ned.

Status for tiltak på transportområdet iht. klimabudsjettet

Oslo kommune har iverksatt et bredt spekter av tiltak for å redusere utslippene fra mobile kilder.

- Trafikantbetalingssystemet er et av de viktigste virkemidlene for å redusere biltrafikk og vri sammensetningen av bilparken i Oslo mot en raskt voksende andel nullutslippsbiler. Vi har i 2018 sett virkningene av det nye takstsystemet som ble innført i oktober 2017. Biltrafikken gjennom bomringen har gått ned med 4 prosent og andel elbiler som passerer gjennom bompengeringen har økt fra 12 til 18 %. Samtidig har styrking av kollektivtrafikken bidratt til en vekst i antall påstigninger på 4 % fra 2017 til 2018 i Oslo.
- Måltall på 59 % andel fornybar energi i kollektivtrafikken ble ikke oppnådd, jf. forklaring i tabell over. Ruter oppgir at mål om 100 % fossilfritt innen 2020 likevel vil nås.
- Innblandingprosenten for biodrivstoff gikk ned fra 16 % i 2017 til 12 % i 2018. Det ligger likevel godt an til oppnåelse av det nasjonale målet om 16 % innblanding i 2020 (korrigert for dobbelttelling), som er forutsatt i Klimabudsjettet.
- Bystyret vedtok krav om nullutslipp for drosjer 19.12.2018 (sak 386). Dette er en viktig forutsetning for klimagassreduksjon i drosjesektoren og er ventet å bidra til økt hastighet i innfasingen av nullutslippsdrosjer i Oslo. I tråd med yrkestransportloven settes en frist på minst fire år for løyvehavere å oppfylle miljøkravet. Siden Oslo deler løyvedistrikt med Akershus, avhenger innføring av krav imidlertid at Akershus vedtar likelydende krav om nullutslipp eller at løyvedistriktet deles.
- Etablering av offentlige ladestasjoner for person- og varetransport gikk tregere enn planlagt i 2018. Det er behov for å øke etableringshastigheten av ladeinfrastruktur. Det er imidlertid svært positivt og viktig for elektrifisering av bilparken at utbyggingen av ladeinfrastruktur i borettslag går raskt. Den kommunale støtteordningen til ladeinfrastruktur i borettslag har i 2018 muliggjort inntil 20 000 nye ladepunkter, mot et måltall på 8 000. I 2018 ble det gjennom Klima- og energifondet etablert en tilskuddsordning for ladeinfrastruktur til bedrifter, ladestasjon til drosje- og varebilsjåfører og elektrisk lastesykkel til bedrifter.
- Det er i 2018 besluttet å ikke etablere lavutslippssone for tunge kjøretøy nå, da en slik sone ble vurdert til å ha begrenset effekt på den lokale luftkvaliteten. Lavutslippssone var forventet i klimabudsjettet til å bidra med utslippskutt på 2 800 tonn CO₂.
- Satsingen på sykkel er forsterket ytterligere i 2018 sammenlignet med tidligere år. Det er bygget 15,3 km ny sykkelinfrastruktur og det var 3 000 bysykler i drift i 2018. De fleste måltallene for 2018 er oppnådd. Et unntak er oppgradering av eksisterende sykkelinfrastruktur; her er det rapportert inn 3 kilometer mot et mål på 6 kilometer.

- I 2018 hadde kommunen 1 166 tjenestebiler og 176 tyngre kjøretøy (lastebil og minibuss). Andelen tjenestebiler med nullutslippsteknologi økte fra 56 % i 2017 til 60 % i 2018. Andelen tunge kjøretøy med nullutslippsteknologi/på biogass var 30 %, anleggsmaskiner 2 % og MC/ATV/Snøscooter 10 %. Merk at disse tallene ikke inkluderer bruk av biodiesel. Et eksempel er Kultur- og idrettsbygg, som rapporterer at det i 2018 ble etablert en egen fyllestasjon i Holmenkollen med biodiesel for de kjøretøyene som ikke er elektriske. Det kreves forsterket innsats for å nå målet om at alle kommunens kjøretøy skal være nullutslipp/gå på bærekraftig biodrivstoff innen utgangen av 2020.
- Det er omfattende satsing på fossilfri anleggsvirksomhet i kommunens egne byggeprosjekter. I Omsorgsbygg er hele 36 byggeplasser i 2018 fossilfrie (100 %). Undervisningsbygg, som bygger skoler, hadde 7 av 13 fossilfrie byggeplasser (62 %) mens 7 av 9 (78 %) av byggeplassene til Kultur- og næringsbygg var fossilfrie. Nye avtaler med Fornebubanen inngått ved årsskiftet har tilfredsstillt kravet om fossilfri utførelse av arbeidet. I Bymiljøetaten var 9 av 14 bygg- og anleggsprosjekter i 2018 fossilfrie (64 %). Årsaken til at ikke alle bygg- og anleggsprosjekter er fossilfrie, er i stor grad at det fortsatt pågår prosjekter som er basert på kontrakter inngått før mål om fossilfrie byggeprosjekter ble etablert.
- Kraftfulle fremkommelighetstiltak: Det er ferdigstilt noe færre kollektivfelt enn planlagt (8 av 10).
- Det ble i 2018 fjernet ca. 1 100 parkeringsplasser i forbindelse med styrket tilrettelegging for sykkel. Ved utgangen av 2018 var all offentlig gateparkering for privatbiler innenfor Ring 1 omdisponert til andre formål. Omdisponeringen inkluderer etablering av HC-parkering og næringsparkering. I 2018 har man nådd målet om å frigjøre ca. 4 000 m².
- Det er i 2018 innført permanent beboerparkering i hele eller deler av følgende bydeler: Grünerløkka, Sagene, Ullern, Nordre Aker, Stovner og Alna, totalt 10 178 plasser. Per 31. desember 2018 er det i hele Oslo 24 097 beboerparkeringsplasser.
- Oslo havn har i 2018 etablert et nytt landstrømsanlegg for DFDS og Stena Line på Vippetangen. Anleggene stod klare i 2018 og er foreløpig tatt i bruk av Stena Saga. Fra 2. februar 2019 vil DFDS-fergen Pearl Seaways bygges om å koble seg på anlegget og i januar 2020 skal Crown Seaways igjennom samme ombygging. Fra februar 2020 vil dermed alle de tre danskefergene være koblet til landstrøm på Vippetangen og tiltaket vil få full effekt.
- Byrådets arbeid med å styrke kapasitet og kvalitet i kollektivtrafikken fortsatte i 2018. Det ble signert kontrakt på kjøp av 87 nye trikker, som vil bli satt i drift i årene 2021-2024. Byrådet la videre frem for bystyret en sak om utvikling av kollektivtransporten, inkludert valg av trase for ny sentrumstunell for T-banen. I samme sak ga byrådet sin støtte til Ruters ambisjon om utslippsfri kollektivtrafikk i 2028.

Nærmere om stasjonære utslipp

I følge ny statistikk fra Miljødirektoratet har klimagassutslippet fra stasjonære kilder økt med 10,1 prosent fra 2015 til 2017.

Tabell 1.70 Klimaregnskap 2015 og 2017 for stasjonære kilder (2017-statistikk)

	Utslipp i 2015	Utslipp i 2017	Prosentvis endring
Stasjonære kilder	345 000	380 000	10,1 %

På samme måte, og med tilsvarende usikkerheter, som beskrevet for de mobile utslippskildene er det laget en vurdering for utslippene fra stasjonære kilder i Oslo i 2018. Vurderingen er

basert på blant annet salgsstatistikk for fyringsolje og rapporterte volumer for avfallsforbrenning.

Indikatorer og nøkkeltall for stasjonære utslippskilder

Tabell 1.71 Nøkkeltall for utslippsreduksjon fra stasjonære kilder i Oslo

Nøkkeltall for stasjonære utslippskilder	2016	2017	2018	Kommentar/supplerende informasjon
Salg av fyringsolje og parafin, mill. liter 1)	29	25	26	Nedgangen i salg av fyringsolje har vært stor i årets fire siste måneder, da det ble solgt 53 prosent mindre fyringsolje og parafin sammenlignet med samme periode i 2017. Dette indikerer at utfasingen av oljefyring kan ha vært spesielt stor fram mot vinteren 2018/2019. Merk at det er usikkerhet i sammenhengen mellom hvor fyringsoljen blir solgt og hvor den faktisk brukes.
Fornybar andel i fjernvarmesystemet	98,7 %	98,6 %	98,5	I forhold til 2017 har man økt varmeproduksjonen fra både trepellets og bioolje. Gjenvinning av spillvarme fra avfallsforbrenningen har også økt. Den marginalt reduserte fornybarandelen i forhold til 2017 skyldes bl.a. en langvarig utkobling av el-kjeler som gjorde at noe fossil energi måtte benyttes ved kjelene på Ullevål sykehus. Disse kjelene ble konvertert til bioolje senere i 2018.
<i>Mengde forbrent avfall (i tonn) på:</i> Haraldrud	106 000	103 000	104 000	Sammenlignet med 2017 ble det forbrent noe mindre avfall på Klemetsrud. Dette skyldes mer vedlikeholdsarbeid enn planlagt. I løpet av 2019 skal anleggets system for støttebrensel konverteres til bioolje.
Klemetsrud	329 000	346 000	333 000	

1) Tallgrunnlaget er basert på foreløpige månedlige salgstall fra Statistisk sentralbyrå. De årlige og endelige salgstallene vil bli publisert i 2019. Det er usikkerhet knyttet til resultatene fra de foreløpige salgstallene, og det tas forbehold om at de årlige endelige tallene vil bli justert
Kilde: Energigjenvinningssetaten, Fortum, SSB

Redusert mengde forbrent avfall indikerer at utslippet i 2018 vil gå ned sammenlignet med 2017, mens salget av fyringsolje indikerer en marginal økning. Samlet vurdering er at utslippene fra stasjonære kilder potensielt vil gå noe ned i 2018 sammenlignet med 2017.

Gjennomførte tiltak for å redusere utslippet fra stasjonære kilder iht klimabudsjettet

- Klima- og energifondet har gitt tilsagn om støtte til utfasing av oljefyring i 198 private bygg med en potensiell utslippsreduksjon på nesten 25 000 tonn CO₂. Støtteordningen ble avvirket 1. desember 2018 og forbud mot oljefyring trer i kraft i 2020. Enovas støtteordning til utfasing av oljefyrer løper ut 2019.
- Det gjenstår 8 oljefyrer i kommunens egne bygg og 4 i leide bygg. Alle gjenværende oljefyrer har en dokumentert utfasingsplan for 2019 eller vil klargjøres for bruk av bioolje i en overgangsperiode, og tiltaket vurderes derfor å være i rute.
- Fornybarandelen i fjernvarmesystemet har endret seg marginalt i negativ retning fra 98,6 % til 98,5 % fra 2017 til 2018. Tiltaket «Utfasing av fossilolje og gass i fjernvarmenettet»

vurderes å være i rute, da årsaken til årets resultat i stor grad kan tilskrives uhell og nedetid på el-kjeler.

- Mål for uttak av deponigass er nådd. Det kan likevel se ut som om utslippene fra deponigass på Grønmo og Rommen går noe opp. Årsak til at utslippene går opp er at det har vært nedetid i anlegget i 2017, dvs. at årlig uttak har gått mer ned enn naturlig nedbrytning.
- Økt materialgjenvinning i husholdningsavfall og næringsavfall går saktere enn forventet.
- Økt leveranse av biogass som drivstoff er forsinket, både fra Romerike biogassanlegg og Bekkelaget. Men det er iverksatt tiltak for å gjøre driften mer robust ved begge anleggene. 17. desember 2018 ble det besluttet i styret for VEAS å bygge anlegg for produksjon av flytende biogass.
- Det er gjort en gjennomgang av lystgassutslipp fra avløp i Oslo med sikte på å korrigere SSBs utslippstall. Foreløpige resultater viser at utslippene antakelig er lavere enn det utslippsstatistikken fra Miljødirektoratet/SSB viser.
- Fortum Oslo Varme AS fikk i august 2018 videre støtte fra Olje og energidepartementet til forprosjektering av anlegg for karbonfangst på Klemetsrudanlegget. Ifølge regjeringens tidsplan kan en investeringsbeslutning legges fram i 2020/2021. Da kan et anlegg stå ferdig i 2023/2024.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Det er sannsynlig at de samlede klimagassutslippene vil holde seg stabile eller fortsette å gå noe ned i Oslo fra 2017 til 2018, og vår foreløpige vurdering for klimagassutslipp i 2018 indikerer at vi er nær måloppnåelse for klimabudsjettet for 2018. Vi understreker at disse denne vurderingen er beheftet med usikkerhet, både fra tallmaterialet som ligger til grunn og vurderinger av utslippsutvikling.

Statistikken for 2018 kommer i 2020, og det er først da det blir klart om 2018-målsettingen er nådd.

Det er varslet flere endringer i den statlige klimastatistikken framover, noe som innebærer at utslippstallene i Oslos tidligere klimabudsjetter ikke vil være direkte sammenliknbare med ny statistikk.

Del II

Sektorvis gjennomgang av mål og resultater

Bykassens regnskap 2018

Nedenfor følger en nærmere gjennomgang av bykassens drifts- og investeringsregnskap for 2018 med hovedfokus på resultatene til virksomhetene (etater og bydeler) som ligger under bykassen. I tillegg er det redegjort nærmere for beregnede selvkostkalkyler for 2018 på tjenesteområdene for vann og avløp, renovasjon, feiing og plan- og byggesaker.

Det vises for øvrig til omtale av Oslo kommunens regnskap i årsberetningens del 1 og omtalen av den enkelte byrådsavdeling med underliggende virksomheter i årsberetningens del 2 hvor det er redegjort mer i detalj om avvik.

Bykassens driftsregnskap

Tabell 2.1 Hovedoversikt driftsregnskap

Tall i mill.

	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Avvik 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	-33 568	-33 150	-31 650	418	-32 713
Eiendomsskatt	-1 481	-1 485	-1 610	-4	-1 155
Rammetilskudd	-10 395	-10 434	-11 130	-39	-9 654
Statstilskudd flyktninger	-756	-691	-681	65	-770
Øvrige statlige overføringer	-2 665	-2 361	-1 351	305	-2 463
Andre driftsinntekter	-13 307	-11 711	-10 374	1 596	-13 093
Sum driftsinntekter	-62 172	-59 832	-56 796	2 340	-59 848
Sum driftsutgifter (inkl. avskrivninger)	59 952	59 664	55 035	-288	57 323
Brutto driftsresultat	-2 220	-168	-1 761	2 052	-2 525
Utbytte og netto renter	-1 178	-1 128	-971	50	-1 043
Avdrag på gjeld	2 012	2 013	1 280	0	2 764
Netto utlån	11	9	9	-3	13
Motpost avskrivninger	-1 380	-1	0	1 378	-1 194
Netto driftsresultat	-2 754	724	-1 442	3 478	-1 985
<i>Brukt slik:</i>					
Avsatt til disposisjonsfond	3 342	1 092	1 022	-2 250	2 149
Bruk av disposisjonsfond	-1 600	-1 600	-64	0	-1 655
Avsatt til bundne fond	944	648	335	-296	830
Bruk av bundne fond	-620	-588	-70	32	-700
Netto avsetninger til fond	2 066	-447	1 223	-2 513	624
Overført til investeringsregnskapet	921	921	219	0	488
Bruk av tidl. års regn.messig overskudd	-1 198	-1 198	0	0	-324
Inndekning av tidl. års underskudd	0	0	0	0	0
Resultat	-965	0	0	965	-1 198

*Interne transaksjoner mellom bykassen og kommunale foretak inngår i radene for andre driftsinntekter og sum driftsutgifter. Eksklusiv interne transaksjoner er sum driftsinntekter og sum driftsutgifter i bykassens regnskap 2018 hhv. 60 146 mill. og 57 927 mill., jf. økonomisk oversikt drift 2018 – konsern i byrådets regnskapsredegjørelse. Tilsvarende tall for regnskap 2017 var 57 639 mill. og 55 114 mill.

Nærmere om driftsresultatene til bykassens virksomheter (etater og bydeler)

Bykassens virksomheter (inkl. sentrale avsetninger) hadde i 2018 et samlet mindreforbruk på ca. 3 022 mill. I dette resultatet ligger imidlertid at ca. 1 804 mill. øremerkede midler ikke ble

brukt i 2018. Korrigert for øremerkede midler og avregninger mot diverse fond, fremkommer et mindreforbruk på den ordinære driften i 2018 med ca. 1 471 mill. I tabellen under gis det en sektorvis oversikt over disse avvikene.

Tabell 2.2 Avvik driftsregnskapet pr. avdeling

Tall i tusen kr

Sektor - netto drift	Netto	Særsk. overf.	Avvik ord.drift*
EHA	278 705	202 109	76 596
BYDELENE (+ kap. 303, 305, 306, 308)	906 349	546 856	359 493
OVK	548 056	77 906	470 150
BYU	227 054	170 548	56 506
MOS	-63 737	48 910	140 748
BLK	171 125	129 684	41 441
NOE	19 086	12 119	6 967
KIF	291 453	246 065	45 388
FIN	126 564	37 015	89 549
BYS	14 941	3 022	11 919
Sum bykassevirksomheter I	2 519 596	1 474 234	1 298 757
Sentrale avsetn. (kap 124, 192, 193)	502 740	330 000	172 740
Sum bykassen	3 022 336	1 804 234	1 471 497
<i>eksklusiv:</i>			
BYS	14 941	3 022	11 919
Sentrale avsetn. (kap. 124, 192, 193)	502 740	330 000	172 740
MOS-selvfinsierende	103 935	983	102 952
Sum bykassevirksomheter II	2 400 720	1 470 229	1 183 886

*Avvik ordinær drift korrigert for øremerkede midler og diverse fond for MOS

Bykassens virksomheter/kapitlers netto mindreforbruk på ordinær drift med ca.1 472 mill. fremkommer som differansen mellom virksomheter med mindreforbruk på 1 657 mill. fratrukket virksomheter med merforbruk på 185 mill. Driftsregnskapet for virksomhetens ordinære drift viser at 43 virksomheter/kapitler hadde et mindreforbruk på mer enn 5 mill. mens 8 virksomheter/kapitler hadde et merforbruk på mer enn 5 mill., jf. tabellene nedenfor.

Tabell 2.3 Virksomheter/kapitler med merforbruk på ordinær drift større enn 5 mill. i 2018

Tall i tusen kr

Virksomhet/kapittel - bykassen	Merforbruk ordinær drift
Bydel Vestre Aker, kap. 007	-68 122
Utdanningsetaten, kap. 200	-48 296
Bydel Grorud, kap. 010	-18 720
Renovasjonsetaten-selvkost, kap. 640	-10 828
Helseetaten, kap. 314	-9 337
Prosjekteringsmidler, kap. 374	-7 835
Barne- og familieetaten, kap. 360	-7 486
Idrett, kap. 545	-6 799
Øvrige virksomheter/kapitler med merforbruk	-8 011
Sum virksomheter/kapitler med merforbruk	-185 434

Tabell 2.4 Virksomheter/kapitler med mindreforbruk på ordinær drift større enn 5 mill. i 2018

Tall i tusen kr

Virksomhet/kapittel - bykassen	Mindreforbruk ordinær drift
Grunnskolen, kap. 210	204 205
Voksenopplæring, kap. 294	146 146
Div. avsetninger og tilfeld. innt., kap. 192*	123 316
Bydelene-etablering nye barnehager, kap. 305	91 382
Vann- og avløpsetaten-selvkost, kap. 620	83 397
Videregående skoler, kap. 230	72 320
Bydel Alna, kap. 012	64 037
Bydel Nordstrand, kap. 014	63 371
Sykehjemsetaten, kap. 313	61 032
Utviklings- og kompetansetaten, kap. 125	54 505
Avsetning pensjon, kap. 193**	46 865
Avsetning husleie skoler, kap. 208	44 763
Bydel Søndre Nordstrand, kap. 015	41 643
Bydel Grünerløkka, kap. 002	37 015
Bydel Frogner, kap. 005	36 553
Bydel St.Hanshaugen, kap. 004	33 535
Aktivitetsskolen, kap. 211	33 229
Plan- og bygningsetaten, kap. 609	30 942
Byråd/byrådsavdelingene, kap 120	26 704
Eiendoms- og byfornyelsesetaten, kap. 400	25 838
Bydel Stovner, kap. 011	20 380
EGE-husholdning, kap. 645	20 267
Avsetning husleie idrettsprosjekter, kap. 548	19 773
ORIGO Digitaliseringsenhet, kap. 121	17 211
Bydel Sagene, kap. 003	17 157
Bydel Ullern, kap. 006	16 686
Brann- og redningsetaten, kap. 650	16 044
Fagopplæring, kap. 231	13 597
Bydelene - diverse barnehagetiltak, kap. 306	12 403
Renovasjonsetaten-næring, kap. 643	12 381
Velferdsetaten, kap. 315	12 195
Kulturetaten, kap. 502	12 027
Pedagogisk-psykologisk tjeneste, kap. 203	11 663
Kemnerkontoret, kap. 130	11 228
Tilskudd til klima- og energitiltak, kap. 770	10 116
Div. avset. og tiltak for byrådsavd., kap. 126	9 756
Bymiljøetaten, kap. 542	9 360
Bydel Gamle Oslo, kap. 001	8 873
Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning, kap. 317	8 581
Kultureiendommer, kap. 501	7 810
Diverse virksomheter og prosj. under FIN, kap. 122	6 605
Munchmuseet, kap. 504	5 833
Deichman bibliotek, kap. 505	5 370
Øvrige virksomheter/kapitler med mindreforbruk	50 817
Sum virksomheter/kapitler med mindreforbruk	1 656 931

*Mindreforbruket på kap. 192 med 123 mill. består av bufferavsetning sosialhjelp med 50 mill., avsetning til inndekning av merforbruk på investeringsprosjekter med 43 mill. og bufferavsetning på 30 mill. knyttet til 500 nye årsverk i hjemmetjenesten.

**Mindreforbruket på kap. 193 skyldes lavere reguleringspremieutgift til KLP for virksomhetsoverdratt aktivitet samt mindrekostnad til egen pensjonsordning i OPF, hhv. 11 og 36 mill.

Virksomhetene hadde 1 804 mill. i ubrukte øremerkede driftsmidler ved utgangen av 2018, mot 1 147 mill. ved utgangen av 2017. Driftsregnskapet viser at 42 virksomheter/kapitler hadde mer enn 5 mill. i ubrukte øremerkede midler i 2018, jf. tabellen nedenfor.

Tabell 2.5 Virksomheter/kapitler med ubrukte øremerkede midler større enn 5 mill. i 2018

Tall i tusen kr

Kapittel/virksomhet - bykasen	Ubrukte øremerkede midler 2018
Div. avsetninger og tilfæld. innt., kap. 192*	330 000
Idrett, kap. 545	150 877
Bydelene-avset. eldre, helse og sosiale tj., kap. 308	145 178
Div. avset. og tiltak for byrådsavd., kap. 126	126 949
Velferdsetaten, kap. 315	62 509
Groruddalsatsingen, kap. 482	59 844
Plan- og bygningsetaten, kap. 609	55 556
Helseetaten, kap. 314	45 187
Bydelene - diverse barnehagetiltak, kap. 306	44 878
Bydel Gamle Oslo, kap. 001	44 801
Grunnskolen, kap. 210	41 000
Bymiljøetaten, kap. 542	40 419
Bydel Søndre Nordstrand, kap. 015	38 402
Bydel Alna, kap. 012	36 248
Bydel Nordstrand, kap. 014	33 734
Utviklings- og kompetansetaten, kap. 125	32 026
Vederlagsutbetalinger, kap. 318	29 449
Bydel Grünerløkka, kap. 002	26 845
Deichman bibliotek, kap. 505	25 191
Bydel Vestre Aker, kap. 007	24 641
Sykehjemsetaten, kap. 313	23 353
Munchmuseet, kap. 504	23 310
Kulturetaten, kap. 502	23 140
Oslo sør-satsingen, kap. 481	22 112
Bydel Grorud, kap. 010	21 875
Indre øst-satsingen, kap. 483	21 816
Voksenopplæring, kap. 294	21 300
Bydel Frogner, kap. 005	20 066
Sosiale boligvirkemidler, kap. 428	19 327
Byomfattende tiltak avsetninger eldre, kap. 372	17 291
Bydelene-avset. Barn og unge, kap. 303	16 740
Bydel St.Hanshaugen, kap. 004	16 164
Bydel Sagene, kap. 003	15 579
Kultureiendommer, kap. 501	15 487
Bydel Nordre Aker, kap. 008	15 354
Bydel Bjerke, kap. 009	15 162
Bydel Østensjø, kap. 013	14 550
Næringsutvikling, kap. 455	12 119
Bydel Stovner, kap. 011	10 582
Videregående skoler, kap. 230	7 237
Byantikvaren, kap. 520	6 594
Bydel Ullern, kap. 006	6 057
Øvrige virksomheter/kapitler med mindreforbruk	45 285
Sum virksomheter/kapitler med mindreforbruk	1 804 234

*Av øremerkede midler med 330 mill. på kap. 192 er 250 mill. knyttet til en eventuell tilbakebetaling av eiendomsskatt, 45 mill. til dekning av en eventuell forpliktelse til å refundere for mye innbetalt egenandel for brukere i Velferdsetatens institusjoner, samt 35 mill. til Bilfritt byliv.

Tabell 2.6 Ubrukte øremerkede midler

	<i>Tall i mill.</i>				
	2014	2015	2016	2017	2018
Stat/private/andre kilder	369	427	462	428	488
Kommunale	407	621	756	719	1 316
Sum ubrukte øremerkede midler	776	1 048	1 219	1 147	1 804
Endring fra året før	6	272	171	-72	657

Bydelene (eksklusiv kap. 303, 305, 306 og 308) hadde et samlet mindreforbruk på 594 mill. Korrigert for ubrukte øremerkede midler, har bydelene et samlet mindreforbruk på 254 mill.

I 2018 hadde 14 bydeler mindreforbruk med til sammen 637 mill., mens 1 bydel hadde merforbruk på 43 mill. (eksklusiv særskilte overføringer hadde 12 bydeler et samlet mindreforbruk på 344 mill., mens 3 bydeler hadde et merforbruk på 90 mill.).

Virksomheter som hadde et mindreforbruk innenfor 5 % -grensen (dvs. 5 % av brutto driftsutgifter i opprinnelig budsjett 2018 eksklusiv øremerkede midler) i 2018 får normalt økt budsjettrammen i 2019 tilsvarende. På samme måte reduseres normalt budsjettrammen i 2019 for virksomheter som hadde merforbruk innenfor 5 % -grensen i 2018 (4 % -grense for bydelene). Regnskapet viser at mindreforbruk og merforbruk innenfor 5 % -grensen ble henholdsvis ca. 1 039 mill. og ca. 106 mill. Samlet er det dermed netto 933 mill. i mindreforbruk etter 5 % -grensen, og et tilsvarende beløp er avsatt til fond i 2018-regnskapet. Tilsvarende avsetning i 2017-regnskapet var 788 mill.

Virksomhetenes mindreforbruk utover 5 % -grensen, som trekkes inn til bykassa, ble 118 mill. i 2018 fordelt på 18 virksomheter/kapitler. Etter reglene skal merforbruk utover 5 % -grensen (4 % for bydelene) dekkes av bykassen. Det var 2 virksomheter/kapitler som hadde merforbruk utover denne grensen med til sammen 20 mill. i 2018.

Tabell 2.7 Fremføringer etter 5 % -reglen (4 % for bydelene)

	<i>Mill.kr</i>				
Fremføringer 5 %	2014	2015	2016	2017	2018
Bydelene	179	220	322	290	267
endring fra året før	16	41	102	-32	-23
Utdanningsetaten	263	202	244	341	433
endring fra året før	-1	-61	42	97	92
Øvrige	207	111	125	158	233
endring fra året før	-59	-96	14	33	75
Sum 5 % totalt	650	533	690	788	933
endring fra året før	-44	-117	157	98	145

Tabell 2.8 Overføring av mer-/mindreforbruk 5 % -reglen

Overføring av mer-/mindreforbruk 5 % - reglene (tall i tusen)	2017	2018	Endring
313 Sykehjemsetaten	8 526	61 031	52 505
314 Helseetaten	-6 023	-9 337	-3 314
315 Velferdsetaten	14 171	12 193	-1 978
316 Opplæringskont. Helse- og oppvekst	1 036	649	-387
317 Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning	13 163	8 580	-4 583
350 Trygdeordninger	481	481	-
354 Enhet for mangfold og integrering	175	811	636
356 Integreringstiltak	631	35	-596
372 Byomfattende tiltak avsetninger eldre	775	-	-775

Overføring av mer-/mindreforbruk 5 % - reglene (tall i tusen)	2017	2018	Endring
374 Prosjekteringsmidler	-178	-84	94
384 Bydelenes hjelpemiddeltjeneste	467	695	228
428 Sosiale boligvirkemidler	-4 614	-	4 614
Sum EHA byomfattende	28 610	75 054	46 444
1 Gamle Oslo	1 109	8 873	7 764
2 Grünerløkka	36 187	37 014	827
3 Sagene	5 956	17 156	11 200
4 St.Hanshaugen	23 653	33 534	9 881
5 Frogner	43 013	36 911	-6 102
6 Ullern	5 726	16 685	10 959
7 Vestre Aker	-51 767	-55 465	-3 698
8 Nordre Aker	9 613	3 214	-6 399
9 Bjerke	13 540	1 611	-11 929
10 Grorud	6 951	-18 721	-25 672
11 Stovner	53 622	20 379	-33 243
12 Alna	46 341	64 035	17 694
13 Østensjø	26 376	-3 496	-29 872
14 Nordstrand	64 708	63 370	-1 338
15 Søndre Nordstrand	4 954	41 642	36 688
Sum bydelene	289 982	266 742	-23 240
306 Diverse barnehagetiltak	3 985	4 471	486
308 Bydelene-avset. helse, eldre og sosiale tj.	461	137	-324
Sum avsetninger bydelene	4 446	4 608	162
455 Næringsutvikling	2 357	2 459	102
459 Næringsetaten	2 733	2 887	154
Sum NOE	5 090	5 346	256
500 Kulturtilskudd mm.	5 533	3 012	-2 521
501 Kultureiendommer	-697	2 289	2 986
502 Kulturetaten	9 287	8 335	-952
503 Oslo kulturskole	761	-333	-1 094
504 Munchmuseet	4 833	5 831	998
505 Deichman bibliotek		5 369	5 369
545 Idrett	8 080	-6 799	-14 879
590 Gravferdsetaten	-2 527	-1 731	796
Sum KIF	25 270	15 973	-9 297
Utdanningsetaten	340 951	432 931	91 980
360 Barne- og familieetaten - barnevern	6 604	-7 486	-14 090
Sum OVK	347 555	425 445	77 890
400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten	4 817	9 545	4 728
520 Byantikvaren	719	-277	-996
609 Plan- og bygningsetaten	20 600	21 445	845
Sum BYU	26 136	30 713	4 577
542 Bymiljøetaten	-8 467	8 574	17 041
643 Renovasjonsetaten-næring	-282	4 506	4 788
650 Brann- og redningsetaten	5 535	13 145	7 610
752 Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel	106	103	-3
761 Sykkelprosjektet	1 511	-1 658	-3 169
771 Klimaetaten	3 015	1 563	-1 452
Sum MOS	1 418	26 233	24 815
121 ORIGO Digitaliseringsenhet		3 275	3 275
122 Diverse virksomheter og prosj. under FIN	7 247	4 146	-3 101
125 Utviklings- og kompetanseetaten	13 938	28 336	14 398
130 Kemnerkontoret	2 634	11 228	8 594
Sum FIN	23 819	46 985	23 166
Sum BLK	26 030	27 332	1 302
Sum BYS	10 094	8 807	-1 287
SUM TOTALT	788 450	933 238	144 788

Bykassens investeringsregnskap

Tabell 2.9 Hovedoversikt investeringsregnskap

Tall i mill.

	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Avvik 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	4 508	8 512	7 090	4 004	4 527
Utlån og forskutteringer	1 844	2 243	1 697	399	6 734
Kjøp av aksjer og andeler	18 038	18 045	0	7	8 133
Avdrag på lån	957	1 521	892	564	864
Dekning av tidligere års udekket	2 724	2 724	0	0	1 659
Avsetninger	439	40	0,4	-399	665
Årets finansieringsbehov	28 511	33 086	9 680	4 574	22 583
<i>Finansiert slik:</i>					
Bruk av lån	-3 967	-10 267	-7 066	-6 300	-2 970
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-15 698	-15 689	-85	10	-11 572
Tilskudd til investeringer	-252	-28	-49	223	-153
Kompensasjon av merverdiavgift	-333	-738	-477	-405	-272
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-3 501	-3 926	-1 100	-424	-3 040
Andre inntekter	-77	-2	0	76	-217
Sum ekstern finansiering	-23 828	-30 649	-8 777	-6 821	-18 224
Overført fra driftsregnskapet	-921	-921	-219	0	-488
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-870	-1 516	-684	-646	-1 146
Sum finansiering	-25 619	-33 086	-9 680	-7 467	-19 858
Udekket/udisponert	2 893	0	0	-2 893	2 724

Tabell 2.10 Bykassens investeringer i anleggsmidler fordelt på sektorer

Tall i mill.

	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Avvik 2018	Regnskap 2017
Bydelene (EHA og OVK)	69	213	65	144	51
Eldre, helse og arbeid - byomfattende	110	226	111	116	144
Oppvekst og kunnskap	267	612	207	345	235
Byutvikling	127	494	1 785	367	680
Miljø og samferdsel, miljø	1 026	1 835	1 435	809	994
Miljø og samferdsel - selvfin. etater	2 118	3 201	2 366	1 084	1 534
Byrådslederens kontor	20	49	11	29	12
Næring og eierskap	301	787	405	487	443
Kultur, idrett og frivillighet	261	585	301	324	245
Finans	211	501	385	291	189
Bystyrets organer	0	0	0	0	0
Avsetningskapitler	0	8	20	8	0
Sum investeringer i anleggsmidler	4 508	8 512	7 090	4 004	4 527

Tabell 2.11 Bykassevirksomheter/kapitler hvor det er investert for 20 mill. eller mer i 2018

	<i>Mill.kr</i>
Investeringer i anleggsmidler - bykassen	regn 2018
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	1 650
542 Bymiljøetaten (MOS)	730
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	351
761 Sykkelprosjektet (MOS)	242
200 Utdanningsetaten (OVK)	216
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	185
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	168
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	126
545 Idrett (KIF)	120
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)	116
314 Helseetaten (EHA)	85
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	65
581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)	46
501 Kultureiendommer (KIF)	34
505 Deichman bibliotek (KIF)	29
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	26
502 Kulturetaten (KIF)	26
308 Bydelene - avsetn. eldre helse og arbeid (EHA)	26
650 Brann- og redningsetaten (MOS)	24
271 Byomfattende barnehageoppgaver (OVK)	24
313 Sykehjemsetaten (EHA)	23
712 Fornebubanen (MOS)	23
210 Grunnskolen (OVK)	23
125 Utviklings- og kompetanseetaten (FIN)	22
173 Undervisningsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	21
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	20
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	20
Sum øvrige virksomheter/kapitler	64
Sum investeringer	4 508
<i>korrigert for:</i>	
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-168
173 Undervisningsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-21
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-65
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-26
Sum reelle investeringer bykassen	4 228

Tabell 2.12 Investeringsprosjekter i bykassen hvor det er investert for mer enn 25 mill. i 2018

Mill. kr.

Kapittel (T)	Prosjekt	Prosjekt (T)	Beløp
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	114018	Bekkelaget avløpsrensaneanlegg - utvidelse	485
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	118054	Oppløsning av Haraldrudveien 20 AS	264
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	117013	Rentvannbasseng Oset	240
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	117017	VAV - Ufordelte prosjekter	164
761 Sykkelprosjektet (MOS)	115056	Gang- og sykkelveier, sykkelparkering	138
542 Bymiljøetaten (MOS)	117006	Byutvikling	127
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	112020	Elektroniske tjenester	120
542 Bymiljøetaten (MOS)	117032	Tullins gate - Tinghuset	114
200 Utdanningsetaten (OVK)	115023	IKT-utvikling skoler	104
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	118022	VAV - Ufordelte prosjekter	94
761 Sykkelprosjektet (MOS)	111013	Gang-, sykkelveier og sykkelparkering	90
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	113021	Boligtilskudd vanskeligstilte	87
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	107068	Investeringsstilskudd - Omsorg+	73
200 Utdanningsetaten (OVK)	106040	Utdanningsetaten - inventar og utstyr	73
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	106017	Kontraktsforp.kjøp	67
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	116005	Rehabiliteringsplan vann	66
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	113027	Boligtilskudd vanskeligstilte	63
542 Bymiljøetaten (MOS)	113005	Program Gateopprustning	58
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	117019	VAV - Rehabiliteringsplan avløp	55
542 Bymiljøetaten (MOS)	115012	Trafikksikkerhet	54
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	116008	Objektsikring (VAV)	52
545 Idrett (KIF)	117011	Investering på idrettsområdet	48
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	113015	Ufordelte prosjekter	43
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	118023	VAV - Rehabiliteringsplan vann	43
645 Energigjenvinningsetaten-husholdninger (MOS)	113011	Energigjenvinningsetaten diverse	42
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	116004	Ufordelte prosjekter (VAV)	42
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	117018	VAV - Rehabiliteringsplan vann	42
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	116011	Vårveien minigjenbruksstasjon	42
542 Bymiljøetaten (MOS)	112024	Bedre gate og parkbelysning (kriminalitetsbekjempelse)	41
542 Bymiljøetaten (MOS)	116003	Beboerparkering (BYM)	38
542 Bymiljøetaten (MOS)	117002	Program bilfritt byliv	38
545 Idrett (KIF)	117010	Kunstgressbaner 2017	37
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	116010	Oset elsikkerhet	37
581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)	110005	Rehabilitering kirker	37
200 Utdanningsetaten (OVK)	118084	Nytt sak-/arkivsystem - UDE	35
314 Helseetaten (EHA)	117999	HEL - dummyprosj. for viderefakt. 2017	32
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	115020	Risløkka saneringsplan	31
542 Bymiljøetaten (MOS)	115055	Kollektivprioriteringer	31
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	117026	Oppgradering lokal IKT-infrastruktur	29
314 Helseetaten (EHA)	115059	Velferdsteknologi (HEL)	29
542 Bymiljøetaten (MOS)	118050	Storgata oppgradering	29
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	113016	Gjenbruk diverse	29
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	115021	Akerselva nedre II	29
545 Idrett (KIF)	117042	Bestumkilen ro- og padlebane	28
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	116991	Korrigerende artsbruk 2016	27
542 Bymiljøetaten (MOS)	117003	Friluftsliv	26
502 Kulturetaten (KIF)	113001	Kunstnerisk utsmykning	26
308 Bydelene-avsetn. eldre helse og arbeid (EHA)	116019	IKT fagsystemportefølje/plattform	26
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	114003	Ljanselva	26

For 26 av bykassens virksomheter/kapitler er det investeringsavvik (mindreforbruk) på mer enn 15 mill. i 2018, jf. tabellen nedenfor.

Tabell 2.13 Virksomheter/kapitler med investeringsavvik større enn 15 mill. i 2018

<i>Mill.kr</i>	
Kapittel/virksomhet (bykassen)	Investeringsavvik 2018
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	855
542 Bymiljøetaten (MOS)	574
200 Utdanningsetaten (OVK)	313
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	277
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	275
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	249
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	201
308 Bydelene - avsetn. eldre helse og arbeid (EHA)	110
761 Sykkelprosjektet (MOS)	108
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	107
502 Kulturetaten (KIF)	103
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	90
643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)	88
545 Idrett (KIF)	83
313 Sykehjemsetaten (EHA)	75
501 Kultureiendommer (KIF)	65
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)	64
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	41
372 Byomfattende tiltak - avsetn. eldre, helse og arbeid (EHA)	38
271 Byomfattende barnehageoppgaver (OVK)	38
712 Fornebubanen (MOS)	37
504 Munchmuseet (KIF)	30
150 Rådhusets forvaltningstjeneste (BLK)	29
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)	28
581 Den norske kirke og andre trossamfunn (KIF)	22
505 Deichman bibliotek (KIF)	16
Sum øvrige virksomheter/kapitler	89
Sum investeringsavvik	4 004
<i>korrigert for:</i>	
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-249
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-107
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	-90
Sum reelt investeringsavvik bykassen	3 558

Tabell 2.14 Investeringsprosjekter i bykassen med avvik på 25 mill. eller mer i 2018

Tall i mill.kr

Kapittel	Prosjektnr.	Prosjektnavn	Invest- erings- avvik 2018
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	118022	VAV - Ufordelte prosjekter	376
200 Utdanningssetaten (OVK)	106040	Utdanningssetaten - inventar og utstyr	351
761 Sykkelprosjektet (MOS)	111013	Gang-, sykkelveier og sykkelparkering	299
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	118023	VAV - Rehabiliteringsplan vann	157
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	113021	Boligtilskudd vanskeligstilte	153
542 Bymiljøetaten (MOS)	114044	Toveistrikk Prinsens gate	153
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	107009	Eiendomsserverv/-kjøp, initiere transformasjon m.v.	136
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	116008	Objektsikring (VAV)	116
502 Kulturetaten (KIF)	113001	Kunstnerisk utsmykning	101
172 Boligbygg Oslo KF - overføring (NOE)	107068	Investeringstilskudd - Omsorg+	96
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	117014	Skullerud-Enebakk ny overføringsledning	91
178 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF-overføring (NOE)	117027	Tilskudd KID - Åsland skytehall	90
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	118024	VAV - Rehabiliteringsplan avløp	89
542 Bymiljøetaten (MOS)	117002	Program bilfritt byliv	88
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	117026	Oppgradering lokal IKT-infrastruktur	86
643 Renovasjonsetaten - næring (MOS)	114016	Grønmo-deponi - avvikling	86
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	115001	Elektroniske tjenester - incentivordningen	80
542 Bymiljøetaten (MOS)	112002	Kollektivprioriteringer	79
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	117012	Langøyene	69
416 Fornebu-utbyggingen (BYU)	100165	Investeringer Fornebu	63
308 Bydelene - avsetn. eldre helse og arbeid (EHA)	113041	El-biler	62
185 Forskjellige utbedringstiltak (NOE)	106015	Tilgjengelighetsmidler	61
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	117016	REN Langøyene opprydding	60
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	113027	Boligtilskudd vanskeligstilte	51
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	117047	Oset beredskapsanlegg - UV-anlegg	51
175 Omsorgsbygg Oslo KF - overføring (NOE)	117007	Tilskudd til lokale omsorgsboliger	50
545 Idrett (KIF)	117011	Investering på idrettsområdet	49
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	116010	Oset elsikkerhet	48
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	117013	Rentvannbasseng Oset	47
501 Kultureiendommer (KIF)	117025	Grünerløkka lufthavn, Toftes gt 69	47
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	116009	Oset reservevann, ventilasjon og brannsikring	47
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	117048	Renovasjonsbiler	45
542 Bymiljøetaten (MOS)	113005	Program Gateopprustning	44
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	113016	Gjenbruk diverse	40
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	111009	Majorstutunnelen	38
308 Bydelene - avsetn. eldre helse og arbeid (EHA)	116019	IKT fagsystemportefølje/plattform	37
712 Fornebubanen (MOS)	117046	Innløsning av boliger	37
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	112020	Elektroniske tjenester	36
425 Andre utbyggingsformål (BYU)	116037	Kommunens kulturhus (Hausmania) - rehab	35
505 Deichman bibliotek (KIF)	114007	Nytt hovedbibliotek - applikasjonsprosjektet	35
313 Sykehjemsetaten (EHA)	113035	Velferdsteknologi i sykehjemmene	35
122 Div. virksomheter og prosj. under FIN (FIN)	118025	Avsetning - Konsolidering av IKT-systemer	34
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	118015	Bekkeåpning Hovinbekken/Jordal	33
645 Energigjenvinningsetaten - husholdninger (MOS)	118008	Forsvarlig drift av Haraldrud energigj.anlegg	33
620 Vann- og avløpsetaten - selvkost (MOS)	114018	Bekkelaget avløpsrensaneanlegg - utvidelse	30
640 Renovasjonsetaten - selvkost (MOS)	114016	Grønmo-deponi - avvikling	29
504 Munchmuseet (KIF)	118018	Applikasjonsprosjektet	27
542 Bymiljøetaten (MOS)	117003	Friluftsliv	25

Beregning av selvkosttjenester 2018

Nedenfor er det redegjort nærmere for beregnede selvkostkalkyler for vann og avløp, renovasjon, feiing og plan- og byggesaker. Kommunen har valgt å subsidiere plan- og byggesaker mens de øvrige nevnte tjenesteområdene forutsettes 100 % gebyrfinansiert.

I beregningen av selvkostkalkylen inngår kapitalkostnader knyttet til investeringer i form av kalkulatoriske renter og avskrivninger. Etter retningslinjene skal det benyttes 5-årig pengemarkedsrente (SWAP) tillagt 0,5 % -poeng i beregning av kalkulatoriske rentekostnader. I beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det benyttes lineære avskrivninger fordelt over investeringens forventede levetid.

Den andelen av gebyrinntektene som skal dekke kapitalkostnadene i selvkostkalkylen tilfaller bykassen som kompensasjon for den kapitalen bykassen har stilt til disposisjon for å finansiere investeringene. I praksis skal dette dekke bykassens rente- og avdragsutgifter for de lån bykassen tar opp for å finansiere investeringer.

Etter de statlige retningslinjene, når det forutsettes 100 % kostnadsdekning av selvkosttjenester, legges det til grunn at gebyrinntekter og kostnader innenfor en periode på

5 år skal balansere hverandre. Midlertidig underskudd fremkommer ved negative selvkostfond mens midlertidige overskudd fremkommer ved positive selvkostfond.

Etter de kommunale regnskapsreglene er det ikke tillatt å fremstå med negative selvkostfond i kommunens balanseregnskap (kan ikke være mindre enn 0). Omtalen av selvkostkalkylene nedenfor viser at selvkostfondet for vann og selvkostfondet for renovasjon begge fremstår med negative fond ved utgangen av 2018. I bykassens avlagte balanseregnskap for 2018 er saldoen på begge disse fondene ved utgangen av året 0, noe som i praksis innebærer at de beregnede underskuddene midlertidig dekkes av bykassen.

Selvkostkalkyle for vann og avløp

Tabell 2.15 selvkostkalkyle for vann og avløp

	regn 2018	regn 2018	regn 2018	regn 2017	regn 2016	regn 2015	regn 2014
Selvkostkalkyle - vann og avløp	Vann	Avløp	Sum vann og avløp	Sum vann og avløp	Sum vann og avløp	Sum vann og avløp	Sum vann og avløp
A Direkte driftskostnader	402,7	532,4	935,0	939,5	866,3	918,9	832,8
B Henførbare indirekte driftskostn.	0,9	0,9	1,8	2,3	2,3	-1,1	-
C Kalkulatoriske rentekostnader	117,9	155,8	273,7	203,7	156,6	160,4	159,1
D Kalkulatoriske avskrivninger	204,9	226,0	431,0	391,4	366,1	326,6	285,5
E Andre inntekter og kostnader	36,1	36,0	72,1	66,3	69,5	65,2	81,5
F Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	690,3	879,1	1 569,4	1 470,6	1 321,8	1 339,5	1 195,8
G Gebyrinntekter	598,2	874,6	1 472,7	1 404,6	1 378,4	1 399,5	1 163,9
H Årets finansielle resultat (G-F)	-92,1	-4,6	-96,7	-66,0	56,6	60,0	-31,9
I Finansiell dekningsgrad (G/F)	87 %	99 %	94 %	96 %	104 %	104 %	97 %
J Saldo selvkostfond pr. 31.12	-63,1	58,7	-4,4	91,2	154,1	101,3	42,6

Selvkostkalkylen for vann og avløp for 2018 viser et samlet underskudd på 96,7 mill. Det innebærer at årets gebyrinntekter dekker 94 % av årets kostnader. Ved utgangen av 2018 viser

kalkylen at selvkostfondet for vann er negativt med 63,1 mill. mens selvkostfondet for avløp er positivt med 58,7 mill.

Det følger av lov om kommunale vass- og avløpsanlegg at kommunen kan ta gebyr fra brukerne for kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning. Bystyret har vedtatt at tjenester for vann og avløp skal være selvfinansierende – dvs. 100 % gebyrfinansiert.

Det vises for øvrig til nærmere omtale av Vann- og avløpsetaten i årsberetningens del 2 under Byrådsavdeling for miljø- og samferdsel.

Selvkostkalkyle for renovasjon

Tabell 2.16 Selvkostkalkyle for renovasjon

		Tall i mill.				
Selvkostkalkyle - renovasjon		regn 2018	regn 2017	regn 2016	regn 2015	regn 2014
A	Direkte driftskostnader	876,7	828,0	760,0	688,6	705,0
B	Henførbare indirekte driftskostnader	5,1	6,5			
C	Kalkulatoriske rentekostnader	15,7	7,7			
D	Kalkulatoriske avskrivninger*	34,8	30,8	31,5	26,7	20,7
E	Andre inntekter og kostnader	73,7	72,0	69,6	63,1	60,3
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	858,6	800,9	721,8	652,2	665,4
G	Gebyrinntekter	817,8	735,8	732,3	684,4	610,2
H	Årets finansielle resultat (G-F)	-40,7	-65,1	10,5	32,2	-55,2
I	Finansiell dekningsgrad (G/F)	95 %	92 %	101 %	105 %	92 %
J	Saldo selvkostfond pr. 31.12	-23,7	17,1	81,0	68,5	36,3

Selvkostkalkylen for renovasjon for 2018 viser et underskudd på 40,7 mill. Det innebærer at årets gebyrinntekter dekker 95 % av årets kostnader. Ved utgangen av 2018 viser kalkylen at selvkostfondet for renovasjon er negativt med 23,7 mill.

Det følger av forurensningsloven at det innenfor avfallsområdet er pålagt at brukerbetalingen skal dekke alle kostnadene. Kommunen har med andre ord ikke anledning til å subsidiere tjenesten.

Det vises for øvrig til nærmere omtale av Renovasjonsetaten og Energigjenvinningsetaten i årsberetningens del 2 under Byrådsavdeling for miljø- og samferdsel.

Selvkostkalkyle for feiing

Tabell 2.17 Selvkostkalkyle for feiing

		Tall i mill.				
Selvkostkalkyle - feiing		regn 2018	regn 2017	regn 2016	regn 2015	regn 2014
A	Direkte driftskostnader	25,5	28,5	27,4	25,3	24,1
B	Henførbare indirekte driftskostnader	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0
C	Kalkulatoriske rentekostnader	0,04	0,06	0,04	0,04	0,06
D	Kalkulatoriske avskrivninger	0,3	0,4	0,3	0,4	0,2
E	Andre inntekter og kostnader	1,0	1,2	1,9	0,7	1,0
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	25,9	28,8	26,9	26,1	24,3
G	Gebyrinntekter	26,7	28,7	29,0	29,0	29,3
H	Årets finansielle resultat (G-F)	0,8	-0,1	2,1	2,9	4,9
I	Finansiell dekningsgrad (G/F)	103 %	100 %	108 %	111 %	120 %
J	Saldo selvkostfond pr. 31.12.18	14,5	13,5	13,3	10,9	7,8

Selvkostkalkylen for feiing for 2018 viser et overskudd på 0,8 mill. som avsettes til selvkostfondet for feiing. Ved utgangen av 2018 viser kalkylen at selvkostfondet for feiing er positivt med 14,5 mill.

Det følger av brann- og eksplosjonsvernloven at brukerbetaling for feietjenester kan maksimalt settes til selvkost men at det ikke er pålagt full kostnadsdekning. Kommunen har med andre ord anledning til å subsidiere tjenesten men bystyret har vedtatt at feietjenesten skal være selvfinansierende – dvs. 100 % gebyrfinansiert.

Det vises for øvrig til nærmere omtale av Brann- og redningsetaten, som utfører feietjenesten, i årsberetningens del 2 under Byrådsavdeling for miljø- og samferdsel.

Selvkostkalkyle for plan- og byggesaker

Tabell 2.18 Selvkostkalkyle for plan- og byggesaker

		Tall i mill.				
	Selvkostkalkyle - plan- og byggesaker mv.	regn 2018	regn 2017	regn 2016	regn 2015	regn 2014
A	Direkte driftskostnader	311,9	309,5	278,6	291,5	301,5
B	Henførbare indirekte driftskostnader	9,5	-	-	2,1	4,1
C	Kalkulatoriske rentekostnader	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3
D	Kalkulatoriske avskrivninger	3,1	3,7	4,0	4,0	3,7
E	Andre inntekter og kostnader	19,0	14,5	19,4	22,6	19,7
F	Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	305,7	298,9	263,4	275,1	289,9
G	Gebyrinntekter	204,9	225,0	196,5	199,8	187,8
H	Årets finansielle resultat (G-F)	-100,8	-73,9	-66,9	-75,3	-102,1
I	Finansiell dekningsgrad (G/F)	67 %	75 %	75 %	73 %	65 %

Selvkostkalkylen for plan- og byggesaker for 2018 viser et underskudd på 100,8 mill. Det innebærer at årets gebyrinntekter dekker 67 % av årets kostnader.

Det følger av plan- og bygningsloven at brukerbetaling maksimalt kan dekke selvkost, men det er ikke pålagt full kostnadsdekning.

Det følger av matrikkelloven at kommunen kan ta gebyr for oppmålingsforretning, matrikkelføring, utferding av matrikkelbrev og annet arbeid etter regulativ fastsatt av kommunestyret selv. Gebyrene kan i sum ikke være høyere enn nødvendige kostnader kommunen har med slikt arbeid.

Bystyret har vedtatt å subsidiere tjenestene for plan- og byggesaker mv.

Det vises for øvrig til nærmere omtale av Plan- og bygningsetaten i årsberetningens del 2 under Byrådsavdeling for byutvikling.

KAPITTELVIS GJENNOMGANG AV MÅL OG RESULTATER

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid

Ansvarsområde

Sektorområdet omfatter blant annet sykehjemmene (helsehus og langtidshjem), akuttmedisinsk beredskap/legevakt, offentlig tannhelsetjeneste, arbeid knyttet til folkehelse, smittevern og omsorgsrelaterte tjenester, sosiale boligvirkemidler, tiltak for rusavhengige og ulike inkluderingstiltak. Sektoren omfatter også kompetanseutvikling, støtte og rådgivingsfunksjoner på helse- og velferdsområdet, tilskudd til frivillighet og ideelle organisasjoner på helse- og sosialsektoren samt ulike avsetninger. I tillegg kommer avsetninger til mangfold og integrering.

Tabell 2.19

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid (EHA) - byomfattende tjenester	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	9 504,4	9 209,7	4 141,5	9 211,8	2,1
Netto driftsutgifter	3 438,5	3 392,0	3 324,5	3 670,6	278,8
Brutto investeringer i anleggsmidler	148,4	109,9	111,0	226,1	116,2

Punkter som følger er knyttet til realisering av byrådets hovedmål på sektorområdet i 2018:

- Økt bruk av velferdsteknologi - innføring av medisindispensere, digitale trygghetsalarmer og sporingsteknologi (GPS)
- Avsetning til 110 nye årsverk i sykehjem
- Konseptet *Bedre hverdagliv* innført i samtlige langtidshjem
- Sak 158/18 Strategisk plan for rusfeltet i Oslo ble fremmet av byrådet den 28.06.2018 og behandlet av bystyret den 14.11.2018
- Sak 155/18 Handlingsplan mot menneskehandel i Oslo kommune ble fremmet av byrådet den 14.06.2018 og behandlet av bystyret 14.11.2018
- Byrådet har avsatt 15 mill. i 2018 til treårig prosjekt rettet mot unge som begår mye kriminalitet
- Tannhelsetjenesten gjennomførte ekstraordinære tiltak som reduserte etterslepet med 4 500 pasienter
- Økt satsing på tilrettelagte arbeidsplasser for personer med utviklingshemming

Mål og resultater i virksomheter m.v.

Sykehjemsetaten (kap. 313)

Sykehjemsetaten har ansvar for å tilby Oslos innbyggere plass i langtidshjem og helsehus når bydelene har fattet vedtak om plass. Etaten skal sørge for at tilbudet er differensiert og tilpasset brukergruppene behov både i helsehus og langtidshjem, samt avlastningstilbud til pårørende. Tjenestene skal være i tråd med kravene til kvalitet og kapasitet som følger av politisk vedtatte rammer, lover og forskrifter.

Reduksjonen i eldrebefolkningen og dermed i bydelenes etterspørsel etter langtidsplasser gir Oslo en unik mulighet til å fornye sykehjembygningene gjennom å utvikle bygninger som er i dårlig byggeteknisk forfatning og erstatte dem med nye, moderne sykehjemsbygg som skal stå klare når antallet eldre over 85 år igjen øker fra 2023. Lille Tøyen – Dronning Ingrid's hage, Lambertseter sykehjem og Majorstutunet sykehjem ble alle ferdig regulert ved årsskiftet 2017/2018 og er klare for bygging. Sykehjemprosjektene Nye Oppsal, Mortensrud, Furuset hagelandsby og Tåsen er under regulering ved utgangen av 2018

Tabell 2.20 Nøkkeltall for kap. 313 Sykehjemsetaten

Nøkkeltall for: Kap. 313 Sykehjemsetaten (EHA)	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall liggedøgn på langtidsopphold i institusjon	1 448 187	1 427 985	1 399 839	1 360 388	1 324 477
Antall liggedøgn på tidsbegrenset opphold i institusjon	198 699	193 885	183 993	168 750	167 107
Beleggsprosent, langtidsplasser i institusjon	98,2 %	96,8 %	98,2 %	98,5 %	98,0 %
Beleggsprosent, korttidsplasser i institusjon	86,6 %	84,2 %	85,7 %	89,4 %	90,7 %
Antall innleggelser på trygghetsplass	933	710	997	922	953
Andel som får oppfylt sitt førstevalg for langtidsopphold	73,9 %	78,7 %	79,8 %	78,1 %	71,4 %
Andel korttidsplasser i sykehjem	12,9 %	11,7 %	8,3 %	7,5 %	7,7 %
Andel rehabiliteringsplasser	2,8 %	3,2 %	3,3 %	2,9 %	3,5 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	17,7 %	17,7 %	17,8 %	19,6 %	20,8 %
<i>Andel ansatte med 80 % stilling eller mer fordelt på:</i>					
- fast ansatte	58,4 %	60,5 %	61,0 %	62,3 %	63,9 %
- fast lønnede (fast ansatte og vikarer)	56,4 %	60,8 %	60,9 %	62,2 %	64,9 %
Gjennomsnittlig antall ledige sykehjemsplasser pr. tertial	33,3	30,4	59,8	70,0	72,2
Sykefravær	11,3 %	10,3 %	9,7 %	9,0 %	8,4 %

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

I 2018 ble det startet et samarbeidsprosjekt mellom Bydel Østensjø og Ryen helsehus – Bedre sammen. Målet var økt samhandling om felles pasienter. Dette for å sikre best mulige pasientforløp inn i helsehus og videre fra helsehus til pasientens hjem. Det er også igangsatt et samarbeidsprosjekt mellom Grorudalsbydelene og Solvang helsehus om opprettelse av et dagrehabiliteringssenter. Målet er en arena for oppretning både under og etter oppholdet for å gi et lengre rehabiliteringsløp og forhindre reinnleggelser.

Byrådet er opptatt av at generasjoner møtes på ulike arenaer. Alle langtidshjem har nå tilbud om generasjonsmøter der barnehager, skoler, menigheter, barselgrupper, foreninger, frivillige

og sosiale entreprenører har utgjort en betydelig trivselsfaktor og bidratt til stimulering av sosiale nettverk på tvers av generasjoner.

Madserudhjemmet har i 2018 fått tilskuddsmidler til urbant landbruk. Dette har gitt mulighet til «grønne» aktiviteter sammen med beboerne. Tilskuddet har blitt benyttet til å kjøpe inn utstyr for dyrking i hagen. Arbeidet med grønne aktiviteter har skjedd samarbeid med beboerne og barnehage/skole i nærmiljøet. Villa Enerhaugen har iverksatt et tilsvarende tilbud til yngre personer med demens i sansehagen på Losæter i Bjørvika.

Mål:

Gode boliger og gode bomiljøer i egne hjem og institusjon

Gjennomførte tiltak

Sykehjemsetaten fikk i 2018 tilført midler til 110 årsverk for å øke kvalitet, fagdekning og bemanning i de kommunale langtidshjemmene. Ved utgangen av året var 94,3 årsverk besatt.

Etaten har arbeidet systematisk med å øke kompetansen til den enkelte medarbeider. Det er utarbeidet en karrierestige for sykepleiere slik at etaten kan beholde og etterutdanne sykepleiere i tråd med økt behov for medisinfaglig kompetanse. Tiltaket er også viktig i forbindelse med nyrekruttering. Det er startet opp et arbeid med å utvikle en tilsvarende karrierestige for helsefagarbeidere.

Sykehjemsetaten har i 2018 deltatt i en prosjektarbeidsgruppe ved OsloMet som har arbeidet med utvikling av ny programplan for sykepleiere for å sikre at nyutdannede helsefagarbeidere har den kompetansen som kommunehelsetjenesten har behov for.

Etaten har også bl.a. deltatt i et samarbeidsprosjekt mellom Vitenskapelige Høgskole (VID), Norlandia Care og Diakonhjemmet Omsorg om Kompletterende utdanning - et prosjekt for individualiserte kvalifiseringsløp i sykepleie for sykepleiere med utdanning utenfor EU/EØS.

I tillegg har Sykehjemsetaten og OsloMet i 2018 hatt to samarbeidsprosjekter. Det ene var rettet mot ergoterapistudenter, med mål om å styrke veiledning i praksis. Det andre prosjektet var et tverrprofesjonelt kompetanseløft for medarbeidere og studenter i helsehus for å styrke kommunikasjon og relasjonell kompetanse til pasienter med psykiske lidelser. Dette prosjektet omfatter fagene sykepleie, fysioterapi og ergoterapi.

Sykehjemsetaten har også fått midler til et samarbeidsprosjekt med Lovisenberg diakonale høgskole. Prosjektet skal bidra til å styrke studenter og ansattes kunnskap og kompetanse om pasienter med psykiske lidelser.

Helsehusene har deltatt på basisopplæring i velferdsteknologi og hverdagsmestring. Det har vært gjennomført en utprøving av digitalt tilsyn og læringsapplikasjon for ufaglærte. Springsteknologi (GPS) er tatt i bruk ved flere sykehjem.

I september 2018 ble det foretatt offisiell åpning av Future@ på Ryen helsehus. Dette er et velferdsteknologisk demonstrasjonsrom som pasienter, pårørende, ansatte og samarbeidspartnere i bydelene kan benytte. Tanken er at øvingsrommet skal bidra til å gjøre hverdagen enklere for eldre mennesker.

I 2018 er det gjennomført en omfattende oppgradering av infrastruktur ved åtte sykehjem.

Sykehjemsetaten har deltatt i Oslo Origo gjennom digitalt ledernetverk og nettverk for digital endringsagent.

Konseptet Bedre hverdagsliv har i 2018 blitt implementert i samtlige langtidshjem. Langtidshjemmene har utarbeidet lokale handlingsplaner for å få til et godt hverdagsliv i hjemlige og personlige omgivelser med fokus på den enkelte beboers ønsker og behov i sin livsutfoldelse.

Mål:

Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Solvang helsehus har gode lokaler og godt tilrettelagt utemiljø. Sykehjemsetaten har overflyttet trygghetsplassene fra Kingosgate bo- og rehabiliteringssenter og Majorstuen bo- og behandlingssenter til Solvang helsehus. Dette har tilført tilbudet et kvalitativt bedre innhold. Det er nå 44 plasser i avdelingen. Innbyggere tar selv kontakt med trygghetsavdelingen ved behov for plass.

Sykehjemsetaten startet i 2018 gjennomgang av dagsentertilbudet for å sikre at det er tilpasset brukernes og pårørendes interesser, behov og ønsker. Det har vært gjennomført workshops med brukere, pårørende og medarbeidere. Tilbakemeldinger har vist at deltakere blant annet ønsker mer fleksible åpningstider, økt aktivitetstilbud og bedre transportordninger.

Etaten har brukt kvalitetsindikatorerne fra kvalitetsmålingssystemet aktivt i virksomhetsstyringen i 2018.

Helseetaten har gjennomført kvalitetsrevisjon ved ti langtidshjem. Temaene for revisjonen var dokumentasjon i forbindelse med helsehjelp, helsehjelp gitt ved tvang samt styring av og arbeid med kvalitetsforbedring. Resultatet har blitt lagt frem for sentralt kvalitetsutvalg i etaten og vil bli fulgt opp i det videre forbedringsarbeidet.

Risikoanalyser innenfor helsefaglige områder har blitt utført systematisk, eksempelvis på pasientsikkerhet, legemiddelhåndtering og fare for overgrep mot pasienter.

Tabell 2.21 Relevant fagutdanning og faste stillinger

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel fast ansatte i >80 % stilling	61 %	62,3 %	70 %	63,9 %

Sykehjemsetaten har arbeidet med å øke antall heltidsstillinger. Det er en overordnet målsetting å tilby heltidsstillinger ved ledighet og nyansettelser og å øke andel fast ansatt i 80 % - stilling eller mer. Det arbeides systematisk for å øke stillingsprosentene ytterligere i allerede eksisterende deltidsstillinger.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 84,4 mill. inkludert øremerkede midler, hvorav øremerkede midler utgjør 23,4 mill.

Det er ubrukte øremerkede midler på flere ulike prosjekter, hvorav prosjekter der det gjenstår mer enn 1 mill. pr. prosjekt er: Avsetning til utviklingspsykehjem med 1,8 mill., Utviklingsprosjekter (Geriatrisk) med 1,8 mill., Prosjektet Ett vedtak – helsehus med 1,7 mill., avsetning til bachelorutdanning for sykepleiere utenfor EU/EØS med 1,3 mill. og samhandling Ryen-Østensjø med 1,1 mill.

Investeringsregnskapet viser ett brutto mindreforbruk på 75 mill. Det er bl.a. ubrukte midler på Prosjektet inventar og utstyr i sykehjem med 21,9 mill. og velferdsteknologi i sykehjemmene med 34,5 mill. Begge avsetningene kommer til anvendelse i forbindelse med bygging av nye sykehjem og er avhengig av fremdrift av disse.

Helseetaten (kap. 314)

Helseetaten har ansvar for primærhelsetjenestens akutt-tilbud, herunder legevakt, og kommunal akutt døgnenhet inkludert rus og psykiatri på Aker helsearena. I tillegg har de ansvar for driften av intensivt rehabilitering samme sted. Almennlegevakten i Storgt. 40 omfatter overgrepsmottak og psykososialoppfølging av personer utsatt for vold og overgrep. Etaten drifter kommunens forsterkede rehabiliteringsavdeling. Tannhelsetjenesten har ansvar for forebygging, oppsøkende virksomhet, oppsøkende tilbud og behandling av prioriterte grupper,

Etaten ivaretar lovpålagte oppgaver i smittevernloven og i helse- og omsorgstjenesteloven, herunder kommunelegefunksjonen i byomfattende saker. Etaten er delegert myndighet om miljørettet helsevern i saker som gjelder to eller flere bydeler. Etaten har også en viktig rolle i kommunens helseberedskapsarbeid.

Etaten skal ivareta støtte- og rådgivningsfunksjon overfor bydelene, samt drive utviklingsarbeid innen områdene helse, pleie og omsorg. Etaten ivaretar det operative ansvaret for forvaltning av helse- og omsorgssektorens felles fagsystemer og for arbeidet med velferdsteknologi.

Oslo har store helse- og levekårsforskjeller mellom innbyggerne og det er et sentralt mål for byrådet å utjevne disse. Helseetaten har ansvar for å utarbeide en samlet oversikt over helsetilstanden i befolkningen og synliggjøre faktorer som kan virke inn på helse- og levekår.

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Spredning av medisindispensere har fortsatt i 2018. Utsifting av analoge trygghetsalarmer nærmer seg ferdigstilling. Ved utgangen av 2018 gjenstår det å skifte ut ca. 3 000 analoge trygghetsalarmer med digitale alarmer.

Ved utgangen av 2018 var det om lag 400 innbyggere med aktive GPS-enheter i Oslo og Oslo er dermed best i landet i bruk av denne teknologien. Helseetaten har bistått bydelene med administrasjon og evaluering ved anskaffelse av GPS-enheter.

Bydelene har fått tildelt midler til innkjøp av fallforebyggende utstyr til bruk utendørs som sand og brodder. Ved utgangen av 2018 var alle bydelene godt i gang med distribuering av dette.

Videre er det i de fleste bydelene igangsatt eget lavterskel tilbud med trening for seniorer.

Mål:

Trygg, meningsfull og utviklende oppvekst for alle

Gjennomførte tiltak

Tannhelsetjenesten har fokus på arbeidet med å avdekke overgrep og omsorgssvikt hos barn og unge og har rutiner der alle nyansatte informeres om prosedyrer for oppfølging og melding når det er grunn til bekymring. Det har vært gjennomført kurs og opplæring for alle medarbeidere. Det ble i 2018 sendt 130 bekymringsmeldinger til barnevernet og 68 til foresatte. Det avholdes samarbeidsmøter med barnevernstjenesten i bydelene, og tannhelsetjenesten har etablert samarbeid med Statens Barnehus.

Mål

Bedre levekår, rettferdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

Antall konsultasjoner ved Allmennlegevakten i Storgata hadde i 2018 en svak økning med 0,9 prosentpoeng sammenlignet med 2017. Ved Legevakt Aker var det en nedgang i antall konsultasjoner på 3 prosentpoeng. Hastegrad og alvorlighet i pasientenes problemstillinger oppleves å ha økt. Legevaktsentralen besvarte 62 % av samtalene innen 2 minutter, måltallet er 80 %.

I 2018 kom det 629 personer til Overgrepsmottaket. Dette er en økning med 77 personer fra året før. Alle får tilbud om psykososial rådgivning og ca. 70 % takket ja til dette.

Sosial og ambulant akutt-tjeneste (SAA) hadde en aktivitetsøkning på 12,1 prosentpoeng.

Kommunal akutt døgnenhet (KAD) har 72 senger og hadde totalt 4 659 innleggelseser i 2018. Beleggsprosenten utgjorde 75 %, en nedgang på 9,7 prosentpoeng. Gjennomsnittlig liggetid var 4,2 døgn. Pasienter med hoveddiagnose rus og psykiatri utgjorde 5,3 % av den totale brukergruppen.

Forsterket rehabilitering Aker (FRA) har 23 senger og mottok i alt 1 185 søknader i 2018. Det var 407 personer som ble innvilget opphold. Ved utskrivelse reiste 87,5 % av pasientene hjem til egen bolig. Avdelingen hadde fullt belegg gjennom hele 2018. Både FRA og KAD har samarbeidet med bydelene, Sykehjemsetaten og spesialisthelsetjenesten om ulike fagutviklingsprosjekter for å få til gode, sammenhengende pasientforløp.

Helsetjenesten for asylsøkere på Refstad gjennomførte 4 249 konsultasjoner i 2018. Dette er en økning på 9 prosentpoeng fra 2017. Røntgenavdelingen på Refstad ble stengt 01.03.2018 og oppgavene overført til Råde ankomsttransitt. Avdelingen ved Refstad endret deretter sine oppgaver fra screening til behandling og oppfølging av helserelevante problemer.

Rådgivningskontoret for syn og hørsel hadde 2 256 konsultasjoner i 2018.

Tannhelsetjenesten hadde 140 000 personer under tilsyn og 243 000 besøk ved klinikkene. Tjenesten prioriterer lovpålagte grupper. Barn og unge blir innkalt til regelmessige tannundersøkelser etter individuelt innkallingsintervall. Dette betyr at de mest sårbare pasientene og de med dårligst tannhelse blir innkalt hyppigere enn de med god tannhelse.

Tannhelsetjenesten hadde i 2018 store utfordringer med etterslep. I årets tre siste måneder ble tjenesten derfor styrket med 2 mill. Det ble gjennomført ekstraordinære tiltak som reduserte etterslepet med 4 500 pasienter.

Helseetaten har gjennomført flere kompetansehevende tiltak blant annet innen norsk språk, kvalifisering til helsefagarbeider, hverdagsrehabilitering og saksbehandling. Det er gjennomført basisopplæring i velferdsteknologi og hverdagsmestring. Etaten har ferdigstilt e-læringskurs med dette tema som skal tas i bruk i 2019. Innen området vold i nære relasjoner har Helseetaten gjennomført kompetanseheving i samarbeid med Regionalt ressurscenter for vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging med deltagelse fra mer enn 4 000 medarbeidere fra kommunen. Det er også gjennomført konferanser, kurs og dialogmøter med tema psykisk helse og avhengighet.

Helseetaten har hatt høyt fokus på å øke kvaliteten i arbeidet med økt kompetanse om ernæring. Etaten utarbeidet i 2018 «Mat styrker og gleder – overordnet strategi for ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenester i hjemmet 2018-2022». Implementering ble påbegynt i 2018 og fortsetter i 2019.

Helseetaten gjennomførte ti kvalitetsrevisjoner i sykehjem med temaene dokumentasjon i forbindelse med helsehjelp, helsehjelp gitt ved tvang samt styring av og arbeid med kvalitetsforbedring. Etaten gjennomførte også revisjoner ved tre helsehus med tema pasientforløp og overganger mellom sykehus/helsehus/hjem.

Helseetaten har ansvar for å koordinere Program for folkehelsearbeid i Oslo i perioden 2017-2021. Det er lagt vekt på kunnskapsbasert utvikling av tiltak bl.a. for å styrke barn og unges trygghet og mestring. Programmet skal bidra til å integrere psykisk helse i det lokale folkehelsearbeidet og fremme lokalt rusforebyggende arbeid. Etaten arrangerte seminar for folkehelsekontaktene i bydelene om Ung i Oslo 2018. Etaten har også driftet Fagnettverk for folkehelsekontakter.

Helseetaten holder oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorene i Oslos befolkning. Dette gjøres bl.a. ved oppdatering av Oslo kommunes statistikkbank.

Mål:

Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Tjenestedesign har vært et førende element i Prosjekt Oslo Storbylegevakt for å sikre at pasientenes behov er i fokus.

Fagsystemavdelingen i Helseetaten har i samarbeid med NAV bidratt til digitalisering av søknad om økonomisk sosialhjelp.

I 2018 ble det gjennomført beboer- og pårørendeundersøkelse i sykehjem. Denne viste at de som bor i sykehjem og deres pårørende er godt fornøyde og trygge. Forbedringspotensialer er blant annet mer variasjon knyttet til mat og måltider.

Våren 2018 startet *Erfaringskolen* opp med 16 studenter. Dette var studenter som hadde slitt med rus og/eller psykisk helse både som pasienter og pårørende. Erfaringskolen skal gi den

enkelte student verktøy for å bruke egenerfaring fra rus- og psykiske helseutfordringer som ressurs i tjenestene og i møte med andre. Undervisningen har omfattet tilfriskning (recovery), brukermedvirkning, kommunikasjon, stigma, stressmestring, fysisk aktivitet, miljøarbeid og grunnleggende samfunnsfag samt aktuelt lovverk. Piloten har vært gjennomført over 15 uker og arbeidspraksis har vært totalt syv uker i løpet av studiet. Skolen har vært gratis for studentene. Det var 35 søkere til skolen og 16 av disse ble tilbudt plass, 15 av disse har fullført.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 35,9 mill. Det er et mindreforbruk på øremerkede midler med 45,2 mill. Dette gir et merforbruk på ordinær drift på 9,3 mill.

Merforbruket på ordinær drift er i hovedsak resultat av merforbruk på legevakten ved Aker og i Storgata 40 i tillegg til voksenbehandling hos Tannhelsetjenesten grunnet etterslep.

Det er ubrukte øremerkede midler på flere ulike prosjekter, hvorav prosjekter der det gjenstår mer enn 1 mill. er: Samhandlingsmidler Helse- Sør-Øst med 3,8 mill., prosjekt ungdom og rus med 2,9 mill., Opptrappingsplan habilitering og rehabilitering med 2 mill., Byomfattende kompetansemidler med 1,6 mill., kvalitetsrevisjoner 2,3 mill., fallforebygging 1,6 mill. og modell for hverdagsrehabilitering 1,3 mill.

Investeringsregnskapet for brutto investeringsutgifter viser et merforbruk på 8,9 mill. Dette dekkes av merinntekter i investeringsregnskapet.

Velferdsetaten (kap. 315)

Velferdsetaten utvikler og gir byomfattende tjenester innenfor sosial- og helseområdet som bidrar til gode levekår for innbyggerne og som supplerer tjenestetilbudet i bydelene.

Den største delen av etatens arbeid retter seg mot rusfeltet. Etaten har et variert tilbud av ulike institusjoner og helsetjenester, bistår bydelene i det forebyggende arbeidet overfor utsatte grupper og bidrar til en trygg by gjennom sentrumsarbeidet.

Etaten har støttfunksjoner for det boligsosiale arbeidet i bydelene. Som fagetat har Velferdsetaten ansvar for å utvikle og gjennomføre ulike kompetansetiltak og utviklingsarbeid på tvers av sektorer og bydeler. Etaten har utstrakt samarbeid med frivillig og ideell sektor, blant annet gjennom forvaltning av ulike tilskuddsordninger, og har ansvar for anskaffelser av helse- og sosialtjenester og oppfølging av inngåtte rammeavtaler på vegne av bydelene.

Etaten har også ansvaret for inngåelse og oppfølging av kontrakter i tilknytning til transportordningen for personer med forflytningsvansker (TT-ordningen). Pro Senteret, kommunens hjelpetilbud for kvinner og menn med prostitusjonserfaring, tilhører også etatens portefølje.

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Velferdsetaten har i 2018 fornyet og fulgt opp handlingsplanen for sentrumsarbeidet. Det er gjennomført møter og opprettet dialog med de fleste av Oslos nabokommuner som et ledd i arbeidet med å begrense antallet utenbys personer med rusproblemer som oppholder seg i Oslo sentrum og har behov for tjenester.

I 2018 igangsatte Velferdsetaten prosjektet «Desentralisering og samskaping», som skal bidra til at flere med rusproblemer skal få tilbud der de bor. Prosjektet skal legge til rette for samskaping mellom bydeler og frivillig sektor med mål om å stimulere frivillige og ideelle organisasjoner til å utvikle nye behovsrettede tiltak i bydelene.

Arbeidet med å gjøre sprøyterommet til brukerrum som følge av revidert lov for sprøyterom og ny forskrift for sprøyterom, startet opp i 2018. Endringene innebærer blant annet at det er åpnet for inntak av alle stoffer som brukerne injiserer. Personalet skal gi opplæring i overgang fra injisering til mer skånsom bruk. Brukerne skal kunne prøve ut mer skånsomme måter for inntak av rusmidler, for eksempel inhalering. Samtidig startet etaten arbeidet med å planlegge ombygging av Prindsen mottakssenter for å bedre kunne ivareta den sosialfaglige oppfølgingen av brukerne.

Velferdsetaten utarbeidet i 2018 et grunnlag for en Oslo-standard for introduksjonsprogrammet som skal bidra til økt kvalitet, likeverdighet og effektivitet. Arbeidet er utført i samarbeid med Oslo Voksenopplæring og bydelene.

Flyktningmottaket Oslo mottak ble avviklet 31.03.2018. Erfaringene fra arbeidet med mottaket er videreført i integreringsarbeidet i kommunen.

Som et ledd i arbeidet med utvikling av heltidskultur, har Velferdsetaten i 2018 utarbeidet felles prinsipper for turnus i etaten og fastsatt nedre grense for stillingsstørrelser ved utlysning av ledige stillinger. Det er også startet opp et forsøk med langvakter i helgene ved en enhet.

Videre har etaten etablert et ressursteam med medarbeidere som arbeider på tvers i Velferdsetaten og fyller ledige vakter. Etaten mener erfaringene gir et godt grunnlag for overføring av kunnskap til andre virksomheter i kommunen.

Mål:

Bedre levekår, rettferdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

I 2018 har Velferdsetaten bistått Bydel Ullern med framskaffelse av 46 boliger gjennom tilvisningsavtale. Bydel Grorud har fått bistand til å annonsere etter 110 boliger. Videre har etaten jobbet med å etablere en ordning der kommunens boligbehov blir synliggjort på kommunens nettsider slik at potensielle leverandører fortløpende kan tilby kommunen leieavtaler i samsvar med behovet. Etaten har også bidratt til at 33 unge med nedsatt funksjonsevne kunne flytte inn i egne eide samlokaliserte boliger med fellesareal og personalbase.

Etaten har i 2018 utvidet sitt arbeidsrettede oppfølgingstilbud til personer med rusproblemer basert på metodikken Individual Placement and Support (IPS), som nå også tilbys ved Haugenstua ressurscenter i tillegg til ved Oslo kommunale ruspoliklinikk (tidligere MAR Oslo poliklinikk). Metodikken har som mål at mennesker med psykiske helseproblemer og rusproblemer kommer i ordinært arbeid gjennom individuell jobbstøtte som en integrert del av sitt mestrings- og endringsarbeid. Sysselsettingstilbudet Nyttig Arbeid har hatt stor pågang, og har som følge av ekstra midler fra byrådet kunnet utvide sitt tilbud.

Mål:

Gode boliger og gode bomiljøer i egne hjem og institusjon

Gjennomførte tiltak

Strategisk plan for rusfeltet, som ble fremmet av byrådet 28.06.2018, er tydelig på at flere innbyggere skal få tilbud om bolig i bydelene i stedet for å leve sine liv i det byomfattende institusjonsapparatet. I 2018 flyttet 349 personer fra opphold i rusinstitusjon og til egen bolig. Dette er en økning fra 327 personer i 2017. Rutinen «Fra institusjon til bolig», som skal bidra til bedre overganger og at personer skal klare å beholde sin bolig, ble i 2018 benyttet systematisk overfor de som skulle flytte fra institusjon til egen bolig. Det var i 2018 en fortsatt nedgang i antall personer som fikk re-inntak ved institusjoner i Velferdsetaten etter at de hadde flyttet ut i egen bolig.

I 2018 økte etterspørselen etter plasser til innbyggere med samtidige rusproblemer og store utfordringer knyttet til psykisk helse og/eller adferd. Mange av disse personene har hyppige inntak i etatens akuttapparat. Etaten har hatt et særskilt samarbeid med bydelene for å finne mer stabile og langvarige løsninger for de som har 10 eller flere akuttinntak i løpet av ett år. Ljabruveien boliger (tidligere omtalt som Samhandlingshuset) ble nøkkelferdig i 2018. Dette er et forsterket tilbud for menn med langvarige og komplekse problemer med rus og psykiske lidelser som det har vært vanskelig å gi et godt tilbud til.

I 2018 startet innsatsen med å gi beboere på akutt- og korttidsinstitusjonene et bedre mattilbud.

I 2018 ble det gjort en midlertidig omlegging av betalingsordningene for rusinstitusjonsplasser som følge av at den gjeldende praksisen viste seg ikke å være i tråd med regelverket for egenbetaling ved institusjon. Arbeidet med å kartlegge hvordan egenandel for etatens tilbud skal kreves inn fremover, ble påbegynt i 2018.

Mål:

Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Velferdsetatens sentrale brukerråd bidrar til å styrke Velferdsetaten tjenestetilbud og arbeidsområder. Brukerrådet er et rådgivende organ for direktøren i saker som angår tilbudet til brukerne og er et bindeledd mellom etaten og ulike bruker- og pårørendegrupper. Brukerrådet har videre et eget underutvalg for rusrelaterte spørsmål.

Arbeidet med å utvikle tilskuddsordningen til frivillige og ideelle organisasjoner på helse- og sosialområdet ble videreført i 2018 med vekt på tiltak bidrar til forutsigbarhet og forenkling for de som søker. Etaten har videreført det tette samarbeidet med frivillige og ideelle organisasjoner i sentrumsarbeidet og i arbeidet rettet mot tilreisende bostedsløse med begrensede rettigheter.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 74,7 mill., korrigert for ubrukte øremerkede midler er mindreforbruket på ordinær drift 12,2 mill.

Ubrukte øremerkede midler er relatert til Bomiljøstasing 2017 med 11 mill. og Bomiljøtatsing 2018 med 8,6 mill., BoSin 4,6 mill. og Nyttig arbeid 1,6 mill. Vedlikehold rusinstitusjoner 3,5

mill. Ombygging av Prindsen og flytting av smittevernluka 5 mill. I tillegg kommer flere prosjekter der de ubrukte øremerkede midlene er rundt 1 mill. eller lavere. Ubrukte øremerkede midler på prosjektet SaLTo drift med 18 mill., skyldes at SaLTo i revidert budsjett 2018 fikk tilført 15 mill. til et treårig prosjekt rettet mot unge som begår mye kriminalitet.

Investeringsregnskapet viser et mindreforbruk på 4,8 mill. som er knyttet til avsatte midler til nytt sak-/arkivsystem.

Opplæringskontoret for helse- og omsorgsfag (kap. 316)

Opplæringskontoret for helse og oppvekstfag har hovedansvar for å formidle lærlinger til medlemsbedriftene innen helsearbeider- og barne- og ungdomsarbeiderfaget til barnehager, skoler, hjemmesykepleie, sykehjem m.m. Medlemsbedriftene finnes både i privat og kommunal virksomhet.

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

I 2018 var det 203 lærlinger som avsluttet sine kontrakter. Av disse var det 166 som bestod fagprøven og nå er godkjente fagarbeidere.

Samarbeidet med medlemsbedriftene har utviklet seg positivt i 2018 og antall kontrakter som er avsluttet har økt fra 177 i 2017 til 203 i 2018. Andelen lærlinger som har bestått fagprøven fortsetter å øke samtidig som antallet lærlinger øker.

Det har vært gjennomført et prosjekt som har vært ledet av Utdanningsetaten knytte til å heve kvaliteten på fagprøvene i helsearbeiderfaget. Prosjektet har etablert en prøvestasjon på Aker helsearena. Her ble det i 2018 gjennomført fagprøve for 29 lærlinger fra sykehjem, sykehus, bydeler og andre tjenester. Prosjektet innebærer en mulighet for å sikre bredere kompetanse hos nyutdannede helsefagarbeidere.

Opplæringskontoret har i samarbeid med Utdanningsetaten, besøkt alle Vg2-klassene ved alle videregående skoler som har helse- og oppvekstfag og informert om mulighetene for lære plass og hvilke forventninger som stilles til nye lærlinger.

Våren 2018 var Opplæringskontoret arrangør av Oslomesterskapet for helsearbeiderfaget og barne- og ungdomsarbeiderfaget. Oslomestrene i begge fag deltok senere i Yrkes NM. For første gang ble en deltaker fra Oslo Norgesmester i helsearbeiderfaget og skal dermed representere Norge i Yrkes-VM 2019 i Kazan i Russland.

Tabell 2.22 Lærlinger innen helse- og oppvekstfag

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Kvalifiserte lærlinger som får lærekontrakt	202	197	274	187
Andel avsluttede kontrakter som endte med fagbrev	7,0 %	79,1 %	80,0 %	81,8 %
Andel fagbrev med karakteren "Bestått meget godt"	26,0 %	24,0 %	30,0 %	27,1 %

Opplæringskontoret for helse- og oppvekstfag mottok 259 søknader om lære plass i 2018. Søkere som ut fra søknadspapirene ble vurdert som kvalifisert til lære plass, ble formidlet til

medlemsbedriftene. Bedriftene har gjennomført intervju, vurdert egnethet og motivasjon og deretter tilbudt arbeidskontrakt til kvalifiserte søkere.

Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning (kap. 317)

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk netto på 8,6 mill. som skyldes lavere tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning og merinntekter av refusjoner for gjestepasienter (fastlegeordningen).

Vederlagsutbetalinger (kap. 318)

Bystyret vedtok i sak 210/2014 å gjenåpne vederlagsordningen for tidligere barnevernsbarn som har vært utsatt for overgrep eller omsorgssvikt. Frist for søknad om vederlag var 31.03.2016. Alle innkomne saker er ferdigbehandlet og det er avlagt en sluttrapport om vederlagsordningen. Sluttrapport ble behandlet av byrådet den 24.05.2018, sak 128/18 og i bystyret den 20.06.2018, sak 225/18.

Det ble utbetalt totalt 6,2 mill. til vederlag i 2018. Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 29,4 mill.

Trygdeordninger (kap. 350)

På dette kapitlet utbetales utgifter til kommunale tilleggssytelser som frikort for egenandeler, kommunal tilleggspensjon og kommunalt barnetillegg. Det vises til forskrift om tildeling av kommunalt barnetillegg og kommunalt frikort i Oslo kommune, vedtatt i bystyret 16.06.2010, sak 244/10.

Frikortordningen sikrer at personer med varig lav inntekt kan benytte seg av helsetjenester. Utbetaling reguleres i forskrift om tildeling av kommunalt frikort fastsatt av bystyret 13.06.2012.

Totalt ble et utbetalt 5,5 mill. i 2018. Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 4,6 mill.

Enhet for mangfold og integrering (kap. 354)

Enhet for mangfold og integrering er kommunens operative enhet for særlig innsats på inkluderings- og mangfoldsfeltet. Enheten skal gi informasjon om Oslo og norske samfunnsforhold til nye innvandrere, gi råd og veiledning til kommunale virksomheter i mangfolds- og inkluderingsarbeidet og drive holdningsarbeid knyttet til OXLO - Oslo Extra Large, en by for alle.

Enhet for mangfold og integrering forvalter kommunale og statlige tilskuddsordninger etter forskrift om Oslo kommunes tilskudd i integrerings- og mangfoldstiltak.

Mål:

Oslo skal være en åpen og inkluderende by

Gjennomførte tiltak

Enhet for mangfold og integrering har i 2018 utarbeidet et kursopplegg som ledere kan bruke for å holde kurs/workshop i egen virksomhet. Kursopplegget er basert på OXLO-guiden for likeverdige tjenester.

Årets OXLO-uke hadde synliggjøring av kvinner og kvinners deltakelse i samfunnet som hovedtema i 2018.

Enhet for mangfold og integrering har prioritert Instagram som sosialt medium i 2018. Kanalen er spesielt egnet til å nå ut til et ungt publikum, og ungdom har for eksempel fått ta over Instagram-kontoen for en periode («Instagram takeover»).

Det er gjort en kartlegging av hvilke organisasjoner som kan ha en rolle som vertskap for nye Osloborgere. Oversikten viser at det er mange organisasjoner som sitter med verdifull kunnskap og erfaring, og som har veiledningstjenester på ulike felt. Enhet for mangfold og integrering har i 2018 fortsatt arbeidet med å bidra til kompetanseheving og faglig utvikling hos aktørene.

Som en del av prosjektet «Bevisste foreldre», avholdt Enhet for mangfold og integrering i 2018 kveldsseminar og konferanse om foreldres rolle i forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Inkluderings tiltak (kap. 356)

Kapitlet er byomfattende og inneholder koordineringen av kommunens generelle innsats for å fremme inkludering og deltakelse i bysamfunnet. Det omfatter koordinering av kommunens strategi for integrering av flyktninger, oppfølging av Handlingsplan Stolte Oslo, videreføring av tiltak mot hatkriminalitet, voldelig ekstremisme og religionsdialog, samt arbeid med handlingsplan for bekjempelse av prostitusjon, menneskehandel og moderne slaveri.

Fra Regnbuetreffet for skeive seniorer. Foto: Ellen Jarli

Mål:

Oslo skal ha høy og inkluderende sysselsetting

Gjennomførte tiltak

Oslo mottak ble avvirket den 31.03.2018 etter at UDI sa opp kontrakten om drift av mottaket. Erfaringene fra arbeidet i Oslo mottak er videreført i det ordinære integreringsarbeidet i bydelene.

Oslo kommune fordelte 7 mill. til inkluderingstiltak i regi av sivile organisasjoner, hvorav 0,925 mill. til styrket diskrimineringsvern og 1,425 mill. til religionsdialog og tiltak mot voldelig ekstremisme i 2018.

Tabell 2.23

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Sysselsettingsgrad blant innvandrere 1)	60,3 %	61 %	62 %	
Elevers egenrapporterte opplevelse av diskriminering pga nasjonalitet 2) 3)	6,5 %	5,9 %	5 %	8 %
Elevers egenrapporterte opplevelse av diskriminering pga seksuell legning 2)	3,8 %	-	4,0 %	-

1) SSB sysselsetting blant innvandrere, registerbasert, 4. kvartal hvert år

2) Den årlige elevundersøkelsen. Gjennomsnittstall ungdomsskoler og videregående skoler i Oslo, alle årstrinn.

3) Elevundersøkelsen registrer tall for mobbing samlet fra og med 2018

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 4,6 mill. hvorav 3 mill. er avsatt til tiltak i tilknytning til Handlingsplan mot menneskehandel som ble fremmet av byrådet den 14.06.2018 og behandlet av bystyret den 14.11.2018.

Kriminalforebygging blant ungdom (kap. 362)

Kapitlet omfatter midler til kommunalt kriminalitetsforebyggende arbeid innen SaLTo-modellen og tilskuddsordningene for kriminalitetsforebyggende tiltak i regi av frivillige og ideelle organisasjoner og statlige tilskuddsordninger til barn og unge.

Oslo kommune mottok totalt 6,6 mill. i 2018 fra ordningen «Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn», hvorav 2,2 mill. til kap. 362. Fra «Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom» fikk Oslo en samlet tildeling på ca. 51 mill. til ulike tiltak i 2018, hvorav 13,6 mill. ble utbetalt til kap. 362. Midlene som ble utbetalt til kap. 362 er i all hovedsak viderefremmet til konkrete tiltak.

I 2018 ble det utlyst tilskudd til kriminalitetsforebyggende arbeid i regi av frivillige organisasjoner som samarbeider med hovedaktørene i SaLTo-samarbeidet, har tiltak rettet mot SaLTo-samarbeidets målgruppe, er byomfattende og som utløser frivillig aktivitet. Det ble til sammen fordelt 3,4 mill. til åtte (8) organisasjoner.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 1,5 mill.

Byomfattende tiltak - avsetning eldre (kap. 372)

På dette kapitlet er det avsatt midler til utviklingsrettet byomfattende aktivitet innen aldring og helse, helsefremmende møteplasser for eldre og generelle utviklingstiltak EHA-sektor.

Midlene er øremerket og aktivitet kan gå over flere budsjettår. I budsjett for 2018 ble det avsatt 50,9 mill. i tillegg er det overført 13,1 mill. fra 2017 til 2018.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 17,6 mill. Korrigert for ubrukte øremerkede midler med 17,3 mill., er mindreforbruket på ordinær drift 0,3 mill.

Investeringsregnskapet viser ett brutto mindreforbruk på 38,2 mill. De største mindreforbrukene er til Prosjektet velferdsteknologi med 20 mill. og til Prosjektet Infrastruktur - Velferdsteknologi med 8,2 mill.

Prosjektmidler EHA (kap. 374)

Det avsettes midler til prosjektering av omsorgsboliger for eldre samt boliger for vanskeligstilte på dette kapitlet. Prosjekteringskostnadene overføres til investeringsprosjektene dersom prosjektene realiseres

Driftsregnskapet viser et merforbruk på 8 mill.

Utmarksveien 2 – Omsorg+ Boliger –
Ferdigstilt høsten 2018
Foto: Trond Joelson, Byggeindustrien

Martin Skatvedts vei - Omsorg+ Boliger
Ferdigstilt desember 2018

Hjelpemiddelteknisk enhet (kap. 384)

Hjelpemiddelteknisk enhet ivaretar det kommunale ansvaret for distribusjon, montering, reparasjon og vedlikehold av hjelpemidler finansiert av folketrygden.

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Hjelpemiddelteknisk enhet har i 2018 videreformidlet bruksanvisning og nødvendig informasjon om ulike hjelpemidler til brukerne. Dette distribueres sammen med hjelpemidlet.

Tabell 2.24 Levering av sykehussenger og hjelpemidler

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Akutt levering av nødvendige hjelpemidler innen 48 timer	100 %	100 %	100 %	100 %

Mål:

Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Hjelpemiddelteknisk enhet har distribuert og videreformidlet hjelpemidler fra NAV hjelpemiddelsentral på bestilling fra bydelene. Hjelpemiddelteknisk enhet anskaffer ikke selv hjelpemidler.

Det ble foretatt 480 utleveringer direkte til brukere i 2018.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 0,7 mill.

Investeringsregnskapet viser et mindreforbruk på 2,3 mill. Dette skyldes at innkjøp av el-biler ble satt i bestilling i 2018, men ikke vil bli levert før i januar 2019 grunnet forsinkelser hos leverandør.

Bostøtte og boligtilskudd (kap. 428)

Driftsregnskapet viser netto mindreforbruk på 19,4 mill. fordelt på 5,6 mill. på rent kommunale prosjekter og 13,7 mill. på prosjekter finansiert med statlige/kommunale og andre midler. Hele mindreforbruket gjelder øremerkede midler.

Ubrukte midler på kommunale prosjekter er avsatt til tilgjengelighetstiltak.

Ubrukte midler på prosjekter finansiert med statlige midler er reservert de ulike boligtilskuddsordningene, saneringsstøtte og husleietilskudd og videreføres i 2019.

Tabell 2.25 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018*
BYOMFATTENDE TJENESTER						
Sykehjemsetaten, kap. 313	956,9	962,8	1 013,5	929,1	84,4	61,0
Helseetaten, kap. 314	731,9	712,4	822,1	786,2	35,8	-9,3
Velferdsetaten, kap. 315	842,5	863,1	978,6	903,9	74,7	12,2
Oppplæringskont. For helse og oppvekst, kap. 316	1,9	1,8	2,9	2,2	0,7	0,7
Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning, kap. 317	315,6	328,8	341,9	333,4	8,6	8,6
Vederlagsutbetalinger, kap. 318	36,5	15,0	35,6	6,2	29,4	-
Trygdeordninger, kap. 350	6,0	9,6	10,1	5,5	4,6	4,6
Enhet for mangfold og integrering, kap. 354		23,3	23,9	23,1	0,8	0,8
Inkluderingsstiltak, kap. 356		12,7	13,4	8,8	4,6	0,7
Barne- og familieetaten - barnevern, kap. 360	197,0				-	-
Kriminalitetsforebygging blant ungdom, kap. 362	-1,9	6,4	-1,8	-3,3	1,5	0,3
Byomfattende tiltak avsetninger eldre, kap. 372	31,1	50,9	47,4	29,8	17,6	0,3
Prosjekteringsmidler, kap. 374	12,6	1,7	0,4	8,4	-8,1	-7,9
Bydelenes hjelpemiddeltjeneste, kap. 384	29,4	29,8	30,2	29,6	0,7	0,7
Tap på utlån, kap. 427	-	4,0	4,0	0,0	4,0	4,0
Bostøtte og boligtilskudd, kap. 428	279,0	302,2	348,5	329,1	19,3	0,0
Handlingsprogram Oslo indre øst, kap. 480	-				-	-
Handlingsprogram Oslo sør, kap. 481	-				-	-
Sum sektor	3 438,5	3 324,6	3 670,6	3 392,0	278,7	76,6

*Avvik når det ses bort fra ubrukte øremerkede midler

Tabell 2.26 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
<i>BYOMFATTENDE TJENESTER</i>					
Sykehjemsetaten, kap. 313	4 894,7	4 884,6	470,0	4 929,7	4 988,2
Helseetaten, kap. 314	1 078,6	1 176,4	1 018,6	1 171,2	1 227,2
Velderetaten, kap. 315	1 570,1	1 799,4	1 582,1	1 912,3	1 847,7
Opplæringskont. For helse og oppvekst, kap. 316	29,3	28,4	21,3	30,6	40,6
Fastlegetilskudd og pasientskadeerstatning, kap. 317	321,7	333,5	342,5	356,6	354,0
Vederlagsutbetalinger, kap. 318	33,6	36,5	15,0	35,6	6,2
Trygdeordninger, kap. 350	6,3	6,0	9,6	10,1	5,5
Enhet for mangfold og integrering, kap. 354*			28,2	28,8	28,7
Inkluderings tiltak, kap. 356*			12,7	13,4	9,6
Barne- og familieetaten - barnevern, kap. 360**	552,7	589,6			
Kriminalitetsforebygging blant ungdom, kap. 362	12,1	14,2	6,4	13,3	13,0
Byomfattende tiltak avsetninger eldre, kap. 372	10,1	32,6	50,9	50,9	34,6
Byomfattende avsetning-helse- og sos.tj., kap. 373	20,4	0,4		-	0,4
Prosjekteringsmidler, kap. 374	18,2	12,9	1,7	0,4	8,4
Byomfattende tjenester for eldre og utvik.hemmede, kap. 381	2,1	1,4		-	1,0
Bydelenes hjemmehjelpstjeneste, kap. 384	30,9	33,2	31,6	32,1	34,1
Tap på utlån, kap. 427	-	-	4,0	4,0	0,0
Bostøtte og boligtilskudd, kap. 428	569,8	554,0	546,8	622,8	609,7
Handlingsprogram Oslo indre øst, kap. 480	1,3	0,9		-	0,8
Handlingsprogram Oslo sør, kap. 481***	0,3	0,5			
Områdesatsing Tøyen, kap. 483***	-				
Sum sektor	9 152,2	9 504,4	4 141,5	9 211,8	9 209,7

*Overført fra NOE fra 2018

**Overført til OKV fra 2018

***Overført til BYU, kap. 483 fra 2017 og kap. 481 fra 2018

Tabell 2.27 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
<i>BYOMFATTENDE TJENESTER</i>					
Sykehjemsetaten, kap. 313	63,5	10,0	98,5	23,5	75,0
Helseetaten, kap. 314	78,6	82,8	75,8	84,7	-8,9
Velferdsetaten, kap. 315	0,8	0,2	6,5	1,7	4,8
Barne- og familieetaten - barnevern, kap. 360**	4,6				-
Byomfattende tiltak avsetninger eldre, kap. 372	-	14,0	38,2	-	38,2
Byomfattende tjenester for eldre og utvik.hemmede, kap. 381	-		0,9	-	0,9
Bydelenes hjemmehjelpstjeneste, kap. 384	0,6		2,3	-	2,3
Tap på utlån, kap. 427	0,0	4,0	4,0	-	4,0
Handlingsprogram Oslo sør, kap. 481**	0,2				-
Sum sektor	148,4	111,0	226,1	109,9	116,2

*Overført til OKV fra 2018

**Overført til BYU fra 2018

Bydelene

Ansvarsområde

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid har ansvar for tjenestetilbudet i bydelene. Ansvar for barnehager, helsetjenester for barn og unge og det kommunale barnevernet ligger i sin helhet hos Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap.

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid har arbeidsgiveransvaret for bydelsdirektørene. I tillegg er sekretariatet for Det sentrale eldrerådet, Rådet for funksjonshemmede, Rådet for innvandrersorganisasjoner i Oslo og Rådet for kjønns mangfold administrativt lagt under byrådsavdelingens ansvarsområde.

Tabell 2.28

Tall i mill

Bydelene	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter *	26 869,5	28 370,9	27 203,8	27 970,1	-400,7
Netto driftsutgifter *	21 683,2	22 686,7	22 700,8	23 593,1	906,3
Brutto investeringsutgifter *	51,1	68,6	65,0	212,7	144,1

* Inklusive de sentrale kapitlene 303, 304, 305, 306 og 308.

Punkter som følger er knyttet til realisering av byrådets hovedmål på sektorområdet i 2018:

- Program for folkehelsearbeid i Oslo 2017-2022 videreført med vektlegging på å styrke barn og unges mestring og hindre utenforskap gjennom tiltak som fremmer tilhørighet og aktivitet i lokalsamfunnet
- Ut plassert enkle treningsapparater i parker og lokale møteplasser for økt fysisk aktivitet alle aldersgrupper
- Byrådet har i 2018 styrket det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet, blant annet gjennom økt satsing på ferie- og fritidstiltak
- Styrket det kriminalitetsforebyggende barne- og ungdomsarbeidet arbeidet med avsetning til treårig prosjekt i regi av SaLTo-samarbeidet
- Tilbud om aldersvennlig transport utvidet til Bydel Sagene
- Det er økt med til sammen 159,5 private og kommunale årsverk i 2018 innenfor en uvalgt del av hjemmetjenesten
- Innført aktivitetstid
- Det er utarbeidet overordnet strategi for ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenester i hjemmet
- Distribuert fallforebyggende utstyr til bruk utendørs som sand og brodder

Nedenfor presenteres de viktigste resultater innenfor hvert funksjonsområde, samt en oversikt over utgiftsfordelingen mellom og innenfor hvert funksjonsområde, fordelt på KOSTRA funksjon.

Tabell 2.29 Netto driftsutgifter pr. funksjonsområde

Tall i mill

Netto driftsutgifter pr. funksjonsområde	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
FO-1 Administrasjon og fellesutgifter	206,3	600,1	415,9	227,4	188,5
FO-2A Barnehager	6 567,3	6 376,7	6 890,9	6 780,5	110,5
FO-2B Oppvekst	2 584,6	2 481,1	2 761,7	2 686,6	75,1
FO-3 Helse og omsorg	9 510,5	9 753,0	10 205,0	10 107,7	97,3
FO-4 Sosiale tjenester og ytelser	2 917,2	2 867,5	3 157,5	3 035,0	122,5
Totalt	21 785,9	22 078,4	23 430,9	22 837,1	593,8

Bydelene samlet hadde netto mindreforbruk på 594 mill. før det korrigeres for øremerkede midler og for høy tildelt kompensasjon for en innstramning i statsbudsjettet knyttet til refusjonsordning for brukere med ressurskrevende tjenester, som ble reversert i budsjettforlik på Stortinget.

I 2018 hadde bydelene 340 mill. i ubrukte øremerkede midler. Dette er en økning på 32 mill. sammenlignet med 2017. Dette fordeler seg med 160 mill. i rent kommunale midler og 180 mill. i midler som helt eller delvis er finansiert av statlige/private øremerkede midler. Det siste året har det skjedd en økning for ubrukte kommunalt øremerkede midler på 15 mill.

En stor del av ubrukte kommunale midler er øremerkede tildelinger fra avsetningskapitlene for bydelene. Det handler blant annet om midler til nye årsverk i hjemmetjenesten, rekrutteringstiltak og språkstimuleringstiltak i barnehager, boligsosiale tiltak, prosjektbevilgninger innenfor helse og omsorg som demenstiltak, utvikling av tillitsmodell, og aldersvennlig by. Enkelte bydeler har gjenstående midler til sluttoppgjør etter avlaster dommen. Flere bydeler har overført deler av bosettingstilskudd til flyktninger som ubrukte midler til 2019, blant annet som en følge av at det i 2018 er gitt midler til flyktninger som enten ble bosatt på slutten av året eller som først blir bosatt i 2019. Det er også kommunale ubrukte midler knyttet til områdeløft i enkelte bydeler.

Statlige øremerkede midler dekker alle tjenesteområder og handler i stor grad om øremerkede midler som er tildelt fra direktoratene og fylkesmannen. Også her er det ubrukte midler knyttet til områdeløft. Dette området omfatter vesentlig flere prosjekter enn for midler som er rent kommunale, og det er ofte små beløp som gjenstår å benytte på prosjektene.

Etter justering for øremerkede midler, har bydelene et mindreforbruk på 254 mill. Når det også justeres for at for høy kompensasjon for brukere med ressurskrevende tjenester på 31 mill. vil bli inndratt i 2019, er mindreforbruk etter 4 % regelen på 223 mill. Dette er en reduksjon i mindreforbruk på 52 mill. i forhold til 2017.

Tre av 15 bydeler hadde budsjettmessig merforbruk etter justering for øremerkede midler og kompensasjon for ressurskrevende brukere. Dette er bydelene Vestre Aker, Grorud og Østensjø.

Et mindreforbruk på 223 mill. utgjør 1 % av bydelenes netto driftsramme.

Når man ser bort fra overført mer- og mindreforbruk fra tidligere år, er driftsresultatet i 2018 på minus 70 mill. som en følge av at bydelene hadde med seg 293 mill. i oppsparte midler fra forrige år. Dette er en forverring i driftsresultatet på 21 mill. i forhold til 2017. Når vi korrigerer for at en del overførte midler fra 2017 er benyttet til engangstiltak, har bydelssystemet et utgiftsnivå som er om lag på linje med tildelt budsjettramme for 2018.

Bydelssektoren hadde i 2018 et reelt netto innsparingskrav på om lag 65 mill. når det er tatt hensyn til for høyt samlet aktivitetsnivå ved inngangen til budsjettåret og budsjettjusteringer i løpet av året. Alle bydeler gjennomfører effektiviseringstiltak, men i de fleste bydelene er frigjorte ressurser enten omdisponert til nye satsninger eller blitt anvendt til å dekke opp for utforutsette aktivitetsøkninger på tjenesteområdene, blant annet økte barnevernsutgifter og økte utgifter til yngre brukere i helse og omsorgssektoren. Samlet sett har ikke bydelene oppnådd netto innsparinger, men her er det store innbyrdes forskjeller mellom bydelene.

FUNKSJONSOMRÅDE 1: ADMINISTRASJON OG FELLESTJENESTER

Tabell 2.30 Administrasjon og fellestjenester

Tall i mill

Funksjonsområde 1 Administrasjon og fellestjenester	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Sum funksjonsområde 1	206,3	600,1	415,9	227,4	188,5
FO-1, andel av bydelenes totale nettoutgifter	0,9 %	2,7 %	1,8 %	1,0 %	

Tabell 2.31 Funksjonsområde 1 KOSTRA-funksjon

Tall i mill

Funksjonsområde 1 Netto utgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
100 Politisk styring	18,6	23,9	24,1	21,5	2,6
110 Kontroll og revisjon	2,1	2,4	2,7	2,8	- 0,1
120 Administrasjon	87,3	133,4	146,2	81,6	64,6
130 Administrasjonslokaler	8,7	42,5	26,9	15,3	11,5
180 Diverse fellesutgifter	17,2	107,5	88,4	25,8	62,6
190 Interne serviceenheter	0,0	216,1	16,0	0,0	16,0
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	0,4	0,0	0,0	- 0,2	0,2
301 Plansaksbehandling	5,9	5,8	6,1	5,9	0,2
302 Byggesaksbehandling og seksjonering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	2,4	0,1	5,5	- 1,4	6,9
320 Kommunal næringsvirksomhet	- 8,2	- 4,3	- 4,3	- 9,5	5,2
332 Kommunale veier	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
335 Rekreasjon i tettsted	28,2	12,1	29,5	36,2	- 6,6
360 Naturforvaltning og friluftsliv	2,1	2,8	2,8	1,9	0,9
365 Kulturminneforvaltning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
377 Kunstformidling	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	0,7	0,0	0,0	0,5	- 0,5
385 Andre kulturaktiv. og tilsk. til andres kulturbygg	46,0	50,8	65,1	57,0	8,2
386 Kommunale kulturbygg	6,3	6,8	6,8	2,6	4,2
860 Motpost avskrivninger	- 11,3	0,0	0,0	- 12,6	12,6

Driftsregnskapet viser at funksjonsområdet har et mindreforbruk på 189 mill. I 2017 var mindreforbruket på 292 mill. Netto driftsutgifter har økt med 21 mill. siden i fjor.

En del av mindreforbruket er øremerkede midler, hvor fremdriften er forskjøvet. En stor del av de øremerkede midlene er knyttet til prosjektene Områdesatsning Gamle Oslo og Tøyen, Groruddalssatsing og Handlingsplan Oslo Sør.

Mindreforbruk under funksjon 120, 180 og 190 er i stor grad ubrukte risikoavsetninger/reserver. På disse funksjonene er mindreforbruk redusert med 80 mill. i forhold til 2017.

FUNKSJONSOMRÅDE 2A: BARNEHAGER

Funksjonsområdet omfatter drift av kommunale barnehager, tilskudd til private barnehager, etablering av nye barnehager og utviklings- og kompetansetiltak i barnehagene.

Tabell 2.32 Barnehager

Tall i mill.					
Funksjonsområde 2A Barnehager	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Sum funksjonsområde 2A	6 567,3	6 376,7	6 890,9	6 780,5	110,5
FO-2A, andel av bydelenes totale nettoutgifter	30,1 %	28,9 %	29,4 %	29,7 %	

Tabell 2.33 Funksjonsområde 2A pr. tjenestested

Tall i mill.					
Funksjonsområde 2A Netto utgifter pr. tjenestemråde	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
201 Barnehage	5 455,0	5 299,9	5 717,9	5 638,9	78,9
211 Styrket tilbud til førskolebarn	461,5	391,5	476,7	470,2	6,5
221 Barnehagelokaler og skyss	650,8	685,2	696,4	671,4	25,0

Tabell 2.34 Nøkkeltall for FO2A Barnehage

Barnehage	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
<i>Innhold</i>					
Andel barn 1-5 år fra språklige/kulturelle minoriteter med barnehageplass, ekskl. utvalgte land 1)	79,4 %	78,3 %	81,9 %	81,4 %	87,8 %
Andel 1. trinns elever som får Særskilt språkopplæring (§2-8 Opplæringsloven)	23,7 %	25,0 %	24,8 %	23,3 %	
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen ¹		31,7 %	32,1 %	33,0 %	33,3 %
Andel pedagogiske ledere med godkjent utdanning	82,3 %	86,1 %	88,5 %	89,3 %	81,0 %
Andel styrere med godkjent utdanning	98,9 %	98,3 %	97,5 %	98,1 %	98,1 %
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	179 475	183 501	198 028	207 901	213 292
<i>Utbygging</i>					
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad) 2)	74,9 %	76,1 %	78,5 %	79,3 %	80,5 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad) 2)	93,6 %	94,0 %	94,6 %	94,8 %	95,6 %
Antall barn 1-2 år med barnehageplass 2)	13 359	13 512	13 961	13 947	13 933
Antall barn 3-5 år med barnehageplass 2)	22 986	22 970	22 830	22 826	22 676

1) Ekskl. barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand

2 Tallene avviker noe fra KOSTRA-tallene for 2014, grunnet feilregistrering av en barnehage i KOSTRA

Mål

Mål 1 Barnehagebarn skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø, fritt for mobbing

Gjennomførte tiltak

Byrådet fulgte i 2018 opp tiltakene i byrådssak 147/16 *Tiltaksplan for et trygt psykososialt miljø for barn og unge i Oslo og etablering av mobbeombud*. Høsten 2016 signerte Oslo kommune *Partnerskap mot mobbing i Oslo 2016-2019* og i 2018 ble det gjennomført møter mellom partnerne for å følge opp forpliktelsene i partnerskapet. Partnerskapet består av fjorten aktører som representerer både skole, barnehage og frivillige organisasjoner.

Det er utviklet en trivselsundersøkelse for de eldste barna i barnehagen og de yngste barna på skolen, og undersøkelsen ble gjennomført for første gang høsten 2018. Undersøkelsen viser at barna trives godt i barnehagen og at de kan fortelle om egen trivsel i barnehagen. Trivselsundersøkelsen er et verktøy for personalet og ledelsen i deres systematiske arbeid med barns trivsel i skole og barnehage.

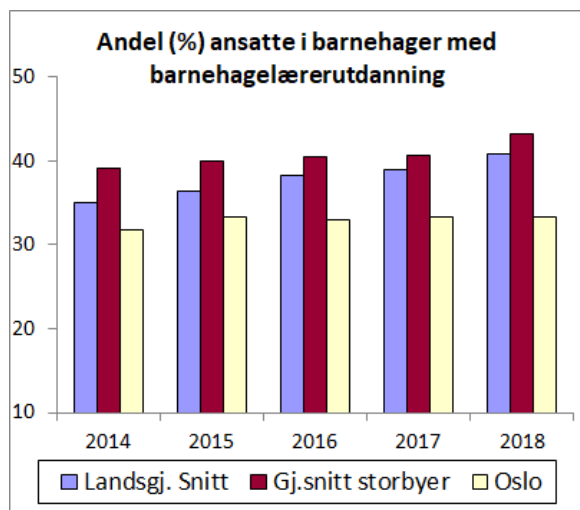
Tabell 2.35 Barns trivsel

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Foreldreundersøkelse: Barns trivsel 1)	4,7	4,7	4,7	4,7

1) Skala fra 1 til 5, der 5 er best.

Mål

Mål 2 Barnehagebarn skal møte ansatte med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte

Figur 2.1 Andel ansatte med barnehagelærerutdanning

Gjennomførte tiltak

Byrådet gjennomførte i 2018 tiltak i *Strategi for kompetanse og rekruttering i Oslobarnehagen 2016-2020*. Strategien legger føringer for og styrker arbeidet med rekruttering av ansatte og kompetanseutvikling i Oslos barnehager.

I 2018 fulgte de kommunale barnehagene opp den kommunale grunnbemanningsavtalen og innføringen av et skjerpet nasjonalt krav til antall pedagogiske ledere gjennom å opprette flere pedagogstillinger. Antallet årsverk som pedagogiske ledere i de kommunale barnehagene økte fra 1 761 i 2017 til 1 975 i 2018, men mange ble ansatt på dispensasjon fra utdanningskravet

som følge av at det har vist seg vanskelig å rekruttere nok barnehagelærere. Fra 2017 til 2018 sank andelen pedagogiske ledere med godkjent utdanning fra 89,3 % til 81,0 %. Andelen barnehagelærere i de kommunale barnehagene økte fra 33,0 % i 2017 til 35 % i 2018. Andelen barne- og ungdomsarbeidere økte fra 13,9 % i 2017 til 16,4 % i 2018.

Ordningen med arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning for barnehagemedarbeidere ble videreført i 2018 med 40 plasser og nytt kurs for barnehagemedarbeidere i barne- og ungdomsarbeiderfaget startet opp i august med 30 deltakere.

Lederutdanningen for pedagogiske ledere er et populært og viktig videreutdanningstilbud, og høsten 2018 ble antallet plasser i utdanningen økt fra 75 til 100. Totalt var det 175 pedagogiske ledere som fikk tilbud om lederutdanning ved Handelshøyskolen BI i 2018.

Alle kommunale og private barnehager fikk i 2018 tilgang til e-læringskurs for barnehagemedarbeidere. Kurset gir medarbeiderne grunnleggende barnehagekompetanse.

I løpet av 2018 fikk alle barnehager tilgang til en digital plattform for kommunikasjon barnehage-hjem, og mange barnehager tok løsningen i bruk i løpet av året. I 2019 fortsetter arbeidet med å tilrettelegge for at flere barnehager skal ta den i bruk.

I 2018 ble arbeidet med å etablere trådløse nettverk i alle barnehager avsluttet. Det ble også tildelt midler til bydelene til innkjøp av digitale verktøy til pedagogisk arbeid og administrative oppgaver. Foto: Utdanningsetaten

Tabell 2.36 Pedagogiske ledere og barne- og ungdomsarbeidere

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel barnehagelærere i prosent av grunnbemanningen i kommunale og private barnehager	32,1 %	33,0 %	39,0 %	33,3 %
Andelen pedagogiske ledere med godkjent utdanning i kommunale og private barnehager	88,5 %	89,3 %	92,0 %	81,0 %
Andelen barne- og ungdomsarbeidere i kommunale barnehager	10,1 %	13,9 %	12,0 %	16,4 %

Mål

Mål 3 Barnehagebarn skal få et pedagogisk tilbud som støtter det enkelte barns lek, utvikling og læring

Gjennomførte tiltak

Gjennom utviklingsarbeidet «På vei mot Oslohjelpa – tidlig innsats i barnehagen», som ble igangsatt i 2018, skal det legges til rette for at barn og deres familier får rask og god hjelp når de har behov for det. Bydelene er i ferd med å etablere en operativ tjeneste lett tilgjengelig for barn og deres familier, i for eksempel barnehage eller helsestasjon. Familiene skal møte ansatte med god kompetanse som kan hjelpe familiene basert på deres behov. Tjenesten skal bygge på allerede eksisterende tilbud i bydelene og vil derfor bli utformet litt forskjellig.

Bydelene fikk i 2018 tildelt midler til å styrke barnehagenes kompetanse innenfor det allmennpedagogiske området. Formålet er å gi barnehagene økt kompetanse i å håndtere flere utfordringer innenfor det ordinære tilbudet.

I 2018 pågikk et omfattende prosjekt for kompetanseutvikling i bruk av digitale pedagogiske verktøy og digital dømmekraft i barnehagene. Barnehager i 9 av 15 bydeler har fått veiledning gjennom prosjektet. De siste bydelene vil gjennomføre prosjektet i 2019.

Tabell 2.37 Barnets utvikling

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Foreldreundersøkelse: Barnets utvikling 1)	4,6	4,6	4,7	4,6

1) Skala fra 1 til 5, der 5 er best.

Mål

Mål 4 Barnehagebarn skal utvikle gode språklige og sosiale ferdigheter og være godt forberedt til skolestart

Gjennomførte tiltak

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) ble i 2018 styrket med midler for å kunne bistå barnehagene i å utvikle kompetanse på oppfølging av barn med særlige behov. Som et ledd i dette utarbeidet PPT en språkstimuleringspakke, Språkskogen, for flerspråklige barn i barnehage fra 3 år og oppover. PPT har i 2018 tilbudt kurs/opplæring i bruk av Språkskogen til både kommunale og private barnehager.

Fra høsten 2018 omfatter den utvidede ordningen med gratis kjernetid i barnehage i bydelene i Groruddalen og i Bydel Søndre Nordstrand også treåringer. Ordningen omfatter barn i alderen 3 til 5 år fra familier med inntekt inntil 619 000. I overkant av barn fikk i 2018 tilbud om gratis kjernetid gjennom den lokale ordningen. Arbeidet med å øke rekrutteringen til

barnehage ble videreført i 2018. Bydeler med lav barnehagedeltakelse fikk tildelt midler til å etablere lavterskeltilbud som åpen barnehage og til å drive aktivt informasjons- og rekrutteringsarbeid for å øke rekrutteringen. Ved utgangen av 2018 var det 4 400 barn i alderen 1-5 år som ikke hadde ordinær barnehageplass. Dette er en reduksjon fra 5 100 barn i 2016.

Tabell 2.38 Foreldrenes tilfredshet og pedagogiske ledere med godkjent utdanning

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Foreldreundersøkelse: Forberedelse til skolestart 1)	4,3	4,2	4,4	4,3
Foreldreundersøkelse: Språklig og sosial utvikling	4,6	4,6	4,7	4,6

1) Skala fra 1 til 5, der 5 er best.

Mål

Mål 8 Barnehagekapasiteten skal møte forventet vekst i antall barn

Gjennomførte tiltak

Byrådets mål for 2018 var å etablere 1 224 nye barnehageplasser i løpet av året, slik at bydelene kunne tilby plass til flere barn enn de som hadde lovfestet rett til plass. I løpet av 2018 ble det ferdigstilt ca. 1 150 barnehageplasser i kommunale og private barnehager, hvorav 882 ga ny kapasitet. Resterende var rehabilitering i forbindelse med utvidelser av eksisterende barnehager. Følgende barnehager ble ferdigstilt i løpet av 2018:

Tabell 2.39 Ferdigstilte barnehager i 2018

2018	Bydel	Barnehage	Eier	Ny kapasitet	Total kapasitet
2018	Gamle Oslo	Valle Hovin Idrettsbarnehage	Privat	108	108
2018	Vestre Aker	Tomm Murstadbakken friluftsbarnhage - utvidelse	Privat	18	18
2018	Nordre Aker	Bråtenalléen – oppfylling/bygg ferdig i 2017	Kommunal	72	
2018	Nordre Aker	Tåsenløkka – oppfylling/bygg ferdig i 2017	Kommunal	90	
2018	Bjerke	Kilden	Kommunal	216	216
2018	Grorud	Nordtvedt gård	Privat	108	108
2018	Grorud	Lilleslottet, reetablering	Kommunal	18	126
2018	Grorud	Rødttvet barnehage	Kommunal	54	144
2018	Stovner	Fossum – oppfylling	Kommunal	90	90
2018	Østensjø	Bogerud gård barnehage, rehab	Kommunal	54	216
2018	Nordstrand	Marmorberget, reetablering	Kommunal	54	126
		Totalt Oslo kommune i løpet av 2018		882	1 152

Byrådet er på god vei mot å etablere 3 000 nye barnehageplasser i perioden 2016-2019. I 2016 ble det etablert ca. 1 300 nye plasser, i 2017 ca. 1 000 plasser og i 2018 ca. 1 150 nye plasser. I 2019 er det planlagt etablering av 1 866 nye plasser. I tillegg er eller vil det bli avvirket ca. 2 100 plasser i løpet av perioden. Netto nyetablering i perioden 2016-2019 er planlagt å ende på ca. 3 200 nye plasser.

Byrådets mål for 2018 var å etablere 1 224 nye barnehageplasser i løpet av 2018, slik at bydelene kunne tilby plass til flere barn enn de som hadde lovfestet rett til plass. Oslo kommune oppfylte retten til barnehageplass i 2018 og kunne i tillegg tilby plass til 287 barn uten rett. Foto: Utdanningsetaten

I 2018 ble det innført et nytt opptak på høsten for barna som er født i månedene september, oktober og november og har rett til barnehageplass. Oslo kommune oppfylte barns rett til barnehageplass i 2018 og kunne i tillegg tilby plass til 287 barn uten rett.

Det ble i 2018 avviklet tre private barnehager og fem private familiebarnehager. Det gikk 67 færre barn i familiebarnehage ved utgangen av 2018 enn det gjorde i 2017. Nedgangen i antall plasser i familiebarnehager skyldes trolig at tilbudet av ordinære barnehageplasser er økt og at ordinære barnehageplasser er mer etterspurte enn familiebarnehager.

Tabell 2.40 Dekningsgrad for barnehageplass

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Dekningsgrad 1-5-åringer	86,5 %	88,2 %	91,3 %	89,2 %
Netto vekst i antall barnehageplasser	557	72	1 224	-109

Dekningsgraden har økt med 1 %-poeng og en rekordhøy andel barn i Oslo bruker nå barnehage tilbudet

Resultater fra foreldreundersøkelsen

Oslo kommune deltok i 2018 i den nasjonale foreldreundersøkelsen som Utdanningsdirektoratet gjennomfører. Undersøkelsen hadde høy svarprosent og viste at foreldre generelt er fornøyd med barnehage tilbudet. 56 % av foreldrene svarte at de totalt sett er svært fornøyd med sin barnehage, mens 35 % er ganske fornøyd. Resultatene er på samme nivå som i 2017. Foreldrene er mest fornøyd med barnets trivsel og utvikling og minst fornøyd med inne- og utemiljøet og hvordan barnehagene sikrer barn og foreldres medvirkning. Undersøkelsen viser at det fortsatt er forskjeller i foreldretilfredshet mellom bydeler og barnehager.

Tabell 2.41 Foreldreundersøkelsen¹

	2017	2018
Tilfredshet	4,5	4,5
Ute- og innemiljø	4,0	4,0
Relasjon mellom barn og voksen	4,5	4,5
Barnets trivsel	4,7	4,7
Informasjon	4,3	4,3
Barnets utvikling	4,6	4,6
Medvirkning	4,2	4,2
Henting og levering	4,4	4,4
Tilvenning og skolestart	4,4	4,4
Samisk bolk	4,1	4,0

¹Skala fra 1 til 5, der 5 er best.

FUNKSJONSOMRÅDE 2B: OPPVEKST

Funksjonsområdet omfatter forebyggende barne- og ungdomsarbeid, helsetjenester for barn og unge og det kommunale barnevernet. Ansvar for helsetjenester for barn og unge og det kommunale barnevernet ligger i sin helhet hos Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap.

Tabell 2.42 Oppvekst

Funksjonsområde 2B Oppvekst	Tall i mill				
	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Sum funksjonsområde 2B	2 584,6	2 481,1	2 761,7	2 686,6	75,1
FO-2B, andel av bydelenes totale nettoutgifter	11,9 %	11,2 %	11,8 %	11,8 %	

Tabell 2.43 Funksjonsområde 2B pr. tjenesteområde

Funksjonsområde 2B Netto utgifter pr. tjenesteområde	Tall i mill				
	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
231 Aktivitetstilbud barn og unge	276,9	265,7	359,7	318,5	41,2
232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	422,0	449,5	535,3	499,4	35,8
244 Barneverntjeneste	550,6	571,8	592,6	585,3	7,3
251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	154,8	142,1	150,1	166,8	-16,7
252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet	1 180,3	1 052,0	1 124,0	1 116,5	7,5

Driftsregnskapet viser at funksjonsområdet har mindreforbruk på 75 mill. I 2017 var mindreforbruket på 11 mill. Netto driftsutgifter har økt med 102 mill. siden i fjor. Dette er en utgiftsøkning på 3,9 %. Fra 2016 til 2017 økte utgiftene med 11,6 % innenfor dette funksjonsområdet.

Det er en stor aktivitets- og utgiftsvekst innenfor aktivitetstilbud for barn og unge og helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Økningen for barne- og ungdomstiltak er på 42 mill. og 15 %. Økningen for helsestasjonstjenesten er på 72 mill. og 17 %. Dette skyldes den særskilte satsningen på disse tjenestene.

Barnevernet har hatt en utgiftsreduksjon på 17 mill. i 2018. I 2017 hadde barnevernet en utgiftsøkning på 219 mill. Det var en vekst på 13,1 %. Veksten i 2017 skyldtes delvis at refusjonsinntekter for enslig mindreårige ble flyttet over til FO4 Sosiale tjenester og ytelser.

Barnevernstiltak når barn er plassert av barnevernet har hatt en nedgang på 64 mill. Dette er en reduksjon på 6,5 %. Samlet sett gikk barnevernet i balanse sett i forhold til bydelenes interne budsjettering.

A. Barne- og ungdomsarbeid

Området omfatter aktivitetstilbud til barn og unge.

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Utdanning er det beste virkemidlet for å sikre fremtidig selvstendighet, likestilling og deltakelse i fellesskapet. Forsøket med NAV-veiledere i videregående skole ble i 2018 utvidet til fem videregående skoler. Målet er å få flere elever som står i fare for å falle ut av videregående skole til å fullføre utdannelsen, og å hjelpe dem med å finne den riktige fortsettelsen på skoleløpet.

Ulike møteplasser i bydelene har bidratt til å sikre både inkludering og deltakelse i et fellesskap. Aktivitetshus har hatt gratis tilbud for ulike aktiviteter rettet mot barn og unge, og det er også opprettet møtesteder for bydelens befolkning på tvers av kultur, generasjoner og sosioøkonomisk bakgrunn.

Særskilte tildelinger til bydelene ble endret i 2018 for å bli mer målrettet mot nye utviklingstrender i barne- og ungdomsmiljøer. Tildeling til byomfattende, regionale og sentrumsnære ungdomstiltak og lokale og regionale lørdagskveldstilbud for ungdom ble avvirket. I stedet ble det fordelt midler til gratis helgeaktiviteter. Endringen ble gjort på bakgrunn av tilbakemeldinger fra bydelenes oppveksttjenester, der bydelene har innhentet synspunkter fra målgruppen for tilbudet.

Mål:

Trygg, meningsfull og utviklende oppvekst for alle

Gjennomførte tiltak

Varierte tilbud der barn og unge opplever mestring og blir sett av trygge voksne, har vært viktige også i 2018. Bydelene har mange og varierte fritidstilbud knyttet til juniorklubber og ungdomshus-/klubber. I tillegg til egne tiltak i ren kommunal regi, har det vært samarbeidet med ideelle og private aktører. Det er blant annet lavterskeltilbud innen musikk, produksjoner av show, medieklubber, andre former for kunstneriske aktiviteter og ulike former for fysisk aktivitet. I tillegg til bydelsspesifikke tilbud, har Oslo kommune også opprettholdt de byomfattende tilbudene som Riverside og FRIGO, Stovner rockefabrikk og motorsentrene.

Bydelene har vært til stede på flere av byens skoler for oppsøkende sosialt arbeid. Skolen blir sett på som en felles aktivitetsarena etter skoletid.

Det har vært en økende interesse blant barn og foreldre i enkelte bydeler for leksehjelp.

I revidert budsjett 2018 ble det blant annet avsatt 15. mill. til et 3-årig prosjekt rettet mot unge som begår mye kriminalitet. Midlene er lagt til SaLTo-sekretariatet i Velferdsetaten som skal utarbeide en handlingsplan for prosjektet.

Det ble også bevilget 15 mill. til forsterket tilbud til utsatte unge i skolens ferier. Til sammen 20 mill. ble bevilget til strakstiltak overfor unge sommer og høst 2018. Erfaringene fra arbeidet er gode og satsingen er videreført med 15 mill. i 2019.

Mål:

Bedre levekår, rettferdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

I bydelenes ulike fritidstilbud har det vært særlig fokus på at barn og unge fra lavinntektsfamilier skal ha mulighet til å delta på lik linje med andre barn. Ordinære fritidsaktiviteter og ulike ferietilbud i vinterferie og sommerferie i bydelene er i all hovedsak gratis for brukerne. I tillegg er ulike arrangementer og festivaler gratis.

Bydelene har hatt et særlig fokus på barnas behov ved utregning av økonomisk sosialhjelp. Etter en individuell vurdering, er det blitt gitt stønad til familier med svak økonomi til for eksempel medlemskontingenter, innkjøp av sportsutstyr og betaling av egenandel til organiserte turer for å sikre deltagelse i forskjellige aktiviteter.

Mål:

Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Unge mennesker har fått mulighet til å medvirke i bydelenes beslutningsprosesser på ulike måter. Dette har for eksempel skjedd via klubbråd i juniorklubber og via Ungdomsrådene i bydelene. Ungdomsrådene er høringsinstans for saker som angår barn og unge, og det har vært arrangert lokale ungdomshøringer om lokale saker.

Hvert år arrangerer UngOrg en ungdomshøring på oppdrag fra Oslo kommune. Tema for 2018 var Ungdom om digitalisering. Høringen ble gjennomført 8.mai 2018 og rapporten ble lansert i Rådhuset 6.september 2018.

I 2018 ble det gjennomført en ny Ung i Oslo-undersøkelse. Undersøkelsen blir gjennomført av NOVA på oppdrag fra Oslo kommune hvert 3. år. Vinteren 2018 ble hele elevpopulasjonen på ungdomstrinnet og i videregående skole invitert til å svare på undersøkelsen, og over 25 000 ungdommer responderte. Undersøkelsen gir en bred beskrivelse av ungdoms livssituasjon i Oslo; lokale variasjoner i bydelene, Oslo sammenliknet med landet og variasjoner over tid. Undersøkelsen gir et kunnskapsgrunnlag for utforming av politikk og tiltak rettet mot ungdom.

B. Helse- og omsorgstjenester for barn og unge

Mål

Mål 1: Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Helsestasjon for LHBT-ungdom endret i 2017 navn til Helsestasjon for kjønn og seksualitet (HKS). HKS er et byomfattende lavterskeltilbud og driftes av Bydel Grünerløkka. Helsestasjonen har spesialkompetanse knyttet til kjønn og seksualitetsmangfold og gir tilbud til aldersgruppen 13 – 30 år.

Det tverrfaglige teamet har hatt direkte konsultasjoner med barn, ungdom og foreldre. Teamet har også utredet, henvist, samt gitt kjønnsbekreftende behandling som ikke har vært høyspesialisert. Dette i tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten, når det har vært nødvendig. HKS har også i stor grad gitt kompetansehevede tiltak, undervisning og

rådgivning til kommunens helsestasjonstjenester, pedagoger og fastleger. HKS har etablert en egen chattetjeneste for å øke tjenestens tilgjengelighet.

HKS har hatt en vesentlig økning av antall konsultasjoner fra 572 i 2016 til 805 i 2017 til 899 i 2018. Til sammen har HKS mottatt 2461 henvendelser. Den økende etterspørselen etter tilbudet førte til at HKS hadde 3 måneders venteliste for inntak av nye barn, unge og foreldre ved utgangen av 2018.

Mål

Mål 2: Trygg, meningsfull og utviklende oppvekst for alle

Gjennomførte tiltak

Hjemmebesøksprogrammet Nye familier ble i 2018 utvidet til totalt 11 bydeler. De 4 siste bydelene; Alna, Grorud, Gamle Oslo og Nordstrand vil innlemmes i programmet i 2019. Da vil Nye familier være implementert i samtlige bydeler.

Programmet gir alle førstegangsfødende, eller familier som føder i Norge for første gang tilbud om hjemmebesøk fra svangerskapets uke 28 og inntil barnet fyller 2 år. Samme helsesykepleier følger familien gjennom hele perioden. Programmet er et integrert, universelt tilbud i helsestasjonstjenesten i tillegg til det ordinære helsestasjonsprogrammet.

For å styrke innsatsen mot omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep jf. strategi for Barnehjernernevet, har byrådet i 2018 utarbeidet felles rutiner for å følge opp barn som uteblir fra helsekontroller. Rutinene skal bidra til å sikre at flere barn og familier det kan knyttes bekymring til fanges opp gjennom det ordinære helsestasjonsprogrammet. Rutinene skal implementeres i samtlige bydeler i 2019.

Byrådet har styrket jordmortjenesten med om lag 8 årsverk i 2018. Økt tilgjengelighet i svangerskaps- og barselomsorgen er en viktig ressurs for å ivaretar både spedbarns- og kvinnehelse. Den bidrar også til en god start på livet for det lille barnet og en for den nye familien. I utøvelsen av svangerskapsomsorgen kommer jordmor inn i barnets liv tidligere enn noen annen profesjonsgruppe i kommunen, og jordmødrene har en unik mulighet til å forebygge og avhjelpe risiko. Hjerneforskning viser at de 1000 første dagene i et barns liv er spesielt viktige for utviklingen av barnehjernen, dette gjelder allerede fra unnfangelsen av.

De senere års styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten har gitt en betydelig økt tilgjengelighet. Bystyrets bemanningsnorm for skolehelsetjenesten er på Oslovå oppfylt på ungdomstrinnet og i videregående skole. For barnetrinnet er bemanningsnormen ikke oppfylt, men samlet sett ble det opprettet 23,5 nye årsverk på barnetrinnet i 2018. Bydelene ble i 2018 tildelt 35,5 mill. i statlige midler til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Oslo kommune mottok også 9 mill. i statlig tilskudd til prosjektet DigiHelsestasjon for utvikling av nye nasjonale digitale innbyggertjenester på helsestasjonsområdet.

Tabell 2.44

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Nye familier i alle bydeler innen 2020	3		11	11

Mål

Mål 3: Bedre levekår, rettferdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

Befolkningens helse varierer med sosioøkonomisk bakgrunn og mellom ulike grupper. Under svangerskapet kan god og individuell omsorg avdekke og forebygge sykdom og belastninger som påvirker både mor og det ufødte barnet. En god og tilgjengelig svangerskaps- og barselomsorg er et viktig folkehelseiltak og kan bidra til både å oppdage skjulte sykdommer hos barnet og fødselsrelaterte problemer hos kvinnen, samt medvirke til å redusere risiko for ammeproblemer, forverret psykisk helsetilstand og mangelfull tilknytning mellom mor og barn. Byrådet er opptatt av å se kvinnehelse i et levekårsperspektiv. Jordmortjenesten i bydelene er derfor betydelig styrket i 2018 og byrådet vil fortsette å arbeide for å øke antallet jordmødre i tjenesten.

PLIS-modellen / utviklingsfremmende samtaler gjennomføres i dag ved 16 videregående skoler og 2 ungdomsskoler, og er en arbeidsform for lavterskel psykisk helsearbeid i skolehelsetjenesten. Tilbudet er et samarbeid mellom helsesykepleiere og spesialister fra BUP og ved enkelte skoler også forebyggende barne- og ungdomstiltak. Dette er et lavterskeltilbud og fungerer som elevenes bedriftshelsetjeneste. Det er elevenes behov som definerer hjelpen og ikke tjenestene.

Mål

Mål 5: Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Arbeid med barn og unge skal preges av et positivt og kjærlig syn på barn, der erfaringer og verdier fra utviklingsarbeidet Mitt Liv legges til grunn. Det arbeides for at verdiene og barnesynet i Mitt Liv også skal være implementert i helsestasjonstjenesten. Ansatte i tjenesten skal samtale *med* barna og ikke bare *om* barna både under konsultasjoner, helsesamtaler og i universelle tilbud. Barnets stemme og mening skal tillegges vesentlig betydning ved tilbud om eventuelle tiltak. Samarbeidet med barn må tilpasses både målgruppens kognitive-emosjonelle og sosiale utvikling. For de aller minste barna vil samarbeidet i stor grad omhandle tilrettelegging for god nonverbal kommunikasjon og av observasjoner og kontroller.

Gjennomføring av 4 årskontrollen på arenaer utenfor helsestasjonstjenestens fysiske arena, herunder i barnehagen, testes ut i flere bydeler. For større barn og skoleelever utformes og tilbys gruppekonsultasjoner, aktiviteter og undervisning på bakgrunn av de ønsker og behov elevene selv løfter frem. Elever inviteres med i utviklingen av nye eller forbedrede undervisningstilbud fra skolehelsetjenesten.

C. Barnevern

Bydelene har ansvaret for det kommunale barnevernet. Barnevernet skal gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige situasjoner.

Tabell 2.45 Nøkkeltall for Funksjonsområde 2B Barnevern

	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Barn med tiltak i løpet av året	5 607	5 694	5 924	5 960	5 987
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år - barneverntjenesten	11 887	12 172	12 752	14 236	14 097
Netto driftsutgifter (f. 244, 251 og 252) pr barn i barnevernet	166 691	160 327	158 248	187 500	184 534
Brutto driftsutgifter pr barn (f. 244)	52 454	48 248	48 956	60 643	63 716
Brutto driftsutgifter pr barn i opprinnelig familie (f. 251)	35 670	34 263	33 748	36 367	42 713
Brutto driftsutgifter pr barn utenfor opprinnelig familie (f. 252)	544 129	593 207	617 054	648 537	686 556

Kilde: SSB/KOSTRA – barnevern, kommune nivå 2 og bydel – nivå 3, bydelene summert.

Mål

Mål 2: Trygg, meningsfull og utviklende oppvekst for alle

Gjennomførte tiltak

Barneverntjenesten vektlegger økt samhandling mellom bydelens tjenester, tidlig innsats og helhetlig oppfølging av barnefamilier for å bidra til at barn og unge som trenger bistand blir fanget opp. Barneverntjenesten har i løpet av 2018 sikret at alle barn i sakene skal snakkes med i undersøkelsesfasen og i tiltaksfasen. Alle vedtak og rapporter skal fremheve barnets stemme og beskrive hvilken kontakt barneverntjenesten har hatt med barnet.

Tabell 2.46 Avsluttede undersøkelser

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd.	96 %	96 %	100 %	95 %

Mål

Mål 3: Bedre levekår, rettferdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

Barneverntjenesten øker sin kunnskap om familiers levekårsutfordringer gjennom samarbeidet med andre tjenester og særlig gjennom samarbeidet med NAV. Utvikling av felles kunnskapsgrunnlag bidrar til å se barn og unges situasjon i et levekårsperspektiv.

De fleste bydelene har etablert samarbeid mellom NAV og barneverntjenesten. Samarbeidsformen kan variere, noen har faste samarbeidsmøter på ledernivå, samarbeidsavtale, felles fagdager mv. Andre tjenester kan også inngå i samarbeidet. Samarbeidet har som formål å bidra til at levekårsutsatte familier skal få god, nyttig og samordnet hjelp. Særlig har samarbeidet til hensikt å bidra til at unge i ettervernstiltak i barnevernet skal få gode overganger i forhold til skole, arbeid og bolig. Verdien fra utviklingsarbeidet Mitt Liv er forankret i barneverntjenesten, noe som betyr at den unge selv inngår som samarbeidspartner.

Enkelte barneverntjenester har samarbeidet med bl.a. NAV om å tilby arbeid til ungdom i alderen 15-18 år i skoleferien. Dette har vært et viktig tiltak til unge som ikke har hatt andre tilbud og mange unge har benyttet seg av tilbudet.

Bydel Frogner iverksatte i november 2018 et samarbeidprosjekt – «Life» der det er etablert et team på tvers av barnevern, NAV og Enhet for helse, barn og unge. Teamet er sammensatt av ulike profesjoner og innehar god kompetanse på barnevern, sosialtjenester, helse, rus og psykiatri. Prosjektet skal jobbe tettere og mer helhetlig inn i høyrisikofamilier som har behov for sammensatte tjenester. Relasjonelt arbeid, samarbeid med dem det gjelder og tillit er sentrale verdier. En målsetting med samarbeidet er at det skal forhindre at barn må flytte ut av hjemmet og at hjelpen skal gis av teamet slik at det blir mindre behov for å kjøpe eksterne hjelpetiltak i hjemmet.

Mål

Mål 5: Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Alle barneverntjenestene har tatt til seg prinsippene, verdiene og arbeidsformer fra utviklingsarbeidet «Mitt Liv» og «Barnehjernerne». Implisitt i dette ligger en anerkjennelse av barnets kunnskap om eget liv og betydningen av å lytte til barnets mening om egen situasjon og tiltak som foreslås – i tillegg til kunnskap og bevissthet om barnets rett til å medvirke i egen sak, jf. Barnekonvensjonen og Barnevernloven.

Verdier som samarbeid med barn er forankret i barneverntjenestens ledelse og alle barneverntjenestene arbeider aktivt med å sette prinsippene og verdiene ut i konkrete arbeidsformer slik at det sikres at barn i alle faser i en sak er delaktige og får si sin mening. Noen barneverntjenester har utarbeidet skriftlige prosedyrer som omhandler samarbeidet med barnet gjennom hele saken. Barnets formidling om sin situasjon tillegges stor vekt når vurderinger og beslutninger tas og barnets mening dokumenteres i saken. Flere barneverntjenester tydeliggjør barnets mening i eget punkt i vedtak som fattes. I økende grad sitter barneverntjenesten sammen med barnet og dokumenterer barnets synspunkter slik at barnet kan være trygg på hva som blir skrevet. I tillegg dokumenterer barneverntjenesten sin vurdering av barnets mening og hvordan dette hensynstas i beslutninger som fattes.

De fleste barneverntjenestene innhenter kunnskap fra barn og unge med barnevernerfaring for å videreutvikle sin praksis for å sikre tilbakemelding fra barn på en trygg og god måte sett ut fra barn. Kunnskapen innhentes på ulike måter, som for eksempel ved at barneverntjenestene holder møter med barn og unge med barnevernerfaring om utvalgte temaer. Enkelte barneverntjenester har utført brukerreise og tjenestedesign for å identifisere forbedringspunkter slik at barn skal bli reelle samarbeidspartnere i alle faser av en sak. Noen barneverntjenester utfører systematisk etterlevelseskontroll der det sjekkes om barnets kontaktperson har snakket med barnet som likeverdige samtalepartnere og om barnet har fått medvirke i beslutningene som er tatt.

Barneverntjenestene er som ledd i satsingen «Barnehjernerne» ute i barnehager og skoler for å snakke med barn og for å informere om barnevernet. Barna får kunnskap om barnevernet, men vel så viktig er at barneverntjenestene får nyttig kunnskap om hva barna er opptatt av i forhold til barnevernet.

Samtlige barneverntjenester arbeider med å vedlikeholde og videreutvikle gode holdninger og strukturer for å sikre en tjeneste som samarbeider med barn på en trygg, nyttig og god måte. I dette ligger bl.a. at samarbeid med barn er en naturlig del av arbeidet og ikke noe som gjøres «i tillegg til.»

FUNKSJONSOMRÅDE 3: HELSE OG OMSORG

Helse og omsorg omfatter to ansvarsområder: Helsetjenester og Omsorg.

Tabell 2.47 Helse og omsorg

<i>Tall i mill</i>					
Funksjonsområde 3 Helse og omsorg	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Sum funksjonsområde 3	9 510,5	9 753,0	10 205,0	10 107,7	97,3
FO-3, andel av bydelenes totale nettoutgifter	43,7 %	44,2 %	43,6 %	44,3 %	

Driftsregnskapet viser at funksjonsområdet har et mindreforbruk på 97 mill. I 2017 var mindreforbruket på 85 mill.

Funksjonsområdet har en utgiftsøkning på 597 mill. i 2018. Dette tilsvarer en utgiftsvekst på 6,3 %, og som er klart over lønns- og prisstigningen. Dette må sees i forhold til at budsjettveksten også har vært omfattende. En del av mindreforbruket er ubrukte øremerkede midler. Samtidig er det viktig å understreke at bydelene, som tidligere år, samlet sett bruker noe mer til helse- og omsorgstjenester enn hva som følger av kriteriefordelingen og andre elementer som inngår i den samlede fordeling til funksjonsområdet.

Tabell 2.48 Funksjonsområde 3 pr. tjenesteområde

<i>Tall i mill</i>					
Funksjonsområde 3 Netto utgifter pr. tjenesteområde	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
233 Annet forebyggende helsearbeid	58,0	71,5	99,2	74,4	24,8
234 Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse	734,7	757,6	866,9	788,1	78,9
241 Diagnose, behandling, re-/habilitering	357,9	343,3	367,6	364,0	3,7
253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	3 460,6	3 410,3	3 420,0	3 446,5	-26,6
254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	4 654,6	4 925,5	5 205,4	5 192,9	12,5
261 Institusjonslokaler	3,4	4,1	4,1	2,1	1,9
733 Transportordning for funksjonshemmede	241,3	240,8	241,8	239,8	2,1

Funksjon 253 gjelder kjøp av institusjonsplasser, som i første rekke er sykehjem, aldershjem og boform for heldøgns omsorg og pleie. Utgifter til barneboliger/avlastningsboliger utgiftsføres også her. På dette området har det vært en utgiftsreduksjon på 14 mill.

Det har vært en økning for hjemmebaserte tjenester på 591 mill. (funksjon 234 og 254). Denne veksten utgjør 11 %. Utgiftsøkningen omfatter både yngre og eldre brukere av hjemmetjenesten. Aktivitetsveksten overstiger budsjettøkningen som er knyttet til særskilt satsning på flere årsverk i hjemmetjenesten. En så stor aktivitetsvekst er en medvirkende årsak til at bydelene ikke ser ut til å ha oppnådd netto innsparinger i 2018, til tross for at barnevernutgiftene har gått betydelig ned.

Denne veksten er samtidig uttrykk for en klar satsning på hjemmetjenesten og en vridning fra institusjon til hjemmetjenester. Det kan fortsatt se ut som om frigjorte ressurser ved reduksjon av sykehjemsplasser i stor grad blir benyttet til å dekke opp for økende utgiftsbehov knyttet til yngre brukere av helse og omsorgstjenester.

A. Helsetjenester

Helsetjenester omfatter fastlegeordningen, fysioterapitjenesten, tjenester til personer med psykiske lidelser, folkehelsearbeid, miljørettet helsevern og smittevern.

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Det har vært økt bruk av FACT-team i 2018. FACT (Flexible Assertive Community Treatment) er en temabasert modell for oppsøkende behandling av mennesker med psykoselidelser og ulike tilleggsproblemer, f.eks. rusavhengighet. Det er også opprettet et eget FACT-team for eldre. Flere bydeler har gjennom året også opprettet tiltak knyttet til rask psykisk helsehjelp. Målgruppen er personer med lettere og moderate psykiske helseproblemer som kan nyttiggjøre seg korttidsbehandling med kognitiv tilnærming. Det er utarbeidet et selvhjelpsprogram som skal bidra til at den enkelte bedre kan mestre angst og depresjon. I 2018 er UngArena etablert i Oslo sør og det er igangsatt et forprosjekt for etablering av UngArena i Oslo vest.

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid har samarbeidet med Helseetaten om fallforebygging. Forsøksordningen med utdeling av sandsekker og brodder ble i 2018 utvidet til å omfatte alle 15 bydeler.

Det har blitt opprettet ulike treningsgrupper i bydelene for å motivere til fysisk aktivitet samtidig som disse gruppene kan bidra til å forebygge ensomhet, utenforskap og ernæringssvikt.

Økt bruk av velferdsteknologiske løsninger som bidrar til trygghet, mestring og aktivitet, vil også bidra til selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap.

Mål:

Bedre levekår, rettførdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

Oslo kommune er programfylke for Program for folkehelsearbeid i kommunene for perioden 2017-2022. Tilskuddsmidlene er tildelt seks prosjekter som involverer åtte bydeler og Utdanningssetaten. Programmet skal bidra til å gjøre psykisk helse til en del av det lokale folkehelsearbeidet og fremme lokalt rusforebyggende arbeid. Gjennom arbeidet legges det vekt på å styrke barn og unges mestring, og hindre utenforskap ved å fremme tilhørighet og aktivitet i lokalsamfunnet.

Mål og tiltak i Folkehelseplan er integrert i de kommunale virksomhetenes planer og tilpasset lokale folkehelseutfordringer. Områdesatsingene representerer viktig folkehelsearbeid.

Virksomhetenes årsberetninger viser at det i 2018 har vært arbeidet i tråd med tiltak i den overordnede folkehelseplanen. Overordnet strategi for ernæring «Mat styrker og gleder» har blitt innført i bydelenes helse- og omsorgstjenester. Det har blitt etablert møteplasser på tvers av generasjoner og samarbeidet med frivillige har blitt styrket. Aktivitetstilbud har blitt iverksatt på flere arenaer og uteområder oppgradert. Flere har fått mulighet til å drive fysisk aktivitet da flere bydeler har plassert ut enkle treningsapparater i parker og grøntområder.

Mål:

Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Det har blitt opprettet ulike spesialstillinger i bydelene som demenskoordinator og kreftkoordinator. Fellestrekk for disse koordinatorstillingene er at de gir råd og veiledning til pasienter, pårørende og ansatte. Det har vært viktig å trygge hjemmesituasjonen for brukere med demens og deres pårørende.

Bydelene har videre arbeidet med å forberede seg til å imøtekomme behov som følge av innføring av betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter inne psykisk helse og tverrfaglig spesialisert behandling av ruslidelser (TSB) som trådte i kraft 01.01.2019.

Eldrerådet og rådet for personer med nedsatt funksjonsevne har vært benyttet som rådgivende organer/samarbeidspartnere for bydelene.

B. Omsorg

Omsorg omfatter aktivisering og servicetilbud til eldre og funksjonshemmede, habilitering, rehabilitering og hverdagsrehabilitering. I tillegg pleie- og omsorgstjenester som praktisk bistand og hjemmesykepleie, annen hjelp til hjemmeboende, heldøgns pleie- og omsorgstjeneste, herunder bo- og institusjonstilbud samt transport for mennesker med funksjonsnedsettelse.

Tabell 2.49 Nøkkeltall for Funksjonsområde 3 Pleie og omsorg

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 3 Helse og omsorg - B Omsorg (EHA)	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Andel personer 80+ pr 31.12	3,3	3,2	3,1	3,1	3,1
Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger 1)	13 670	14 026	13 932	14 351	17 943
Netto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester 1)	417 905	444 957	454 865	476 144	493 252
Netto driftsutgifter pr. hjemmetjenestemottaker 1)	239 183	253 737	274 271	299 627	339 265
Andel egne innbyggere 80 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	32,5	31,3	29,9	28,9	28,2
Andel egne innbyggere 66 år og under som mottar hjemmetjenester 2)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som mottar hjemmetjenester 2)	6,8	6,7	6,4	6,5	6,3
Andel egne innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester 2)	28,8	27,1	25,6	24,5	24,0
Andel egne innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	44,5	45,0	43,7	43,7	42,5
Andel egne innbyggere 80 år og over som bor i institusjon 3)	16,3	16,2	15,6	15,1	14,6
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som bor i institusjon 3)	1,8	1,7	1,8	1,6	1,6
Andel egne innbyggere 80 - 89 år som bor i institusjon 3)	10,9	11,0	10,4	10,1	9,6
Andel egne innbyggere 90 år og over som bor i institusjon 3)	34,1	33,0	32,4	31,9	31,4
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold 4)	12,2	12,2	11,9	11,1	11,3

1) Netto driftsutgifter, kommuneregnskapet, Rapporteres kun ved årsslutt pr 31.12

2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie jfr. lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §3-2 første ledd nr. 6). Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid. Ihht til loven omfatter praktiske bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyr personlig assistent.

3) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg og pleie som er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §3-2 nr. 6) dvs. boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon

4) Sykehjem, hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Det har vært arbeidet i hele 2018 med å styrke hjemmetjenestene i bydelene, både ved å opprette nye årsverk, omgjøre midlertidige stillinger til faste og øke stillingsandeler for de som allerede er ansatt.

Rehabiliteringstilbudet i bydelene har blitt styrket med flere fysio- og ergoterapeuter i tjenestene. Flere bydeler har ansatt kliniske ernæringsfysiologer i egen tjeneste eller i samarbeid med et sykehus. Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demenssykdommer og kognitiv svikt i bydelene har blitt utvidet, dette gir også avlastning til deres pårørende. Aktivitetstid, hvor hjemmeboende eldre kan få en time til egenvalgte aktiviteter pr. uke sammen med en medarbeider fra bydelen, er under innføring i alle bydeler.

Tjenestene er innrettet ut fra prinsippet «Hva er viktig for deg» med vektlegging av mestring av egen hverdag. Hjemmetjenestene har blitt organisert i mindre arbeidslag gjennom utprøving av tillitsmodeller og demensarbeidslag. Hver enkelt bruker har fått hjelp av medarbeidere som har riktig fagkompetanse ut fra den enkelte brukers hjelpebehov, men har mottatt hjelp av færre medarbeidere enn tidligere. Satsing på forebygging, rehabilitering, mestring, lokale treffsteder samt bruk av velferdsteknologi, bidrar til at flere har fått mulighet til å bo trygt i eget hjem.

Byrådet har en målsetting om at det innen utgangen av byrådsperioden skal være opprettet 500 nye årsverk i deler av hjemmetjenesten. Målet følges opp med målinger av utviklingen i antall årsverk basert på innhenting av data fra vårt HR-system ut fra vedtatte kriterier for registrering.

Resultat i desember 2018 viser en økning med totalt 131,9 faste kommunale årsverk i hjembaserte tjenester i tidsrommet 31.12.2017 til 31.12.2018. I løpet av 2018 har det også vært en økning i privat sektor knyttet til brukervalgsordningen, seniorsentre og Omsorg+. Brukervalgsordningen hadde en økning på 24 årsverk, mens private seniorsentre og Omsorg+ hadde en økning på 3,5 årsverk.

Til sammen gir dette en økning på 159,5 årsverk i 2018. Totalt for hele perioden fra og med desember 2015 til og med desember 2018 er det registrert en økning på 346,7 årsverk hvorav 313,4 faste kommunale årsverk.

I samarbeid med Helseetaten har bydelene gjennom 2018 økt bruken av GPS-løsninger slik at det ved utgangen av 2018 er i underkant av 400 innbyggere som har aktive GPS-enheter i bruk. Oslo er med dette best i landet på bruk av denne teknologien.

Handlingsplan for en aldersvennlig by har vært utgangspunktet for arbeidet i bydelene med fokus på tiltak for utendørsområder og fysisk aktivitet, transport, medvirkning og kommunikasjon og samfunnsdeltagelse. Bydel Nordre Aker har vært pilotbydel for utvikling av aldersvennlig by og har videreført sine tiltak, men også fungert som mentorbydel for de andre bydelene. I 2018 har bydelene Frogner, Ullern, Vestre Aker og Sagene fått tildelt midler for å være foregangsbydeler for innføring av flere aldersvennlige tiltak, inkludert bistå øvrige bydeler med implementering og deltagelse i sektorovergripende samarbeid. Bydelene St.

Hanshaugen, Alna, Nordstrand, Østensjø og Gamle Oslo har fått incentivmidler til enkelttiltak.

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid har i samarbeid med Ruter og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel utviklet aldersvennlig transport. Tilbudet er etablert i Bydel Nordre Aker, og Bydel Sagene. I 2018 har det også vært lagt til rette for utvidelse av tilbudet til å omfatte Bydel Vestre Aker fra 2019.

Aldersvennlig transport innført i Bydel Nordre Aker og Bydel Sagene i 2018 i samarbeid med Ruter. Henter seniorer hjemme og kjører dem til ønsket sted. Foto: Ellen Jarli.

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid har sammen med Bymiljøetaten og bydelene Østensjø og Vestre Aker arbeidet med å gjøre Marka mer tilgjengelig. Sammen med Plan og bygningsetaten er det under arbeid en strategi som skal sikre aldersvennlighet inn i planer og strategier og områdeutviklinger. Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid har samarbeidet med Kulturetaten om den kulturelle spaserstokken og kulturtilbud for eldre samt direkte samarbeid med Den Norske Opera og Ballett og Filharmonien.

Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid har samarbeidet med Helseetaten om fallforebygging og forsøksordningen med utdeling av sandsekker og brodder ble i 2018 utvidet til å omfatte alle 15 bydeler.

Utdeling av brodder og sand som ledd i arbeidet med fallforebygging. Foto: Cecilie Dahl.

Mål:

Gode boliger og gode bomiljøer i egne hjem og institusjon

Gjennomførte tiltak

Bydelene har arbeidet systematisk med å styrke hverdagsrehabilitering etter prinsippene i Oslo-modellen. Hovedprinsippene fra pilotprosjektet «Tillitsmodellen i hjemmetjenestene» er nå innført i de fleste bydelene. Blant annet har det blitt etablert tverrfaglige arbeidslag med ansvar for hvert sitt område. Dette gir større kontinuitet og et mindre antall personer som den enkelte bruker må forholde seg til. Det har blitt ansatt både fysioterapeuter og ergoterapeuter i bydelenes tjenester i 2018, noe som har medført økt fokus på tilrettelegging i hjemmet.

Bydelene har hatt økt aktivitet knyttet til utvikling av møteplasser for eldre, mangfoldet i tilbudet har etter hvert blitt større med mange ulike tiltak. Det er stor variasjon mellom bydelene med hensyn til innholdet i tiltakene.

I 2018 er det ferdigstilt to nye Omsorg+ prosjekter med til sammen 171 boliger, ett i Bydel Bjerke og ett i Bydel Grorud. I tillegg er det tatt i bruk ett Omsorg+ tilbud i Bydel Nordre Aker etter ombygging som inneholder 38 boliger.

Årsvoll omsorgssenter – Øivinds vei – Ferdigstilt desember 2018

Det er ferdigstilt 44 boliger til vanskeligstilte fordelt på fem prosjekter i bydeler i 2018. Ett av tilbudene driftes av Velferdsetaten som et byomfattende tilbud med 10 boliger til mennesker med utfordringer knyttet til rus og psykisk helse. De øvrige er til personer med nedsatt funksjonsevne og andre utfordringer.

Tabell 2.50 Årsverk med relevant fagutdanning

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel av bydelens årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning 1)	70 %	71 %	80 %	72 %

1) Kilde Kostra kvalitetsindikator pleie og omsorg. Måltall og resultat omfatter fast ansatte og fastlønnede vikarer (ikke timelønnede vikarer) Publiseres av SSB/ KOSTRA juni 2019 for Oslo totalt

Mål:

Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Eldrerådet, rådet for psykisk helse og rådet for personer med nedsatt funksjonsevne har vært benyttet som rådgivende organer/samarbeidspartnere for bydelene.

I 2018 har det blitt gjennomført en rekke medvirkningsaktiviteter sammen med byens eldre. Fire bydeler har deltatt i forsknings- og utviklingsprosjekt sammen med NIBR om Seniortråkk. Her har de prøvd ut ulike medvirkningsverktøy for å igangsette lokale tiltak samt kartlagt uteområder. Mange seniorer har vært med på befaringer og arbeidsmøter sammen med ulike etater som Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten og bidratt med synspunkter

og erfaringer. Disse har blitt benyttet i aldersvennlige tiltak både innenfor byutvikling og med fysisk tilrettelegging i utvikling av større områder og knyttet til Bilfritt byliv programmet. En gruppe seniorer har også bidratt til utvikling av kulturtilbud sammen med noen av byens største kulturinstitusjoner med fokus på tilrettelegging og dagtilbud.

FUNKSJONSOMRÅDE 4: ØKONOMISK SOSIALHJELP OG KVALIFISERINGSPROGRAM

Funksjonsområde 4 omfatter fire ansvarsområder: Sosiale tjenester, mottak og integrering av flyktninger, kvalifiseringsprogrammet og økonomisk sosialhjelp.

Tabell 2.51 Funksjonsområde 4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram

Tall i mill

Funksjonsområde 4 Sosiale tjenester og ytelser	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Sum funksjonsområde 4	2 917,2	2 867,5	3 157,5	3 035,0	122,5
FO-4, andel av bydelenes totale nettoutgifter	13,4 %	13,0 %	13,5 %	13,3 %	

Tabell 2.52 Funksjonsområde 4 Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram pr. tjenesteområde

Tall i mill

Funksjonsområde 4 Netto utgifter pr. tjenesteområde	Regnskap 2017	Opprinnelig budsj. 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
213 Voksenopplæring	8,9	4,2	7,7	7,3	0,4
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	696,6	665,6	760,5	735,5	25,1
243 Tilbud til personer med rusproblemer	166,3	145,6	194,9	194,7	0,2
265 Kommunalt disponerte boliger	87,2	83,1	109,9	95,8	14,2
273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	119,5	53,7	122,4	123,8	-1,4
275 Introduksjonsordningen	279,3	200,0	298,6	303,4	-4,8
276 Kvalifiseringsordningen	376,8	418,4	405,0	373,8	31,2
281 Ytelse til livsopphold	1 303,4	1 355,2	1 308,7	1 313,1	-4,4
283 Bistand til etabl og opprettholdelse av egen bolig	46,4	55,4	61,1	58,2	2,9
850 Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.	- 167,1	-113,6	-111,4	-170,5	59,1

Driftsregnskapet viser at funksjonsområdet som helhet har et mindreforbruk på 123 mill. etter at bydelene har omdisponert sosialhjelpsmidler også til tiltak utenfor sosialtjenesten. I 2017 var mindreforbruket på 133 mill.

Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp (funksjon 281) har økt med kun 10 mill. fra 2017. Dette er en utgiftsvekst på 0,7 %. Dette er en lavere utgiftsvekst enn i 2017, da økte netto driftsutgifter med 6,8 %.

Bydelenes tildelte budsjett for økonomisk sosialhjelp er økt fra 1,333 mrd. i 2017 til 1,376 mrd. i 2018. Dette er en budsjettøkning på 42 mill. Som en følge av denne styrkingen, har bydelene et mindreforbruk på 63 mill. i forhold til tildelt ramme til økonomisk sosialhjelp. Ved inngangen til 2019 er bydelenes utgiftsnivå for økonomisk sosialhjelp samlet sett i underkant av tildelt budsjettamme.

For funksjon 242 mindreforbruk til en viss grad knyttet til ubrukte øremerkede midler. Det er for øvrig viktig å merke seg at bydelene har merinntekt på 59 mill. på Funksjon 850. Dette er særskilt statlig bosettingstilskudd til enslig mindreårige flyktninger, som vil gå betydelig ned de nærmeste årene.

A. Sosiale tjenester

Tabell 2.35 Nøkkeltall for Funksjonsområde 4 sosiale tjenester og ytelser

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 4 Sosiale tjenester og ytelser (EHA)	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	18 620	19 168	19 627	20 375	3)
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet 1)	2 656	2 602	2 493	2 416	2 363
Antall deltakere i introduksjonsordningen 1)	1 167	1 238	1 598	1 919	1 875
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år i forhold til innbyggere 25-66 år	4,0	4,1	4,1	4,2	3)
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år i forhold til innbyggere 18-24 år	4,1	4,0	4,0	4,0	3)
Gjennomsnittlig brutto utbetalt stønad til sosialhjelp pr mottaker (bidrag + lån)	60 203	64 157	65 352 2)	67 407	3)
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp (måneder)	6,0	6,0	5,4 2)	6,4	3)
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år	5,0	5,1	4,5 2)	5,4	3)
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	54,6	54,8	46,3 2)	45,3	3)
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	47,9	48,5	43,2 2)	52,0	3)

Kilde: SSB/Kostra

1) Tall fra Årsstatistikken for bydelene

2) Kostra-tall for 2016: Endringene fra 2015 til 2016 i nøkkeltallene for stønadslengde, sosialhjelp som hovedinntektskilde og gj.snittlig brutto utbetalt stønad er betydelig påvirket av omleggingen til nytt fagsystem (Fasit) og tilhørende uttrekk av data til Kostra

3) Endelige Kostra-tall for 2018 foreligger først i juni 2019

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Kampen minigjenbruk – *Nyttig arbeid* - Tiltak til rusavhengige. Foto: Cecilie Dahl.

Gjennomførte tiltak

Kvalifiseringsprogrammet, Jobbsjansen, tett oppfølging og individuell jobbstøtte, ulike former for lokal yrkesrettet norskopplæring og lokal kursvirksomhet er virkemidler som også i 2018 har blitt brukt aktivt i arbeidet med å øke sysselsettingsgraden i befolkningen.

Markedskontakter og jobbspesialister på NAV-kontorene har arbeidet systematisk og målrettet med både kommunale og private bedrifter for å få flere i arbeid, blant annet ved bruk av metodikken Supported Employment. De fleste NAV-kontor har tverrfaglige team som jobber spesielt med oppfølging av unge.

Mål:

Bedre levekår, rettferdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

Bydelene har også i 2018 prioritert lavinntektsfamilier for kvalifiserende tiltak som kan gi økt inntekt, blant annet gjennom forskningsprosjektet «Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier».

I byrådets Levekårsprosjekt har alle NAV-kontorene arbeidet sammen for å utvikle gode metoder for å møte nye barnefamilier som henvender seg til NAV. Det er utarbeidet metodikk som sikrer at barna blir sett, helt fra første henvendelse. Tre bydeler har arbeidet særlig med metodikk for å sikre gode tjenester til store barnefamilier.

Gjennom byrådets satsing på sommerjobber til ungdom har ungdom fra levekårsutsatte familier fått mulighet til å få arbeidserfaring.

Mål:

Gode boliger og gode bomiljøer i egne hjem og institusjon

Gjennomførte tiltak

Bydelene har i 2018 jobbet aktivt med boligframskaffelse. Mange bydeler har ansatt personell som jobber mot det private leiemarkedet og har gjort et aktivt arbeid med å få kommunale leietakere til å søke startlån til kjøp av egen bolig.

Strategisk plan for rusfeltet, som ble fremmet av byrådet 28.06.2018, er tydelig på at flere innbyggere skal få tilbud om bolig i bydelene i stedet for å leve sine liv i det byomfattende institusjonsapparatet. Bydelene har i 2018 i økende grad gitt et tilbud til personer med langvarige og sammensatte utfordringer som har behov for tett oppfølging og praktisk opplæring for å kunne bo i egen bolig. Oppfølging har blitt gitt i samarbeid med ulike tjenester innen bydelens tjenesteapparat. Utvikling av tilpassede nærmiljøtiltak har vært en del av arbeidet med å hjelpe folk med å beholde sin bolig.

Gjennom bomiljøatsingen i syv bydeler har det vært et særlig fokus på barn og unge, og bydelene har jobbet aktivt med beboermedvirkning. Uteområder i flere kommunale bomiljø har blitt rustet opp, noe som har bidratt til økt trygghet i eget nabolag. Eksempelvis ble bakgården i Chr. Michelsensgate 60 rustet opp i 2018 med lekeapparater, sittegrupper og utegriller.

Boliger til vanskeligstilte – Ferdigstilt høsten 2018

Oppbygningen av desentraliserte tjenester til personer med rusproblemer i bydelene, ble videreført i 2018. I 2018 startet to bydeler med utdeling av brukerutstyr som en integrert del av de ordinære tjenestene.

Tabell 2.54 Saksbehandlingstid bolig

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Finansiering til kjøp av bolig - andel søknader behandlet innen 1 mnd.	75 %	77 %	90 %	75 %
Søknad om kommunal bolig - andel søknader behandlet innen 3 mnd.	95 %	95 %	95 %	93 %
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivert innen 6 mnd.	87 %	88 %	90 %	82 %

B. Mottak og integrering av flyktninger mv.

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Bosetting av flyktninger har i 2018 vært krevende i enkelte områder av byen fordi det i et presset boligmarked tidvis har vært vanskelig å finne egnede boliger. Bydelene har allikevel i all hovedsak klart å bosette flyktninger i egnet bolig innen rimelig tid.

Det pågår et samarbeid mellom NAV lokalt og flere arbeidsgivere som i 2018 har gitt gode resultater for yrkesrettet norskopplæring.

Resultatene i introduksjonsprogrammet har jevnt over bedret seg. I 2017 gikk 55 % av deltakerne i Oslo over til utdanning eller arbeid etter endt program, i 2018 har dette økt til 64 %. Variasjonene i resultat var fortsatt ganske store mellom bydelene også i 2018.

C. Kvalifiseringsprogrammet

Mål:

Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Kvalifiseringsprogrammet har gitt individuelt tilpasset kvalifiseringsopplegg med inntil ett års varighet, men med mulighet for forlengelse. I programmet har deltakerne fått kvalifiseringsstønad og tett, koordinert oppfølging.

D. Økonomisk sosialhjelp

Mål:

Bedre levekår, rettferdig fordeling og utjevning

Gjennomførte tiltak

I 2018 ble det innført digitale søknadsskjema for økonomisk sosialhjelp som ledd i arbeidet med å frigjøre ressurser til arbeid med de som har mest behov for oppfølging. Bydelene har i forbindelse med dette brukt tid og ressurser på å øke brukernes digitale kompetanse.

Bydelene har arbeidet aktivt med utredning av den enkelte sosialhjelpsmottakers muligheter for inntekt, enten dette er avklaring til arbeid eller avklaring til helseoppfølging for de som har sammensatte helseproblemer. Fra januar 2018 ble det innført en plikt for kommunen til å tilby aktivitet til sosialhjelpsmottakere under 30 år. Mange i denne aldersgruppen hadde i utgangspunktet tilbud om ulike type aktivitet, men bydelene har også bygget opp tilbud som for eksempel egne arbeidstreningsgrupper og kursopplegg. Det er jobbet mye med Kartleggingsmetodikk slik at innsats på ulike livsområder kan settes inn tidligst mulig.

Tabell 2.55 Økonomisk sosialhjelp

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel søknader om økonomisk sosialhjelp - behandlet innen to uker	79 %	80 %	95 %	82 %

Måltallet for behandling av søknader om økonomisk sosialhjelp er ambisiøst. Selv om målet ikke er oppnådd, viser resultatet en økning opp mot tidligere års resultater. Bydelene prioriterer til enhver tid å behandle de søknadene som haster, og avveier ressursbruk på saksbehandling opp mot oppfølging.

Tabell 2.56 Netto driftsutgifter pr. bydel i 2018 fordelt på ordinær drift og økonomisk sosialhjelp

Tall i mill.

Bydel	Ordinær drift 2018			Økonomisk sosialhjelp 2018			Totalt 2018			Avvik II *
	Reg. bud.	Regn-skap	Avvik	Reg. bud.	Regn-skap	Av-vik	Reg. bud.	Regn-skap	Av-vik	
1 Gamle Oslo	1 805,5	1 748,5	56,9	195,0	198,3	- 3,3	2 000,5	1 946,8	53,7	8,9
2 Grünerløkka	1 632,2	1 564,7	67,5	167,2	170,8	- 3,7	1 799,4	1 735,5	63,9	37,0
3 Sagene	1 336,8	1 283,1	53,6	107,0	127,8	- 20,9	1 443,7	1 411,0	32,7	17,2
4 St. Hanshaugen	989,1	948,1	41,0	84,7	76,0	8,7	1 073,7	1 024,0	49,7	33,5
5 Frogner	1 472,6	1 425,0	47,6	82,9	73,9	9,0	1 555,5	1 498,9	56,6	36,9
6 Ullern	1 034,2	1 006,4	27,8	23,8	28,9	- 5,0	1 058,0	1 035,3	22,7	16,7
7 Vestre Aker	1 441,8	1 478,5	- 36,7	30,6	37,4	- 6,8	1 472,4	1 515,9	- 43,5	-68,1
8 Nordre Aker	1 648,7	1 630,2	18,5	42,1	42,0	0,1	1 690,7	1 672,2	18,6	3,2
9 Bjerke	1 146,9	1 129,6	17,3	92,4	92,9	- 0,5	1 239,3	1 222,5	16,8	1,6
10 Grorud	1 146,2	1 141,5	4,7	79,4	81,0	- 1,6	1 225,6	1 222,5	3,2	-18,7
11 Stovner	1 340,7	1 315,6	25,1	87,5	81,7	5,8	1 428,3	1 397,3	31,0	20,4
12 Alna	2 064,0	1 967,2	96,8	79,5	76,0	3,5	2 143,5	2 043,2	100,3	64,0
13 Østelsjø	1 892,9	1 873,1	19,9	70,2	79,0	- 8,8	1 963,1	1 952,0	11,1	-3,5
14 Nordstrand	1 727,9	1 633,3	94,5	43,7	41,1	2,6	1 771,6	1 674,5	97,1	63,4
15 Søndre Nordstrand	1 442,8	1 379,2	63,6	122,9	106,5	16,4	1 565,7	1 485,6	80,0	41,6
Sum bydelene	22 122,3	21 524,1	598,2	1 308,7	1 313,1	- 4,4	23 430,9	22 837,1	593,8	254,1

* Avvik når det ses bort fra merinntekter eller mindreinntekter av refundert investeringsmoms og ubrukte øremerkede midler.

Driftsregnskapet samlet viser et mindreforbruk på 594 mill. Mindreforbruket er på 254 mill. når ubrukte øremerkede midler trekkes ut. Mindreforbruket på ordinær drift er 598 mill., mens det er 4,4 mill. i merforbruk for økonomisk sosialhjelp etter at bydelene har omdisponert fra sosialhjelp til aktive tiltak.

Når det korrigeres for feilaktig kompensasjon for ressurskrevende brukere som vil bli inndratt, er mindreforbruket på 223 mill.

Bydel Vestre Aker har 68,1 mill. i merforbruk. Når det korrigeres for feilaktig kompensasjon for ressurskrevende brukere er merforbruk på 70,5 mill. I 2017 var merforbruket på 66,7 mill. Dette er en forverring på 3,8 mill. Når fremført merforbruk på 26 mill. trekkes fra, blir driftsunderskuddet på 44,5 mill. i 2018. I 2017 var driftsunderskuddet på 41,5 mill.

Bydelen viser til økende aktivitet innenfor psykisk helse og hjemmetjenester mot slutten av året. På den andre siden har det vært en nedgang i antall plasseringer i barnevernet i løpet av året. Det er viktig å få avdekket om bydelen er på stigende kurs inn i 2019.

Bydelen hadde et omstillingsbehov i 2018 på om lag 63 mill. Regnskapsresultatet viser at bydelen samlet sett hadde netto aktivitetsøkning på minimum 8 mill. i løpet av året. Det er særdeles stort merforbruk for pleie og omsorg, hvor bydelen har økt aktiviteten i løpet av året. Barnevernsutgiftene har gått betydelig ned, og sosialhjelpsutgiftene noe ned.

I 2019 har bydelen realnedgang i budsjettet på 1 mill. Som en følge av stor ubalanse i aktivitetsnivå og krav til fremføring av merforbruk på 28 mill. fra 2018, har bydelen et reelt innsparingskrav på om lag 75 mill. i 2019. Dette er et klart høyere innsparingsbehov enn for 2018. Det er derfor meget høy risiko for stort merforbruk også i 2019.

Bydel Grorud har 18,7 mill. i merforbruk. Når det korrigeres for feilaktig kompensasjon for ressurskrevende brukere er merforbruket i overkant av 20 mill.

Både i 2015 og 2016 hadde bydelen et budsjettmessig mindreforbruk på 27-28 mill. I løpet av 2017 ble mindreforbruket redusert til 7 mill. og driftsunderskuddet ble om lag 21 mill. Dette året skjedde det følgelig en betydelig svekkelse i bydelens økonomiske stilling.

Bydelen hadde som en følge av dette et stort aktivitetsoverheng inn i 2018. Når vi legger til en realreduksjon på 9 mill. i budsjettet, hadde bydelen i utgangspunktet et innsparingsbehov på anslagsvis 35-40 mill. ved inngangen til 2018. Tidlig på året ble det imidlertid avdekket at bydelen kunne saldere budsjettet med om lag 20 mill. i statlige merinntekter for brukere med ressurskrevende tjenester. 13 mill. var engangsinntekter som omfatter refusjonsåret 2017. Innsparingsbehovet ble derfor redusert til om lag 20 mill. for å kunne oppnå budsjettbalanse.

Ettersom bydelen gikk med 20 mill. i merforbruk i 2018, er det samlet sett ikke oppnådd netto innsparingseffekter av tiltak i 2018, selv om det har skjedd en aktivitetsreduksjon på enkelte områder. Disponering av mindreforbruk fra 2017 på 7 mill. i salderingen av budsjettet, førte til en ytterligere svekkelse av det økonomiske handlingsrommet. Driftsunderskuddet økte til om lag 27 mill. i 2018.

Inn i 2019 er det flere forhold som bidrar til en ytterligere forverring. Engangsinntekt på 13 mill. i 2018 for brukere med ressurskrevende tjenester, videreføres ikke. Det er en realnedgang i rammen for 2019 på 13 mill. Bydelen må dessuten dekke fremført merforbruk fra 2018 på om lag 20 mill. Til sammen gir dette et innsparingsbehov på anslagsvis 70 mill. i 2019.

Bydelen har saldert budsjettet med innsparingstiltak for om lag 50 mill. Den har ennå ikke funnet dekning for fremført merforbruk fra 2018 på 20 mill. Flere av innsparingstiltakene har lav gjennomføringsrisiko og vil kunne bidra til reelle besparelser, men det er likevel meget høy risiko for at bydelen får et vesentlig større merforbruk i 2019 enn i 2018.

Av de øvrige bydelene er det særlig Bydel Nordre Aker og Bydel Østensjø som har klar risiko for merforbruk i 2019. Bydel Østensjø hadde et reelt merforbruk på 6,6 mill. i 2018, mens Bydel Nordre Aker hadde et reelt mindreforbruk på 0,9 mill. Begge disse bydelene har både svekket sin økonomiske stilling i 2018, og har tilnærmet nullvekst i budsjett 2019. Bydel Østensjø hadde størst svekkelse i det økonomiske handlingsrommet i løpet av 2018.

Bydelene – avsetninger barn og unge (kap. 303)

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 16,7 mill. Mindreforbruket er i sin helhet knyttet til øremerkede midler. Av mindreforbruket er 4,3 mill. knyttet til implementering av Barnehjernerne, 2,9 mill. til Nye familier, 3,9 mill. til utviklingsmidler for helsestasjons- og skolehelsetjenesten og barnevern og 5,7 mill. er knyttet til høyere statlig tilskudd til stillinger i barnevernet enn forventet. Alle midlene vil bli benyttet i 2019.

Bydelene – etablering av barnehager (kap. 305)

Kapittelet omfatter avsetninger som skal dekke bydelenes driftsutgifter til nye kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 91,4 mill. Mindreforbruket skyldes at nettoøkningen av barnehageplasser i 2017 og 2018 ble lavere enn forutsatt. I budsjettet var det

forutsatt helårseffekt i 2018 av plassene etablert i 2017. I tillegg var det høyere avvikling av eksisterende private barnehageplasser enn forutsatt, samt midlertidig fraflytting av kommunale barnehager grunnet pågående reetableringsprosjekter i kommunal regi. Videre ble flere kommunale barnehageprosjekter ferdigstilt sent på året i 2018 og ikke mulig å fylle opp før årsskiftet.

Bydelene – diverse barnehagetiltak (kap. 306)

Kapittelet omfatter midler til kvalitetstiltak på barnehageområdet, lærlingtilskudd, prosjektering av nye barnehager, avvikling av midlertidige barnehager, økonomisk likebehandling av private barnehager og kompensasjon for barn i utenbys barnehager.

Kap. 306 består av en rekke avsetninger. Det samlede driftsregnskapet for ordinær drift viser et mindreforbruk på 12,4 mill. som i hovedsak gjelder høyere refusjonsinntekter enn forventet for barn i oslobarnehager fra andre kommuner.

I tillegg er det et samlet mindreforbruk på 44,9 mill. i øremerkede midler. Dette skyldes blant annet lavere utgifter til avvikling av midlertidige barnehager enn forventet med 2,7 mill. På avsetning til lærlingtilskudd er det et mindreforbruk på 9,3 mill., noe som blant annet skyldes at utfasingen av ordningen med kommunalt lærlingtilskudd har gått raskere enn forventet.

Forskjøvet oppstart av språkstimuleringstiltak for barn i barnehagealder og tiltak for å øke rekrutteringen av barn til barnehage medfører et mindreforbruk på til sammen 6,5 mill. På avsetningen til økonomisk likeverdig behandling av private og kommunale barnehager er det mindreforbruk på 12,1 mill., noe som bl.a. skyldes lavere utbetaling av ekstra pensjonstilskudd til private barnehager enn forventet.

På avsetningen til kvalitets- og kompetansetiltak er det et mindreforbruk på 5,2 mill., som i hovedsak skyldes at utgifter til en kvalitetsundersøkelse i kommunale barnehager først vil påløpe i 2019. Forskjøvet oppstart av tiltak knyttet til satsingen «På vei mot Oslohjelpa – tidlig innsats i barnehagen» og samarbeid om barns overgang fra barnehage til skole og AKS medfører et mindreforbruk på 3,7 mill.

Bydelene – avsetninger helse og sosialtjenester (kap. 308)

På dette kapitlet er det avsatt midler til utviklingsrettede aktiviteter innen helse, bolig, arbeid og sosiale tjenester i bydelene.

I opprinnelig budsjett for 2018 ble det avsatt 316,8 mill. til ulike tiltak i bydelene. I tillegg ble det overført 127,8 mill. fra 2017 til 2018. Driftsregnskapet viser et mindreforbruk i 2018 på 147,2 mill. Det er uanvendte øremerkede midler på kommunale prosjekter med 104,9 mill. og 40,3 mill. på statlig finansierte prosjekter. Avsetningene gjelder i stor grad øremerkede tiltak/prosjektrettede aktiviteter som går over flere budsjettår.

Det er uanvendte midler bl.a. på de kommunalt finansierte prosjektene Omstillings- og utviklingstiltak bydelene med 20,9 mill., Utviklingstiltak aldring og helse med 15,9 mill. og bosettingstilskudd flyktninger 15 mill.

For prosjekter som er statlig finansiert gjenstår det bl.a. midler på avsetning til kompetansehevede tiltak aldring og helse med 29 mill. og på prosjektet Digitale innbyggertjenester helsestasjon med 6 mill.

Fra og med 2013 er det avsatt midler til en lånefinansieringsordning for innkjøp av el-biler i bydelene. Investeringsregnskapet viser at det gjenstår 61 mill. på denne avsetningen ved utgangen av 2018. I tillegg gjenstår det midler til ulike IKT-prosjekter innenfor IKT-satsingen i EHA-sektor.

Tabell 2.57 Netto driftsutgifter for bydelsspesifikke tiltak

Tall i mill.

Kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018 *
<i>BYDELSSPESIFIKKE TILTAK</i>						
Sum bydelene (drift+sosialhjelp), kap. 001-015	21 785,9	22 078,4	23 430,9	22 837,1	593,8	254,1
Bydelene-avsetninger barn og unge, kap. 303		-52,1	-102,5	-119,3	16,7	0,0
Bydelene-etablering av nye barnehager, kap. 305	0,0	175,3	98,1	6,8	91,4	91,4
Bydelene-diverse barnehagetiltak, kap. 306	-35,7	182,3	8,5	-48,8	57,3	12,4
Bydelene-avsetn., eldre, helse og arbeid, kap. 308	-67,0	316,8	158,1	10,9	147,2	2,0
Sum sektor	21 683,2	22 700,8	23 593,1	22 686,7	906,3	359,8

* Avvik når det ses bort fra øremerkede midler

Tabell 2.58 Brutto driftsutgifter for bydelsspesifikke tiltak

Tall i mill.

Kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
<i>BYDELSSPESIFIKKE TILTAK</i>					
Sum bydelene (drift+sosialhjelp), kap. 001-015	25 441,3	26 720,9	26 440,7	27 555,0	28 227,7
Bydelene-avsetninger barn og unge, kap. 303			51,6	33,8	2,2
Bydelene-avsetninger eldre, kap. 304	10,9				
Bydelene-etablering av nye barnehager, kap. 305	1,2	0,0	175,3	98,1	6,8
Bydelene-diverse barnehagetiltak, kap. 306	80,9	85,3	211,3	92,0	62,5
Bydelene-avsetn., eldre, helse og arbeid, kap. 308	30,2	63,4	324,8	191,2	71,6
Sum sektor	25 564,6	26 869,5	27 203,8	27 970,1	28 370,9

Tabell 2.59 Brutto investeringer for bydelsspesifikke tiltak

Tall i mill.

Kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
<i>BYDELSSPESIFIKKE TILTAK</i>					
Bydel Gamle Oslo, kap. 001	7,8	0,0	9,5	11,6	-2,0
Bydel Grünerløkka, kap. 002	1,6	0,0	6,6	2,5	4,1
Bydel Sagene, kap. 003	2,7	0,0	2,5	1,2	1,4
Bydel St. Hanshaugen, kap. 004	0,0	0,0	1,8	0,5	1,3
Bydel Frogner kap. 005	0,2	0,0	7,3	9,4	-2,1
Bydel Ullern kap. 006	0,0	0,0	0,7	0,1	0,6
Bydel Vestre Aker, kap. 007	1,1	0,0	5,2	5,6	-0,5
Bydel Nordre Aker, kap. 008	1,4	0,0	9,8	1,9	7,9
Bydel Bjerke, kap. 009	0,1	0,0	5,1	2,9	2,2
Bydel Grorud, kap. 010	0,0	0,0	1,5	0,0	1,5
Bydel Stovner, kap. 011	1,9	0,0	5,0	3,1	1,9
Bydel Alna, kap. 012	0,6	0,0	8,8	1,0	7,8
Bydel Østensjø, kap. 013	0,8	0,0	3,7	0,2	3,5
Bydel Nordstrand, kap. 014	1,1	0,0	4,7	0,8	3,9
Bydel Søndre Nordstrand, kap. 015	0,5	0,0	4,9	2,2	2,7
Bydelene - avsetn. helse og sosiale tj., kap. 308	31,4	65,0	135,8	25,8	110,0
Sum sektor	51,1	65,0	212,7	68,6	144,1

Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Ansvarsområde

Sektoransvaret omfatter barnehage, barnevern, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, grunnskoleopplæring, videregående opplæring, pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT), fagopplæring, Fagskolen i Oslo og Akershus, voksenopplæring og aktivitetsskolen (AKS).

Driftsansvaret for barnehagene, helsestasjons- og skolehelsetjenesten og deler av barnevernet ligger hos bydelene. Driftsbudsjettet for disse tjenestene inngår i bydelsrammen og nøkkelstørrelser for disse tjenestene er også vist i kapittelet for bydelene.

Punktene som følger er knyttet til realisering av byrådets hovedmål i 2018:

- Pedagogtetteten i barnehagene har blitt økt ytterligere i 2018. Andelen barnehagelærere i de kommunale barnehagene økte fra 33 % i 2017 til 35 % i 2018.
- Som et steg på veien mot 3 000 flere barnehageplasser fra 2016-2019, ble det etablert om lag 1 150 nye barnehageplasser i 2018.
- Utviklingsarbeidet på vei mot Oslohjelpa ble igangsatt i 2018.
- Satsingen Nye familier ble utvidet i 2018 og er nå innført i 11 bydeler.
- Bemanningen i skolehelsetjenesten ble styrket med ytterligere 23 årsverk i 2018.
- Arbeidet med Trygge og varme ungdomsskoler for å bedre læringsmiljø og øke motivasjonene for ungdomsskoleelever ble igangsatt i 2018.
- Byrådets mål om 200 flere lærer på 1.-4. trinn ble nådd i 2018. I tillegg er det ansatt et betydelig antall flere lærere som følge av statens norm for lærertetthet.
- Ordningen med gratis AKS etter skoletid er utvidet til flere bydeler, skoler og klassetrinn i 2018. Ved skolestart 2018 hadde om lag 9 500 elever tilbud om gratis AKS.
- Andelen elever som gjennomfører videregående opplæring økte også i 2018. Andelen elever som har fullført og bestått videregående opplæring innen fem år ligger på 77 %.

Byrådets visjon for oppvekst- og kunnskapssektoren for 2018 var:

«I Oslo skal alle barn og unge ha like muligheter. Oslobarnehagen og osloskolen skal ha høye ambisjoner og forventninger til den enkeltes faglige og sosiale utvikling, og motivere til lek, læring, nysgjerrighet, engasjement og kreativitet. Barn og unge skal oppmuntres til å delta i utvikling av et demokratisk og bærekraftig samfunn.»

Det viktigste resultatmålet for oppvekst og kunnskapssektoren i Oslo er at elevene fullfører og består videregående opplæring. Andelen elever av 2012-kullet som har fullført og bestått videregående opplæring innen fem år ligger på 77 % i Oslo, som er godt over nasjonalt gjennomsnitt. For Oslo betyr dette en økning på nærmere tre prosentpoeng fra 2011-kullet. Yrkesfagene samlet sett opplever sterk økning i gjennomføringen

Byrådet fører en helhetlig oppvekstpolitikk for grunnleggende tjenester til barn og unge - fra oppfølging på helsestasjonen i svangerskap og tidlig barnealder - frem til og med gjennomført

videregående opplæring. Fordi mange har sammensatte behov, krever det et tett og nært samarbeid over sektorgrensene, der innbyggernes behov settes i sentrum. Barn og unge er samarbeidspartnere, slik at tjenestene oppleves som trygge, nyttige og samarbeidende, sett fra barn og unge selv.

Alt arbeid med barn og unge skal forankres i et varmt og positivt barnesyn. Gjennom strategien for Barnehjernernevet er det nedfelt et felles kunnskapsgrunnlag for alle medarbeidere i oppvekst- og kunnskapssektoren, som bygger på verdiene i utviklingsarbeidet i Mitt Liv og rettigheter i Barnekonvensjonen. Byrådet vil legge til rette for utprøving av nye arbeidsformer i tjenestene og igangsatte i 2018 satsingen «På vei mot Oslohjelpa – tidlig innsats i barnehagen». Gjennom denne satsingen skal bydelene gi rask og riktig hjelp til barn i barnehagealder og deres familier.

Alle barn skal sikres en god og trygg oppvekst og ha likeverdige muligheter. I 2018 la byrådet til rette for økt deltakelse i barnehage og AKS gjennom etablering av flere barnehageplasser, utvidelse av ordningen med gratis kjernetid i barnehage til også å omfatte treåringer og videre opptrapping av ordningen med gratis oppholdstid i AKS i bydeler der det er behov for å øke deltakelsen.

Sommerskolen. Alle sommerskolekursene hadde fysisk aktivitet hver dag og for omlag 7 400 kursplasser var det daglig svømmeopplæring. Det ble også gjennomført 2-ukerskurs i august for skolestartere på 13 utvalgte skoler i Groruddalen, Søndre Nordstrand og Oslo indre øst.
Foto: Utdanningsetaten

Tabell 2.60

Tall i mill

Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap (OVK)	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	15 141,2	16 407,9	15 186,0	16 197,6	-210,3
Netto driftsutgifter	12 329,4	13 043,0	13 187,5	13 591,0	548,1
Brutto investeringer i anleggsmidler	230,6	267,2	207,4	612,0	344,8

Mål og resultater i virksomheter mv.

Utdanningsetaten (kap. 200, 203, 210, 211, 230, 231, 250 og 294)

Tabell 2.61 Nøkkeltall for skole

Skole	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
<i>Grunnskoleopplæring</i>					
Antall elever totalt	59 311	61 168	62 668	63 907	64 660
herav spesialundervisning, private og kommunale	7,1 %	7,6 %	7,9 %	7,6 %	7,3 %
herav elever med særskilt norskopplæring	23,2 %	21,6 %	21,2 %	20,9 %	19,5 %
Korrigert brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning pr elev	86 781	87 878	87 761	92 383	95 604
<i>PP - tjenesten *</i>					
Elever til vurdering	6 536	6 723	6 934	6 206	
Gjennomsnittlig behandlingstid for PPT-utredning per elev (dager)	57	59	60	61	
Vurderte enkeltbarn/elever per årsverk	36	37,5	38,5	34,6	
<i>Aktivitetsskolen</i>					
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (%)	74 %	73 %	76 %	78,4 %	80,6 %
Korrigerte brutto driftsutgifter til SFO, pr komm. bruker	32 974	32 509			35 173
<i>Fagopplæring i arbeidslivet</i>					
Antall lærlinger, bostedsfylke Oslo	1 989	2 051	2 227	2 240	2 243
herav lærlinger med rett, bostedsfylke Oslo	1 335	1 350	1 450	1 289	1 469
Antall bestått fag- og svenneprøver	1 045	1 115	1 248	1 399	1 545
Antall nye lærekontrakter i kommunens virksomheter	225	206	228	189	152
<i>Videregående opplæring</i>					
Antall elever ved fylkeskommunale videregående skoler	16 650	17 158	17 551	17 752	17 937
Antall elever pr. lærerårsverk (fylkeskommunale skoler)	11,8	11,4	11,5	11,4	11,3
Korrigert brutto driftsutgifter i vgo i skole, per elev (ikke konsern)	126 751	127 373	122 984	127 161	
<i>Voksenopplæring</i>					
Antall deltakere i grunnskoleopplæring for voksne	1 613	1 676	1 701	1 870	1 923
Antall deltakere i spesialundervisning for voksne	647	657	637	585	608
Antall deltakere i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	4 003	3 508	3 979	4 229	3 851
Antall elever i videregåendeopplæring for voksne	1 322	1 350	1 378	1 249	1 385

Kilder: KOSTRA, Dagny (PPT), VIGO (Fagopplæring), GSI (OMK), UDE (VO)

*På grunn av innføring av nytt fagsystem for PPT er ikke nøkkeltall for 2018 klare. Nøkkeltallene vil foreligge til årsberetningen for 2019.

Mål

Mål 1 Elever og lærlinger skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø, fritt for mobbing

Gjennomførte tiltak

Byrådet har gjennomført tiltakene i byrådssaken *Tiltaksplan for arbeidet mot mobbing og for et godt psykososialt miljø i Oslos barnehager og skoler*. Viktige tiltak er blant annet trivselsundersøkelser i barnehagen og på de laveste trinnene i skolen for å få bedre kunnskap om mobbing og legge til rette for et trygt og inkluderende læringsmiljø. Det er utarbeidet en ny veileder for hjem-skolesamarbeidet, og i 2018, som i 2017, er det avholdt møte mellom partnerne i *Partnerskap mot mobbing i Oslo* for å diskutere det videre samarbeidet. Partnerskapet består av fjorten aktører som representerer både skole, barnehage og frivillige organisasjoner

Det jobbes aktivt for å etablere gode og trygge miljøer både i barnehagene og skolene. Viktige tiltak er blant annet skjerpet aktivitetsplikt for voksne i skoler og barnehager samt trivselsundersøkelser i barnehagen og på de laveste trinnene i skolen, for å få bedre kunnskap om mobbing. Det er utarbeidet en ny veileder for hjem-skolesamarbeidet. Foto: Utdanningsetaten

Skoler med høye mobbetall følges opp systematisk. I 2018 er oppfølgingen konsentrert om langsiktige tiltak rettet mot kompetanseheving for å skape trygge, varme og inkluderende skoler.

Byrådet har også gjennomført tiltak for å bedre samarbeidet mellom skole og helsevesen, barnevern og barnehager for å gi barn helhetlig oppfølging. Videre er det satset på økt bemanning i skolehelsetjenesten.

Byrådet startet høsten 2018 en ny satsing på ungdomstrinnet – *Trygge og varme ungdomsskoler*. I utsatte områder av Oslo står sårbare elever i fare for å bli rekruttert til kriminelle miljøer preget av narkotikaomsetning og vold. Særlig ungdomsskolene kan være arenaer for slik rekruttering. Gjennom satsingen *Trygge og varme ungdomsskoler* skal skolene bidra til en helhetlig tilnærming og god koordinering mellom skoletilbudet og aktuelle tjenester i bydelen, frivilligheten og nærmiljøet for å møte utfordringer med utenforskap, kriminalitet, dårlige levekår, rus og frafall.

Innsatsen «Åpne skoler i skolens ferie» legger til rette for å styrke det forebyggende arbeidet blant unge i byen gjennom å tilby aktiviteter i skolens ferier. Tiltaket skal bidra til å øke trygghet og redusere barne- og ungdomskriminalitet. 9 grunnskoler og 1 videregående skole søkte og fikk midler til å drive aktiviteter for skoleungdom i skolens høstferie.

Rundt 20 000 barn fikk gratis tilbud om aktiviteter i løpet av sommerferien i 2018. Det kunne velges mellom 72 kurs i norsk, matematikk, naturfag, IKT, engelsk, fransk, tysk, spansk, kinesisk og yrkesfagene helse- og oppvekst, bygg- og anlegg, kokk- og servitør, bilfag og frisørfag. Foto: Utdanningsetaten

Byrådssak 207/17 *Barnehjernernevetnet- strategier og tiltak 2017-2019* er gjennomgått med alle medarbeidere i PPT som jobber opp mot barnehagene. Kunnskapsgrunnlaget i Barnehjernernevetnet er formidlet til skoleledere og skoler. I tillegg har PPT deltatt på 3 samlinger i forbindelse med oppstart av Oslohjelpa i alle de 15 bydelene. I 2018 er det også arbeidet med utvelgelse av enkelte skoler som vil være motorer i det videre arbeidet for implementering av Barnehjernernevetnet i skolen.

Tabell 2.62 Elevundersøkelse om mobbing

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Elevundersøkelsen: Mobbing 7.trinn 1)	1,2	1,3	1	1,3
Elevundersøkelsen: Mobbing 10.trinn 1)	1,2	1,3	1	1,3
Elevundersøkelsen: Mobbing Vg1 1)	1,2	1,3	1	1,3
Foreldreundersøkelsen: Trygt miljø	-	84,6 %	84,0 %	84,6 %

1) Skala fra 1-5, der 1 er best

Mål

Mål 2 Elever og lærlinger skal møte ansatte med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte

Gjennomførte tiltak

I 2018 er det tilbudt en rekke etter- og videreutdanningstilbud til medarbeidere og ledere i osloskolen, bl.a er det innvilget 546 nye stipend til lærere gjennom eksisterende videreutdanningsordninger, en betydelig økning fra 2016.

Tiltakspakken for rekruttering av lærere skal gjøre det lettere å rekruttere kvalifiserte lærere til skoler som har rekrutteringsutfordringer. Tiltakspakken innebærer at skolene som er med i ordningen kan tilby inntil tre ekstra lønnstrinn til nyansatte lærere og få dekket utgifter til veiledning av nyansatte lærere. Skoleåret 2018/2019 er det ansatt 128 nye lærere ved de 35 skolene som er med i ordningen.

Gjennom ordningen med *universitetsskoler* samarbeider kommunen med institusjoner i høyere utdanning om praksisplasser i lærerutdanningen. Målet er å videreutvikle lærerutdanningen, skape gode modeller for studentenes praksis samt øke forsknings- og utviklingsarbeidet i skolen. En rekke skoler i Oslo deltar i universitetsskoleordningen.

Byrådet har mottatt rapporten *Osloskolen opp en divisjon – mer tid til læring og oppfølging*. Rapporten vil inngå som en del av et helhetlig kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av osloskolen.

Forskrift og rammeplanen for Aktivitetsskolen (AKS) er revidert og inneholder føringer for hvilket tilbud elevene skal møte og hva som er forventet av medarbeidere i AKS. Det er bl.a innført krav om at nye ledere ved AKS skal ha høyere pedagogisk utdanning. Det er også tilbudt en rekke kompetansehevingstiltak og kurs for medarbeiderne i AKS og lagt til rette for at flere medarbeidere i AKS skal kunne ta fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Tabell 2.63 Lærerkompetanse og elevundersøkelse

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel lærere som har minst 30 studiepoeng i norsk, matematikk eller engelsk på trinn 1-7 og underviser i faget	66,9 %	72,7 %	73,0 %	73,5 %
Andel lærere som har minst 60 studiepoeng i norsk, matematikk eller engelsk på trinn 8-10 og underviser i faget	73,2 %	79,3 %	78,0 %	80,5 %
Elevundersøkelsen: Støtte fra lærer 7. trinn	4,4	4,6	> 4,5	4,4
Elevundersøkelsen: Støtte fra lærer 10. trinn	3,9	4,2	> 4,0	4,0
Elevundersøkelsen: Støtte fra lærer Vg1	4,0	4,2	> 4,1	4,0

Mål

Mål 5 Alle elever skal ha grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter tidlig i skoleløpet

Gjennomførte tiltak

Stortinget har vedtatt innføring av norm for lærertetthet på skolenivå. Normen tilsier at det høsten 2018 skulle være maksimalt 16 elever per lærer i 1.–4. klasse og maksimalt 21 elever per lærer i 5.–10. klasse. Fra høsten 2019 er målet at det skal være 15 elever per lærer i 1.–4. klasse og 20 elever per lærer i 5.–10. klasse.

Basert på gruppestørrelsen på skolene oktober 2017, var det anslått behov for nærmere 350 nye lærerårsverk høsten 2018 som følge av lærernormen. Rapporteringen 01.10.2018 viser at antall lærerårsverk i grunnskolen har økt betydelig i løpet av 2018. Høsten 2018 var det rekruttert 185 flere lærere og behovet for ekstra årsverk var redusert til 165. Skolene har fortsatt rekrutteringsarbeidet utover høsten 2018. Det har vært en stor utfordring for skolene å rekruttere et så stort antall ekstra lærere på kort tid, særlig fordi avklaringer rundt innretning på normen og statlig finansiering ble gjort kjent etter at skolene normalt starter sine rekrutteringsprosesser.

Stortinget har vedtatt innføring av norm for lærertetthet på skolenivå. Antall årsverk i Oslo skolen har økt betydelig som følge av dette. I tillegg har skolene f i skoleåret v2017-18 fått til sammen 190 ekstra lærerstillinger for å styrke tidlig innsats på 1.-4.trinn. Foto: Utdanningsetaten

Målet om 200 flere lærere på 1.-4. trinn ble nådd i 2018. Skolene som er en del av *MerLæring 1-4* har fått til sammen 190 ekstra lærerstillinger for å styrke tidlig innsats på 1.-4.trinn. DE resterende 10 årsverkene ble våren 2018 tildelt skoler som var lengst unna å oppfylle lærernormen på 1.-4. trinn. Skolene som er en *MerLæring 1-4* får tilbud om tidlig innsatsveiledning for å støtte skolene i arbeidet med å gi elever på 1.-4. trinn grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter. Veiledningen koordineres med innsatser innenfor fag, ferdigheter

og læringsmiljø. Lederne ved disse skolene får oppfølging gjennom obligatoriske og frivillige samlinger i en ledermodul utviklet for å styrke det lokale arbeidet.

Byrådet har fulgt opp strategien for Aktivitetsskolen. Rammeplanen for AKS har blitt revidert. Flere av tiltakene strategien er innlemmet i den reviderte rammeplanen, blant annet barns rett til medvirkning og samarbeid mellom AKS nærmiljø, idrett og frivillighet. Videre har fem skoler etter søknad blitt utnevnt som *Fyrtårsaktivitetsskoler* for å spre eksempler på godt samarbeid med frivillighet, kulturaktører og frivillige lag og organisasjoner, fram til høsten 2021.

Til skolestart 2018 ble ordningen med gratis deltagelse i AKS etter skoletid utvidet til flere bydeler, skoler og trinn. I budsjettet for 2018 ble det vedtatt at to nye bydeler (Frogner og St. Hanshaugen) samt fire skoler i bydel Østensjø skulle få gratis deltagelse for 1.trinn. Ordningen ble også utvidet til flere trinn i de bydelene som allerede var del av ordningen.

Til skolestart 2018 ble ordningen med gratis deltagelse i AKS etter skoletid utvidet til flere bydeler, skoler og trinn. Foto: Utdanningsetaten

Byrådet har fulgt opp tiltakene i byrådssaken *Osloskolens arbeid for elever med dysleksi og dyskalkuli*. Blant tiltakene i saken er utviklingen av en læremiddelportal med læremidler og verktøy til bruk i skolene, å sørge for gode systemer for å kartlegge elevers vansker når det gjelder dysleksi og dyskalkuli, øke lærernes kompetanse og utvikling av felles og forpliktende rutiner for Osloskolen.

Tabell 2.64 Resultat nasjonale prøver

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Nasjonale prøver regning 5. trinn, andel elever på nivå 1	17,3 %	18,0 %	< 15,5 %	16,7 %
Nasjonale prøver lesing 5 trinn, andel elever på nivå 1	17,3 %	16,7 %	< 15,3 %	14,8 %
Andel elever i AKS 1. trinn	93,9 %	95,0 %	97,0 %	96,1 %

Mål

Mål 6 Elevenes grunnleggende ferdigheter, dybdekompetanse i fag og evne til å skape, tenke kritisk, forstå, lære og utforske på tvers av fag skal utvikles gjennom hele skoleløpet

Gjennomførte tiltak

Byrådet har foretatt en kartlegging av de praktiske- og estetiske fagene i osloskolen og satte ned et utvalg som la frem forslag til hvordan fagene kunne revitaliseres. Kartleggingen er gjennomført og byrådet vil arbeide videre med revitalisering av de praktiske-estetiske fagene på bakgrunn av dette. Gjennom oppfølgingen av tiltakene i *Yrkesveien* har byrådet også sørget for at undervisningen i skolen blir mer praktiske rettet, blant annet gjennom *Arbeidslivets skolesekk* og yrkesretting av fagene i grunnskolen.

Byrådet la i 2018 frem sak for bystyret *Studieveien – Byrådets strategi for de studieforberedende utdanningsprogrammene*. Flere av tiltakene i saken skal bidra til å utvikle elevenes dybdekompetanse og bidra til mer tverrfaglig arbeid, herunder muligheter til mer fordypning i videregående skole og økt samarbeid mellom de videregående skolene og aktører i arbeidslivet og høyere utdanning.

Byrådssak 247/2016 *Byrådets strategi for læringsteknologi i Osloskolen 2017-2019*, som inneholder en rekke strategier og innsatser med mål om å styrke pedagogisk bruk av læringsteknologi i opplæringen i Oslo, er fulgt opp. Det er blant annet opprettet et veiledningsteam som skal bistå skoler med veiledning knyttet til pedagogisk bruk av IKT, og iverksatt flere tiltak knyttet til forskning/kunnskapsutvikling og tiltak for å stimulere til økt dialog med læringsteknologibransjen. I 2018 har Utdanningsetaten utarbeidet en analyse av nåsituasjonen med hensyn til bruk av læringsteknologi i Osloskolen. Analysen vil danne et sentralt grunnlag for rullering strategien i 2019.

Byrådet har også fulgt opp strategien *Grenseløs Kunnskap – byrådets strategi for internasjonalisering i oppvekst og kunnskapssektoren*, som ble lagt frem i 2017. Strategien har en rekke tiltak som skal bidra til økt internasjonalisering i Oslobarnehagen og Osloskolen. Flere av tiltakene i strategien knytter seg til å sikre bedre informasjon om hvilke muligheter som finnes for samarbeid og mobilitet på tvers av landegrensene. Det jobbes blant annet med å samle relevant informasjon om internasjonalisering på et skolenes intranett, og det er etablert et nettverk for erfaringsutveksling om internasjonalisering mellom videregående skoler. Det er også tatt initiativ overfor flere ideelle organisasjoner for å stimulere til økt samarbeid med barnehager og skoler om nord/sør-spørsmål.

Tabell 2.65 Nasjonale prøver

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Elevundersøkelsen: Motivasjon 10. trinn	3,6	3,6	3,7	3,6
Nasjonale prøver, lesing 8. trinn, andel elever på nivå 1 og 2	21,8 %	20,9 %	< 20,8 %	20,9 %
Nasjonale prøver, regning 8. trinn, andel elever på nivå 1 og 2	21,9 %	22,8 %	< 20,9 %	24,6 %
Elevundersøkelsen: Vurdering for læring 7. trinn	3,9	3,9	> 4,0	3,9
Elevundersøkelsen: Vurdering for læring 10. trinn	3,3	3,4	> 3,4	3,4
Elevundersøkelsen: Vurdering for læring Vg1	3,4	3,4	> 3,5	3,4
Grunnskolepoeng	41,3	41,8	> 41,4	41,9

Mål

Mål 7 Flere elever og lærlinger skal fullføre og bestå videregående opplæring og være godt forberedt til høyere utdanning og arbeidsliv

Gjennomførte tiltak

Strategien *Yrkesveien – Byrådets strategi for fag- og yrkesopplæringen i Oslo* inneholder over 40 tiltak som skal bedre søkingen til og gjennomføringen i fag- og yrkesopplæringen i Oslo. Byrådet følger opp tiltakene strategien.

Byrådet har i 2018 også lagt frem en strategi for de studieforberedende utdanningsprogrammene i videregående skole, *Studieveien – byrådets strategi for de studieforberedende utdanningsprogrammene*. Strategien inneholder en rekke tiltak som skal gjøre elevene bedre forberedt til videre studier og arbeidslivet.

Byrådet har igangsatt arbeidet med å evaluere og vurdere ressursfordelingsmodell for videregående opplæring. Arbeidet med *Utviklingsløyper* er videreført og ordningen med NAV-veiledere i skolen er utvidet og omfatter nå fem videregående skoler i fem bydeler. Det er videre satt ned et eget utvalg bestående av fagpersoner, elever og andre interessenter som skal vurdere alternativer til dagens inntaksordning til videregående skole.

Høsten 2018 ble prosjektet *Fundament* igangsatt. Gjennom *Fundament* gis elever som går ut av ungdomsskoler i Groruddalen med store faglig hull mulighet til å ta et frivillig ekstra år for å bli bedre forberedt til videregående opplæring.

Det ble i 2018 inngått et samarbeid med *Guttas Campus* om en to ukers læringscamp. Målgruppen var gutter som avsluttet 9. trinn og hadde faglige utfordringer. Gode sosiale opplevelser, økt motivasjon og nye positive strategier er blant hovedpunktene i deltakernes evaluering. Elevene hadde også stor fremgang i skriving, lesing og regning.

Oslo Voksenopplæring har sammen med NAV Oslo utarbeidet en modell for samfinansiering og felles rekruttering til klasser med fagopplæring for voksne minoritetsspråklige. Modellen er viktig for å gi flere voksne som står utenfor arbeidslivet mulighet til å fullføre og bestå videregående opplæring. Høsten 2018 startet to nye klasser under denne samarbeidsmodellen.

En rekke andre tiltak for å øke gjennomføringen i videregående opplæring er også på plass, blant annet tiltak for å sikre god overgang mellom skoleslagene, herunder egne kvalifiseringskurs for elever som har søkt om læreplass, men ikke har fått dette.

Tabell 2.66 Fullført og bestått videregående opplæring

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel elever som søker yrkesfaglig utdanningsprogram	22,8 %	24,3 %	>26 %	25,1 %
Fullført og bestått videregående opplæring i løpet av fem år (%)	74,4 %	77,0 %	80,0 %	-
Fullført og bestått VG1, VG2 og VG3 årlig (%)	80,2 %	79,9 %	84,0 %	80,4 %

Mål

Mål 8 Skole- og opplæringskapasiteten skal møte forventet vekst i antall barn, elever og lærlinger

Gjennomførte tiltak

Behov for nye elevplasser kan dekket enten ved å utnytte, utvide, rehabilitere og omstrukturere eksisterende skoleanlegg, sikre erstatningslokaler og midlertidige kapasitetsutvidelser, eller å bygge nye skoler.

Holmen skole åpnet til skolestart 2018. Skolen har en kapasitet på 630 elever (3 klasserekker), samt en byomfattende spesialavdeling. I tiden skolen er i oppbyggingsfase benyttes ledig kapasitet i skoleanlegget som erstatningslokaler for 1.-4. trinn ved Slemdal skole. I tillegg ble Marienlyst skole utvidet med en klasserække i et frittstående bygg ved skolen.

Holmen skole åpnet til skolestart 2018. Skolen har en kapasitet på 630 elever (3 klasserekker), samt en byomfattende spesialavdeling. Oslos skoler spiller en viktig rolle i nærmiljøet som samlingspunkt for sosial, kulturell og sportslig aktivitet. Foto: Utdanningsetaten

I enkelte tilfeller vil det være aktuelt å løse kapasitetsutfordringer ved bruk av midlertidige lokaler. Dette gjelder spesielt i områder med forbigående elevtallsvekst, og i områder hvor veksten kommer så raskt og så kraftig at det ikke er mulig å framskaffe permanent kapasitet tidlig nok. Dette må forstås på bakgrunn av at det normalt tar minst fem til seks år fra planlegging starter til et skoleanlegg er klart til bruk. I tillegg er det behov for midlertidige løsninger knyttet til ombygging og rehabilitering av eksisterende skoleanlegg. I 2018 har blant annet følgende skoler hatt midlertidige løsninger:

- Slemdal skole er i erstatningslokaler på FO-bygget og Holmen skole.
- 5.-10. trinn på Uranienborg skole er i erstatningslokaler på Fernanda Nissen skole.
- Ruseløkka skole er fordelt på erstatningslokaler i Cort Adellers gate 30 og på nye Vollebekk skole.
- Hasle skole er i erstatningslokaler på nye Brynseng skole.
- Studieretningene Teknikk og industriell produksjon og Vg2 Transport og logistikk ved Etterstad vgs. er i erstatningslokaler på Sogn.
- Deler av Nordseter skole er i erstatningslokaler i skoleanlegget til tidligere Nordstrand vgs.
- I tillegg medførte stenging av Refstad skole i juni 2018 behov for nye midlertidige løsninger og Refstad skole er i erstatningslokaler på Bredtvet, mens Kuben videregående skoles avdeling for minoritetspråklig opplæring derfor er i erstatningslokaler på Sogn.

I tillegg til at en rekke skoler er under rehabilitering har Utdanningsetaten igangsatt arbeid med skoleutvikling der flere skoler og flere kommunale formål inngår som en del av et områdeløft. Herunder bl. annet Mortensrud, Haugerud, Myntgt., Hovseter og Hoff.

Oslos skoler spiller en viktig rolle i nærmiljøet som samlingspunkt for sosial, kulturell og sportslig aktivitet. Skoleanlegg og uteområder som også brukes av frivilligheten i helger, ferier og på kveldstid bidrar til trygge, aktive og attraktive nærmiljø. Nye skoler skal tilrettelegges for å benyttes til slike formål også etter skoletid. For å tilrettelegge skolene som lokale kulturhus, involveres alltid de viktigste brukergruppene og interessentene i utredningsfasen.

Ny skolebehovsplan ble vedtatt av bystyret desember 2018. Utdanningsetaten har igangsatt arbeidet med nye konseptvalgutredninger for grunnskolen og videregående skole, og som planlegges ferdigstilt til desember 2019 og forslag til tiltak innarbeides i skolebehovsplanen som skal på høring våren 2020.

Fra 2011 til 2018 har antallet nye lærekontrakter i Oslo økt fra 1 403 til 1 855 kontrakter. Dette er en økning på 32,2 %. Samfunnskontrakten 2016-2020 følges lokalt opp gjennom Yrkesopplæringsnemnda. Fra 2016 er det lagt til rette for tettere dialog mellom Yrkesopplæringsnemnda og fagnettverkene for de yrkesfaglige utdanningsprogrammene ved at en representant fra yrkesopplæringsnemnda har gått inn som deltaker i hvert av nettverkene. Lokal handlingsplan for flere læreplasser følges opp gjennom yrkesopplæringsnemnda.

Det er i 2018 inngått samarbeidsavtale med læreplassgarantier for kvalifiserte søkere innen bilfagene og mekaniske fag. Det er tidligere inngått slik avtale innen byggfagene, restaurant-

og matfagene og service- og samferdsel. Oslo kommune garanterer for læreplasser til kvalifiserte søkere i helse- og oppvekstfagene.

Utdanningsetaten sørger for at virksomhetene i Oslo kommune som søker om det, blir godkjente lærebedrifter og at de får søkere til sine læreplasser.

I 2018 ble det inngått 152 nye lærekontrakter i Oslo kommunes virksomheter, mot 132 i 2017. Av disse ble 78 inngått i helsearbeiderfaget, mot 67 i 2017. I barne- og ungdomsarbeiderfaget ble det inngått 52 nye lærekontrakter i kommunens virksomheter, mot 44 i 2017. I de tilfeller søkere i disse fagene står uten tilbud om læreplass, skyldes dette som regel mangel på samsvar mellom virksomhetenes forventninger og søkerens kvalifikasjoner.

Tabell 2.67 Elevplasser og opplærings- og lærekontrakter

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall nye elevplasser	3 300	2 660	1 100	910
Antall nye opplærings- og lærekontrakter	1709	1 849	1 750	1 855

Antall nye elevplasser i 2018 ble 910. Det er noe lavere enn måltallet for 2018, og skyldes at den planlagte utvidelsen av Bryn skole er utsatt til 2020.

Utdanningsetaten (kap. 200)

Utdanningsetaten har ansvar for drift, utvikling, oppfølging og veiledning av utdanningsvirksomheten innenfor de lover, rammer og retningslinjer som nasjonale og kommunale myndigheter fastsetter.

Driftsregnskapet viser et merforbruk på 48,3 mill. i 2018.

De viktigste postene som påvirker resultatet i 2018 er:

- Merutgifter på 43,5 mill. vedrørende prosjekteringsutgifter til Undervisningsbygg. Påløpte prosjekteringsutgifter refunderes senere når husleieavtalene signeres.
- Merutgifter på 4,8 mill. vedrørende flytte- og oppstartskostnader samt utgifter til erstatningslokaler i forbindelse med rehabilitering og nybygg.

Investeringsregnskapet viser et mindreforbruk på 312 mill. Mindreforbruket skyldes i hovedsak forskyvninger i innkjøpstidspunkt for inventar og utstyr til skoler og mva-refusjon. Undervisningsbygg Oslo KF foretar innkjøp av inventar og utstyr og viderefakturerer Utdanningsetaten eksklusiv mva. Det er derfor tilsvarende mindreinntekt fra mva. kompensasjon på kapitlet. Når det gjelder investering i IKT-utvikling for skolene, viser regnskapet et merforbruk på 53,2 mill. Dette er knyttet til periodisering av utgiftene, og vil bli dekket av avsetning i 2019.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (kap. 203)

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) skal hjelpe barnehagene og skolene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for bedre å tilrettelegge for alle barn, unge og voksne med spesielle behov. PPT er Oslos sakkyndige instans og utarbeider sakkyndig vurdering der opplæringsloven krever det.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 12,6 mill. i 2018. Ubrukte øremerkede midler utgjør 0,9 mill. Mindreforbruket er fordelt med 7,0 mill. på sentrale koststeder og 5,6 mill. på de underliggende virksomhetene.

Grunnskolen (kap. 210)

Kapitlet omfatter drift av alle grunnskolene.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 245,2 mill. i 2018, som er et avvik på 2,8 % av justert netto driftsbudsjett. Av dette er 129,0 mill. mindreforbruk ved skolene og 116,2 mill. ved sentrale koststeder.

Øremerkede midler utgjør 41,0 mill. av mindreforbruket. Korrigert for øremerkede midler er mindreforbruket 204,2 mill. Ubrukte øremerkede midler er i hovedsak knyttet til videreutdanning av lærere. Dette er midler som vil bli benyttet i 2019.

Mindreforbruket på skolene skyldes i stor grad forsinket rekruttering av kvalifiserte lærere ved innføring av lærernormen høsten 2018, og forsinket tilpasning til ny ressursfordelingsmodell ved skoler som fikk økte budsjettammer. Mindreforbruket på sentrale koststeder er i hovedsak knyttet til tilbakeføring av for mye avsatt til Statens pensjonskasse (SPK) og periodisering i IKT-prosjekter.

Investeringsregnskapet viser et merforbruk på 5,6 mill., som gjelder kjøp av PCer til skolene. Kjøpet er gjennomført sentralt i Utdanningsetaten.

Aktivitetsskolen (Skolefritidsordningen) (kap. 211)

Aktivitetsskolen er hjemlet i opplæringsloven og er et tilbud til alle barn fra 1.-4. trinn og barn med særskilte behov fra 1.-7. trinn før og etter skoletid.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 33,2 mill. 31,1 mill. av mindreforbruket er på de enkelte Aktivitetsskolene, mens 2,2 mill. er på sentrale koststeder.

Videregående skoler (kap. 230)

Kapitlet omfatter drift av alle videregående skoler.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 79,6 mill., hvorav øremerkede midler utgjør 7,1 mill. og er i hovedsak knyttet til videreutdanning av lærere. De sentrale koststedene på kapitlet har samlet sett et mindreforbruk på 20,3 mill., mens samlet mindreforbruk på skolene er 59,3 mill.

Mindreforbruket på sentrale koststeder er hovedsakelig knyttet til tilbakeføring av for mye avsatt til SPK, samt avsatte midler til prosjekter og til justering av skolenes budsjetter på høsten som følge av endringer i elevtall.

Fagopplæring (kap. 231)

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 16,5 mill. Mindreforbruket skyldes ubrukte prosjektmidler. Øremerkede midler utgjør 2,9 mill. av mindreforbruket. 10,6 mill. av mindreforbruket er knyttet til oppfølging av *Yrkesveien*.

Fagskolen (kap. 250)

Fagskolen Oslo Akershus (FOA) tilbyr tekniske- og helsefaglige utdanninger, samt et studium om veiledning av lærlinger. Det kreves fullført videregående skole fra yrkesfaglig utdanningsprogram, fagbrev eller tilsvarende realkompetanse for å kunne søke inntak til FOA. Utdanningstilbudet skal være yrkesrettede og er et alternativ til universitets- og høyskoleutdanning. Fagskoleutdanningen har et omfang på minimum et halvt studieår og maksimum to studieår (fulltidsopplæring).

Fra og med 2018 finansieres Fagskolen av tilskudd direkte fra staten. Justert netto budsjett består derfor i hovedsak av overført mindreforbruk fra foregående år.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 3,9 mill. i 2018. Mindreforbruket består i sin helhet av statlige øremerkede midler.

Akershus fylkeskommune har fra 1. august 2018 sagt opp avtalen om administrativt vertskommunesamarbeid med Oslo kommune om Fagskolen Oslo Akershus. Oppsigelsestiden er to år.

Voksenopplæringen (kap. 294)

Opplæringsloven gir personer over opplæringspliktig alder rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og/eller rett til spesialundervisning etter § 4A-2 ved behov. Personer over 25 år som har fullført grunnskole eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring i Norge, kan ha rett til videregående opplæring etter § 4A-3. Voksenopplæring skal gi voksne mulighet til å tilegne seg nødvendige kunnskaper og ferdigheter for videre utdanning, deltakelse i arbeidslivet og personlig utvikling.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 167,4 mill. i 2018, hvorav 21,3 mill. er øremerkede midler. Av mindreforbruket utgjør midler mottatt som tilskudd til opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere 64,4 mill. Kommunene mottar et årlig tilskuddsbeløp per deltaker i tre år, mens undervisningsforpliktelsene kommunen har per deltaker kan vare i inntil fem år.

Sentrale koststeder har et mindreforbruk på 36,9 mill. Skolene har et samlet mindreforbruk på 44,9 mill.

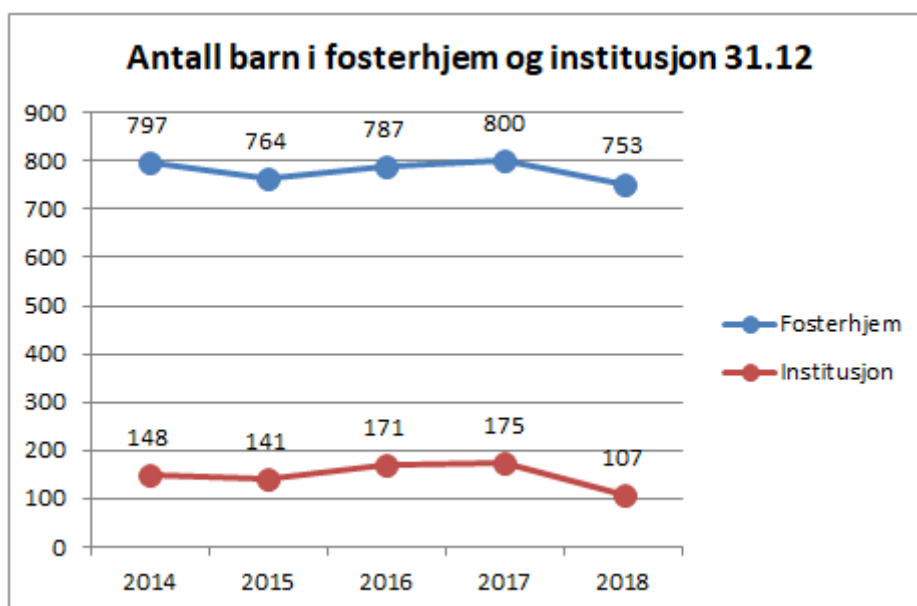
Barne- og familieetaten (kap. 360)

Barne- og familieetatens oppgave er å gi tilrettelagte tilbud og omsorg til barn og unge. Etaten tilbyr bydelene plasser i barneverninstitusjoner, kommunale beredskapshjem og familiehjem tilknyttet institusjoner. Etaten ivaretar kommunens hasteberedskap utenom bydelsbarnevernets åpningstid. Etaten har også ansvar for kvalitetskontroll og godkjenning av kommunale og private barneverninstitusjoner i Oslo. Etaten driver kompetanse- og metodeutvikling for å bidra til å utvikle det helhetlige barnevernet i Oslo.

Tabell 2.68 Nøkkeltall for kap. 360 Barne- og familieetaten

	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
<i>Oppholdsdager/døgn:</i>					
Barneverninstitusjoner (BFE)	22 078	23 411	23 294	24 275	21 018
Beredskapshjem (BFE)	12 486	12 873	12 213	12 340	11 165
Familiehjem (BFE)	5 818	5 743	5 201	5 458	4 899
Hjemmebaserte barneverntiltak (BFE)	4 225	3 197	1 244	730	
Private barneverninstitusjoner (barn og ungdom)	30 722	27 872	31 870	33 153	25 049
Private familiehjem	28 943	33 259	34 173	33 531	33 624
Avlastnings- og barnebolig (BFE)	9 604	8 800	8 461	7 896	8 006
Gruppeavlastning (BFE)	2 033	1 964	2 155	1 964	1 755
Total produksjon (dag/døgn)	115 909	117 122	118 611	119 347	105 516
<i>Annet:</i>					
Ant. barn med barneverntiltak iløpet av året	671	675	645	609	572

Det er en betydelig reduksjon i antall oppholdsdøgn i barneverninstitusjoner, kommunale og private, fra 2017 til 2018. Samtidig er det en økning i bruk av familiehjem og beredskapshjem. Bydelenes samlede utgifter til tiltak utenfor hjemmet ble redusert med ca. 58 mill. kroner fra 2017 til 2018.

Figur 2.2 Barn i fosterhjem og institusjon

Mål

Mål 1: Selvstendighet, likestilling, inkludering og fellesskap

Gjennomførte tiltak

Deltakelse på fellesarenaer har en viktig plass i barnas individuelle handlingsplaner. Etaten legger til rette for at barn og unge som bor i deres omsorgstilbud deltar i de fellesarenaer som vurderes som trygge for den enkelte. I tillegg til at de går på skole, og kan invitere med seg venner hjem på besøk, deltar mange i fritidsaktiviteter og i organisert idrett. Flere av institusjonene arrangerer aktiviteter sammen med andre institusjoner.

Barn med funksjonsnedsettelse på etatens bolig- og avlastningstiltak blir så langt det er mulig fulgt opp i det daglige med tanke på faste aktiviteter, samt at de tas med på aktiviteter de ønsker og velger, og hvor det kan tilrettelegges for gode opplevelser.

Mål

Mål 2: Trygg, meningsfull og utviklende oppvekst for alle

Gjennomførte tiltak

265 barn ble hasteflyttet i 2018. 72 av disse ble flyttet på dagtid av bydelene, mens 193 ble flyttet av Barnevernvakten på kveld, natt eller helg. Videre har etaten fremskaffet 60 plasser i beredskapshjem, hasteinstitusjoner og familiesenter til barn og familier i krise, som raskt og med samtykke måtte flytte ut av hjemmet.

Alle etatens institusjoner ble i 2018 en del av utviklingsarbeidet Mitt Liv. Etaten tar barn og unge aktivt med i videreutvikling av institusjonen; blant annet med å lage spørsmål til intervju ved ansettelser, og å gi innspill på utlysningstekster.

Barn og unge får tilbud om å bli med på utarbeidelse av egen handlingsplan. Det gjennomføres beboerundersøkelser for å få frem barns opplevelser om det å bo på institusjon. Det er en utfordring å finne riktig metode for å få barn og unge i tale. Etaten vil derfor utvikle bedre metoder sammen med barn og unge for å finne bedre måter å få dette fram.

Tabell 2.69 Hastetilbud

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Hastetilbud fremskaffet innen 2 timer	100 %	99 %	100 %	99,5 %
Antall nye klargjorte fosterhjem	79	72	85	55

Til tross for stor aktivitet i arbeidet med rekruttering av fosterhjem, klarer etaten ikke å nå måltallet. Blant årsaker det pekes på er ulikheter mellom bydelene når det gjelder rammebetingelse for fosterforeldre. Videre ser etaten en økning av komplekse traumer hos barn og unge som flyttes ut av hjemmet, noe som øker kompetansekrav til fosterforeldre.

Mål

Mål 4: Gode boliger og gode bomiljøer i egne hjem og institusjon

Gjennomførte tiltak

Barne- og familieetaten arbeider aktivt og kontinuerlig med rekruttering av fosterhjem i tett samarbeid med barn og unge, fosterforeldre og bydeler. Blant annet ble tiltaket «ung ambassadør» etablert i 2018 i samarbeid med Forandringsfabrikken. Barn, unge og fosterforeldre har også deltatt i utarbeidelse av rekrutterings- og markedsføringstiltak som reklamefilmer og kinoreklame m.v. Andre samarbeidspartnere i rekruttering arbeidet har vært Vålerenga fotball, Radio Metro, VårtOslo, Forandringsfabrikken, OXLO og foreningen FRI – rosa kompetanse.

Sammen med bydelene har Barne- og familieetaten laget møteplasser om faglige utfordringer med rekruttering av fosterhjem. Disse møteplassene er fosterhjemsfaglig drøftingsforum, vennenettverk med kolleger i bydeler som arbeider med fosterhjem, frokostseminar og samarbeidsmøter.

Mål

Mål 5: Tjenestene utvikles og ytes i samarbeid med innbyggerne

Gjennomførte tiltak

Arbeidet med å sikre at barn og unge har godt nok kjennskap til sine rettigheter er en del av arbeidet med Mitt liv og er et satsingsområde for Barne- og familieetaten. En undersøkelse gjennomført i 2018 blant barn og unge på etatens barneverninstitusjoner, viser at nær 60 % av barna uttrykker at de både vet om og har forstått sine rettigheter. Samtidig er det en stor andel som oppgir at de ikke har god nok forståelse av egne rettigheter.

Barne- og familieetatens tilbud og tjenester til barn med funksjonsnedsettelse og deres foreldre utvikles i dialog med barn, foreldre, fagmiljøer og tiltakene. Brukerstyrt utvalg, valgt av de pårørende på alle avlastningstiltakene, er et viktig samarbeidsorgan for å sikre dialog om utvikling av tjenestene.

Barne- og familieetatens arbeid med barn og unge er preget av et positivt og kjærlig syn på barn, der erfaringer og verdier fra utviklingsarbeidet Mitt Liv legges til grunn. Samtlige tjenestesteder benytter nå erfaringer fra utviklingsarbeidet Mitt Liv Institusjon sammen med kunnskap fra barn og unge som bor i etatens institusjoner. Samlinger for etatens ansatte om dette utviklingsarbeidet er fulgt opp med utarbeidelse av handlingsplan for innføring på alle institusjonene.

Driftsregnskapet viser et merforbruk på 6,9 mill., hvorav 0,7 mill. er et mindreforbruk av øremerkede midler. For den ordinære driften er det et merforbruk på 7,6 mill. Hovedårsaken til merforbruket er lavere innsøking og aktivitet enn budsjettet gjennom hele året. Etatens inntektssvikt tilsvarer 10 % av budsjetterte inntekter. Videre påløp det kostnader til en sluttavtale ved avvikling av et lengre leieforhold.

Byomfattende barnehageoppgaver (kap. 271)

Kapittelet omfatter sentrale avsetninger til inventar og utstyr i nye barnehager og investering i IKT-infrastruktur ved barnehagene.

Investeringsregnskapet viser mindreforbruk på 37,5 mill. 26,5 mill. gjelder inventar og utstyr i barnehager og 11 mill. gjelder investering i Ikt-prosjekter i barnehagene. Mindreforbruk for inventar og utstyr skyldes at noen kommunale barnehageprosjekter er blitt forskjøvet til 2019. Midlene vil bli benyttet i 2019.

Tabell 2.70 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018*
Utdanningsetaten, kap. 200	322,3	348,4	326,1	374,4	-48,3	-48,3
Pedagogisk-psykologisk tjeneste, kap. 203	181,5	187,6	191,7	179,2	12,6	11,6
Grunnskolen, kap. 210	8 315,6	8 627,7	8 849,4	8 604,2	245,2	204,2
Aktivitetsskolen, kap. 211	281,7	325,2	385,9	352,7	33,2	33,2
Videregående skoler, kap. 230	2 706,6	2 894,4	2 882,4	2 802,8	79,6	72,5
Fagopplæring, kap. 231	150,8	156,4	177,0	160,5	16,5	13,6
Fagskolen, kap. 250	30,7	-	2,8	-1,1	3,9	-
Voksenopplæring, kap. 294	340,1	379,0	525,6	358,2	167,4	146,2
Sum Utdanningsetaten	12 329,4	12 918,5	13 340,9	12 830,8	510,1	432,9
Barne- og familieetaten, kap. 360**		196,2	205,3	212,2	-6,9	-7,5
Avsetning husleie skoler, kap. 208	-	72,8	44,8	-	44,8	44,8
Sum sektor	12 329,4	13 187,5	13 591,0	13 043,0	548,1	470,2

*Avvik når det ses bort fra ubrukte øremerkede midler

**Overført fra EHA fra 2018

Tabell 2.71 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
Utdanningsetaten, kap. 200	682,1	686,5	389,7	482,5	701,9
Pedagogisk-psykologisk tjeneste, kap. 203	184,6	202,5	201,8	205,8	201,0
Grunnskolen, kap. 210	8 661,7	9 283,9	9 021,6	9 647,0	9 686,7
Aktivitetsskolen, kap. 211	733,9	827,8	732,4	870,4	866,1
Videregående skoler, kap. 230	2 842,9	3 005,6	3 081,1	3 082,9	3 134,4
Fagopplæring, kap. 231	242,4	269,4	246,3	284,9	293,0
Fagskolen, kap. 250	50,8	52,1	73,9	90,9	94,9
Oslo musikk- og kulturskole, kap. 290*	101,0				
Voksenopplæring, kap. 294	722,0	787,1	715,7	864,4	818,5
Sum Utdanningsetaten	14 221,4	15 115,0	14 462,6	15 528,9	15 796,5
Barne- og familieetaten, kap. 360**			650,7	623,9	590,5
Avsetning husleie skoler, kap. 208	-	-	72,8	44,8	-
Byomfattende barenhageoppgaver, kap. 271	22,6	26,1			21,0
Sum sektor	14 244,0	15 141,2	15 186,0	16 197,6	16 407,9

*Overført til KIF fra 2017

**Overført fra EHA fra 2018

Tabell 2.72 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Utdanningsetaten, kap. 200	200,3	189,2	529,3	216,5	312,8
Grunnskolen, kap. 210	15,6		17,4	23,0	-5,6
Byomfattende barnehageoppgaver, kap. 271	14,8	15,9	61,8	24,2	37,5
Barne- og familieetaten, kap. 360		2,3	3,6	3,5	0,1
Sum sektor	230,6	207,4	612,0	267,2	344,9

Byrådsavdeling for byutvikling

Ansvarsområde

Sektoransvaret omfatter kommunens planlegging og oppfølging innenfor arealforvaltning, byggesaker, kulturminnevern, bytransformasjon, eiendomsutvikling og områdepolitikk. Sektoren skal sikre en samordnet areal- og transportplanlegging som muliggjør en bærekraftig og grønn byutvikling.

Myntgata 2, det frodige gårdsrommet er åpnet opp og tilrettelagt for aktivitet og opphold for byens befolkning. Foto: Plan- og bygningsetaten.

Tabell 2.73

Byrådsavdeling for byutvikling (BYU)	Tall i mill				
	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	931,6	1 012,6	803,3	1 137,9	125,3
Netto driftsutgifter	264,0	314,9	453,8	541,9	227,1
Brutto investeringer i anleggsmidler	679,6	126,9	1 784,5	495,0	368,0

- Byrådet fortsetter å legge til rette for økt boligbygging. I 2018 ble det tatt i bruk 4 553 boenheter, gjennomsnittet de 10 siste årene er 2 883
- Byrådet har en stor portefølje av egenplaner og har igangsatt planlegging flere steder i byen

- Byrådet følger opp boligvekstutvalgets forslag og i 2018 var alle forslag enten gjennomført, i arbeid, under løpende oppfølging eller utkvittert på annen måte.
- Byrådet avga før sommeren i 2018 forslag til kommuneplanens samfunnsdel og byutviklingsstrategi
- Byrådet etablerte sommeren 2018 ByKuben – Oslo senter for byøkologi i Myntgata 2
- Byrådet har i 2018 utarbeidet et grøntregnskap – et verktøy for overvåkning av grønstrukturen i byggesonen
- Byrådet har i 2018 kjøpt flere eiendommer, bl.a. ved Voldsløkka og på Ensjø, for å tilrettelegge for kommunale tilbud og bidra til byutvikling.
- Myntgata 2 er i løpet av 2018 åpnet opp for byens befolkning gårdsrommet er oppgradert.
- Byrådet har i samarbeid med private utbyggere gjennom utbyggingsavtaler sikret bidrag til gjennomføring av mange nye fellestiltak, så som parker, plasser, gang/sykkel-forbindelser og nedgraving høyspentledninger.
- For å bidra til en mer tydelig og forutsigbar prosess for leietakere fremmet byrådet sak om endring av instruks for forkjøpsrett etter leiegårdsloven og tilrettelagt prosessen for leietakere. I tillegg vurderes nå forkjøp på vegne av kommunen selv i alle forkjøpssaker.

Utemøbler på Fritjof Nansens plass, et tiltak i Program bilfritt byliv. Foto: Morten Brakestad

Økt byliv i sentrum

Byrådet har i 2018 arbeidet aktivt med å etablere et bedre bymiljø med plass til alle hvor bilfritt byliv er et virkemiddel. De seks pilotområdene, som var etablert i 2017, er videreført og videreutviklet gjennom året. Fra juni er det innført nytt kjøremønster for å begrense

privatbiltrafikk gjennom sentrum og Fridtjof Nansens plass ble gjort bilfri. De siste ikke-regulerte kommunale parkeringsplassene i sentrum er fjernet i løpet av året og erstattet med tiltak for økt byliv, økt antall og bedre fordeling av HC-plasser, vareleveringslommer og plasser for næringsparkering. En samlet oversikt over tiltak for økt byliv går fram av Handlingsplan 2018, Revidert handlingsplan 2018 og Handlingsplan 2019. På slutten av året ble forslag til områderegulering av gater og plasser i Oslo sentrum oversendt fra Plan- og bygningsetaten. Områdereguleringen vil, når den er vedtatt, danne juridisk basis for endret bruk og økt byliv i gater og byrom i sentrum. I forbindelse med arbeidet med bilfritt byliv har hensynet til næringsdrivendes tilgjengelighet vært viktig, samtidig som det sikres at alle har like muligheter for bruk av byens gater og byrom.

Julemarked i Myntgata 2, arrangert av Bykuben. Foto: Bo Mathiesen.

Områdepolitikk

Byrådet utarbeidet i 2017 en egen områdepolitikk for å sikre en god oppfølging av de mest utsatte lokalområdene i byen og en enhetlig innretning av alle områdesatsingene. Målet for områdepolitikken er å bidra til at alle lokalområder i Oslo oppleves som gode og trygge steder å bo og vokse opp.

Det viktigste virkemiddelet i områdepolitikken er områdesatsingene. I 2018 har byrådet inngått avtaler med staten om å videreføre samarbeidet om Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen frem til og med 2026.

Boligpolitikk

Byrådet har i 2018 jobbet med å utvikle et kunnskapsgrunnlag for en mer inkluderende boligpolitikk, for å møte utfordringer på boligmarkedet for grupper som ikke kvalifiserer for kommunale botilbud og som har vanskeligheter med å etablere seg på eiermarkedet. Det har vært jobbet med å kartlegge utfordringer og mulige virkemidler gjennom en rekke ulike

aktiviteter. Det har vært gjennomført rundebordsdiskusjoner der en lang rekke interessenter, fra både privat og offentlig sektor, har deltatt. Byrådet har samarbeidet med Husbanken om kartlegginger av politikktutforming og erfaringer fra andre byer og andre land. Det er også arrangert studietur og gjennomført utredninger om temaer som strategisk bruk av kommunale tomter, muligheter for å etablere rimelige utleieboliger etter den danske Almenbolig+-modellen og muligheter for å etablere et nytt kommunalt boligbyggingsforetak. Byrådet vil på bakgrunn av kunnskapsgrunlaget jobbe videre med å vurdere hvilke strategier og virkemidler kommunen kan ta i bruk i en mer inkluderende boligpolitikk.

Medvirkning

Byrådet er opptatt av god og reell medvirkning i alle prosesser. Byrådet benytter digital kommunikasjon i tillegg til tradisjonelle medvirkningsaktiviteter som for eksempel medvirkningsseminar, folkemøter. Åpne medvirkningsmøter om kommunens egne planer blir strømmet til Facebook slik at befolkningen kan delta og stille spørsmål uten å være til stede. Nettmagasinet ByplanOslo fikk i 2018 et visuelt løft og har en tverretatlig redaksjon, både lesertall og produksjon har økt. Byrådet har jobbet med en handlingsplan for medvirkning og ansatt en medvirkningskoordinator. Det har vært avholdt møter i Brukerforum, Boligforum og Bydelsforum.

Mål og resultater i virksomheter mv.

Eiendoms- og byfornyelsesetaten (kap. 400)

Eiendoms- og byfornyelsesetaten skal bidra til at Oslo blir en funksjonell og miljøvennlig klimaby med flere boliger og bedre bomiljø i tillegg til å bidra til byutvikling i tråd med gjeldende kommuneplan. Etaten ivaretar bykassens eierrolle for grunneiendom og er ansvarlig for eiendomsforvaltning, utvikling, salg, samt eventuell ekspropriasjon til kommunale formål. Etaten bidrar også til gjennomføring av byutvikling, transformasjon og boligbygging gjennom koordinering av utbyggingsprosesser, inngåelse av utbyggingsavtaler og kjøp til kommunale formål. Etaten er pålagt oppgaver etter plan- og bygningsloven, konsesjonsloven, lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder og lov om oreigning av fast eiendom (ekspropriasjon). Etaten administrerer og koordinerer arbeidet med samarbeidsorganet «Levende Oslo». Rollen til organet som rådgivende instans for byrådets satsning på Bilfritt byliv er styrket i 2018.

Veksten i Oslo fortsetter, med transformasjon av flere områder og fortetting i den allerede bygde byen. Nye boligområder bygges og nærmiljøer etableres, Etatens fokus har i 2018 vært å bidra til gjennomføring av byutvikling og sikre at kommunens behov for sosial og teknisk infrastruktur ivaretas i byutviklingen. Dette gjøres ved å erverve og avsette eiendom til skoler, omsorgsinstitusjoner, idrettsanlegg, friområder m.m., regulere kommunale tomter til ønsket formål og sørge for at private grunneiere bidrar til opparbeidelse av fellestiltak som parker, plasser og annen teknisk infrastruktur i byens nye boligområder. Etaten har i 2018 bidratt med flere utredninger av ulike temaer knyttet til å utvikle kunnskapsgrunnlag for byrådets arbeid med kommunal boligpolitikk.

I 2018 har etaten mottatt 34 meldinger eller forespørsel om melding ved overdragelse av leiegårder som utløser kommunal forkjøpsrett. Det var ikke tilstrekkelig interesse i noen av sakene blant leietakerne og det ble derfor ikke fattet vedtak om å benytte forkjøp i 2018.

Tabell 2.74 Nøkkeltall for kap. 400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten

Kap. 400 Eiendoms- og byfornyelsesetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Tomtefestekontrakter	632	620	623	623	623
Tomteleiekontrakter	758	486	473	479	481
Antall områdeplaner/reguleringsplaner	2	2	0	2	0

Mål

Tilrettelegge for økt boligbygging

Tabell 2.75 Utbyggingsavtaler og -saker

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall inngåtte utbyggingsavtaler	7	18	20	7
Vurdere behov for rekkefølgekrav i reguleringssaker			100 %	100 %
Gjennomføre prøvesalg i løpet av 2018			4. kvartal	Ikke gj.f.

I 2018 har etaten videreført arbeidet med å tilrettelegge for at private utbyggere skal bidra til å finansiere offentlige rom og teknisk infrastruktur i indre og ytre by gjennom avklaringer knyttet til bruk av rekkefølgebestemmelser og utarbeidelse av utbyggingsavtaler. Årsresultatet på syv vedtatte avtaler innebærer et større avvik. Årsakene er sammensatt med generelt lavere aktivitet i markedet og at områder med forventet aktivitet har stoppet opp i påvente av arbeid med områdereguleringsplaner. I tillegg har flere aktører avventet å inngå avtaler med kommunen i påvente av avklaring av hvordan mva. i utbyggingsavtaler skal håndteres.

Etaten har hatt i oppdrag å igangsette prøvesalg der dette vurderes som aktuelt. Hensikten med å teste ut en «prøvesalgsmodell» er å få bygget ut boliger raskt i mer «markedssvake» områder av byen. Etaten har gjennomgått kommunens tomteportefølje for et mulig prøvesalg hvor det forutsettes at utbygger/kjøper kan gå rett på byggesak. Det er per dags dato ingen regulerte eiendommer som har blitt vurdert egnet for å teste ut prøvesalgsmodellen.

Mål

Sikre nødvendige arealer for kommunale behov og ivareta kommunens eieransvar og eierinteresser på en god og effektiv måte innenfor byutviklingssektoren

Tabell 2.76 Kjøp og avklaring av eiendom

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall eiendommer avklart til kommunal bruk eller salg/utleie	11	14	10	11
Oversikt kommunale behov og ledige eiendommer			100 %	100 %
Festetomter – inntekt	72,5 mill.	77,9 mill.	69,0 mill.	79,5 mill.
Utleie – inntekt	121 mill.	129 mill.	126 mill.	134,5 mill.
Antall regulerte eiendommer		2	3	0

Etaten kjøpte i 2018 eiendom på Ensjø til etablering av bl.a. skole og skoletomt på Voldsløkka. Etaten har videre bistått andre sektorer med erverv av grunn eller bruksretter i forbindelse med opparbeidelse av veier, turveier, gang- og sykkelveier. I 2018 jobbet etaten med om lag 30 oppdrag for ulike kommunale virksomheter knyttet til erverv av arealer og det ble vedtatt ekspropriasjon i Tåsenveien (gangvei/vei), Gyldenløvesgate (park) og Lillomarka (skiarena). Etaten har videre i oppdrag med å erverve eiendommer for å realisere Fornebubanen, to bolig-eiendommer ble ervervet i 2018.

Etaten innhenter oversikt over ledige bygg fra alle kommunens bygningsforvaltere. I 2018 ble 14 bygg avklart til kommunal bruk eller salg/utleie. Etaten har også hatt flere oppdrag med å kartlegge kommunale behov knyttet til ulike bygg i kommunal eller statlig eie herunder fremtidig bruk av Veterinærhøyskolen, etterbruk av Munchmuseet, Deichmanske hovedbibliotek, og fremtidig behov for Ormsund leir.

I 2018 har etaten utført mindre eller større vedlikeholdstiltak på totalt 48 bygninger. I Myntgata 2 har etaten gjennomført tiltak for å få bygg i universelt tilgjengelig og utleierbar stand. Eiendommen er i all hovedsak fullt utleid. Stamhuset på Ekeberg hovedgård er ferdig totalrestaurert og utleid. Etaten forvalter også leieavtalen på Huken og følger opp kommunens forpliktelser iht. forliksavtalen mellom Oslo kommune og konkursboet. Pukkverksvirksomheten opphørte sommer 2018 og etter dette har det kun pågått sikringsarbeid. Gjenbruk av asfalt til terreng-sikring har medført redusert transport- og klimabelastning tilsvarende mer enn 10 000 lastebillass. Det vil være behov for å gjennomføre enkelte sikringsarbeider i 2019, deretter vil området åpnes som et nytt grøntområde tilgjengelig for byens befolkning.

Etaten har for tiden 17 reguleringsplaner i arbeid og ingen reguleringsplaner ble vedtatt i 2018. To planer (Grønmo og Bergkrystallen torg), ble imidlertid sendt over til politisk behandling i 2018.

Etter omfattende restaurering ble Ekeberg hovedgård ferdigstilt og klargjort for utleie i 2018. Foto: Eiendoms- og byfornyelsesetaten.

Mål

Saksbehandlingen skal være effektiv og sikre involvering på tvers av sektorene

Tabell 2.77 Samarbeidsgrupper og digitalisering av hjemmelsarkivet

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Oppdatert samlet behovsoversikt over kommunale arealbehov			100 %	100 %
Tilrettelegge for digital utvikling; opprettelse av Svar inn/ut og eInnsyn			100 %	100 %

I 2018 har etaten fulgt opp tverrsektorielle tiltak i eiendomsstrategien gjennom å samle og systematisere kommunens arealbehov, samt fremmet forslag til investeringsprogram for kjøp i områder der kommunen ikke har tilstrekkelig og egnet eiendom for å sikre utbygging av nødvendig kommunal infrastruktur.

Etaten har i løpet av 2018 innført fulltekstpublisering på nett (eInnsyn) og gjennomført flere tiltak knyttet til informasjonssikkerhet/GDPR.

Driftsregnskapet på ordinær drift viser et mindreforbruk på 25,8 mill. Kapitlet hadde i tillegg ubrukte øremerkede midler på 4,6 mill. Etaten har regnskapsført 16,4 mill. i investeringsregnskapet, knyttet til forvaltning og ivaretagelse av deler av eiendomsmassen. Denne kostnaden forutsettes dekket av mindreforbruket. I tillegg skyldes deler av mindreforbruket faseinndeling av prosjektgjennomføring og forskjøvet fremdrift knyttet til utredningsarbeid og tiltak på Myntgata og Skar leir.

Fornebu-utbyggingen (kap. 416)

Investeringene på Fornebu styres gjennom et felles infrastrukturprosjekt og et prosjekt for opprydding av forurensing. Prosjektene gjennomføres i regi av staten (v/Statsbygg) og Oslo kommune.

Oslo kommune og Fornebu Boligspare AS inngikk i 2001 kjøpekontrakt om overdragelse av Oslo kommunes eiendomsmasse på Fornebu. I henhold til kjøpekontrakten overtar kjøper de enkelte delområder mot betaling. Partene har senere inngått endringsavtaler, oppgjørsavtaler mv. til kjøpekontrakten. I henhold til kjøpekontrakten med senere endringer ble siste hovedoppgjør gjennomført ved årsskifte 2015/16, med overføring av resten av eiendomsmassen på Fornebu til OBOS.

I tillegg er det avtalt at Oslo kommune skal ha tilbakebetalt en andel av OBOS' fortjeneste ved salg av husbankboliger. Beløpet forfaller til betaling i takt med at boligene bygges. De årlige forfallsbeløpene er usikre, da de avhenger av utbyggingsaktivitet og type boliger som bygges. Dette styres av utbygger. Beløpet er begrenset til 125,0 mill. (2005-kr).

Det regulerte investeringsbudsjettet for 2018 var på 63,2 mill., og det er gjennomført investeringer i infrastrukturtiltak på 0,01 mill. Avviket skyldes at finansiering av planlagte avtaler i 2018 ikke ble realisert da forhandlingene fortsatt pågår, samt at utbrukne midler fra 2017 ble overført til 2018. Siste hovedoppgjør iht. salgskontrakt ble gjennomført ved årsskiftet 2015/16. Oslo kommune vil motta årlig avregning i forhold til utbyggers utbygging av "husbankboliger" iht. avtale. I 2018 var regulert budsjett på 10,0 mill., og det ble inntektsført 12,7 mill.

Andre utbyggingsformål (kap. 425)

Kapitlet omfatter strategiske kjøp, kontraktsforpliktete eiendomskjøp mv., oppgradering/-utvikling av prioriterte tiltak og salg av kommunal eiendom. Det er foretatt investeringer for 125,9 mill. av et samlet regulert investeringsbudsjett på 401,9 mill.

I budsjettet for 2019, samt i revidert budsjett for 2018, er avsetninger til strategiske eiendomskjøp tatt ut av investeringsbudsjettet. Det er i stedet gjort en avsetning i driftsbudsjettet, se kap 192 Diverse avsetn. og tilfeldige inntekter, for å dekke rentekostnader tilsvarende lånefinansiering av eiendomskjøp. Investeringsmidler til strategisk eiendomskjøp vil først komme inn i budsjettet når det foreligger et konkret kjøp.

Det er et regulert budsjett til strategiske kjøp, kontraktsforpliktete eiendomsverv m.v. på 222,2 mill., og det er regnskapsført 57,1 mill. Midlene skal primært nyttes for kjøp av eiendom til kommunale formål som skoler, barnehager og omsorgsinstitusjoner, samt til kjøp

av eiendom for å utløse boligbygging i transformasjonsområder, fortetting/utbedring i eksisterende boligområder og kjøp av tilgrensende eiendommer for å øke kommunens eiendomsverdier og utnyttelsesmuligheter. Forhandlinger knyttet til kjøp av større eiendommer i Oslo er tids- og ressurskrevende. For større skolekjøp gjennomføres disse gjerne som en integrert del av ulike konseptvalgutredninger og planprosesser. Eiendoms- og byfornyelsesetaten forhandler derfor ofte med flere eiere parallelt for å sikre en best mulig løsning byutviklings- og prismessig for Oslo kommune. I tillegg skjer de fleste kjøpene ved direkte forhandlinger med eiere og utviklere, som gjerne har andre behov og planer for framtidig bruk og utvikling av egen eiendom. Kommunens bruk av midler til strategiske eiendomskjøp må følgelig vurderes over flere år.

Det pågår for tiden forhandlinger om kjøp av tomter bl.a. for skoleutbygging på Skøyen/Hoff, Sørenga, Treschowsgate, ny storbylegevakt på Aker sykehus og sykehjem i Sannergata. Dette er store eiendomsobjekter, med tidkrevende forhandlinger og hvor eiendomskjøp skal besluttes av bystyret.

Det er gjennomført oppgradering, utbedringer mv. ved Ekeberg hovedgård, Myntgata 2, Rommensletta og andre mindre rehabiliteringstiltak m.m. for om lag 32,5 mill. av et regulert budsjett på 179,0 mill. Det er bl.a. bevilget 73,7 mill. til prosjektet Langøyene, og det er regnskapsført 4,9 mill. knyttet til anskaffelse, prosjektadministrasjon, samt supplerende undersøkelser. Anleggsarbeidene vil iht. gjeldende fremdriftsplan igangsettes i 2019. Av hensyn til den daglige driften ved Hausmannsgt. 34-38 (Kulturhuset) er investeringsprosjektet delt opp i delprosjekter, og høy grad av brukermedvirkning har ført til lengre planleggingstid enn normalt.

Over flere år er det bevilget midler til oppgradering av byens torg og møteplasser, her fra aktivitetsplassen i Ekebergveien 245. Foto: Eiendoms- og byfornyelsesetaten.

Det er utgiftsført 53,6 mill. i mva.utgifter i forbindelse med overdragelse av justeringsrett på tiltak i Bjørvika, med tilhørende inntektsføring av mva.inntekt. I tillegg er det satt av halvparten av utgiftsført mva., 26,8 mill., knyttet til avtale Oslo kommune inngikk med Bjørvika Infrastruktur i 2018. Avtalen om overføring av justeringsrett forutsettes å bli notifisert til ESA og godkjent.

Regulert budsjettet for eiendomssalg i 2018 var på 75,0 mill., og det er gjennomført salg for til sammen 101,7 mill.

Oslo sør-satsingen (kap. 481)

En ny Oslo sør-satsing startet i 2018. Det er i 2018 jobbet med å formalisere et nytt samarbeid med staten om en satsing etter modell av Groruddalssatsingen, med tre delprogram: Oppvekst og utdanning, sysselsetting og nærmiljø. En intensjonsavtale om et samarbeid til og med 2026 ble signert i mars, og en programbeskrivelse som legger de overordnede føringene for det statlig-kommunale samarbeidet, organisering av satsingen samt målstruktur ble signert i november 2018. Fra og med 2019 vil Oslo sør-satsingen være innlemmet i samme organisering som er etablert for Groruddalssatsingen.

Det er i 2018 jobbet med å få på plass en god lokal organisering av arbeidet. Delbydelene Holmlia syd og Bjørnerud ble i januar vedtatt av byrådet som områdeløftområder, etter anbefaling fra bydelsutvalget i Bydel Søndre Nordstrand. Det er blitt gjennomført stedsanalyser for disse områdene, som legger grunnlaget for videre innsats. Det er utviklet en programplan med tiltak som igangsettes i 2019. Av strakstiltak i oppstartsåret er det blant annet lyst ut og fordelt bomiljøtilskudd og det er startet et arbeid med trefelling, beskjæring og rydding av busker og kratt i områder som befolkningen har identifisert som utrygge.

Bydel Søndre Nordstrand har i andre halvdel av 2018 deltatt som observatør i de tre delprogramstyrene i Groruddalssatsingen, for å forberede innlemmelse fra 2019.

Mål

Sikre at lokalområder har gode nærmiljø og oppleves som gode og trygge steder å bo og vokse opp

Tabell 2.78

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Organisering etter modell av GDS etablert			2. halvår	2. halvår
Stedsanalyser gjennomført			1. halvår	3. kvartal

Budsjettet for 2018 til Oslo sør-satsingen var på 30 mill., hvorav 26 mill. i driftsbudsjettet og 4 mill. i investeringsbudsjettet. I tillegg bevilget staten 13,96 mill. Til sammen var driftsbudsjettet på 39,96 mill., og driftsregnskapet viser et mindreforbruk på om lag 22,1 mill. Av mindreforbruket er 9,5 mill. bundet opp ved avsetninger til bomiljøtilskudd i 2018 og 2019. Utover bomiljøtilskudd, gjenstår det 12,6 mill. som ikke ble fordelt i 2018. Dette medfører at det i 2018 ble fordelt 68 % av den samlede potten på 39,96 mill.

Mindreforbruket forklares med at 2018 er satsingens første år, og er på et nivå som forventet. I tråd med områdepolitikken er det viktig å få på plass et godt kunnskapsgrunnlag om utfordringer, ønsker og behov lokalt før man igangsetter tiltak og prosjekter. På denne måten vil forbruket være lavere i en første fase og ta seg opp etter hvert som planer og prosjekter utvikles og igangsettes. Stedsanalysene for områdeløftene Bjørnerud og Holmlia syd ble ferdigstilt i oktober.

Regulert investeringsbudsjett er på 14,8 mill. I tillegg er 1,09 mill. budsjettjustert til Bymiljøetaten. Om lag 6,8 mill. skal til Boligbygg Oslo KF for å bygge om Ljabruveien 91 til

et allbrukshus for bydelen. Midlene er ennå ikke fordelt fordi man har avventet kunnskapsinnhenting i form av stedsanalyser for bydelens innsatsområder i Oslo sør-satsingen. Stedsanalysene forelå i oktober, og midlene vil kunne fordeles i 2019.

Groruddalsatsingen (kap. 482)

I 2017 startet en ny tiårsperiode av Groruddalssatsingen. Groruddalssatsingen er organisert med tre delprogram som skal dekke temaene nærmiljø, oppvekst og utdanning og sysselsetting. Ett programstyre for hvert av de tre delprogrammene er opprettet og består av medlemmer fra bydeler, statlige og kommunale etater og observatører fra aktuelle byrådsavdelinger og departementer.

I alle delprogrammene er det i løpet av 2018 jobbet videre med å utvikle prosjektporteføljene for å sikre en god bredde av tiltak som understøtter satsingens mål.

I Delprogram nærmiljø har bydelene ansvar for å utarbeide planer for de lokale områdeløftene. I 2018 har bydelene jobbet med blant annet innbyggerdialog, kunnskapsgrunnlag, etablering av samarbeid med private og offentlige aktører og utvikling av prosjekter. Det var ved utgangen av 2018 til sammen 52 prosjekter i delprogrammets portefølje. Alle bydelene jobber med prosjekter som dekker temaer som møteplasser, inkludering og aktiv befolkning, gode og trygge bomiljø og bærekraftig lokal byutvikling.

I Delprogram sysselsetting og Delprogram oppvekst og utdanning har det i 2018 vært jobbet med å utvikle prosjekter i samarbeid mellom ulike virksomheter. I Delprogram sysselsetting er det særlig prosjekter der NAV-kontorene og voksenopplæringssettene samarbeider om å utvikle helhetlige utdannings- og kvalifiseringstiltak samt tiltak for bedre kartlegging, veiledning og oppfølging av felles brukere. Det er ved utgangen av 2018 16 prosjekter i delprogrammets portefølje.

I Delprogram oppvekst og utdanning samarbeider bydelene og Utdanningsetaten om å utvikle nye modeller og arbeidsformer for å bedre barn og unges oppvekstforhold. Ved utgangen av 2018 var det 12 prosjekter i delprogrammets portefølje. I løpet av 2018 er det startet opp utprøving av ulike tilbud for gruppen sårbar ungdom, og det har blitt gjennomført omfattende kartleggings- og innsiktsarbeid både på barnehagefeltet og innen bydelenes tverrfaglige ledelse og tverrfaglige tilbud rundt de yngste barna og deres familier. Dette vil utgjøre et viktig grunnlag for videre utvikling av modeller.

Mål

Sikre at lokalområder har gode nærmiljø og oppleves som gode og trygge steder å bo og vokse opp

Tabell 2.79

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Fordele Groruddalsmidler			100 %	72 %
Ant prosjekter med kobling til byutviklingsfeltet i bydelenes prosjektporteføljer			20 %	25 %

Rommensletta fikk i 2018 ny kunstig bekk med vannspeil. Foto: Eiendoms- og byfornyelsesetaten.

Budsjettet for 2018 til Groruddalssatsingen var på 60 mill. fra kommunen, 37,4 mill. fra staten og overførte kommunale/statlige midler fra 2017 på 38,5 mill., totalt 135,9 mill.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på om lag 59,8 mill. Av mindreforbruket er om lag 12 mill. bundet opp ved tilsagn og avsetninger til bomiljøtilskudd til sameier, borettslag og frivillige organisasjoner og om lag 2,3 mill. er fordelt til diverse administrative og kompetansehevende tiltak. 6,5 mill. var planlagt fordelt i 2018, men fordelingen ble utsatt til januar 2019 fordi byrådets fullmaktsramme var brukt opp. Dersom man ser bort fra disse summene, gjenstår det 38,3 mill. som ikke ble fordelt i 2018. Dette medfører at det i 2018 ble fordelt 72 % til delprogrammene og programadministrasjon.

Samtidig betyr det også at hvis man ser bort fra mindreforbruket som ble overført fra 2017 er det i 2018 fordelt 100,2 % av tildelte statlige og kommunale midler i 2018. Satsingen har dermed i 2018 kommet opp på et forbruksnivå som tilsvarer nivået for tildelte rammer.

Indre Øst-satsingen (kap. 483)

Den femårige avtalen med staten om en områdesatsing i Oslo indre øst løp ut ved utgangen av 2018. I juni 2018 annonserte Oslo kommune og staten at det ville inngås en intensjonsavtale om et nytt samarbeid i perioden 2019-2026. Denne ble signert i november. I følge avtalen skal Oslo indre øst-satsingen fra 2019 innlemmes i felles overordnet organisasjonsstruktur etablert for Groruddalssatsingen, med tre delprogram: Oppvekst og utdanning, sysselsetting og nærmiljø.

Det er lokalt jobbet med styrt avvikling av de prosjektene og tiltakene fra satsingens forrige fase som har sterk karakter av ordinær drift, og da ikke møter kravene i ny områdesatsing. Bydel Gamle Oslo har i andre halvdel av 2018 deltatt som observatør i de tre delprogramstyrene i Groruddalssatsingen, for å forberede innlemmelse fra 2019. Det er også

gjennomført en rekke medvirkningsprosesser som grunnlag for ny programplan for områdeløftene Tøyen og Grønland fra 2019. Som del av avslutningen av den femårige satsingen er det laget et resultatmagasin som dokumenterer mange av innsatsene som er gjennomført i perioden.

Mål

Sikre at lokalområder har gode nærmiljø og oppleves som gode og trygge steder å bo og vokse opp

Tabell 2.80

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Behandle søknader og fordele midler			100 %	86 %
Sikre god rapportering			1. halvår	1. halvår

Budsjettet for 2018 til Oslo indre øst-satsingen var på 35 mill. fra kommunen, hvorav 25 mill. til Områdeløft Tøyen og 10 mill. til Områdeløft Grønland, 24,7 mill. fra staten og overførte kommunale/statlige midler fra 2017 på 12,8 mill., totalt om lag 72,5 mill. Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på om lag 21,8 mill.

Av mindreforbruket er 1,5 mill. bundet opp i tilsagn om bomiljøtilskudd til sameier, borettslag og frivillige organisasjoner og 0,6 mill. er satt av til kunnskapstiltak. I januar 2019 ble 9,4 mill. av mindreforbruket fordelt, hvorav 4,9 mill. til Bydel Gamle Oslo og 4,5 mill. til bomiljøtilskuddsordningen for 2019. Dette skulle vært budsjettjustert i 2018, men på grunn av at byrådets fullmakt til å fordele midler i desember var brukt opp, ble justeringen utsatt til januar 2019. Det gjenstår etter dette om lag 10,2 mill., hvorav 4,7 mill. er satt av til et konkret parkprosjekt som vil utbetales i 2019. Dette medfører at det i 2018 ble fordelt 86 % av den samlede potten på 72,5 mill. til områdeløftene Tøyen og Grønland, samt programadministrasjon.

Byantikvaren (kap. 520)

Byantikvaren ivaretar de antikvariske interessene i Oslo og er kommunens rådgiver i saker som behandles etter plan- og bygningsloven. Byantikvaren har ansvaret for statlige oppgaver delegert etter kulturminneloven og administrerer tilskuddsmidler til istandsetting av fredede og verneverdige bygninger.

Byantikvarens virksomhet i seg selv utgjør et bidrag til det grønne skifte og en sirkulær økonomi ved gjenbruk av eldre bygninger, gode klimaløsninger i gamle hus og gjennom arbeidet for gjenbruk av gamle bygningsmaterialer. Deltakelse i Bilfritt Byliv har vært relativt omfattende og etaten har brukt ressurser på å forberede Oslo Miljøhovedstad 2019.

Byantikvaren skal som del av oppfølgingsarbeidet med bystyremelding 4/2003 «Kulturminnevern i Oslo», lage alternative forslag til reguleringsplaner for å sikre kulturminneinteressene. I 2018 fikk etaten bestilling på utarbeidelse av en ny kulturminnemelding. Oppstartsseminar ble avholdt i september 2018.

Regionsreformen vil fra 2020 overføre en rekke oppgaver fra Riksantikvaren til regionapparatet. Dette gjelder i hovedsakelig arkeologimyndighet og forvaltning av et større antall statlige eiendommer. Byantikvaren har i 2018 brukt mye ressurser på å svare ut ulike høringer knyttet til denne oppgaveoverføringen.

Byantikvarens mest spennende arkeologiske funn i 2018, mulig skogfinsk bosetning fra siste del av 1700-tallet og første del av 1800-tallet på Finnerud i Sørkedalen. Foto: Byantikvaren.

I 2018 har etaten hatt god fremdrift i sitt fredningsarbeid. Prosessene har vært preget av god dialog med eierne. Etaten har jobbet med fredning av bl.a. med Den Norske Amerikalinjens hovedkontor på Jernbanetorget, Akershus festnings forterreng inkludert Oslo Militære Samfund og Maltheby (Teatergata 1/Akersgata 65).

Byantikvarens saksbehandlerbemannet kundemottak er en populær ordning. Her får publikum rådgivning som bl.a. medfører at plan- og byggesaksforslag kan justeres i tråd med kulturminnefaglige vurderinger før de sendes inn til behandling hos Plan- og bygningsetaten og således kan behandles raskere.

Byantikvaren mottok 76 søknader om kommunalt tilskudd til restaurering av verneverdige kulturminner, tilsagn ble gitt for 24 av søknadene.

Byantikvaren har i 2018 hatt en betydelig formidlingsaktivitet bl.a. er 40 foredrag og innlegg blitt holdt.

Prosjekt med vintertildekning av helleristninger ved Sjømannsskolen og i Forskningsveien 1 er videreført og etaten har gjennomført vegetasjonsskjøtsel på gravfeltene på Røverkollen, Tallberget og Skuronnveien og bygdeborgen ved Solemskogen.

Tabell 2.81 Nøkkeltall for kap.520 Byantikvaren

Kap. 520 Byantikvaren	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Byggesaker etter plan- og bygningslov	1 274	1 420	1 435	1 591	1 434
Disp.- og byggesaker etter kulturminnelov	30	38	47	63	60
Rivesaker etter plan- og bygningslov	334	287	342	338	289
Plansaker, inkl. konsekvensutredninger	156	125	126	111	104

Mål

Utvikle grønne klimabyen; sikre Oslos blågrønne struktur og omgivelser, kulturminner og gode steds-, klima- og miljøkvaliteter

Tabell 2.82 Kulturminneinteresser

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
I aktuelle saker		100 %	100 %	100 %

Mål

Saksbehandlingen skal være effektiv og sikre involvering på tvers av sektorene

Tabell 2.83 Saksbehandlingstid

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall dager	25,3	22,2	30	25,7
Antall timer pr uke	7,5	7,5	7,5	7,5

Driftsregnskapet på ordinær drift viser et merforbruk på 0,3 mill. Kapitlet har i tillegg ubrukte øremerkede midler på 6,6 mill. Midlene er disponert/bundet opp ved tilsagn. Byantikvaren forestår formidling av tilskudd til eiere av fredede og verneverdige bygninger og anlegg. Arbeidene/tiltakene kan strekke seg over flere år, og midlene utbetales først etter befaring/godkjenning.

Plan- og bygningsetaten (kap. 609)

Plan- og bygningsetaten er kommunens faginstans for kart-, plan- og byggesakstjenester. Etaten skal ivareta bokvalitet, bevaring av kulturminner, sikre grønt- og utearealer, teknisk og sosial infrastruktur, nye hensyn gjennom marka- og naturmangfoldlovene samt miljø- og nabohensyn. Etaten har en viktig rolle ved veiledning og opplæring av brukerne og holder bl.a. ulike kurs for bransjen. Etaten skal sikre en riktig balanse mellom rask behandling og forsvarlig kvalitet, i henhold til plan- og bygningsloven og forvaltningslovens krav.

Boligbyggingen i Oslo er høy. I 2018 ble det tatt i bruk 4 553 nye boenheter.

Reguleringsreserven har flatet noe ut da det er gitt flere igangsettelsestillatelser enn regulerte boenheter. I 2018 mottok etaten 49 nye private reguleringsplaner i 2017 var tallet 48. Etaten gjennomførte i 2018 102 oppstartsmøter med område- og prosessavklaring.

Forum for grønn og teknisk infrastruktur har vært et godt bidrag til tidlig og god samhandling mellom infrastrukturetatene og tilhørende virksomheter slik at gode løsninger for byens utvikling kan nås. De berørte etatene har bl.a. arbeidet med et prosjekt for å koble konsekvensutrednings(KU) - og konseptvalgutrednings(KVU)-prosesser, noe som kan redusere tidsbruk i kommunale investeringsprosjekter.

Kulturhuset 2.0, vinner av Oslo bys arkitekturpris 2017, en allsidig møteplass i et omforent Oslo-kvartal ved Youngstorggt, Arkitekt er Tuvalu Arkitekter AS. Foto: Jan Khur.

ByKuben flyttet i 2018 inn i Myntgata 2. De tre satsningsområdene: Byrom og byliv, vannets kretsløp og sirkulær ressursbruk har vært styrende for prosjektets aktiviteter gjennom året. FutureBuilt som er et 10-årig utviklingsprogram for klimanøytral by- og bygningsutvikling, har snart nådd sin målsetning om 50 forbildeprosjekter 70 % av disse er lokalisert i Oslo.

Tilrettelegging for boligbygging er bl.a. avhengig av overordnede planavklaringer. Etaten har en stor egenplanportefølje. Etaten oversendte i 2018 områderegulering for Skøyen til politisk behandling (innsigelser fra Riksantikvaren, Statens vegvesen og Bane Nor). I 2018 jobbet etaten med planprogram med veiledende program for det offentlige rom (VPOR) for Nedre Rommen og områderegulering for Kjelsrud ble lagt ut til offentlig ettersyn. Begge planene søker å gi rammer for transformasjon av lager, industri og logistikk områder til nye gode bymessige områder med arbeidsplasser, boliger, sosialinfrastruktur og møteplasser. Etaten jobber med områderegulering for Smestad, Slemdal og Lambertseter og Karlsrud. Planprogram med VPOR for Hauketo er startet opp.

Prinsippplan med handlingsprogram for «Den grønne ringen» som binder sammen de viktigste parker og plasser i Hovinbyen lå høsten 2018 ute til høring. Reguleringsplan for ny «parkbru» over Ring 3 og Økernveien ble vedtatt.

Planprogram for Aker sykehus og ny storbylegevakt ble fastsatt i april 2018. Reguleringsplan for utvidelse av Radiumhospitalet, ny storbylegevakt og planprogram for Rikshospitalet lå alle ute til offentlig ettersyn i 2018.

Reguleringsplan for CO₂-fangstanlegg på Klemetsrud er under arbeid i etaten. Reguleringsplan for ny hovedbrannstasjon på Bryn i kombinasjon med nytt hovedkontor for

Vann- og avløpsetaten ble oversendt til politisk behandling ultimo 2018. Etaten deltar i arbeid med tunneler gjennom sentrum.

Etaten har etablert og arbeidet med «Vitaliseringsprogram Kvadraturen» for å sikre flere boliger og byliv i området. Arbeidet er bredt organisert med grunneiere, ulike offentlige aktører og samspillsgruppe.

Oslo kommune samarbeider med Bærum, Asker og Drammen kommune, samt flere statlige og private aktører om FutureBuilt. Kringsjå familieboliger for studenter er et FutureBuilt-prosjekt for 2018. Foto: Tove Lauluten.

Tabell 2.84 Nøkkeltall for kap.609 Plan- og bygningsetaten

Kap. 609 Plan- og bygningsetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Kommune(del)planer	4	4	6	2	4
Egne reguleringsaker	0	3	1	0	2
Innsendte reguleringsaker u/sanerte	69	52	53	46	48
Antall regulerte boligenheter	1 758	5 658	15561*	3 045	810
Byggesaker	5 368	5 651	5 725	6 285	5 891
Godkjente boligenheter	2 736	3 830	4 610	6 480	3 354
Deletillatelser	166	186	182	164	151
Målebrevsaker	370	333	386	441	400
Seksjoneringsaker	557	455	453	454	511

* Tall er ikke helt nøyaktig da det er oppdaget feilregistreringer

Det ble vedtatt regulert 810 boenheter i 2018. Antall godkjente boenheter har sunket fra rekordåret 2017. Produksjonen av førstegangsvedtak (byggesaker) på 5 891 er 6,3 % lavere enn i 2017. Inngangen av byggesaker økte i 2016 og 2017, men i 2018 har det vært en nedgang på 5 % fra 2017 og 4 % fra 2016. Andelen byggesaker som er behandlet innen saksbehandlingsfristen har økt fra 85 % i 2017 til 88 % i 2018. Etaten gjennomførte i 2018 428 byggetilsyn, 121 avfallstilsyn og ga 620 driftstillatelser til nye heiser. Etaten har hatt en økning i seksjoneringsaker noe som skyldes ny eierseksjonslov.

Mål

Utvikle den grønne klimabyen; sikre Oslos blågrønne struktur og omgivelser, kulturminner og gode steds-, klima- og miljøkvaliteter

Tabell 2.85 Byens omgivelser

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall nye FutureBuilt1) forbildeprosjekter		9	3	3
Fremlegg resultater av grøntregnskap		Utsatt	1. halvår	1. halvår
Sak om arkitekturpolitikk oversendt til politisk behandling		Utsatt	1. halvår	1. halvår
Utarbeide stedsanalyser i plansaker (der det ikke foreligger oppdatert plangrunnlag)			100 %	100 %

1) FutureBuilt har som mål å fremme 50 forbildeprosjekter 2010-20

Mål

Tilrettelegg for økt boligbygging

Tabell 2.86 Saksbehandlingstid

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Følgende saker vurderes egnet for boligformål; innsendte reguleringsplaner og søknad om tiltak på min 5000 m2 BRA i indre by			100 %	100 %
Oversende veiledende plan for offentlige rom på Lysaker til politisk behandling			1. halvår	2. halvår
Oversende planprogram med veiledn plan for offentlige rom for Skullerud til politisk behandling			1. halvår	ikke ov.sendt
Oversende planprogram med veiledn plan for offentlige rom for Hasle/Valle Hovin til politisk behandling			1. halvår	1. halvår
Fastsette planprogram for Smestad			2. halvår	2. halvår
Boligutvalgets forslag er fulgt opp			100 %	100 %

Oversendelse av veiledende plan for offentlig rom på Lysaker ble utsatt på grunn av koordinering med Bærum kommune. Planprogram med veiledende plan for Skullerud viste seg mer komplisert enn antatt bl.a. på grunn av problemstillinger knyttet til kabler og ledninger under bakken. Planprogrammet lå ute til offentlig ettersyn høsten 2018 og forventes oversendt 1. halvår 2019.

Mål

Saksbehandlingen skal være effektiv og sikre involvering på tvers av sektorene

Tabell 2.87 Saksbehandlingstid

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall nye tjenester	7	6	Utvivelse av tidl leveranser	4+2
Etablere/videreføre samarbeidsarenaer ved behov		regelmessig	regelmessig	Regelmessig
<i>Overholde lovens saksbehandlingsfrister:</i>				
Byggesak - frist 3 uker	2 uker	1,9 uker	3 uker	1,9 uker
Byggesak - frist 12 uker	9,2 uker	8,0 uker	12 uker	6,8 uker
Innsendt plan - offentlig ettersyn - frist 12 uker	10,3 uker	9,8 uker	12 uker	10,3 uker
Deletillatelser - frist 12 uker	6,3 uker	6,9 uker	12 uker	7,9 uker

Prosjekt for elektroniske tjenester har i 2018 levert 4 nye tjenester og 2 utvidelser av tidligere leveranser.

Driftsregnskapet på ordinær drift viser et mindreforbruk på 30,9 mill., som i hovedsak består av overførte midler fra 2017, samt delvis ubrukte lønnsmidler som følge av økt turnover og reduserte gebyrinntekter. Kapitelet har i tillegg ubrukte øremerkede midler på 55,6 mill., bl.a. til kvalitetssikring av matrikkelen, program bilfritt byliv, regional plan for Oslo og Akershus, samt regionalt plansamarbeid Oslo-Akershus og FutureBuilt-sekretariatet. Alle disse tiltakene videreføres i 2019.

Det er investert for 1,6 mill. til ulike IKT-tiltak av et investeringsbudsjett på 15,0 mill. Etaten planlegger å anskaffe nytt fagsystem i 2019, ubrukte midler vil bli disponert til dette.

Tabell 2.88 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for byutvikling

Etat/kapittel	<i>Tall i mill.</i>					
	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018*
Eiendoms- og byfornyelsestaten, kap. 400	26,1	27,3	49,5	19,0	30,5	25,8
Oslo sør-satsingen, kap. 481		26,0	15,7	-6,4	22,1	0,0
Groruddalsatsingen, kap. 482	-4,8	60,0	68,3	8,5	59,8	0,0
Indre øst-satsingen, kap. 483**	-1,8	35,0	20,6	-1,2	21,8	0,0
Byantikvaren, kap. 520	29,8	29,7	37,9	31,6	6,3	-0,3
Plan- og bygningsetaten, kap. 609	214,7	275,9	349,9	263,4	86,5	30,9
Sum sektor	264,0	453,8	541,9	314,9	227,1	56,5

*Avvik når det ses bort fra ubrukte øremerkede midler

Tabell 2.89 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for byutvikling

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
Eiendom- og byfornyelsesetaten, kap. 400	266,1	286,5	190,9	285,1	286,9
Oslo sør-satsingen, kap. 481*			26,0	22,7	8,0
Groruddalsatsingen, kap. 482	8,9	32,5	60,0	72,1	46,1
Indre øst-satsingen, kap. 483**		1,7	35,0	29,2	23,4
Byantikvaren, kap. 520	33,1	35,1	32,0	44,1	37,7
Plan- og bygningsetaten, kap. 609	529,8	575,8	459,4	684,8	610,4
Sum sektor	838,0	931,6	803,3	1 137,9	1 012,6

* Overført fra EHA fra 2018

** Overført fra EHA fra 2017

Tabell 2.90 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådsavdeling for byutvikling

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Eiendom- og byfornyelsesetaten, kap. 400	-0,1				-
Fornebu-utbyggingen, kap. 416	0,0	27,0	63,2	-0,6	63,8
Andre utbyggningsformål, kap. 425	678,4	1 747,5	401,9	125,9	276,0
Oslo sør-satsingen, kap. 481*		4,0	14,8	0,0	14,8
Plan- og bygningsetaten, kap. 609	1,3	6,0	15,0	1,6	13,4
Sum sektor	679,6	1 784,5	495,0	126,9	368,0

* Overført fra EHA fra 2018

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Ansvarsområde

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS) har det overordnede ansvaret for områdene miljø, klima, energigjenvinning, enøktiltak og bærekraftig utvikling, biologisk mangfold, friluftsliv, landbruk, kollektivtransport, drosjenæringen, trafikksikkerhet, offentlig parkering, kommunens veier, parker, friområder og skoger, idrett, brann og redning, vann og avløp og renovasjon.

Sektoren omfatter syv ordinære etater, tre aksjeselskap og ett samarbeid etter kommunelovens § 27.

Sektoren har et samordningsansvar for byrådets mål om en grønnere by med ren luft og rent vann, levende og grønne byrom, bydeler og nærområder der folk trives, og moderne bærekraftige transportløsninger.

Tabell 2.91

Tall i mill.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel (MOS)	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	7 142,3	8 029,7	6 309,4	7 094,0	-935,7
Netto driftsutgifter	2 164,8	2 333,1	2 141,5	2 269,4	-63,7
Brutto investeringer i anleggsmidler	2 527,8	3 213,3	3 800,8	5 108,8	1 895,5

*Tallene er eksklusiv kommunale foretak

Byrådets prioriterte beskrivelser for 2018

- 2018 er det andre året Oslo kommune har et klimabudsjett. Klimabudsjettet har demonstrert sin nytteverdi som styringsverktøy for kommunens arbeid for å nå klimamålene.
- Lovpålagt grenseverdi for NO₂ ble innfridd for første gang siden 2010.
- Bymiljøetaten har ferdigstilt 15,2 km ny sykkeltilrettelegging og oppgradert 3 km av eksisterende sykkelveinett.
- Bymiljøetaten har tilrettelagt for sykkel på Ring 2. Tiltakene omfatter strekningen på 2,5 km mellom Blindernveien og Lilleborg kirke, løsninger der sykkelfelt er ført bak bussholdeplasser og en rekke mindre tiltak som gir syklistene økt og tryggere fremkommelighet.
- Det har vært en betydelig økning i sykkeltrafikken over tellepunktene. Trafikken har økt med 30 % fra 2014 til 2018.
- Forprosjekt for Fornebubanen og Ny vannforsyning for Oslo ble ferdigstilt i 2018.
- Det har blitt gjennomført, og pågår, flere store kollektivprosjekter, blant annet toveis trikk i Tullins gate–Tinghuset og oppgradering av Storgata.
- Kollektivtrafikken har en sterk markedsposisjon i Oslo, og 53 % av motoriserte reiser i 2017 var med kollektive reisemidler.
- Ruter vedtok i 2018 ambisjon om utslippsfri kollektivtransport innen 2028.
- I 2018 ble det inngått kontrakt for innkjøp av 87 nye trikker med innfasing i perioden 2020–2024 og opsjon på ytterligere 60 trikker.

- I 2018 ble beboerparkering innført i bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene, Ullern, Alna, Stovner og Nordre Aker. Ved utgangen av 2018 var det 17 223 aktive beboerparkeringstillatelser i Oslo.
- Bymiljøetaten har arbeidet for å få til miljøvennlig anleggsdrift i prosjekter. I flere store gateopprustningsprosjekt ble det i 2018 det stilt krav om fossilfri anleggsplass inkludert massetransport inn og ut av anlegget.
- Det er etablert et eget prosjekt for å håndtere et høyere tempo i utbyggingen av kommunens ladepunkter fremover.
- 362 sameier og borettslag fått tilsagn om støtte til etablering av ladeinfrastruktur, og dette muliggjør om lag 20 000 ladepunkter.
- Det ble gitt tilsagn om støtte på 79,3 mill. fra Klima- og energifondet. Dette er det høyeste tilsagnsbeløpet i fondets historie.

Mål og resultater i virksomheter mv.

Bymiljøetaten (kap. 542)

Bymiljøetaten har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av fellesarealer i Oslo som veier, gater, torg, møteplasser, parker og friområder, idretts- og friluftsanlegg og områder i Marka og indre Oslofjord. Etaten sørger for at byen er ren, innbydende og godt vedlikeholdt gjennom blant annet Rusken. Bymiljøetaten følger opp Oslo kommunes satsing på sykkel og gående, og legger til rette for reduksjon av privatbilbruken. Gjennom dette arbeidet er etaten en sentral bidragsyter for å nå Oslo kommunes klimamål og forbedre luftkvaliteten i Oslo. Bymiljøetaten bidrar også i arbeidet med å gjøre byen trygg og sikker. I tillegg er Bymiljøetaten forvaltningsmyndighet for statlige spillemidler.

Tabell 2.92 Nøkkeltall for kap.542 Bymiljøetaten

Kap. 542 Bymiljøetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall miljøgebyrer	1 280	599	665	267	397
Antall parkeringsgebyrer	179 749	166 090	145 728	132 086	103 095
Andel HC-plasser ift alle kommunale p-plasser i % 1)	12,0	12,0	12,1	12,5	-
Antall km preparerte skiløyper 2)	425	425	425	425	425
Antall p-kort for forflytningshemmede	5 002	4 885	4 901	4 992	4 807

1. Beregningsgrunnlaget for dette nøkkeltallet er endret som følge av innføring av beboerparkering og det er dermed ikke mulig å få sammenlignbare tall for 2018. Nøkkeltallet vil bli foreslått endret i budsjett 2020.

	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Antall HC-plasser:	1 136	1 165	1 210	1 255	1 329

2. Resultat måles ved årsskifte hvert år

Miljøgebyrer er knyttet til at Bymiljøetaten håndhever politivedtektens bestemmelser om gårdeiere og næringslivets plikt til å sørge for fri ferdsel på fortau og renhold, snørydding og strøing utenfor egen eiendom og/eller virksomhet. Tabellen viser at antall miljøgebyrer har økt i 2018 sammenlignet med 2017, men det er likevel en vesentlig reduksjon i antall miljøgebyrer for perioden 2014–2018, med ca. 69 %.

Antall parkeringsgebyrer har gradvis gått ned i perioden 2014–2018, og det var i 2018 ca. 29 000 færre parkeringsbøter sammenlignet med 2017. Nedgangen i antall parkeringsgebyrer kan ha flere årsaker. En mulig årsak er at parkeringsplasser er fjernet i sentrum.

Mål

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Tabell 2.93 Antall bysykler i drift og lademuligheter

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall bysykler i drift	1 000	2 200	3 000	3 000
Antall kommunale ladestasjoner	1 114	1 260	1 500	1 279 ¹
Antall semihurtigladere og hurtigladere med kommunal involvering	0	144	550 ²	150

¹ Inkl. 17 plasser som var underrapportert i 2017 og 24 plasser som ble fjernet permanent i 2018

² 524 semihurtigladere, 26 hurtigladere

Tabellen viser at måltallet for bysykler i drift i 2018 ble nådd. På grunn av forsinket leveranse av nye sykler fra produsent ble imidlertid de siste bysyklene levert først høsten 2018. For sommersesongen 2019 er 3 000 bysykler klare til å settes i drift.

Årsaken til at måltallene for ladestasjoner og semihurtigladere/hurtigladere med kommunal involvering ikke ble oppnådd i 2018 er i hovedsak at ny samkjøpsavtale for ladeinfrastruktur kom på plass senere enn først antatt. Det har også blitt mer utfordrende å finne egnet areal for etablering av ladeplasser, da mange av de lett tilgjengelige lokasjonene allerede i stor grad er bygget ut. En del ladeplasser er i tillegg fjernet som følge av at parkeringsareal er frigjort til alternativt formål. Bymiljøetaten etablerte i 2018 en prosjektorganisasjon som skal kunne håndtere et høyere tempo i utbyggingen av kommunens ladepunkter fremover, og etaten jobber med å ta igjen etterslepet fra 2018.

Mål 3: Oslo skal være en grønn og levende by

Tabell 2.94 Byrom og luftforurensing

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel innbyggere som er fornøyd med hvordan byrommene fremstår der de bor	80 %	86 %	80 %	83 %
NO ₂ -årsmiddel (lovpålagt grenseverdi er <40 µg/m ³)	49 µg/m ³	41 µg/m ³	<40 µg/m ³	37 µg/m ³
PM 10-årsmiddel (lovpålagt grenseverdi er <24 µg/m ³)	20 µg/m ³	20 µg/m ³	<25 µg/m ³	21 µg/m ³
Antall nye kvadratmeter med dyrket urbant landbruksareal som følge av tilskuddsordning for urbant landbruk		>2 300 m ²	>500 m ²	5 633 m ²
Andel av totalt antall nasjonalt viktige naturområder (A-områder) hvor det er gjort inngrep som påvirker naturverdiene negativt (per år)		<1 %	<2 %	<2 %
Andel innbyggere av som er fornøyd med idretts- og rekreasjonsmulighetene i Oslo	77 %	83 %	80 %	81 %

Bymiljøetaten gjennomfører årlig en brukerundersøkelse blant byens innbyggere. Til tross for utfordringer med store snømengder og en varm sommer, viste brukerundersøkelsen i 2018 at drøyt åtte av ti brukere var tilfredse med hvordan byrommene fremstår - både der de bor og i sentrum. Bymiljøetaten arbeider kontinuerlig med å innføre nye og å forsterke eksisterende renholdstiltak.

Tabellen viser videre at måltallene for NO₂-årsmiddel og PM10-årsmiddel ble oppnådd i 2018. NO₂-årsmiddel for 2018 ble 37 µg/m³. Dette er en nedgang fra året før, og verdien er nå for første gang under den lovpålagte grenseverdien på <40 µg/m³. Tabellen viser også at NO₂-

årsmiddel har hatt en gradvis nedgang siden 2016. Nedgangen i NO₂-konsentrasjoner de siste årene kan tilskrives en stadig renere kjøretøypark samt værforhold med få inversjonsperioder.

PM10-årsmiddel for 2018 ble 21 µg/m³. Verdiene av svevestøv har vært relativt stabile de siste årene, og ligger under den lovpålagte grenseverdien på <25 µg/m³. Bymiljøetaten utfører løpende driftstiltak som feiing og støvdemping på det kommunale hovedveinettet. Renhold langs hovedveier i sentrum, utvalgte veistrekninger i Groruddalen, hovedsykkelveinettet og veier i sentrumsbydelene ble trappet opp vinteren 2017/2018.

I 2018 ble det bevilget 2 millioner kroner til urbant landbruk. Midlene ble gitt som tilskudd for urbant landbruk. 48 søkere fikk innvilget tilskudd, og disse tiltakene utgjør et totalt areal på 5 633 m².

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Tabell 2.95 Oslovakter i aktiv tjeneste

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall timer Bymiljøetatens bybetjenter skal være i aktiv tjeneste	44 094 t	67 614 t	50 000 t	103 779 t
Antall sandfang som tømmes hvert år	5399	8 056	6 500	8 483
Antall grunnskoler som benytter Trafikkagenten	53	74	90	89

Bymiljøetaten skal bidra til at det er trygt å ferdes i Oslo. Både livreddere på strender om sommeren og etatens tilstedeværelse i byen med bybetjenter bidrar til å gi innbyggerne trygghet til å bruke byen til rekreasjon, opphold og forflytning. Tabellen viser at Bymiljøetatens bybetjenter har økt sin aktive tjenestetid de siste to årene. I 2018 har bybetjentene vært i aktiv tjeneste 103 779 timer. Dette er godt over måltallet for året, men avviket skyldes i hovedsak endringer i hvordan aktiv tjeneste måles. Nå måler etaten aktivitet gjennom hele døgnet, og ikke bare kl. 20–07 som tidligere, samtidig som bedre innmeldingsrutiner har økt datakvaliteten. Tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare med tidligere år.

8 483 sandfang ble tømt i 2018. Resultatet er høyere enn måltallet da det som følge av en svært snørik vinter, ble bevilget mer midler til tømning av sluk i revidert budsjett.

89 skoler tok i bruk Trafikkagenten i 2018. Bymiljøetaten jobber kontinuerlig med å informere og engasjere skoler til å ta i bruk og øke bruken av Trafikkagenten.

Driftsregnskapet for kap. 542 viser et mindreforbruk på 9,4 mill. etter regnskapsmessige korrigeringer for resultat fra fond, ubrukte øremerkede midler og spillemidler. De ubrukte øremerkede midlene er satt av til prosjekter som er påbegynt i 2018 og som videreføres i 2019. Det største av disse er arbeidet med oppgradering av Åsland snømottak. Mindreforbruket skyldes hovedsakelig forsinket fremdrift på forprosjektene Øvre Slottsgate og Thorbjørn Egners plass, og at det er vedtatt overføring av sentrale midler til Bymiljøetaten på slutten av året til gjennomføring av tiltak under prosjekt Bilfritt byliv – aldersvennlig by.

Brutto investeringsbudsjett for kap. 542 viser et mindreforbruk på 573,8 mill. Mindreforbruket skyldes i hovedsak at investeringsprosjekter har senere oppstart enn opprinnelig planlagt, forsinket fremdrift, og at prosjekter er utsatt i påvente av reguleringsendringer, m.m.

Større investeringsprosjekter i 2018 var prosjekter knyttet til samlet plan for trikkeinfrastruktur, inkludert toveis trikk i Tullins gate–Tinghuset og oppgradering av Storgata, i tillegg til øvrige kollektivprosjekter, trafikksikkerhetstiltak – herunder trygge skoleveier for barn, byutviklings-prosjekter (i underkant av 50 forskjellige tiltak), prosjekter innenfor levende Oslo/Bilfritt byliv, innføring av beboerparkering, program for gateopprustning, gjennomføring av Jordal park og bekkeåpning, og ladestasjoner for el-bil.

Bilfritt byliv

Bymiljøetaten bidrar i «Handlingsplanen for bilfritt byliv» med å redusere biltrafikken og tilrettelegge for økt byliv i sentrum. Høsten 2018 ble siste fase av fjerning av avgiftsbelagte parkeringsplasser og etablering av flere HC-, nærings- og vareleveringsplasser gjennomført. Ved utgangen av 2018 var ca. 4 000 m² parkeringsareal frigjort innenfor bilfritt byliv området. Det ble i 2018 innført nytt kjøremønster i sentrum, Fridtjof Nansens plass ble stengt for gjennomkjøring, og Christiania torv ble stengt for gjennomkjøring med unntak av kjøring for buss og drosje. Etaten har også jobbet med prosjektering av endringer i flere gater i sentrum, blant annet i Øvre Slottsgate, Dronningensgate og Kirkegata, og det er gjennomført forprosjekt for oppgradering av Olav Vs gate. I 2018 er også gårdsrommet i Myntgata ryddet og blitt langt mer publikumvennlig, det er satt ut benker og bord og lagt til rette for lek for barn. Det er igangsatt oppretting av gatedekker, reseting av løse gatestein, refuging, reasfaltering og fjerning av snublekanter.

Renovasjonsetaten næring (kap. 643)

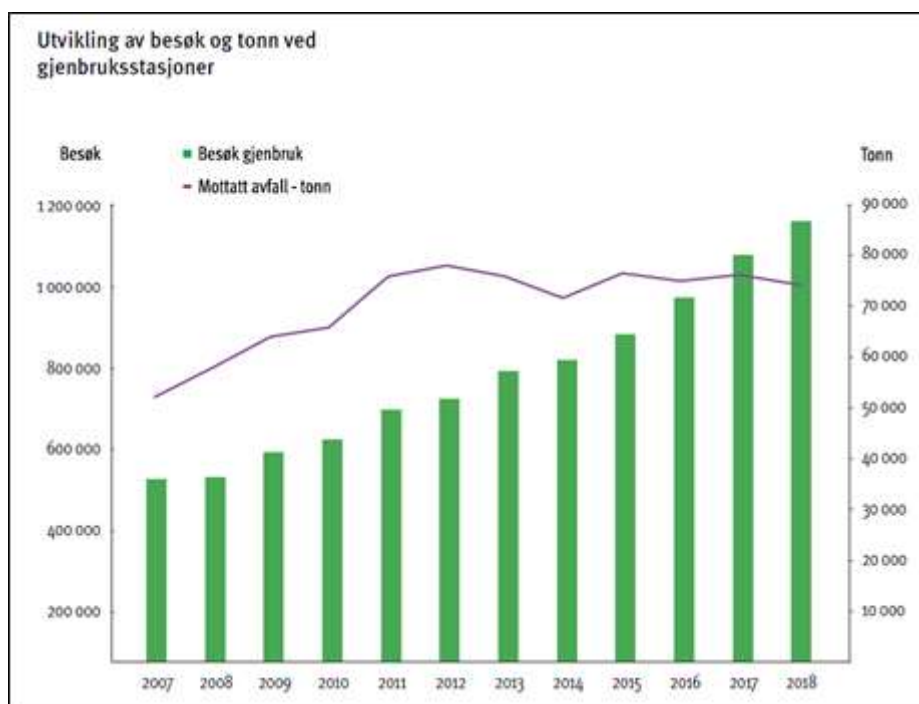
Renovasjonsetaten – næring skal sikre et godt tilbud til næringsdrivende som skal levere mindre mengder avfall til gjenvinning. Tilbudet omfatter innsamling av rest- og papiravfall, levering av grovavfall, farlig avfall og park- og hageavfall. Næringsdrivende kan også levere park- og hageavfall over vekt på Grønmo. Etaten har også ansvar for å avslutte deponiene på Grønmo. Arbeidet på Grønmo skal etter planen ferdigstilles i 2019, og ansvaret for etterdrift overføres til Eiendoms- og byfornyelsesetaten når Fylkesmannen har godkjent avslutningen (planlagt 25.06.2019).

Tabell 2.96 Nøkkeltall for kap.643 Renovasjonsetaten næring

	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Totalt næringsavfall i tonn	36 942	37 063	33 569	31 725	30 382
Antall næringsbesøkende på gjenbruksstasjonene	24 994	27 591	23 643	20 995	18 683
Antall tonn restavfall direkte til forbrenning (fra henteordning næring)	14 029	13 318	12 265	10 614	10 121
Antall tonn kildesortert avfall til sortering (henteordning næring)	1 422	1 485	1 516	1 594	1 560

Etaten hadde 19 186 betalende næringskunder ved gjenbruksstasjonene, hageavfallsmottakene og mottak for farlig avfall i 2018. Næringsdrivende kan levere 3 m³ avfall på etatens store gjenbruksstasjoner og inntil 5 m³ på Haraldrud gjenbruksstasjon. Næringsdrivende kan i tillegg levere hageavfall som trestammer, røtter, kvist og husdyrgjødsel.

Renovasjonsetaten har egen avtale med flere leverandører for mottak og behandling av næringsavfall. Bakgrunnen for dette er at Klemetsrudanlegget (mottaksanlegg for innsamlet næringsavfall) er skilt ut fra Energigjenvinningsetaten og er nå en del av Fortum Oslo Varme AS, jf. byrådssak 72/17 om Oslo kommunes eierskap i energisektoren.

Figur 2.3 Utvikling av besøkstall og mottatt avfall ved gjenbruksstasjonene – selvkost og næring.

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressursbehandling

Byrådet har satt mål om 35 % næringsavfall til materialgjenvinning i 2018. Materialgjenningsgraden ble 33 %. For å nå målet er det innført krav om at avfall levert på gjenbruksstasjoner, skal være sortert og synlig. Alle kundeveiledere har fått sorteringsveiledere for å unngå å feilinformere kunder.

Avfall fra næringskunder med abonnement for innsamling, har generelt lav kvalitet. Her vil det bli iverksatt tiltak for å øke materialgjenningsgraden.

Renovasjonsetaten næring har avtale med Undervisningsbygg om innsamling av kildesortert avfall fra Osloskolene, og utvidet kildesortering er innført på 41 nye skoler i 2018. Over 100 skoler har nå innsamling av kildesortert avfall i Oslo. Totalt ble det samlet inn ca. 3 200 tonn avfall, og sorterings/materialgjenningsgraden var på 26 %.

Tabell 2.97 Næringsavfall til materialgjenvinning

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel næringsavfall til materialgjenvinning	31 %	33 %	35 %	33 %

Driftsregnskapet viser en netto merinntekt på 12,4 mill. Årsakssammenhengen er sammensatt, men skyldes i hovedsak lavere kostnader for behandling av avfall (7mill.) og lavere skattekostnad (4,3 mill.) samt diverse mindre avvik.

Det ble brukt 6 mill. av et investeringsbudsjett på 94,2 mill. Mindreforbruket på 88,3 mill. skyldes i hovedsak avslutning av Grønmo deponi som er beregnet ferdig i løpet av første halvår 2019. Lavere kontraktspris, og at det ikke er behov for å utføre alle planlagte tiltak i forbindelse med avslutning av deponiet er hovedårsaken til mindreforbruket.

Brann- og redningsetaten (kap. 650)

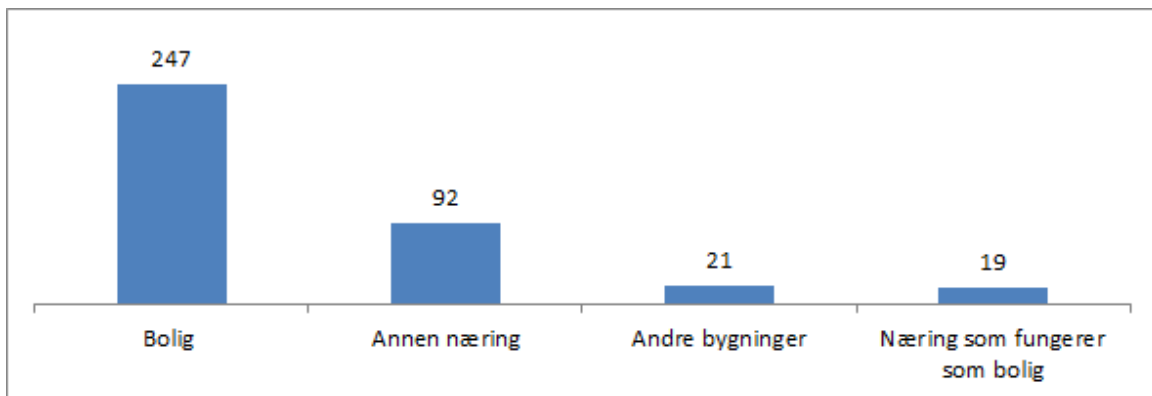
Brann- og redningsetaten skal verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, samt mot ulykker med farlig stoff eller farlig gods og andre akutte hendelser. Etaten slokker branner, bistår ved andre akutte ulykkessituasjoner og driver brannforebyggende virksomhet der tilsyn og informasjon er sentrale virkemidler.

Brann Norsk Gjenvinning 8. mars 2018. Foto: Lars Magne Hovtun.

Seks personer omkom i brann i Oslo i 2018. I 2018 hadde etaten 14 700 utrykninger. 160 personer ble reddet fra alvorlige ulykkessituasjoner i 2018. Av disse ble 94 reddet fra brann og tørrkok. 43 personer ble reddet i rene helseoppdrag, 6 personer ble reddet fra drukning, og de øvrige fra trafikkulykker og andre hendelser.

Av 379 branner i bygninger i Oslo i 2018, var 247 i boliger. Svært mange av disse startet på kjøkkenet. Feil bruk av, eller feil i, elektriske artikler er antatt hovedbrannårsak.

Figur 2.4 Fordeling av bygningsbranner etter bygningstype, Oslo 2018

Tabell 2.98 Nøkkeltall for: Kap.650 Brann- og redningsetaten

Kap. 650 Brann og redningsetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall omkomne i brann	2	2	6	3	6
Antall bygningsbranner	432	443	444	368	379
Antall reddede personer i branner og ulykker ¹	35	32	148	138	160
Antall utrykninger	13 400	12 717	13 845	13 666	14 700
Antall unødige utrykninger (tilknyttet alarmanlegg)	4 477	4 173	4 970	5 419	5 168

¹ Før 2016 ble det kun registrert personer som ble reddet ut ved hjelp av høyderedskap, bærbar stige og hoppepute samt bruk av følgemaske. Nå omfattes også de som reddes uten følgemaske, samt diverse andre redningsmetoder.

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Siden 2016 har det blitt opprettet 30 nye stillinger som brannkonstabler i etaten, som følge av arbeidet med å styrke røykdykkerberedskapen i Oslo. Våren 2018 var det siste kullet med nyansatte brannkonstabler ferdig utdannet, og klar til å inngå i den operative vaktstyrken. Som følge av dette, er den døgnkontinuerlige vaktbemanningen økt fra 53 til 56 mannskaper.

Etatens beredskapsstyrke har håndtert flere store og kompliserte branner og ulykker i 2018. Storbrannen på Norsk Gjenvinning, brann flere kilometer inne i den nye Follobane-tunnelen, skogbrannene sommeren 2018 og oljeutslippet i Alnaelva i sommer, er eksempler på dette.

Brann Norsk Gjenvinning 8. mars 2018. Foto: Lars Magne Hovtun.

Arbeidet med å oppgradere brannsikkerheten i bygårder oppført før 1930 (såkalte 1890-gårder), er svært viktig for å unngå katastrofebrann. Kun 5,31 % av bygårdene i Oslo har installert automatisk slokkeanlegg (5,15 % i 2017), men det er felles brannalarmanlegg i 68,1 % av bygårdene (67,5 % i 2017). Etaten har utført cirka 100 bygårdstilsyn i 2018 og 95

etterkontroller. Etatens risikovurdering viser at det fortsatt er nesten 900 gamle bygårder som har for dårlig brannsikkerhet.

Etaten har gjennomført en rekke tilsyn, befaringer og møter med eiere av bygninger og virksomheter, og anlegg med særskilt brannrisiko. I 2018 ble det blant annet gjennomført 366 risikovurderinger, fordelt på idrettsanlegg, trossamfunn, restauranter og bygårder til boligformål. Etaten har videre gjennomført tilsyn på restauranter, med serverings- og forsamlingslokaler, samt begrenset tilsyn på utvalgte tekniske og organisatoriske tiltak på de 42 største kjøpesentrene.

Oljeutslipp Alnaelva. Foto: Lars Magne Hovtun.

Den interkommunale 110-sentralen for Oslo, Asker og Bærum har i løpet av 2018 ansatt 11 nye operatører, og dermed fått full bemanning av fast ansatte. Sentralen har i dag totalt 25 fast ansatte operatører, 5 vaktkommandører og 5 dagtidsansatte i stab.

Lahaugmoen kurs- og kompetansesenter er i 2018 oppgradert med et mer miljøvennlig gassanlegg i røykdykkerhuset, og det er bygget et nytt anlegg for øving av sikkert arbeid i høyden.

I 2018 har etaten utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS 2018) innenfor etatens ansvarsområde.

Tabell 2.99 Brann- og redningsetatens resultatindikatorer (måltall)

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Reduksjon i antall bygningsbranner med 15 % innen 2020 sammenlignet med 2014	444	368	389	379
Gjennomsnittlig håndteringstid ved nødalarmer (fra nødalarmer besvares til utvarsling starter) ¹	1 min 40 sek	1 min 35 sek	1 min 10 sek	1 min 50 sek
Gjennomsnittlig innsatstid (fra utvarsling starter til første bil er fremme på stedet) ¹	6 min 11 sek	6 min 36 sek	6 min 15 sek	7 min 3 sek

¹ Beregningsmetode for håndterings- og innsatstid er endret for 2018-tallene, og tallene er derfor ikke sammenlignbare. I tillegg er det knyttet stor usikkerhet til datagrunnlaget for beregningen av tidene, på grunn av teknisk feil med den automatiske tidsstemplingen i oppdragsbehandlingssystemet Vision 3. Se årsrapport fra Brann- og redningsetaten for nærmere beskrivelse.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 19,3 mill. Dette skyldes stillingsvakanter i feievirksomheten, høyere inntekter fra salg av alarmtjenester, ekstraordinære inntekter knyttet til blant annet forurensingshendelser, tvangsmulkt fra bygningseiere, tunnelberedskap for Statens vegvesen og 3,3 mill. i øremerkede midler knyttet til «Det store brannløftet», finansiert av Gjensidigestiftelsen. I tillegg ligger det også inne overføringer fra 2017 til 2018.

Det ble brukt 24,4 mill. av et investeringsbudsjett på 26,7 mill. Mindreforbruket skyldes forsinket leveranse av kjøretøy.

Kjøp av transporttjenester (kap. 711)

Kap. 711 omfatter kjøp av kollektive transporttjenester som administreres av Ruter AS. Ruter inngår avtaler med operatører om rutegående kollektivtransport i Oslo og Akershus, men unntak av jernbanetransport, i henhold til bestilling fra eierne.

Oslo kommune bevilget 1 937 mill. til kjøp av transporttjenester gjennom Ruter i 2018.

Mål

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Tabell 2.100 Andel fossilfri kollektivtransport og markedsandel kollektivtransport

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andelen fornybar energi av totalt energibruk i kollektivtransporten (i Oslo og Akershus) ¹		59 %	59 %	56 %
Markedsandel for kollektivtransporten i Oslo ²	52 %	51 %	53 %	53 %

¹ Indikatoren er fra april 2017 endret fra «Andel busser (i Oslo og Akershus) som bruker fornybar energi».

² Tallene for 2016-2017 er ikke direkte sammenlignbare med tall for 2018. Dette skyldes at Ruter fra 2018 har tatt i bruk av ny utregningsmetode.

Måltall for andel fornybar energi ble ikke oppnådd. Dette skyldes i hovedsak kapasitetsutvidelse og oppgradering av trikketraser som medførte behov for innsatsbusser. Disse bussene har vært eldre busser uten fornybart drivstoff. Ruter oppgir at mål om 100 % fossilfri kollektivtilbud i løpet av 2020 vil nås.

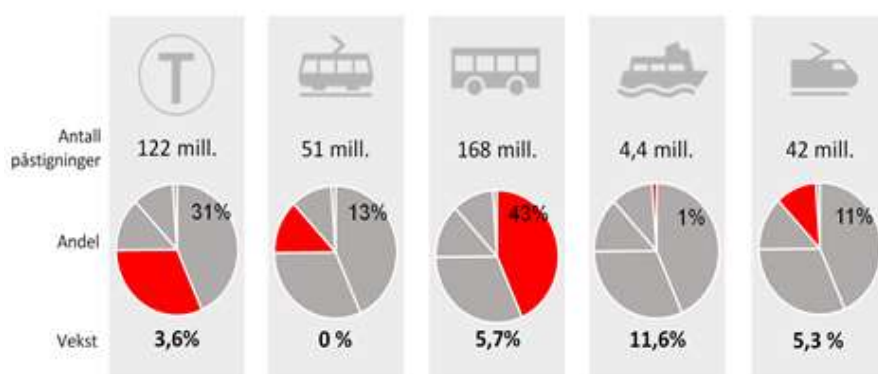
Elektrisk buss. Foto: Redink Thomas Haugersveen.

Resultatene for 2018 viser en fortsatt høy markedsandel for kollektivtrafikken. Kollektivtrafikkens andel av den motoriserte trafikken i Oslo lå i 2018 på 53 %. Det betyr at det gjennomføres flere kollektive reiser, enn reiser med privatbil i Oslo.

Kollektivtrafikkveksten er god i Oslo og Akershus, og veksten var 4,2 % i 2018 for hele Ruters område. I Oslo var kollektivtrafikkveksten 4,0 %. Befolkningens tilfredshet med kollektivtilbudet er samtidig høy. 83 % av de spurte i Oslo er tilfreds med kollektivtilbudet.

Figuren nedenfor viser antall påstigninger på Ruters driftsarter.

387 millioner påstigninger i 2018, vekst: 4,2%

Ruter#

Figur 2.5 Trafikkutvikling i 2018 sammenlignet med 2017

I oktober 2017 ble det innført høyere takster i bomringen, samt miljødifferensierte priser og rushtidspriser. Dette tiltaket er en viktig årsak til at vegtrafikkindeksen til Statens vegvesen viser en nedgang i biltrafikken i både Oslo og Akershus. I Oslo var det etter vegtrafikkindeksen en trafikkreduksjon på 1,8 % i 2018.

I 2018 ble Oslopakke 3-midler til drift og småinvesteringer (437 mill. i Oslo) og midler til store investeringer i kollektivtransporten i Oslo (1 270 mill.) kanalisert gjennom Ruter. Gjennom den statlige Belønningsordningen for bedre kollektivtilbud mv. i byområdene er Oslo i 2018 tildelt 160 mill. til prosjekter i Oslo. Det er i tillegg tildelt til sammen 16 mill. til fellesprosjekter mellom Oslo og Akershus.

Midlene er benyttet til store investeringer innen kollektivtransport. Innen t-bane omfatter dette arbeid med nytt signal- og sikringsanlegg, oppgradering av t-banenettet, inkl. utskifting av likerettere, oppgradering av overkjøringsspor/sporveksler, brannsikring av stasjoner og tunneler og oppgradering av strekningene Helsefyr-Majorstua og Etterstad-Hellerud. Videre er det benyttet midler til oppgraderingen av trikkenettet ved Majorstuen-Bogstadveien, Storgata, Nordre kollektivstreng, Grefsenveien inkl. Storo, Ekebergbanen, Prinsens gate, Grünerløkka og tilpasning til nye trikker. Dette er tiltak som gjennomføres i tråd med «Samlet plan». Det er i tillegg gjennomført tiltak innen «Kraftfulle fremkommelighetstiltak» og utrulling av trafikantinformasjon.

I 2018 har Ruter gjennomført ruteendringer i april og oktober med økt kapasitet og frekvens. Det er i hovedsak busstilbudet som er styrket, men for trikk og t-bane er perioden med redusert tilbud om sommeren kortet ned. En rekke busslinjer over hele byen har fått økt frekvens og driftstid, men særlig er tilbudet blitt styrket i Søndre Nordstrand. En rekke linjer har fått økt driftstid og frekvens, og opprettelsen av linje 73 har gitt et bedre reisetilbud internt i bydelen.

Fornebubanen (kap. 712)

Fornebubanen ble opprettet som egen etat fra 01.01.2017 ved byrådssak 1106/16. Etaten har ansvar for planlegging og bygging av Fornebubanen.

Prosjektet er et felles utbyggings- og samarbeidsprosjekt mellom Oslo kommune og Akershus fylkeskommune. Bystyret behandlet 14.12.2016 i Sak 335 en samarbeidsavtale mellom Oslo og Akershus vedrørende utbygging av Fornebubanen.

Mål

Målet med Fornebubanen er å gi bedre kollektivbetjening til et sentrumsnært område som skal bygges ut med boliger og næringsarealer. En kollektivløsning på Fornebu skal legge til rette for å redusere belastningen på overflatenettet, gi kapasitet til fremtidig trafikkvekst og legge til rette for byutvikling langs traseen.

Gjennomførte tiltak

Reguleringsplanen for Oslo-parsellen av Fornebubanen ble vedtatt i bystyret 31.01.2018, sak 15.

Etaten er kommet godt i gang med prosjektering av den nye t-banelinjen. Høsten 2018 ble forprosjektet og styringsdokumentet ferdigstilt. Dette materialet ble underlagt en ekstern kvalitetssikring (KS2), og vil være grunnlag for sak om kostnadsramme.

Fornebubanen avholdt i 2018 en større plan- og designkonkurranse for Fornebubanens nye t-banestasjoner.

Fornebubanen har i løpet av 2018 gjennomført grunnundersøkelser langs traséen for banen for å kartlegge forurensning av løsmasser og kvaliteten på berggrunnen.

Fornebubanen har ved utgangen av 2018, 5 fast ansatte. Ut over dette har etaten i 2018 basert seg på innleide ressurser. Etaten leier inn ressurser der det er behov for midlertidig kompetanse i prosjektgjennomføringen. Der det er behov for langsiktig kompetanse innen administrative funksjoner ansettes det i faste stillinger.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 3,3 mill. Fornebubanens driftsbudsjett er finansiert av statlige midler og av inntekter fra Oslopakke 3. Etaten rekvirerer midler fortløpende, og avviket er derfor å anse som en teknisk føring.

Investeringsregnskapet viser et mindreforbruk på 36,6 mill. Avviket skyldes at det ble innløst færre boenheter enn forutsatt.

Sykkelprosjektet (kap. 761)

Sykkelprosjektet skal bidra til gjennomføring av Sykkelstrategi for Oslo (2015–2025), utvikle et finmasket sykkelveinett som er trygt og attraktivt, og være pådriver for gjennomføring av nye tiltak for å bedre fremkommeligheten for syklistene. Sykkelprosjektet er en del av Bymiljøetaten.

Tabell 2.101 Nøkkeltall for kap. 761 Sykkelprosjektet

Kap. 761 Sykkelprosjektet	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Vekst i sykkeltrafikken (sykkelindeks, basisår 2014=100)	100	104	120	116	130
Totalt antall km sykkelveinett i Oslo (kommunalt og statlig)		179	190	200	216

I tråd med kommunens vedtatte sykkelstrategi og som ledd i å øke sykkelandelen, har etaten i 2018 jobbet med en rekke sykkeltiltak. Etaten har ferdigstilt 15,2 km ny sykkeltilrettelegging og oppgradert 3 km av eksisterende sykkelveinett. Blant annet er det etablert nye sykkelfelt på store deler av strekningen Ring 2 mellom Blindernveien–Vogts gate. Videre er det gjennomført en rekke store og små tiltak på strekninger og kryss som inngår i plan for sykkelveinettet, både på 2025-nettet og strakstiltak på 2040-nettet. Ved utgangen av 2018 er 3 000 bysykler klare til å settes i drift ved sommersesongstart 2019. Bymiljøetaten åpnet Oslos første sykkelhotell ved Oslo S i desember 2017, og 2018 var dermed det første hele året at sykkelhotellet var i drift. Bymiljøetaten åpnet også sommeren 2018 en ny miljøpaviljong der man kan gjøre enkle sykkelreparasjoner og fylle luft i dekkene, ved Oslo S sommeren 2018.

Mål

Mål 2: I Oslo skal klima- og miljøvennlige transportløsninger være det naturlige førstevalget

Tabell 2.102 Sykkelveinettet

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Ny sykkelinfrastruktur ¹	8,9 km	10 km	12 km	15,2 km
Oppgradering av eksisterende sykkelinfrastruktur ²	9,3 km	4,3 km	6 km	3 km
Helårsdrift av sykkelveinett, antall km sykkelveinett med driftsstandard A ³	58,2 km	70 km	80 km	120/165 km ⁴

¹ Med ny tilrettelegging menes alle strekningsvise tiltak der det ikke fantes noe sykkeltilrettelegging fra før av.

² Oppgradering: Kvalitetsheving på strekninger der det allerede finnes sykkeltilrettelegging. Inkluderer både mindre forbedringer som rødt dekke/utvidelse/beskyttelse av eksisterende sykkelfelt og ny type løsning for sykkel.

³ BYMs driftsstandard

⁴ Antall km sykkelveinett med driftsstandard A er endret i løpet av 2018. Se kommentar i teksten under.

Tabellen viser at Bymiljøtaten har etablert 15,2 km ny sykkelinfrastruktur i 2018. Dette er 3,2 km mer enn måltall i Sak 1 for 2018.. Totalt 34 km ny sykkelinfrastruktur ble etablert i perioden 2016–2018

Tabellen viser videre at 3 km sykkelinfrastruktur ble oppgradert i 2018. Dette er 3 km mindre enn måltallet. Avviket skyldes i hovedsak at etaten prioriterte etablering av ny sykkelinfrastruktur.

Før 2018 inngikk både sommerdrift og vinterdrift i indikatoren «Helårsdrift av sykkelveinett, antall km sykkelveinett med driftsstandard A». Fra 2018 har denne indikatoren blitt splittet i en sommerindikator og en vinterindikator. Sykkelveinett med driftsstandard A innebærer blant annet at det brøytes kontinuerlig ved snøfall og at hele nettet skal være ferdig brøytet etter 5 timer. 80 km sykkelvei ble driftet med driftsstandard A vinteren 2017/2018. Vinteren 2018/2019 ble det prioriterte sykkelveinettet for vinterdrift utvidet til 120 km, mens det prioriterte nettet for sommerdrift ble utvidet til 165 km i 2018.

Sykkelprosjektets driftsregnskap viser et merforbruk på 1,7 mill. Dette er i all hovedsak kostnader knyttet til at sykkelveinettet på vinterstid er utvidet.

Investeringsregnskapet viser et mindreforbruk på 108,2 mill. Det ble investert for 242,2 mill. i 2018. Mindreforbruket overføres til 2019 for videre arbeid med prosjekter som går over flere år.

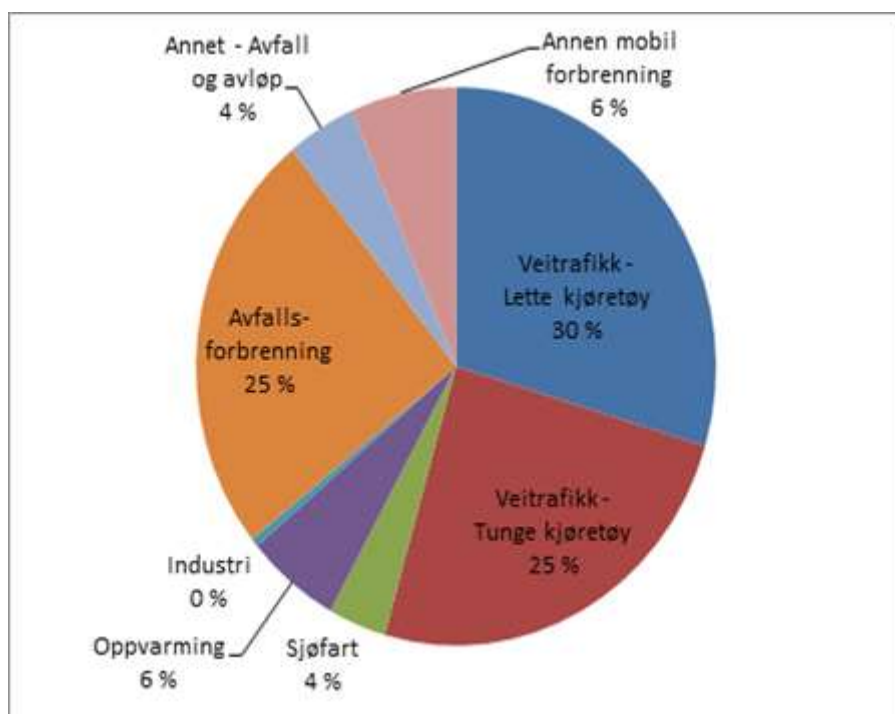
Klimaetaten (kap. 771)

Klimaetaten skal være en rådgiver og pådriver i kommunen for å nå klimamålene mot 2020, legge til rette for måloppnåelse i 2030 og bidra til en klimarobust by. Etaten skal være et sentralt fagmiljø for klimaarbeidet i kommunen, og har ansvar for oppfølging av klima- og energistrategien, klimatilpasningsstrategien og for forvaltningen av ordningen Tilskudd til klima- og energitiltak.

El-taxi. Foto: Hampus Lundgren

Figuren nedenfor viser fordeling av utslipp fra ulike sektorer i 2017, som er det siste året vi har kommunalfordelt utslippsstatistikk fra. Figuren viser at de største utslippskuttene må skje innenfor veitrafikken.

Figur 2.6 Klimagasser i Oslo per sektor i 2017. Utslippet er oppgitt i prosent av totale utslipp. Kilde: Miljødirektoratet (2018)

Klimabudsjett 2018

Klima- og energistrategien (bystyresak 194 og 195/16) ligger til grunn for klimaarbeidet i Oslo. For å sikre oppnåelse av de ambisiøse klimamålene, innførte byrådet i 2017 for første gang et klimabudsjett. I 2018 ble det lagt frem et nytt klimabudsjett som bygget videre på erfaringer, forbedret kunnskapsgrunnlag og ny informasjon som hadde kommet siden det første klimabudsjettet ble lagt frem. Klimaetaten har en sentral rolle i å følge opp og videreutvikle dette styringsverktøyet og har bistått i utviklingen av rammeverk for planlegging og oppfølging av klimatiltak i Oslo kommunes virksomheter. Gjennomføringen av tiltakene i klimabudsjettet følges tett underveis og i forbindelse med rapportering. I 2018 har det vært mye oppmerksomhet rettet mot klimabudsjettet både nasjonalt og internasjonalt. For mer informasjon om måloppnåelse på klimabudsjettet i 2018 vises det til egen omtale i del 1 i Byrådets årsberetning.

Ladestasjon i borettslag. Foto: Fartein Rudjord.

I tillegg har etaten levert fire tiltakspakker som har vært viktige innspill i arbeidet med å identifisere flere tiltak for å nå utslippsmålet i 2020. De fire tiltakspakkene er *Klimavennlige jobbreiser*, *Mer effektiv og klimavennlig vare- og nyttetransport*, *Utslippsfrie anleggsmaskiner* og *Veikart for fossilfritt sentrum*.

Klimaetaten har også ansvar for oppfølging av kommunens klimatilpasningsstrategi og har i 2018 gjennomført en klimasårbarhetsanalyse for Oslo i samarbeid med flere kommunale virksomheter.

I 2018 har Klimaetaten begynt arbeidet med faggrunnlag som vil danne utgangspunkt for Klimastrategi 2020-2030.

Klimakommunikasjon og nettverksarbeid

Nettsiden Klimaoslo.no skal være innbyggernes hovedkilde for informasjon om klimatiltak i Oslo. Her publiseres redaksjonelle artikler, i tillegg legges faglige rapporter, utredninger, forslag til tiltakspakker og faggrunnlag mv. ut på denne siden. I kommunikasjonsarbeidet i etaten legges det vekt på å motivere Oslos befolkning og næringsliv til klimavennlig atferdsendring.

Klimaetaten har ansvaret for nettverket «Næring for klima», som er en arena for klimadialog med næringslivet. Ved utgangen av 2018 hadde nettverket 108 Oslo-bedrifter som medlemmer.

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 36 % innen 2020 sammenlignet med 1990-nivå

Tabell 2.103 Utslipp

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Maksimalt utslipp i tonn CO ₂ -ekvivalenter ¹	1 125 000		1 054 000	
Positiv utvikling i innbyggernes holdninger og atferdsendringer knyttet til klima (målt i Klimaundersøkelsen)			Ja	Ja
Positiv utvikling i næringslivets holdninger og atferdsendringer knyttet til klima (målt i Klimaundersøkelsen)			Ja	Delvis
Oslo kommunes kanaler skal være de foretrukne kildene for klimainformasjon om Oslo			Ja	Ja

¹ CO₂- ekvivalent er en omregning av flere typer drivhusgasser til CO₂. Utslippstatistikk fra SSB oppdateres ikke kontinuerlig. Utviklingen i CO₂- utslipp i Oslo vil være basert på beregninger på utvalgte måleindikatorer.

Byrådet hadde et mål om å redusere utslippene til 1,054 mill. tonn CO₂-ekvivalenter i 2018. Siste tilgjengelige utslippsstatistikk på kommunenivå ble publisert av Miljødirektoratet våren 2018, med utslippstall for 2016. I 2016 var de direkte klimagassutslippene i Oslo om lag 1,125 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Utslippstall for 2017 vil publiseres våren 2019 og resultater for 2018 publiseres tidligst i 2020. For å følge utviklingen i klimagassutslippene, er det etablert en rekke indikatorer som viser trender innenfor relevante utslippskilder, dette er for eksempel passeringer i bompengeringen og salg av fyringsolje (se klimaomtale i del 1 i Byrådets årsberetning).

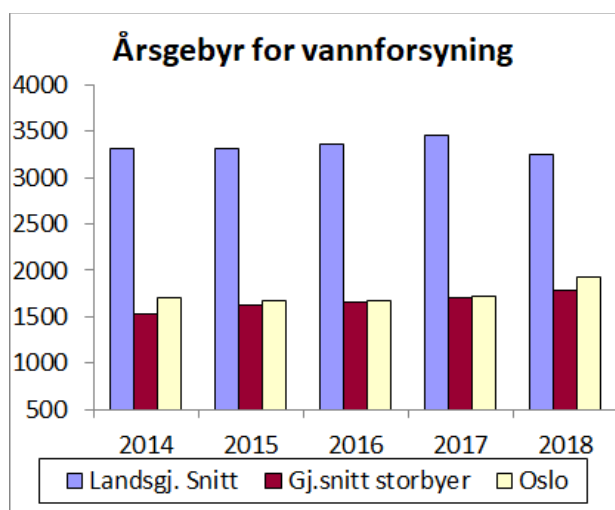

Klimaetaten har i 2018 gjennomført en kampanje med informasjon om kommende forbud mot bruk av fossil fyringsolje til oppvarming og muligheter for å få støtte til utskifting av oljefyrer gjennom Klima- og energifondet og Enova. Foto: Klimaetaten.

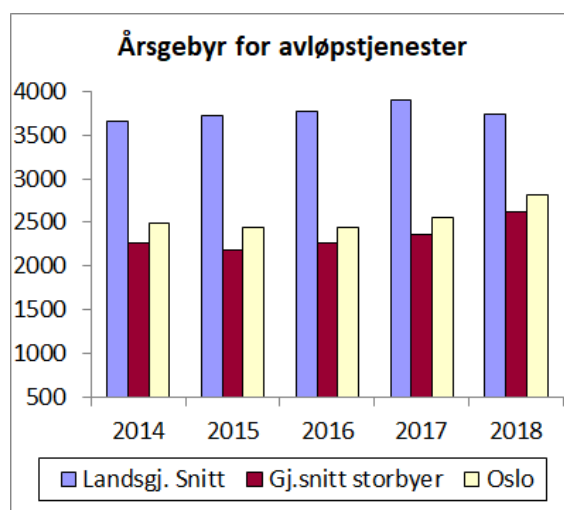
Klimaundersøkelsen viser at det er bred oppslutning blant Oslos innbyggere om Oslos klimamål, og oppslutningen har ikke endret seg siden samme undersøkelse ble gjennomført i 2017. Næringslivsdelen av klimaundersøkelsen ble endret fra 2017 til 2018, og resultatene fra de to årene kan derfor ikke sammenlignes. Dette er bakgrunnen for at det rapporteres «delvis» i tabell 2.105.

Driftsregnskapet for Klimaetaten (kap. 771) viser et mindreforbruk på 1,6 mill. Avviket skyldes hovedsakelig at etaten fikk med seg et mindreforbruk på 3,0 mill. fra 2017.

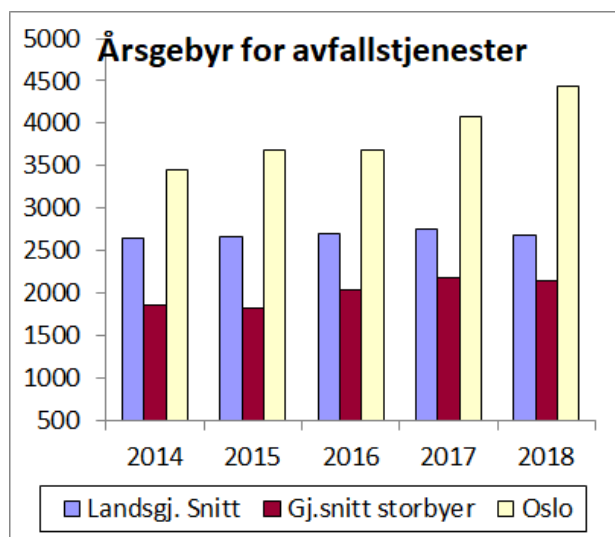
Sektorområde selvfinansierende miljøetater

Figur 2.7 Årsgebyr for vannforsyning

Figur 2.8 Årsgebyr for avløpstjenester

Figur 2.9 Årsgebyr for avfallstjenester

Vann- og avløpsetaten (kap. 620)

Vann- og avløpsetatens kjerneoppgaver er å levere sikkert og trygt drikkevann til byens innbyggere og næringsliv, og håndtere avløpsvannet på en måte som er til minst mulig belastning for mennesker og miljø. Etaten skal forvalte ressurser og energipotensialet i vann og avløp miljøvennlig og kostnadseffektivt.

ROS-analysen «Kommunalt risikobilde 2017» viser at det ikke er usannsynlig at Oslo kan oppleve alvorlig svikt i vannforsyningen, og den påpeker at eksisterende vannforsyningsystem ikke har tilstrekkelig robusthet og mangler redundans (tosidighet). Konsekvensene av et bortfall av vann vil påføre samfunnet enorme belastninger. Vann- og avløpsetaten i samarbeid med Beredskapssetaten utarbeidet i 2018 en overordnet beredskapsplan for langvarig bortfall av vann.

Den tørre sommeren 2018 og den lave produksjonen av CO₂, som brukes i vannbehandlingen, viste hvor sårbar Oslo er med én vannkilde og ett vannbehandlingsanlegg som forsyner 90 % av befolkningen med vann. Mattilsynet ga 03.04.2017 Oslo kommune pålegg om å etablere en

fullgod reservevannforsyning til Oslo innen 2028. Forprosjektet *Ny vannforsyning Oslo* ble ferdig utarbeidet i henhold til fremdriftsplanen og har i løpet av høsten og vinteren 2018/2019 vært underlagt ekstern kvalitetssikring. Parallelt pågår arbeidet med reguleringsplanene. En oppgradering av stamnettet med nye hovedvannledninger mellom øst og vest, mellom Oset og sentrum og mellom Voldsløkka og Disen er under utredning. Denne strekningen er den siste delen i etableringen av et helt komplett stamnett.

Vann- og avløpsetaten gjennomfører flere tiltak for å øke robusthet, sikkerhet og beredskap i eksisterende vannforsyning.

Etaten har gjennomført ROS-analyser av avløpssystemet, og har i samarbeid med Vestfjorden Avløpsselskap (VEAS) fått til en bedre samordning av risikovurderinger, funksjonstester, beredskapsøvelser, beredskapsrutiner og større vedlikeholdsarbeider. Rensing av avløpsvannet ved Bekkelaget renseanlegg oppfylte i 2018 alle krav i Fylkesmannens utslippstillatelse. Etaten gjennomfører et omfattende program for tilstandsvurdering av avløpspumpestasjoner, avløpstunneler og avløpskulverter, og har utarbeidet en tiltaksplan for nødvendig vedlikehold og oppgradering de kommende år.

Alle kritiske og viktige objekter i vannforsyningen er nå skallsikret, og mange sikringstiltak er i 2018 gjennomført på de skjermingsverdige objektene. Objektsikringsprosjektet ferdigstilles i 2019.

Tabell 2.104 Nøkkeltall for kap.620 Vann- og avløpsetaten

	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall henvendelser via selvbetjeningsløsninger	691	796	1 104	1 287	1 410
Mengde produsert biogass i Nm ³	1 554 257	1 606 453	1 734 344	1 752 752	1 758 020
Vannproduksjon målt i mill. m ³ pr år	96,9	93,6	95,5	89,5	92,0
Antall ledningsreparasjoner	166	203	198	147	201
Antall brudd på servicegarantien som er registrert	15	23	25	20	13
Behandlet avløpsvann, mill. m ³ pr år	126,10	127,30	117,23	118,42	107,55
Antall kjelleroversvømmelser pga. kloakkstopp	42	37	19	24	19
Antall kjelleroversvømmelser i forbindelse med nedbør	28	19	79	51	18
Antall meter gjenåpning av elver og bekker	200	650	250	350	25
5 % reduksjon i forbruk av fossile energikilder (målt i fht 2015-nivå)	-	-	9,8	16,9	43,7
Antall avvik fra utslippstillatelse Bekkelaget (nitrogen og fosfor)	1	0	0	0	0

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 36 % innen 2020 sammenlignet med 1990-nivå

Vann- og avløpsetaten bidrar til en fossilfri by blant annet ved å redusere eget klimagassutslipp fra fossile energikilder, og ved at minimum 80 % av rå-gassen fra Bekkelaget renseanlegg skal brukes til drivstoff hvert år.

Vann- og avløpsetaten er en sentral aktør i byutviklingen, og legger stor vekt på miljø- og klimavennlig drift. Etatens maskin- og bilpark er skiftet til elektrisitet der det er mulig, og etaten produserer selv biogass av rå-gass fra avfallsanlegget på Bekkelaget. Turbinene i St. Hanshaugen pumpestasjon produserer ca. 500 000 KWh strøm årlig.

Tabell 2.105 Rågass til drivstoff

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Prosentvis oppgradert rå-gass til drivstoff (biogass)	76,0	73,2	>80 %	76,2

Resultatavviket skyldes ombyggingsarbeider, vedlikeholdsarbeider og service på anlegget. Etter gjennomført service var andelen oppgradert rå-gass 90 % i desember.

Mål 3: Oslo skal være en grønn og levende by

Tabell 2.106

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall overløp hvor det er gjennomført tiltak		2	3	1
Antall fellekkummer hvor det er gjennomført tiltak		200	200	239
Antall meter åpne bekker målt som rullerende gjennomsnitt av rapporteringsåret og de to foregående årene ¹	250	550	≥300	210

¹ Avviket skyldes forsinkelser i prosjektene.

I 2018 har flere betydelige bekkeåpningsprosjekter vært under prosjektering; Hovinbekken gjennom Jordal, Klosterenga park og Mærradalsbekken gjennom Hovseterdalen.

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressurs håndtering

Tabell 2.107 Fornyelse avløp

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
% fornyelsestakt på avløpssystemet	1,4	1,9	1,6	1,9
% fornyelsestakt på vannledningsnettssystemet	0,9	1,2	1,2	1,0
% vannlekkasjer fra vannledninger	35,0	30,0	<30,0	29,0

Fornyelsestakten på avløpssystemet har et positivt avvik som skyldes at det har vært mulig å velge gravefrie rehabiliteringsmetoder. Fornyelsestakten på vannledningssystemet har et negativt avvik som skyldes at andelen ledninger som har krevd full oppgraving, har vært høy.

Mål 5: Oslo skal være en trygg by med god beredskap

Tabell 2.108 Gjenåpnede bekker/elver

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall km gjennomført tilstandsvurdering vannledninger og vanntunneler			8,0 km	10,6 km
% ferdigstillelsesgrad forprosjekt Ny vannforsyning			100	100
Antall km gjennomført tilstandsvurdering avløpskulverter	10,3 km		50 km	10 km

¹ Avviket skyldes omprioritering av ressurser til bistand i Follobaneprosjektet.

Driftsregnskapet viser en netto merinntekt på 84,4 mill. Årsaken er i hovedsak lavere kostnader til lønn og konsulenttenester enn budsjettet grunnet forskjøvet oppstart av tidligfaseprosjekter og høyere inntekter enn budsjettet.

Investeringsregnskapet viser at det ble brukt 1,65 mrd. av et budsjett på 2,5 mrd. Avviket skyldes periodiseringsavvik på 386,8 mill. som gjelder prosjektene Objektsikring, Oset el-sikring, UV-anlegg Oset beredskapsanlegg, Bekkeåpning Hovinbekken/Jordal, VAV- ufordelt prosjekt og VAV- rehabilitering avløp. Reelle netto besparelser er 41,5 mill. og gjelder i hovedsak prosjektet Majorstuatunnelen. I tillegg er det et periodiseringsavvik innenfor vedtatt

tidsramme på 171,8 mill. som gjelder prosjektene Bekkelaget renseanlegg, Rentvannbasseng Oset, Skullerud-Enebakk ny overføringsledning og Oppgradering hovedvannledning Grefsen. Resterende avvik gjelder blant annet uforutsigbare avsetninger som omfatter usikkerhetsavsetninger, avsetning til ny vannforsyning som ikke er benyttet, og eksternt initierte prosjekter med forskjøvet oppstart.

Renovasjonsetaten selvkost (kap. 640)

Renovasjonsetaten skal ivareta den kommunale renovasjonen (husholdningsavfall) på en miljø- og kostnadseffektiv måte. Dette er hjemlet i forurensningsloven.

Etatens tjenester overfor husholdningene er innsamling av sortert avfall i poser (matavfall, plastemballasje og restavfall) og papiravfall, mottak av avfall på gjenbrugsstasjoner, minigjenbrugsstasjoner, hageavfallsmottak, returpunkter for glass- og metallemballasje, miljøstasjoner for farlig avfall og årlig innsamling av farlig avfall og juletrær. I tillegg mottas tekstiler i utplasserte tekstiltårn i samarbeid med eksterne aktører.

16. september ble Lindeberg minigjenbrugsstasjon formelt åpnet! Kake, taler og selvfølgelig returdunk. Totalt har Renovasjonsetaten nå i minigjenbrugsstasjoner i Oslo. Foto: Renovasjonsetaten.

Tabell 2.109 Nøkkeltall for: Kap.640 Renovasjonsetaten selvkost

Kap. 640 Renovasjonsetaten- selvkost	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Avfallsmengder					
Antall tonn husholdningsavfall totalt	225 107	225 192	222 603	223 485	218 508
Herav restavfall, mat og plastemballasje (henteordning)	120 290	118 345	116 755	115 834	115 546
KOSTRA-indikatorer					
Antall kilo husholdningsavfall per innbygger	347	342	333	332	321
Antall husholdningsbesøkende på gjenbrugsstasjonene	796 010	860 638	963 667	1 083 449	1 123 039
Antall kg farlig avfall per innbygger ¹	2,0	5,2	5,7	5,9	6,0
Gebyrgrunnlag per innbygger (i kroner)	1 026	991	1 080	1 190	1 261
Kundetilfredshet					
Antall klager (innsamlingen) i % av antall tømminger	0,04 %	0,03 %	0,50 %	0,39 %	0,39 %
KTI (Avfallsbransjens kundetilfredshetsindeks)	79		79		75

¹ Fra 2014 inkluderer tallene impregnert trevirke og asbest, da fraksjonen ble omdefinert til farlig avfall (hushold)

Innsamling av husholdningsavfall er fra februar 2017 utført i egenregi, etter å ha vært kjøpt i markedet i 25 år. Renovasjonsetaten tok over biler og mannskap da ny leverandør gikk konkurs. I 2018 har etaten arbeidet med å stabilisere drift og bygge opp innsamlings-

avdelingen. Det er lagt vekt på å holde klagetall på et akseptabelt nivå, samt eliminere brudd på arbeidsmiljøloven.

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressurshåndtering

Tabell 2.110 Husholdningsavfall

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel tonn/husholdningsavfall til ombruk ut fra egne anlegg	0,51 %	0,61 %	0,8 %	0,69 %
Andel tonn/husholdningsavfall til materialgjenvinning	38 %	38 %	40 %	37 %
Andel farlig avfall i avfallsstrømmer der det ikke skal være farlig avfall	0,16 %	0,16 %	0,20 %	0,25 %

Byrådet har satt mål om 0,8 % andel husholdningsavfall til ombruk ut fra egne anlegg. Ombruksandelen i 2018 var på 0,69 %. I 2018 ble Ryen gjenbruksstasjon åpnet for publikum 05.11.2018. Stasjonen er bygget som et plusshus med solcelleanlegg og sedumtak. På Sørenga minigjenbruksstasjon ble byens første selvbetjente minigjenbruksstasjon tilgjengelig ved bruk av Oslonøkkelen.

Det er tilrettelagt for ombruk på alle etatens mottaksanlegg. Etaten har i tilknytning til ombruksaktivitetene samarbeid med eksterne aktører som inkluderer pilotsamarbeid med Vollebekk fabrikker om uttak av byggevarer til ombruk og aktører innen arbeidspraksis og nærmiljøarbeid. Satsingen på uttak av gratis ombruksvarer fra de store gjenbruksstasjonene på Grønmo og Haraldrud har økt. Fra høsten 2018 ble det etablert en ordning med distribusjon av ombruksartikler fra de større gjenbruksstasjonene til minigjenbruksstasjonene. Populære tiltak som er innført, er arrangementer med reparasjon og redesign og uttak av byggevarer.

I 2018 gjennomførte Renovasjonsetaten de første rundene med regelmessig ombrukstelt på Grønmo, der privatpersoner kunne hente ut ombruksartikler helt gratis. Det ble et meget populært tilbud som blir videreført i 2019. Foto: Renovasjonsetaten.

Byrådet har satt mål om 40 % materialgjenvinning i 2018. Materialgjenvinningsgraden ble 37 %. Avfallsanalysen fra mars 2018 viser at for plastemballasje er det reduksjon i sorteringsadferden, mens det for matavfall ikke er signifikant endring i sorteringsadferden. Det er mindre papp/papir i restavfallet enn i 2017.

Det har vært gjennomført en rekke kommunikasjonsiltak for å bedre materialgjenvinningsgraden gjennom blant annet kampanjen «Bli med og gjør Oslos viktigste jobb» der en serie filmer skulle bygge kunnskap og oppmuntre til adferd. Filmene er vist på sosiale medier og nettaviser. Det har også vært gjennomført oppsøkende virksomhet der etaten har banket på 28 000 dører og snakket med 10 500 husstander om kildesortering.

Høsten 2018 arrangerte Renovasjonsetaten en konkurranse på Facebook der 12 heldige vinnere kunne vinne plass på et restematkurs på Geitmyra. Det ble en stor suksess og en minneverdig dag for store og små! Foto: Renovasjonsetaten.

Byrådets måltallet for farlig avfall i avfallsstrømmer der det ikke skal forekomme farlig avfall, var i 2018, 0,20 %, og resultatet for 2018 ble 0,25 %.

Etaten innførte påbud om levering av sortert og synlig avfall ved gjenbruksstasjonene 2. januar 2018. I praksis betyr dette at det ikke er lov å levere avfall i svarte sekker. Hensikten er å unngå farlig avfall i brennbart avfall ved gjenbruksstasjonene. I tillegg har etaten utplassert flere egne beholdere for farlig avfall i borettslag.

Alle inntekter og utgifter på kap. 640 Renovasjonsetaten selvkost inngår i beregning av selvkost for avfall, og er således en del av beregningsgrunnlaget for renovasjonsgebyrer.

Driftsregnskapet viser en netto mindreinntekt på 10,8 mill. Årsaken til avviket er blant annet økte utgifter fra Energigjenvinningsetaten som skyldes økte behandlingkostnader.

Det ble brukt 420,9 mill. av et investeringsbudsjett på 624,1 mill. Avviket skyldes hovedsakelig forsinkelse i anskaffelsen av nye renovasjonsbiler (45,0 mill.), forsinkelse i prosjekter med opprydning på Langøyene (60,0 mill.) og avslutning av deponiet på Grønmo (29,0 mill.).

Energigjenvinningsetaten (kap. 645)

Energigjenvinningsetatens hovedoppgave er å utsortere og materialgjenvinne matavfall og plastemballasje, samt energigjenvinne restavfallet fra husholdningene.

Energigjenvinningsetaten drifter og utvikler industrielle avfallsanlegg, noe som innbefatter to sorteringsanlegg for utsortering av plastemballasje og matavfall fra husholdningene, ett behandlingsanlegg for matavfall med fremstilling av biogass og biogjødsel, og ett anlegg for

energigjenvinning av restavfall. Driften ved anleggene optimaliseres for størst mulig ressursutnyttelse på en miljø- og kostnadseffektiv måte.

Tabell 2.111 Nøkkeltall for kap. 645 Energigjenvinningsetaten Husholdning

Kap. 645 Energigjenvinningsetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Solgt Biogass RBA ¹ (Nm ³)	190 650	363 553	1 121 951	1 185 950	1 362 954
Biogass faklet (Nm ³)	1 409 350	2 050 003	1 166 270	793 728	994 694
Biometan intern bruk (Nm ³)			619 734	661 870	674 275
Biogjødsel levert totalt (tonn)		519	44 849	45 118	33 775
Fjernvarme solgt HEA ² (GWh)	236	248	241	237	236
Husholdningsavfall REN (tonn)	131 169	127 474	125 915	125 402	123 299
Utsortert mat (tonn)	13 949	15 923	16 765	17 475	16 611
Utsortert plast (tonn)	1 898	2 125	2 805	2 694	2 412
Antall dager med klager på lukt		4	18	68	70
Antall brudd på utslippstillatelsen		6	5	7	10

¹ Romerike Biogassanlegg

² Haraldrud Energigjenvinningsanlegg

Biogassproduksjonen og -salg er økende grunnet mer stabil drift og tekniske forbedringer på anlegget. Når rågass oppgraderes, fjernes CO₂, slik at biogassen som selges hovedsakelig består av metan.

Utsorteringstallene viser en langsiktig nedgang i mengde levert husholdningsavfall.

Romerike biogassanlegg (RBA) har hatt store utfordringer med luktutslipp i 2018. Det har kommet inn meldinger om 101 luktplager fordelt på 70 døgn. Det er gjennomført luktanalyser fra kjente punktutslipp ved anlegget. Dette er fulgt opp med luktreduserende tiltak.

Energigjenvinningsetaten overvåker alle utslipp fra anleggene for å sikre at de er innenfor utslippstillatelsene. I 2018 har det vært 10 brudd på utslippstillatelsen.

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 36 % innen 2020

Tabell 2.112 Produsere energi og biogass

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Produsert energi HEA (GWh)	253	250	263	245
Produsert biogass (Nm ³) ved Energigjenvinningsetatens anlegg	2 336 343	2 641 548	2 016 000 ¹	2 708 447

¹ Måltallet for produsert mengde rågass ble i Sak 1 for budsjett 2018 satt lavt pga. usikkerhet knyttet til overtakelse av anlegget og rettsvist med Cambi, som hadde bygget biogassanlegget.

Produsert energi fra HEA er 18 GWh lavere enn måltall. Dette skyldes i hovedsak at anlegget er kjørt med redusert produksjon for å unngå brudd på utslippstillatelsene. I tillegg hadde anlegget en lengre planlagt vedlikeholdsstopp enn vanlig.

Produsert mengde rågass er 692 447 Nm³ større enn måltall. Det er en svak økning i mengde produsert biogass fra 2017 til 2018.

Mål 4: Oslo skal ha en kretsløpsbasert ressursbehandling

Tabell 2.113 Avfallshåndtering

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel utsorterte poser med plast- og matavfall	95 %	95 %	95 %	95 %
Totalt levert biogjødsel RBA ¹	100 %	100 %	100 %	100 %

¹ Resultatindikatoren viser andelen av produsert gjødsel som blir solgt til bøndene i regionen. 100 % betyr at all produsert biogjødsel blir utnyttet.

Alle inntekter og utgifter på kap. 645 Energigjenvinningsetaten inngår i beregning av selvkost for avfall, og er således en del av beregningsgrunnlaget for renovasjonsgebyrer.

Det ble brukt 116,3 mill. av et investeringsbudsjett på 144,1 mill. Mindreforbruket skyldes bl.a. prosjekter som er utsatt til 2019.

Tilskudd til klima- og energiltak (kap. 770)

Klimaetaten forvalter ordningen Tilskudd til klima- og energiltak. I forbindelse med behandlingen av sak 184 13.06.2018, vedtok bystyret nye vedtekter for Klima- og energifondet.

I 2018 har tilsagnsrammen for tilskuddsordningen vært 80 mill. Det er gitt tilsagn om tilskudd på 79,3 mill. Erfaringsmessig kommer 2/3 av tilsagnene som er gitt, til utbetaling.

Utskifting av ikke-rentbrennende vedovn er enkelttiltaket som ga flest tilsagn i 2018. Det er gitt tilsagn om 921 tiltak, og utbetaling av 677 tiltak.

Gjennom 2018 var det 10 tilskuddsordninger under Klima- og energifondet. I 2018 har det blitt innført tre nye tilskuddsordninger. Dette var en kampanjeordning for elektriske lastesykler i bedrifter. Det er gitt 61 tilsagn om tilskudd til slike sykler. Videre ble det innført tilskuddsordning for ladeinfrastruktur for bedrifter til bruk for elektrisk drosje og elektrisk varebil og tilskuddsordning for installering av ladestasjon hjemme hos eiere av elektriske drosjer og varebiler.

Figur 2.10 Prosentvis fordeling av tilsagn om tilskudd til klima- og energiltak i 2018 fordelt på type tiltak

Mål 1: Klimagassutslippene skal reduseres med 36 % innen 2020 sammenlignet med 1990-nivå

Tabell 2.114 Oljefyr og CO₂-utslipp

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall oljefyrer initiert utfaset via Oljefri 2020-prosjektet	68	94	200	130
Tilsagn om støtte, beregnet reduksjon i CO ₂ -utslipp (tonn per år)	7 900	11 483	15 000	16 138
Tilsagn om støtte, beregnet reduksjon i energibehov (per år)	35 GWh	48 GWh	20 GWh	57 GWh
Utbetalt tilskudd til tiltak, beregnet reduksjon i CO ₂ (tonn CO ₂)	4 300	6 456	10 000	7 228
Utbetalt tilskudd til tiltak som gir reduksjon i energibehov (per år)	20 GWh	27 GWh	20 GWh	29 GWh
Antall ladeplasser som blir muliggjort gjennom støtte til infrastruktur		8 205	8 000	20 291

Tilsagn om støtte gis med forutsetning om gjennomføring normalt i løpet av to år. Støtte utbetales når tiltak er gjennomført.

Tabellen over viser at alle målene, med unntak av ett, er overoppfyllt i 2018.

Antall oljefyrer initiert utfaset via Oljefri 2020-prosjektet

Fra 1. januar 2020 vil det bli forbudt å bruke fossil fyringsolje til oppvarming. Siste frist for å søke støtte om utfasing av oljefyr med overgang til fornybarløsning fra kommunens tilskuddsordning ble satt til 1. desember 2018. Klimaetaten mottok en stor mengde søknader i dagene før fristen gikk ut. For ikke å måtte avvise søknader som var mottatt innen fristen 1. desember ble det gitt tilsagn for utfasing av oljefyrer i januar 2019. Etter tilsagnene gitt i hele 2018 og januar 2019, er det til sammen gitt tilsagn om utfasing av 198 oljefyrer. Denne tilskuddsordningen er nå avvirket og det vil ikke gis flere tilsagn.

Tilsagn om støtte, beregnet reduksjon i CO₂-utslipp (tonn per år)

Effekten er blitt større enn antatt, og måltallet ser ut til å ha blitt satt for lavt. Størrelsen på oljefyrene som fases ut påvirker resultatet, jo større oljefyr, jo større er reduksjonen i CO₂. Dersom vi inkluderer tilsagn om utfasing av oljefyrer som ble gitt i januar 2019 er resultatet 24 883 tonn CO₂.

Tilsagn om støtte, beregnet reduksjon i energibehov (per år)

Effekten er blitt større enn antatt. Størrelsen på oljefyrene som fases ut påvirker resultatet, jo større oljefyr, jo større reduksjon i energibehov. Dersom vi inkluderer tilsagn om utfasing av oljefyrer som ble gitt i januar 2019 er resultatet 86 GWh.

Utbetalt tilskudd til tiltak, beregnet reduksjon i CO₂ (tonn CO₂)

Resultatet er lavere enn måltallet. Resultatet påvirkes av hvilke tiltak som kommer til utbetaling. De fleste tilsagn har en varighet på 2 år, og kommer til utbetaling når tiltaket er gjennomført. Det er krevende å vite når hvilke tilsagn kommer til utbetaling.

Utbetalt støtte til tiltak, beregnet reduksjon i energibehov (GWh pr år)

Resultatet er høyere enn måltallet. Resultatet påvirkes av hvilke tiltak som kommer til utbetaling. De fleste tilsagn har en varighet på 2 år, og kommer til utbetaling når tiltaket er gjennomført. Det er krevende å vite når hvilke tilsagn kommer til utbetaling.

Antall lade plasser som blir muliggjort gjennom støtte til infrastruktur

Tilskuddsordningen har i 2018 vært svært populær. Da måltallet for 2018 ble satt ble det antatt at etterspørselen fra 2017 kunne føres videre for 2018. Pågangen av søknader om tilskudd har vært stor og er bakgrunnen for det positive avviket mellom måltall og resultat.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 10,1 mill. Det skyldes i hovedsak at det var en noe lavere tilskuddsutbetaling enn budsjettert, i tillegg til reduserte mva.-utgifter. Utbetaling av tilskudd avhenger av hvilke tilsagn som blir realisert, med hvilke kostnader på hvilke tidspunkt. De fleste tilsagn har en varighet på 2 år og det er derfor utfordrende å budsjettere for hva som kommer til utbetaling når. Utbetalingene til støtte økte fra 2017 til 2018, noe som blant annet skyldes at tilsagnsrammen har blitt økt de siste årene.

Tabell 2.115 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regn- skap 2017	Oppr. budsjett 2018	Reg. budsj. 2018	Regn- skap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018 ¹
<i>SEKTOROMRÅDE MILJØ OG SAMFERDSEL</i>						
Bymiljøetaten, kap. 542	405,0	234,0	297,0	500,7	-203,6 ²	9,4
Renovasjonsetaten-næring, kap. 643	-16,9	-7,5	-7,8	-20,2	12,4	12,4
Brann- og redningsetaten, kap. 650	408,2	427,7	433,2	413,9	19,3	16,0
Kjøp av transporttjenester, kap. 711	1 841,5	1 937,5	1 937,5	1 937,5	0,0	0,0
Fornebubanen, kap. 712	-22,3	0,0	22,3	19,0	3,3	0,0
Andre utgifter vedr. miljø og samf. kap. 752	1,1	2,2	2,3	2,2	0,1	0,1
Sykkelprosjektet, kap. 761	33,7	46,5	54,3	55,0	-0,7	-1,7
Klimaetaten, kap. 771	34,8	53,0	56,0	54,5	1,6	1,6
Sum miljø og samferdsel	2 685,1	2 693,3	2 794,8	2 962,5	-167,7	37,8
<i>SELVFINANSIERENDE</i>						
Vann- og avløpsetaten - forvaltning, kap. 620	-491,0	-494,7	-468,4	-552,8	84,4	83,4
Renovasjonsetaten - selvkost, kap. 640	26,6	-20,5	-20,5	-9,7	-10,8	-10,8
Energigjenvinningsetaten - selvkost, kap. 645	-91,3	-92,5	-92,5	-112,8	20,3	20,3
Tilskudd til klima -og energiltak, kap. 770	35,3	56,0	56,0	45,8	10,1	10,1
Sum selvfinansierende	-520,3	-551,8	-525,5	-629,4	103,9	103,0
Sum sektor	2 164,8	2 141,5	2 269,4	2 333,1	-63,7	140,7

¹ Avvik når det ses bort fra ubrukte øremerkede midler og korrigeret for div. fond

² Nettoresultat på kap. 542 må korrigeres for fond, spillemidler og øremerkede midler som ikke skal ha resultat effekt. Til sammen utgjør disse justeringene 213,0 mill. i avvik mot budsjettet. Av dette er 284,6 mill. avvik for Oslopakke 3, - 58,1 mill. avvik for parkeringsfondet, 10,4 mill. avvik for vintervedlikeholdsfondet, 0,4 mill. avvik for småbåtfondet, 16,1 mill. avvik for spillemidler, samt - 40,4 mill. avvik for øremerkede midler.

Tabell 2.116 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
SEKTOROMRÅDE MILJØ OG SAMFERDSEL					
Bymiljøetaten, kap. 542 ^{1,2}	2 129,4	1 886,4	1 231,8	1 786,3	2 361,7
Vann- og avløpsetaten-næring mv., kap. 621	-0,4				
Renovasjonsetaten-næring, kap. 643	79,6	83,4	90,1	89,8	87,3
Energigjenvinningsetaten-næring, kap. 646 ²	102,9				
Brann- og redningsetaten, kap. 650	512,6	563,2	506,8	549,2	578,8
Kjøp av transporttjenester, kap. 711	1 724,0	1 842,2	1 937,5	1 937,5	1 937,5
Fornebubanen, kap. 712 ³		41,7	216,0	358,6	206,2
Andre utgifter vedr. miljø og samferdsel, kap. 752	3,5	2,2	2,2	2,3	3,5
Sykkelprosjektet, kap. 761	42,0	56,2	50,6	68,1	97,3
Klimaetaten, kap. 771 ⁴	28,5	40,0	61,2	63,4	61,3
Sum miljø og samferdsel	4 622,2	4 515,2	4 096,1	4 855,1	5 333,4
SELVFINANSIERENDE					
Vann- og avløpsetaten - forvaltning, kap. 620	1 282,9	1 367,3	1 018,4	1 044,2	1 367,4
Renovasjonsetaten - selvkost, kap. 640	786,1	865,4	862,1	862,1	916,8
Energigjenvinningsetaten-husholdning, kap. 645	341,5	347,3	269,8	269,8	359,5
Tilskudd til klima- og energitiltak, kap. 770	54,7	47,2	63,1	62,8	52,5
Sum selvfinansierende	2 465,2	2 627,1	2 213,3	2 238,9	2 696,2
Sum sektor	7 087,4	7 142,3	6 309,4	7 094,0	8 029,7

¹ Idrett skilt ut på kap. 545 under KIF fra 01.01.2017

² Det vises til forklaring for fotnote 2 under tabell 2.117 «Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for miljø og samferdsel».

³ Omgjort til aksjeselskap fra 01.07.2016

⁴ Etaten opprettet fra 01.01.2017

⁵ Etaten opprettet fra 01.07.2016

Tabell 2.117 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
SEKTOROMRÅDE MILJØ OG SAMFERDSEL					
Bymiljøetaten, kap. 542	716,9	1 050,1	1 304,1	730,2	573,8
Renovasjonsetaten-næring, kap. 643	25,0	39,7	94,2	6,0	88,3
Brann- og redningsetaten, kap. 650	33,7	11,5	26,7	24,4	2,3
Fornebubanen, kap. 712	-	15,0	60,0	23,4	36,6
Sykkelprosjektet, kap. 761	218,6	319,0	350,4	242,2	108,2
Sum miljø og samferdsel	994,1	1 435,3	1 835,3	1 026,3	809,1
SELVFINANSIERENDE					
Vann- og avløpsetaten - forvaltning, kap. 620	1 432,5	2 134,6	2 505,3	1 649,9	855,4
Renovasjonsetaten - selvkost, kap. 640	61,9	148,9	624,1	420,9	203,2
Energigjenvinningsetaten-husholdning, kap. 645	39,3	82,0	144,1	116,3	27,8
Sum selvfinansierende	1 533,6	2 365,5	3 273,5	2 187,1	1 086,4
Sum sektor	2 527,8	3 800,8	5 108,8	3 213,3	1 895,5
Tilskudd til klima- og energitiltak, kap. 770 ¹	1,7	-	-		-

¹ Utgiftene gjelder enøk-utlån og inngår ikke i begrepet investeringer i anleggsmidler

Byrådsavdeling for næring og eierskap

Ansvarsområde

Sektoransvaret omfatter områdene næringsutvikling og profilering, i tillegg til kommunens oppfølging av eierskapet i aksjeselskaper og foretak. Eiendomsforetakene er ansvarlig for utbygging, drift og vedlikehold av kultur- og idrettsbygg, skoler, barnehager, sykehjem, omsorgsboliger og kommunale boliger. Oslo Havn KF er ansvarlig for Oslos havnedrift. Sektoren omfattet i 2018 en ordinær etat, fem kommunale foretak og eierskap i 18 aksjeselskap.

Tabell 2.118

Byrådsavdeling for næring og eierskap (NOE)*	Tall i mill.				
	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	192,3	249,1	178,3	259,2	10,1
Netto driftsutgifter	166,2	202,3	145,7	221,4	19,1
Brutto investeringer i anleggsmidler	440,2	300,5	404,9	787,5	487,0

*Tallene er eksklusiv kommunale foretak

- Campus Oslo – strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden er avgitt
- Innført obligatoriske SALUTT-kurs for ansatte i utelivsbransjen
- 4 nye/totalrehabiliterede skoler ferdigstilt og tatt i bruk til skolestart
- 828 barnehageplasser er ferdigstilt – hvorav 450 plasser er reetableringer
- Ferdigstilling av Lambertseter flerbrukshall, Voldsløkka is- og landhockeybane og Lillomarka skiarena
- Handlingsplan for Oslo Havn som nullutslippshavn er avgitt

Mål og resultater i virksomheter mv.

Næringsutvikling (kap. 455)

Aktiviteter finansiert over kap. 455 skal bidra til at Oslo blir en mer attraktiv, kunnskapsbasert og konkurransedyktig næringsregion nasjonalt og internasjonalt. Videre skal Oslo være et foretrukket alternativ for store internasjonale konferanser og et attraktivt besøksmål.

Tabell 2.119 Nøkkeltall for kap. 455 Næringsutvikling

Kap. 455 Næringsutvikling og reiseliv	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall bedrifter	78 220	82 278	84 984	86 048	88 488
Sysselsatte	349 982	369 000	351 026	357 542	*
Antall nyetableringer	12 195	12 697	13 071	13 682	*
Antall gjestedøgn	4 359 000	4 690 674	4 938 554	5 083 166	5 170 157
Cruiseanløp, skip	129	102	82	101	98
Antall cruisepassasjerer	215 000	198 268	169 616	197 886	187 698
Internasjonale kongresser	197	123	123	72	73
Deltakere på turist i egen by	28 000	22 000	20 000	23 000	38 000
Besøk ved turistinformasjonene	250 000	324 256	393 313	430 000	433 007
Antall unike brukere av VisitOslo.com (i 1 000)	2 883	3 605	4 063	4 382	4 675
Nye Oslo guider	22	23	23	29	29

*SSB tall foreligger i juni 2019

Mål

Mål 1: Oslo skal ha et grønt, innovativt og nyskapende by- og næringsliv

Næringsutvikling

Bystyret vedtok i 2015 en regional plan for innovasjon og nyskaping for Oslo og Akershus frem mot 2025. Planens innsatsområder er klynge- og nettverksutvikling, entreprenørskap og vekstbedrifter, innovative offentlige anskaffelser, samt tidligfasefinansiering og kommersialisering av forskningsresultater. Planen er i 2018 fulgt opp med en egen handlingsplan med aktiviteter og tiltak. Planen gjennomføres i samarbeid mellom Innovasjon Norge, Forskningsrådet, SIVA – Selskapet for Industrivekst, Akershus fylkeskommune og Oslo kommune.

Regionalt innovasjonsprogram for Oslo og Akershus ble videreført i 2018 og det ble utlyst midler på innsatsområdene. Det ble bevilget 17,5 mill. fra Oslo kommune, inklusive 7 mill. fra staten. 40 prosjekter fikk støtte.

Oslo Business Region AS (OBR), Oslo kommunes heleide næringsutviklingsselskap, har i 2018 stimulert til vekst og økt internasjonalisering i næringslivet, oppmuntret til etablering av nye selskaper og etablert møteplasser.

I 2018 gjennomførte OBR 12 StartUp Days på engelsk og norsk med et gjennomsnitt på over 230 deltakere per event. StartUp Days arrangeres i samarbeid med Oslos entreprenørskapsmiljøer, statlige og kommunale etater. OBR var prosjektleder for Oslo Innovation Week 2018 (OIW). Temaet for «uken» var «SustainABILITY» hvor alle aktiviteter og arrangementer måtte være knyttet opp FNs bærekraftsmål. OIW ble gjennomført i samarbeid med 144 organisasjoner og virksomheter i Osloregionens innovasjonsmiljø. Det var 56 ulike events som samlet 13 000 deltakere.

Det har i 2018 vært arbeidet med å utvikle en helhetlig Smart by strategi for Oslo som skal bidra til en bedre og mer attraktiv hovedstad gjennom å gjøre Oslos innbyggere, kunnskapsmiljøer og næringsliv til medskapere av byen. I den forbindelse ble det også lansert en tilskuddsordning for å sikre behovsforankret produkt-/tjenesteutvikling for å redusere risiko ved framtidige innovative offentlige innkjøp. Selve strategien legges fram våren 2019.

Byrådet har utarbeidet Campus Oslo - strategi for utvikling av kunnskapshovedstaden (campusstrategien) i samarbeid med byens utdannings- og forskningsinstitusjoner, studentenes og nærings- og arbeidslivets organisasjoner. Campusstrategien (byråds sak 298/18) ble avgitt av byrådet 06.12.2018.

Strategiens hovedmål er å styrke Oslo som en internasjonalt attraktiv kunnskapshovedstad og som næringsvennlig by. Ambisjonen er økt innovasjon og verdiskaping, omstilling til nullutslippssamfunnet og flere arbeidsplasser. Det betyr å se by-, kunnskaps- og næringsutvikling i sammenheng og utvikle et tett samspill mellom utdanning, forskning, næringsliv og offentlig sektor.

Campusstrategien vil følges opp gjennom en handlingsplan for Oslo kommune. Byrådsavdeling for næring og eierskap vil koordinere oppfølgingen av campusstrategien i tett samarbeid med øvrige byrådsavdelinger og andre samarbeidspartnere.

Reiseliv

Reiselivsnæringen i Oslo vokser raskere enn annet næringsliv i Oslo, og i takt med reiselivsnæringen nasjonalt. Antall gjestedøgn i 2018 viser en økning på 1,7 %. Prognosene for verdiskaping i næringen viser en økning på 5 % fra 2017 til 2018 (referanse: Menon Economics verdiskapings analyse for reiselivsnæringen i Oslo).

«Turist i egen by» hadde 38 000 deltakere i 2018, en økning på 65 %. Arrangementet benyttes som arena for profilering av byens mange tilbud til byens befolkning og tilreisende.

Oslo Visitor Centre på Østbanehallen hadde 433 007 besøkende i tillegg til at 40 000 ble betjent via mobile infosyker. USA, Tyskland, Storbritannia, Frankrike og Spania er blant de fem største nasjonalitetene som benytter seg av tilbudet, noe som er i samsvar med Oslos prioriterte hovedmarkeder. Gjestedøgns statistikk viser en økning på 4,2 % for norske statsborgere og 15 % for besøkende fra USA. Nedgang er størst fra Storbritannia og Sverige med 11 % (begge markeder). Nedgang skyldes blant annet bruk av online markedsplassen AirBnB som ikke registreres av SSB. AirbnB tillater folk å leie hele eller deler av sitt eget hjem for reisende på jakt etter overnatting.

Cruiseanløp har hatt en marginal nedgang både på antall cruisebåter og passasjerer. Hovedstadens offisielle reiseguide, VisitOSLO, var i 2018 vertskap for 650 internasjonale medierepresentanter.

Næringsetaten (kap. 459)

Næringsetaten behandler søknader om serverings- salgs og skjenkebevillinger. Etaten kontrollerer at steder med salgs- og skjenkebevilling overholder alkohollovens regler og gjennomfører tilsyn etter tobakksskadeloven. Næringsetatens overordnede mål er å bidra til at Oslo blir en attraktiv og trygg hovedstad med seriøs drift av serverings- og skjenkestedene. Næringsetaten skal forestå profesjonell og brukerorientert forvaltning innenfor sitt myndighetsområde. Etatens mål er til enhver tid å gi kunder og brukere best mulig service og informasjon, og skape forutsigbarhet for at beslutninger og vedtak har god kvalitet.

Tabell 2.120 Nøkkeltall for kap. 459 Næringsetaten

Nøkkeltall for: Kap. 459 Næringsetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Salgsbevillinger	410	408	424	440	443
Skjenkebevillinger	1 064	1 114	1 114	1 185	1 221
Serveringsbevillinger 1)	2 423	2 547	2 690	2 793	2 903
Vedtak fattet av Næringsetaten	3 435	3 810	4 268	4 360	4 177
Kontroller av salgs- og skjenkebevillinger	4 783	4 310	4 458	4 838	4 837
Inndragninger pga skjenkeovertredelser	9	18	1	6	8
Inndragninger pga vandel	12	2	3	6	7
Klager på vedtak	10	17	17	17	13
Klager på vedtak om prikktildeling 2)			14	11	15

1) Det kreves serveringsbevilling for å ha skjenkebevilling

2) Det nasjonale prikktildelingssystemet ble innført i 2016

Tabell 2.121 Kontroller og veiledninger

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall kontroller i samarbeid med andre kontrollinstanser	158	204	200	260
Antall samarbeids- og koordineringsmøter med andre kontrollinstanser	34	31	30	31
Forebyggende veiledning i søknadsprosessen, i tillegg til ordinær løpende veiledning	45	48	100	97
Forebyggende veiledning som en del av skjenkekontrollen	150	392	400	407
Antall veiledningsbesøk ved veiledningsteamet			300	306
Antall løpende vandelsvurderinger i bevillingsmassen 1)	50	52	100	109
Andel søknader om serverings-, salgs- og skjenkebevillinger behandlet innen 90 dager 1)	95 %	91 %	90 %	95 %
Måle 10% nedgang i skadelig bruk av alkohol 2)			10 %	na

1) Det følger av serveringsloven at søknader om servering skal behandles innen 60 dager, dette kravet ivaretas selv om det samlede måltallet for alle saker er 90 dager.

2) Ihht. «Alkoholpolitisk handlingsplan 2016-2020» skal det måles om kommunen når målet om minst 10 % reduksjon av skadelig bruk av alkohol i perioden. Målingen tar utgangspunkt i kommunens egne og offentlige instansers tallfakta og statistikk. Etaten foretar på bakgrunn av dette årlige målinger for så å sammenstille resultater i 2020. Tall for dette vil foreligge til 1.kv.2019.

Mål

Mål 3 Oslo skal være en åpen og inkluderende by

Tabell 2.122 Antall kontroller

Resultatindikatorer	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall diskrimineringskontroller	42	57	40	52

Gjennomførte tiltak

Bystyret vedtok 23.05. 2018, i. sak 149/18 ny forskrift om serverings-, salgs- og skjenkebevillinger (åpningstidsforskriften). Ny forskrift erstatter tidligere forskrift fra 2006. Hovedformålet med den nye forskriften var å få en helhetlig gjennomgang av åpningstidsbestemmelsene. Byen har utviklet seg siden 2006, og i den nye forskriften er grensene for sentrum og indre sentrum justert i tråd med dette. Serveringssteder som ikke skjenker alkohol får fri åpningstid. Forskriften inneholder delegasjonsbestemmelse som gir bydelene anledning til å fastsette egne åpningstidsbestemmelser for sentrumslignende strøk i egen bydel.

Det følger av den nye åpningstidsforskriften at alle ansatte som jobber etter kl. 01.00 og har befatning med skjenking og servering av alkoholholdig drikk skal ha gjennomgått SALUTT-kurs. Næringsetaten har i 2018 gjennomført 39 kurs på norsk og engelsk. Temaene som blir behandlet er utfordringer i bransjen, rusens virkninger, alkoholloven og konflikthåndtering. Målsetting med kurset er kompetanseheving og bedre dialogen mellom kommunen og ansatte i utelivet ytterligere.

I 2018 ble Salutt-kurset obligatorisk for alle som jobber på utesteder etter klokken 01:00, og som har befatning med skjenking av alkohol. Rundt 2000 personer tok kurset som øker kompetansen i utelivsbransjen, hever statusen til yrket og bidrar til tryggere og mer seriøs drift. Illustrasjonsfoto: Pixabay.com

Etaten har vektlagt veiledning og tett dialog med utelivsbransjen. Erfaringer fra SALUTT-prosjektet viser at en slik forebyggende tilnærming gir god effekt og er blitt godt mottatt av tilsatte i utelivs- og skjenkebransjen. Etaten har videreført strategien med veiledning og dialog i søknadsprosessen. Bevillingssøkere med utfordrende konsepter og særskilte behov for veiledning blir invitert til samtale hvor målet er å endre eller belyse de problematiske sidene ved den planlagte driften. Etaten tar i tillegg kontakt med bevillingshavere i forkant av mulige utfordrende arrangementer eller ved spesielle hendelser etter en helg.

I februar 2018 gjennomførte etaten en publikumsundersøkelse om opplevd utelivsdiskriminering. 5 % opplyste at de hadde opplevd å bli diskriminert på et utested. På bakgrunn av tips og egne erfaringer har Næringsetaten gjennomført målrettede kontroller med metoden «parvis testing» for å avdekke etnisk diskriminering i utelivet. Tips følges også opp fortløpende gjennom dialog i forbindelse med etatens ordinære kontroller. Etaten har også hatt økt fokus på diskriminering og trakassering i veiledningene på utesteder og på SALUTT-kurs.

Etaten har videreutviklet samarbeidet med Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), og hatt dialog med andre relevante aktører for å utveksle erfaringer og kunnskap. I 2018 startet etaten arbeidet med å utvikle et kursopplegg om diskriminering og seksuell trakassering som er tilpasset utelivsbransjen. Formålet med kurset er å heve kunnskapen om temaene, og gi innspill til hvordan bransjen selv kan håndheve nulltoleranse for diskriminering og trakassering. Arbeidet skjer i samarbeid med LDO, og første kurs skal gjennomføres i løpet av januar 2019.

Tilsynsordning for salg av tobakksvarer

Det er vedtatt ny tilsynsordning for salg av tobakksvarer og Næringsetaten utfører disse tilsynene. Tilsynet skal særlig omfatte aldersgrensebestemmelsene og krav til internkontroll. Etaten har i 2018 utviklet rutiner, og kontrollert 590 av de i overkant 1000 registrerte forhandlerne.

Etatens driftsregnskap viser et mindreforbruk på 4,5 mill. som i hovedsak skyldes økte gebyrinntekter.

Oslo Havn KF (kap. 060)

Oslo Havn KF skal sørge for en effektiv og rasjonell havnedrift for å tilrettelegge for effektiv og miljøvennlig sjøtransport, samt forvalte havnens eiendommer og innretninger på en økonomisk og miljømessig god måte. Oslo Havn KF driver forvaltning og myndighetsutøvelse innen havneområdet i medhold av havne- og farvannsloven samt øvrig gjeldende regelverk.

Yilport Oslo, Norges største containerterminal. På god vei til å bli en nullutslippsterminal med avanserte logistikksystemer, elektriske kraner og miljøvennlig terminalutstyr. Foto: Espen Braata

Mål

Attraktive transportløsninger

Gjennomførte tiltak

Oslo kommune har fattet vedtak om at de tunge godshavnfunksjonene skal effektiviseres og lokaliseres til Sydhavna. Vippetangen og Hjortnes skal være terminaler for utenlandsfergene, og passasjertrafikk skal lokaliseres til sentrum og vest. I Bjørvika og på Filipstad skal havneaktivitetene erstattes med annen byutvikling, og etter hvert skal det også komme annen byutvikling på Vippetangen.

HAV fortsetter å utbedre og modernisere kaianleggene. Sjursøya, Kneppeskjær, Bekkelagskaiene og Kongshavn er utbygget, modernisert og effektivisert. Havnas kraner er byttet ut med nye. Vippetangen og Hjortnes er effektivisert og modernisert. Byhavna med Langkaia, Revierkaia, Akershusstranda og Rådhuskaiene er oppgradert og gjort til viktige deler av Havnepromenaden.

Hovedtyngden av trafikken over Oslo havn består av varetransport fra og til utlandet, noe som gjør aktivitetsnivået svært følsomt overfor svingninger i internasjonal økonomi. Europalast i container har en svært god utvikling og eksportvolumene for containerlast øker (14,2 % økning målt i TEU (volumet til en 20 fots container). Så godt som all vekst i containersegmentet er last med opphav/destinasjon Europa som er i direkte konkurranse med vegtransport (kan betraktes som overført fra veg til sjø). Ny ukentlig godslinje mellom Klaipeda, via Gdynia til Oslo havn ble etablert i 2018. Samlet økte godsmengden med 2,6 % til tross for en liten nedgang innen tørrbulk.

Utenriks passasjertrafikk over Oslo Havn gikk i 2018 gikk ned med 0,6 % og utgjorde totalt ca. 2,6 mill. passasjerer. Blant utenrikspassasjerer ankom 188.000 av dem med cruiseskip, noe som er en reduksjon med 10.000 passasjerer fra året før.

Mål

Bevare naturverdier

Gjennomførte tiltak

Sjøveien er miljøveien. Det viktigste Oslo Havn KF og foretakets kunder gjør er å sikre lavere utslipp fra transport ved å tilrettelegge for at mer gods kan flyttes fra vei til sjø. Oslo Havn KF er ISO 14001 sertifisert etter ny standard og har implementert arbeidet med miljø i havnens virksomhetsstrategi.

I 2018 ble landstrømanlegget på Vippetangen klart og utenriksfergene til Stena Line og DFDS bygges om til å bruke landstrømanlegget ved kai. I 2020 når alle tre fergene bruker landstrøm til hjelpemotorene er det estimert en reduksjon på 2.300 tonn CO₂ per år.

Foretakets netto driftsresultat i 2018 ble etter kommunale regnskapsregler 33,8 mill. bedre enn regulert budsjett. Regulert budsjett for netto driftsresultat var 93,5 mill. Driftsregnskapet viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 82,8 mill. Mindreforbruket skyldes i hovedsak høyere arealinntekter som følge av økningen i containertrafikken og reforhandlinger av utleieavtaler, og at det var tilstrekkelig å overføre 44,7 mill. til investeringsregnskapet av opprinnelig budsjettet på 93,5 mill. for å finansiere årets investeringer.

Det ble investert for 101,3 mill. av et investeringsbudsjett på 145,8 mill. Mindreforbruket skyldes i hovedsak forskjøvet fremdrift, blant annet for prosjektene oppgradering av skur på Nordre Akershus kai og rehabilitering av fjellhallene under Ekeberg.

EIENDOMSFORETAKENE

Forskjellige utbedringstiltak (kap. 185)

Kapittelet inneholder investeringsmidler for tiltak som forbedrer tilgjengelighet i kommunale eiendommer for orienterings- og bevegelsehemmede/Handikappprosjektet. Det er Omsorgsbygg Oslo KF som forvalter ordningen og tildeler midler etter søknad til kommunale prosjekter. Tiltakene planlegges og gjennomføres i samarbeid med brukerne og i samsvar med en prioritert arbeidsplan. Det er i 2018 gjennomført kartlegging, tilstandsvurdering, prosjektering og anskaffelser, samt oppfølging og etterarbeid for tidligere bevilgede tiltak.

I 2018 ble 14 prosjekter ferdigstilt og tilskudd utbetalt. Det er utbetalt tilskudd til fire barnehager, tre skoler, tre sykehjem, ett omsorgsbygg og en nærmiljøpark. Det er bydeler, etater og foretak som søker om tilskudd.

Det ble investert for 20,2 mill. av et budsjett på 61 mill. Investeringene i 2018 gikk hovedsakelig til innvendige heiser, ramper, dørautomatikk, toaletter, uteområder og lekeplasser. Mindreforbruket skyldes at prosjektene løper over flere år og blir utbetalt først ved ferdigstillelse. Det er i tillegg gitt tilsagn om tilskudd på 41 mill. til 31 prosjekter som foreløpig ikke er ferdigstilt.

Undervisningsbygg Oslo KF (kap. 053)

Foretakets formål er å ivareta eierskapet for Oslo kommunes skole- og undervisningseiendommer og sikre at kommunen har en langsiktig portefølje av gode og hensiktsmessige skole- og undervisningslokaler. Foretaket skal ivareta kostnadseffektiv utvikling, utbygging, vedlikehold, drift, forvaltning og utfasing av skoleeiendommene.

Undervisningsbygg er Oslos kommune største eiendomsforvalter med ca. 1,49 millioner kvadratmeter fordelt på 713 bygg (172 skoler inkl. innleide skoler). Det er 90 000 brukere (elever og ansatte) av foretakets lokaler.

Tabell 2.123 Nøkkeltall for kap. 053 Undervisningsbygg Oslo KF

Kap. 053 Undervisningsbygg Oslo KF	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Forvaltning, drift og vedlikehold pr kvm. 1)	423	439	500	548	599
Antall forvaltningsenheter	205	211	208	210	208
- herav skoler	168	171	171	173	172
Areal kvm	1 310 203	1 302 782	1 339 352	1 358 256	1 362 227

1) Inkl. energikostnader

Mål

Mål 5: Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg slik at de godt egnet til formålet og for brukerne

Gjennomførte tiltak

Foretaket har i 2018 videreført arbeidet med å levere gode skoleanlegg i henhold til Utdanningsetatens bestillinger i henhold til vedtatte kostnadsrammer.

Tabell 2.124 Ferdigstillelse bygg og ledighet

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg 1)	0,83	0,94	≤1	0,96
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	100 %	100 %	100 %	75 %
Andel nye bygg som tilfredstiller passivhusstandard	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel ledighet	1,4 %	1,3 %	1,0 %	1,25 % *
Andel fossilfrie byggeplasser 2)			>50 %	67 %

1) Samlet sluttkostnad for prosjektene skal ikke overstige samlet styringsramme for porteføljen, det vil si at samlet sluttkostnad delt på samlet styringsramme er ≤ 1 for porteføljen. Prognose for sluttkostnad benyttes dersom sluttrapport ikke er ferdig utarbeidet. Resultatindikatorerne gjelder overleverte prosjekter siste tre år.

2) Gjelder nybygg prosjekter, ikke rehabiliteringsprosjekter

*1,25 % uten Sogn erstatningslokale og 3,0 % med Sogn erstatningslokale

Foretakets netto driftsresultat i 2018 etter kommunale regnskapsregler ble 71,9 mill. bedre enn regulert budsjett, etter at det er overført 1 182,5 mill. i konsernbidrag til bykassen. Regulert budsjett for netto driftsresultat var 291 mill. Driftsregnskapet viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 71,9 mill. etter at det er overført 436,6 mill. til investeringsregnskapet. Mindreforbruket skyldes i hovedsak høyere leieinntekter og lavere finanskostnader enn budsjettet.

Foretaket investerte totalt for 3,087 mrd. (inkl. kjøp av samtlige aksjer i Nydalsveien 30c AS med 914 mill.) av et budsjett på nærmere 4 mrd. Mindreforbruket skyldes i hovedsak periodiseringsavvik på 482 mill. utvidelse/rehab./nybygg av skoler, 42 mill. rehabilitering og 180 mill. skyldes kjøp av Nydalen skole. Fire prosjekter med egne kostnadsrammer og ett stort rehabiliteringsprosjekt ble ferdigstilt i 2018. I tillegg er det gjennomført mange mindre rehabiliteringsprosjekter.

I 2018 ble følgende nye/totalrehabiliterede skoler ferdigstilt og tatt i bruk til skolestart:

- Holmen skole (Bjørneveien) – ny skole
- Jeriko skole - tilbygg
- Marienlyst skole - tilbygg
- Sofienberg Språksentret

I tillegg er det ferdigstilt Berg skole – gymbygget, en del av hovedprosjektet som ble overlevert i 2016.

Ett stort prosjekt over akuttiltak/generell rehabiliteringsbudsjett er overlevert i 2018:

- Bøler skole

Til sammen ble det som følge av disse nye skolene etablert 954 nye elevplasser til skolestart 2018.

Boligbygg Oslo KF (kap. 055)

Foretakets formål er å være et sosialt virkemiddel for å fremskaffe boliger til de målgrupper kommunene til enhver tid ønsker å tilgodese med boliger. Foretaket skal fremskaffe, eie og forvalte boliger på vegne av kommunen.

Per 31.12.2018 forvaltet foretaket 11 217 boliger, inkludert 123 Ungbo-boliger samt en del parkeringsplasser og enkelte næringslokaler tilknyttet boligmassen. I tillegg ivaretar foretaket kommunens eierskap og forvaltningsansvar for 34 presteboliger.

Grorudhuset er et nytt aktivitetssenter i Martin Skatvedts vei 1 på Kalbakken der Boligbygg har rehabilitert og bygget til sammen er 91 moderne Omsorg+ boliger for eldre. Synnøve (t.v.) og Lilleba er enige om at det er mange gode tilbud på Grorudhuset. Foto: Mariell Midtbø Bøyum/Kikkut.

Styret i Boligbygg Oslo KF igangsatte høsten 2017 granskning av Boligbyggs kjøp av kommunale boliger i perioden 2015-2017 og innførte stans av nye kjøp inntil det er etablert nye rutiner for kjøp av boliger. Byrådsavdeling for næring og eierskap har bedt styret i Boligbygg Oslo KF fremme forslag til nye rutiner for kjøp av eiendom og plan for hvordan kjøpsoppdraget skal gjenopptas.

I Røahagan 1 har Boligbygg bygget åtte nye tilpassede boliger, som alle har balkonger ut mot friområdet Mærradalen. 4. desember 2018 klippet byråd Tone Tellevik Dahl (EHA) snoren for boligene, sammen med beboerne Fahad og Erik.

Peder Godager viser gjerne frem sin hjemmekoselige og julepyntede stue i Røahagan Foto: Kristin Øyen/Boligbygg.

Det er i løpet av 2018 påbegynt en omfattende kartlegging av de enkelte boligene som Boligbygg Oslo KF forvalter hva gjelder kravene til særskilt tilrettelegging for boliger med helseformål eller sosiale formål. Det er gjennom dette prosjektarbeidet avdekket at Boligbygg kan ha krevd for mye merverdiavgiftskompensasjon for en del av kommunens boliger med helseformål eller sosiale formål. Boligbygg har behov for noe mer tid til å vurdere spørsmålet. På bakgrunn av den usikkerheten som er pekt på, er det ikke gjort avsetninger i regnskapet for et eventuelt redusert refusjonskrav. For mer omtale om dette, vises det til byrådets regnskapsredegjørelse i byrådssak 1027/19. Det er imidlertid satt av 100 mill. i budsjettet for 2019 på kap. 192 for en eventuell tilbakebetaling av for mye mottatt refusjonskrav i perioden 2013-2018.

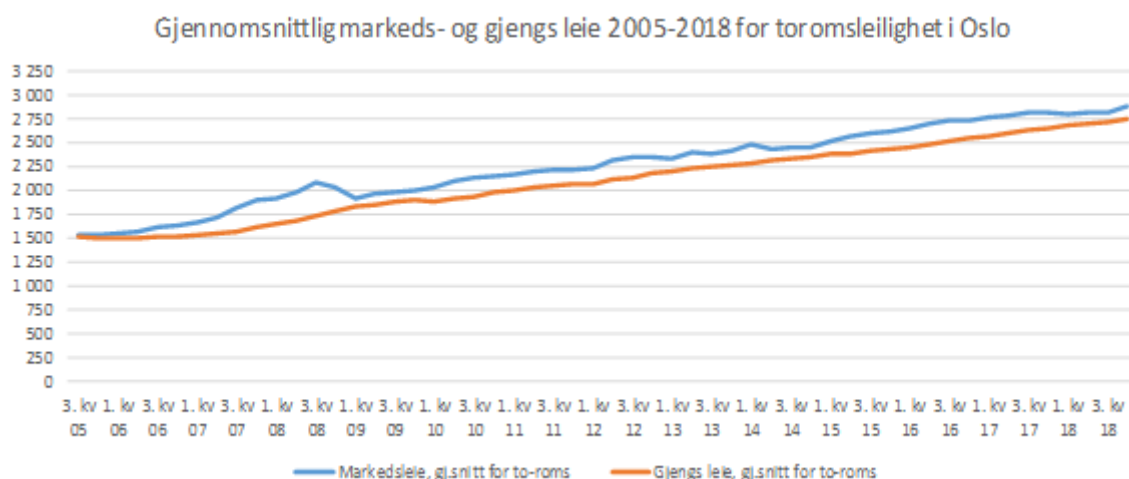
Tabell 2.125 Nøkkeltall for kap. 055 Boligbygg Oslo KF

Kap. 055 Boligbygg Oslo KF	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Forvaltning, drift og vedlikehold pr kvm.	665	684	712	750	807
Antall forvaltningsenheter	11 025	11 975	12 310	12 596	12 849
- herav boliger	10 039	10 644	10 888	11 007	11 060
- herav næringslokaler/parkeringsplasser	819	1 173	1 274	1 433	1 632
- herav presteboliger	62	56	39	33	34

Figur 2.11 Utvikling i ledighet i boligmassen 2014-2018

Gjennomsnittlig ledighet i boligporteføljen var 5,8 % i 2018 og er 1,8 % -poeng over måltallet. Det er hensiktsmessig å splitte ledighetsprosenten i to hovedkomponenter, den operative ledigheten (3,6 %) og den ikke-operative ledigheten (2,2 %). Omløpshastigheten i boligmassen har økt fra om lag 1 200 tildelinger i 2013 til nær 1 500 i 2018, og er i hovedsak årsak til at den operative ledigheten ligger noe høyere enn tidligere år. I tillegg bidrar høyt aktivitetsnivå innen utvikling, kjøp, salg og særlig rehabilitering til den ikke-operative ledigheten i form av tømning, tilvisningsstopp og omplassering.

Utvikling i markedsleie og gjengs leie. Gjengs leie kan kort defineres som det leienivået som er etablert på stedet, ved leie av liknende husrom på liknende avtalevilkår. Gjengs leie må forstås som en forsinket speiling av utviklingen i markedsleien.

Figur 2.12 Gjennomsnittlig markeds- og gjengsleie (kr/kvm/år)

Det seneste året har markedsleien økt med 2 %, mens gjengs leie har økt med 3 %. Det er ellers verdt å merke seg at markedsleien økte med 0,8 % fra 3. til 4. kvartal 2018. På grunnlag av de underliggende økonomiske og demografiske driverne prognostiseres det med en fortsatt moderat vekst i markedsleien fra 2018 til 2019 på 1,9 %. Gjengs leie vil trolig stige noe mer, med ca 2,8 %. Viktige momenter i denne forbindelse er folketallsvekst, fortsatt lav arbeidsledighet og høye inntekter i husholdningene.

I 2017 og 2018 har Boligbygg fått ekstraordinære midler til bomiljøtiltak i eiendommene, og mange bakgårder og lekeplasser er rustet opp i eiendommene. 29. august 2018 åpnet den nye lekeplassen mellom blokkene på Hovseter. Foto: Anine Johnsen/Boligbygg.

Mål

Oslo kommune skal forvalte og drifte kommunale bygg og anlegg slik at de er godt egnet til formålet og for brukerne

Tabell 2.126 Ferdigstillelse bygg og ledighet

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg 1)	0,86	0,90	≤1	0,93
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	100 %	75 %	100 %	100 %
Andel nye bygg som tilfredstiller passivhusstandard	n/a	0 %	100 %	75 %
Andel ledighet	4,8 %	5,7 %	4,0 %	5,8 %
Andel fossilfrie byggeplasser 2)			>50 %	0,0 %

1) Samlet sluttkostnad for prosjektene skal ikke overstige samlet styringsramme for porteføljen, det vil si at samlet sluttkostnad delt på samlet styringsramme er ≤ 1 for porteføljen. Prognose for sluttkostnad benyttes dersom sluttrapport ikke er ferdig utarbeidet. Resultatindikatorerne gjelder overleverte prosjekter siste tre år.

2) Gjelder nybygg prosjekter, ikke rehabiliteringsprosjekter

Foretakets netto driftsresultat i 2018 etter kommunale regnskapsregler ble 1,7 mill. dårligere enn regulert budsjett, etter overføring av 359,5 mill. i konsernbidrag til bykassen. Regulert budsjett for netto driftsresultat var negativt med 5,6 mill. Driftsregnskapet etter årsoppgjør-disposisjoner viser et resultat lik null.

Foretaket har i 2018 investert for 912,9 mill. av et budsjett på 1.447 mill. Kjøp av boliger utgjør 252 mill., rehabilitering 298 mill. og Omsorg+ boliger 252 mill.

Som en følge av granskningen har det ikke vært gjennomført kjøp av nye boliger i 2018. Boligfremskaffelse i tråd med bydelenes behov har i 2018 derfor i hovedsak blitt gjort gjennom nybygg.

Foretaket har i 2018 ferdigstilt byggingen av til sammen 28 nye leiligheter etter bestilling fra Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid. I 2018 ferdigstilte foretaket Dr. Dedichens vei 26c,

med ti boenheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Røahagan 1 med åtte enheter for mennesker med psykisk utviklingshemning og Ljabruveien 155-159 med ti enheter for mennesker med rus- og psykiske lidelser. I tillegg har det vært stor aktivitet i flere omsorg+prosjekter som ferdigstilles tidlig 2019.

Arbeidet med brannforebyggende tiltak og bedret brann sikkerhet er videreført i de kommunale boligeiendommene. Det er gjennomført sprinkling og heldetektering 63 mill. Det har ikke vært tap av liv knyttet til brann i foretakets eiendommer i 2018.

Omsorgsbygg Oslo KF (kap. 059)

Foretakets formål er å eie, forvalte og utvikle kommunale formålsbygg og bidra til høy kvalitet på kommunens pleie- og omsorgstjenester, kommunens tiltak for barn og unge og kommunens kulturtilbud. Foretaket skal legge forretningsmessige prinsipper til grunn innenfor de rammer som gjelder for kommunal virksomhet. Foretaket har 872 048 kvm bygningsmasse fordelt på 588 eiendommer.

Tabell 2.127 Nøkkeltall for kap. 059 Omsorgsbygg Oslo KF

	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Forvaltning, drift og vedlikehold pr kvm.	427	466	469	495	581
Antall forvaltningsenheter	629	634	599	586	588
- herav sykehjem og omsorgsboliger	34	39	36	37	37
- herav brannstasjoner	9	7	9	9	9
- herav barnehager	359	352	354	346	352
- herav boliger til vanskeligstilte	60	64	68	68	66
Areal i kvm sykehjem og omsorgsboliger	277 579	294 277	293 426	307 377	310 223
Areal i kvm brannstasjoner	31 604	14 827	26 337	26 690	27 396
Areal i kvm barnehager	276 732	271 758	267 936	285 395	294 570
Areal i kvm boliger til vanskeligstilte	99 513	100 385	109 616	109 616	108 528

Omsorgsbygg fikk Bygg21s gjeveste pris «Gullhammeren» i kategorien for kvalitet og bærekraft ved Lia barnehage. Prisen ble delt ut av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland. Foto: Stine Østby/ ByggReisDeg.

Mål

Mål 5: Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg slik at de godt egnet til formålet og for brukerne

Tabell 2.128 Ferdigstillelse bygg og ledighet

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg 1)	1	0,97	≤1	1,07
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	100 %	89 %	100 %	100%
Andel nye bygg som tilfredstiller passivhusstandard	100 %	100 %	100 %	100%
Andel ledighet	3,3 %	3,2 %	2,0 %	2,5%
Andel fossilfrie byggeplasser 2)			>50 %	83%

1) Samlet sluttkostnad for prosjektene skal ikke overstige samlet styringsramme for porteføljen, det vil si at samlet sluttkostnad delt på samlet styringsramme er ≤ 1 for porteføljen. Prognose for sluttkostnad benyttes dersom sluttrapport ikke er ferdig utarbeidet. Resultatindikatorerne gjelder overleverte prosjekter siste tre år.

2) Gjelder nybygg prosjekter, ikke rehabiliteringsprosjekter

Foretakets netto driftsresultat i 2018 etter kommunale regnskapsregler ble 53,0 mill. bedre enn regulert budsjett, etter overføring av 327,4 mill. i konsernbidrag til bykassen. Regulert budsjett for netto driftsresultat var negativt med 70,6 mill. Driftsregnskapet viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 56,7 mill. Mindreforbruket forklares med lavere finansutgifter, ubrukte vedlikeholdsmidler samt kommunale tilskuddsmidler bundet opp til prosjektaktivitet der utgiftene forventes å påløpe i neste regnskapsperiode.

Foretaket har i 2018 investert for 1 392 mill. av et regulert budsjett på 2 329 mill. Nybygde barnehager utgjør 553 mill., større rehabiliteringer av barnehager 129 mill., boliger til vanskeligstilte 220 mill. og nybygg av sykehjem 309 mill. Investeringsavviket skyldes i hovedsak periodiseringsavvik, mens ferdigstillelsen er innenfor tidsrammen.

Byråd Kjetil Lunds befaring på Munkerud barnehage, hvor Omsorgsbygg er byggherre og Control AS entreprenør. Barnehagen bygges i massivtre. Elementene monteres på byggeplass. Foto: Marte Svenneby/Omsorgsbygg.

Det ble i 2018 ferdigstilt totalt 828 barnehageplasser, hvorav 450 plasser er reetableringer. Kilden barnehage sto ferdig i 2018 med 216 nye plasser, og barnehagene Lilleslottet, Rødtvedt, Marmorberget Bogerud gård ble ferdigstilt med til sammen 162 nye plasser og 450 reetablerte plasser. Ytterligere 1054 barnehageplasser fordelt på ni barnehager er planlagt ferdigstilt i 2019.

På sykehjemssiden ble byggingen av Lindeberg sykehjem og Ryen helsehus påbegynt, og forprosjektet for Tåsenhjemmet ble ferdigstilt. Forprosjektene for Dronning Ingrid's Hage og Lambertseterhjemmene vil ferdigstilles i 2019. Videre ventes forprosjektene for Furuset hageby og Oppsal sykehjem igangsatt i 2019.

Grunnsteinsnedleggelse på Lindeberg sykehjem. Grunnsteinen ble lagt ned av byrådsleder Raymond Johansen, konst.adm.dir. i Omsorgsbygg Tore Fredriksen og adm.dir. i Skanska Ståle Rød.
Foto: Marte Svenneby/Omsorgsbygg.

I Gustav Vigelands vei ble 10 nye omsorgsboliger for personer med nedsatt funksjonsevne ferdigstilt, og i Vinkelveien 7 ble et tidligere sykehjem pusset opp og tilpasset nye brukergrupper. Her blir det totalt 38 boliger og personalbase, i tillegg til legekontor og base for hele bydelens hjemmetjeneste når prosjektet ferdigstilles i januar 2019. Videre arbeides det med utvikling av nye prosjekter for omsorg+ i Hovseterveien 20, i Marmorveien 2 og i forbindelse med områdeplanen for Mortensrud.

Forprosjekt fase 1 på Oslo storbylegevakt ble ferdigstilt i 2018, og entreprenør ble valgt med oppstart av samspillsfasen i januar 2019. Skisseprosjektet for Hovedstasjonen ble ferdigstilt i 2018.

Kultur- og idrettsbygg Oslo KF (kap. 062)

Foretaket skal bidra til at kommunens kulturtilbud preges av kvalitet, mangfold og tradisjon samt bidra til idrettsaktivitet og gjennomføring av idrettsarrangementer, gjennom godt vedlikeholdte og tilpassede bygninger og anlegg. Foretaket har ansvar for å planlegge, bygge, eie og forvalte kultur- og idrettsanlegg i Oslo. Foretaket leier ut bygg og anlegg til kommunale leietakere. Leietakere er Bymiljøetaten, Utdanningsetaten, Deichman bibliotek, Kulturetaten og Munchmuseet.

Foretaket forvalter 162 518 kvm fordelt på 40 bygg og anlegg. Porteføljen består av kulturbygg, flerbrukshaller, ishaller, bad, skøyteanlegg, stadionanlegg og signalanleggene Holmenkollen nasjonalanlegg og Bislett stadion.

Holmenkollen Oslo. Foto: xx

Tabell 2.129 Nøkkeltall for kap. 062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF

Nøkkeltall for: Kap. 062 Kultur- og idrettsbygg Oslo KF	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall forvaltningsenheter	35	36	37	40	40
- herav kulturbygg	5	5	4	4	4
- herav badeanlegg	6	6	6	6	6
- herav idrettshaller	10	10	12	13	13
- herav helårs skistadion				1	1
- herav ishaller	5	5	5	5	5
- herav isflater	6	6	6	7	7
- skøytestadion	2	2	2	2	2
- signalanlegg	2	2	2	2	2
Areal idrettsanlegg i kvm	112 049	126 454	163 741	156 682	162 518

Mål

Oslo kommune skal bygge, forvalte og drifte kommunale bygg slik at de godt egnet til formålet og for brukerne

Gjennomførte tiltak

Foretakets største byggeprosjekter er kulturbyggene i Bjørvika, Nytt Munch museum og Nye Deichmanske hovedbibliotek. Begge prosjektene er under bygging og er forventet ferdigstilt i 2019. I tillegg har foretaket under bygging Nye Jordal Amfi, Grorud flerbrukshus, Ullern flerbrukshall og Sonja Henie ishall.

Deichmanske hovedbibliotek. Foto: XX

Voldsløkka is- og landhockeybane og Lillomarka skiarena ble begge slutført som planlagt i 2018 og levert innenfor bystyrets vedtatte rammer. Kulturbyggene i Bjørvika er Futurebuilt prosjekter med fokus på gode og fremtidsrettede energi- og miljøløsninger. Nye Jordal Amfi vil sammen med Sonja Henie ishall bli blant Norges mest moderne og energieffektive haller. Foretaket har i 2018 gjennomført en rekke energieffektiviseringstiltak som installering av solceller på Bislett stadion og optimalisering av lysstyring i Holmenkollen nasjonalanlegg.

Kultur- og idrettsbygg har stort fokus på å tilrettelegge for mennesker med nedsatt funksjonsevne i vår portefølje gjennom tilpassede bygg og anlegg. Foretaket har i 2018 behovs- og kostnadsvurdert hele sin portefølje med tanke på universell utforming på våre bygg og anlegg, og har utarbeidet en fireårig handlingsplan. Det er gjennomført flere HC-tiltak på eksisterende eiendommer. Av spesielle tiltak i 2018, kan nevnes at det er under etablering HC-toalett og HC-heis på Deichman Grünerløkka. Alle nye bygg og anlegg som bygges i regi av Kultur- og idrettsbygg bygges i henhold til krav om universell utforming.

Voldsløkka is- og landhockeybane. Foto: XX

Tabell 2.130 Ferdigstillelse bygg

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Sluttkostnad delt på samlet styringsramme for samlet portefølje av ferdigstilte bygg 1)	1	1	≤1	0,93
Andel prosjekter ferdigstilt innen avtalt tid	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel nye bygg som tilfredstiller passivhusstandard	100 %	100 %	100 %	100 %
Andel fossilfrie byggeplasser 2)			>50 %	100 %

Mange av idrettsanleggene som foretaket overtok i 2015, har vist seg å være generelt nedslitte, og det kreves en betydelig styrket oppfølging for at Oslo kommunes verdier skal ivaretas på en god måte og til det beste for byens innbyggere. Foretaket har også i 2018 vektlagt å styrke den daglige driften på eksisterende idrettsanlegg gjennom et mer systematisk drifts- og vedlikeholdsarbeid.

Foretakets netto driftsresultat i 2018 etter kommunale regnskapsregler ble 4,8 mill. bedre enn regulert budsjett. Regulert budsjett for netto driftsresultat var positivt med 4,3 mill. Driftsregnskapet viser et regnskapsmessig mindreforbruk på 4,8 mill. etter bruk av 4,5 mill. fra fjorårets resultat og overføring til investeringsregnskapet på 8,8 mill.

Foretaket har i 2018 investert for 1,375 mill. inkl. mva. (eks. mva 1.296 mill. hvorav ca. 1 mrd. gjelder Kulturbyggene i Bjørvika). Regulert budsjett for investeringer i 2018 er 1,748 mrd. eks. mva. Avviket mellom regnskap og budsjett skyldes i hovedsak periodiseringsavvik.

Tabell 2.131 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for næring og eierskap

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regn- skap 2017	Oppr. budsjett 2018	Reg- budsjett 2018	Regn- skap 2018	Avvik bud/ regn 2018	Avvik ordinær drift 2018*
Boligbygg Oslo KF-overføring, kap. 172	25,0				0,0	0,0
Omsorgsbygg Oslo KF - overføring, kap. 175	45,4	53,0	102,0	102,0	0,0	0,0
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF – overf., kap. 178			21,6	21,6	0,0	0,0
Enhet for mangfold og integrering, kap. 354**	21,1				0,0	0,0
Inkluderings tiltak, kap. 356**	5,2				0,0	0,0
Næringsutvikling, kap. 455	40,6	60,6	62,9	48,3	14,6	2,5
Næringssetaten, kap. 459	28,9	32,1	34,9	30,4	4,5	4,5
Sum sektor	166,2	145,7	221,4	202,3	19,1	7,0

*Avvik når det ses bort fra ubrukte øremerkede midler

**Overført til EHA fra 01.01.2018

Tabell 2.132 Netto driftsutgifter kommunale foretak

Tall i mill..

Kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
<i>KOMMUNALE FORETAK</i>					
<i>Netto driftsresultat</i>					
Undervisningsbygg Oslo KF, kap. 053	-395,5	-100,0	-291,1	-363,0	71,9
Boligbygg Oslo KF, kap. 055	16,9	0,0	5,6	7,3	-1,7
Omsorgsbygg Oslo KF, kap. 059	-36,9	0,0	70,6	17,6	53,0
Oslo Havn KF, kap. 060	-136,8	-94,2	-93,5	-127,4	33,9
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF, kap. 062	-15,5	0,0	-4,3	-9,1	4,8
Sum netto driftsresultat	-567,8	-194,2	-312,7	-474,6	161,9

Tabell 2.133 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for næring og eierskap

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regn- skap 2016	Regn- skap 2017	Oppr. budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regn- skap 2018
Boligbygg Oslo KF-overføring, kap. 172		25,0			
Omsorgsbygg Oslo KF - overføring, kap. 175	9,7	45,4	53,0	102,0	102,0
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring, kap. 178	1,3			21,6	21,6
Næringsutvikling, kap. 455	82,3	56,9	67,6	69,9	56,9
Næringssetaten, kap. 459	62,3	65,0	57,7	65,7	68,6
Sum sektor	155,7	192,3	178,3	259,2	249,1

Tabell 2.134 Brutto driftsutgifter kommunale foretak

Tall i mill..

Kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
<i>KOMMUNALE FORETAK</i>					
Undervisningsbygg Oslo KF, kap. 053	3 281,3	3 393,9	3 348,7	3 365,9	3 538,1
Boligbygg Oslo KF, kap. 055	1 479,2	1 619,5	1 675,3	1 662,9	1 652,6
Omsorgsbygg Oslo KF, kap. 059	1 294,5	1 400,9	1 330,7	1 466,4	1 574,7
Oslo Havn KF, kap. 060	256,8	261,0	278,5	278,5	256,0
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF, kap. 062	356,6	377,3	357,3	359,0	379,3
Sum foretak	6 668,3	7 052,6	6 990,4	7 132,8	7 400,8

Tabell 2.135 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådsavdeling for næring og eierskap

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regn- skap 2017	Oppr. budsjett 2018	Reg. budsjett 2018	Regn- skap 2018	Avvik bud/regn 2018
Boligbygg Oslo KF - overføring, kap. 172	266,4	225,0	417,6	168,2	249,5
Undervisningsbygg Oslo KF - overføring, kap. 173	25,1	21,0	21,0	21,0	0,0
Omsorgsbygg Oslo KF - overføring, kap. 175	113,5	11,4	171,6	65,0	106,6
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF - overføring, kap. 178	25,7	102,5	116,1	26,1	90,0
Forskjellige utbedringstiltak, kap. 185	9,5	45,0	61,0	20,2	40,7
Næringssetaten, kap. 459	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Sum sektor	440,2	404,9	787,5	300,5	486,8

Tabell 2.136 Brutto investeringer i anleggsmidler i kommunale foretak

Tall i mill.

Kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
<i>KOMMUNALE FORETAK</i>					
Undervisningsbygg Oslo KF, kap. 053	1 446,6	2 275,2	3 976,8	3 087,0	889,8
Boligbygg Oslo KF, kap. 055	1 231,7	1 445,3	1 447,0	912,9	534,1
Omsorgsbygg Oslo KF, kap. 059	1 054,6	1 819,2	2 329,3	1 392,4	936,9
Oslo Havn KF, kap. 060	77,5	120,5	145,8	101,4	44,4
Kultur- og idrettsbygg Oslo KF, kap. 062	1 425,4	2 113,6	1 748,3	1 374,9	373,5
Sum foretak	5 235,6	7 773,7	9 647,3	6 868,6	2 778,7

Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet

Ansvarsområde

Sektoren omfatter kultur, idrett og frivillighet (KIF), samt gravferd og tilskudd til Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn.

Tabell 2.137

Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet (KIF)	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Tall i mill.
					Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	2 144,9	2 199,3	2 130,3	2 365,6	166,3
Netto driftsutgifter	1 707,4	1 689,5	1 767,0	1 981,0	291,5
Brutto investeringer i anleggsmidler	245,2	260,5	301,0	585,0	324,5

- 62 000 besøkende ved Popsenteret
- 108 000 besøkende ved Øvingshotellet
- 7 400 elever og 8 500 elevplasser i kulturskolen
- 2,8 mill. besøkende ved bibliotekene
- 1,1 mill. besøkende ved badene

Det har blitt atelier i den gamle kavallerikaserna i Myntgata 2. Huset rommer også Oslobiennalen. I denne anledning ble Berit Soot Kløvigs "Fluene" (1972) flyttet hit. Foto: Kulturetaten

Mål og resultater i virksomheter mv.

Kulturtilskudd m.m. (kap. 500)

Kapittelet omfatter tilskudd og andre overføringer til kunst- og kulturfeltet. Det tildeles driftstilskudd til kunst- og kulturorganisasjoner, festivaler mv. Det tildeles også tilskudd gjennom året til kunst- og kulturtiltak inkl. tiltak som kan knyttes til Program bilfritt byliv, tilskudd til innovasjon innen kultur og kulturnæringer, konsertstøtte til frivillig musikk, tilskudd til kor, korps og orkestre, barne- og ungdomsorganisasjoner, frivilligsentraler, kunst- og kulturstipend og andre overføringer innen kulturfeltet.

Tabell 2.138 Nøkkeltall for kap. 500 Kulturtilskudd m.m.

Nøkkeltall for: Kap. 500 Kulturtilskudd m.m.	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Driftstilskudd kultur - antall søkere	130	129	129	152	160
Driftstilskudd kultur - antall tildelinger	86	98	98	106	119
Løpende kunst- og kulturtiltak - antall søkere	232	265	357	327	374
Løpende kunst- og kulturtiltak - antall tildelinger	109	153	146	218	234
Kunst- og kulturstipend - antall søkere	178	137	200	167	222
Kunst- og kulturstipend - antall tildelinger	24	32	30	32	45
Innovasjon kultur og kulturnæringer - antall søkere 1)	53	47	45	50	40
Innovasjon kultur og kulturnæringer - antall tildelinger	22	21	24	18	16
Antall deltakere ferieleiren Camp Hudøy	1 350	1 350	1 370	1 345	1 368
Deltakere hos andre leietakere på Hudøy	3 253	4 847	4 847	4 762	3 529
Antall overnattingsdøgn på Hudøy, totalt	25 140	29 959	31 094	32 440	27 127
Tilskudd friv. barne- og ungdomsorg., antall org.	49	56	46	38	36
Tilskudd kor, korps, orkestre - antall org./kor/korps/ork.	208	218	226	232	248
Tilskudd til kulturbygg (spillemidler), antall prosjekt	8	7	6	4	6
Den kulturelle spaserstokken, antall tilbud	12	38	38	38	46

1) Innovasjonstilskudd i 2015: 47 behandlede søknader. I tillegg ble 21 søknader mottatt og overført til 2016.

Fra 2016 til 2018 har det vært en økning i antall søknader og tildelinger av driftstilskudd til kulturinstitusjoner, festivaler, kunst- og kulturstipend mv. Antall tildelinger til løpende kunst- og kulturtiltak har økt fra 146 i 2016 til 234 i 2018. Fra og med 2017 er dette inkludert tilskudd til tiltak i Program bilfritt byliv. Antall tildelinger av kunst- og kulturstipend har også økt fra 30 i 2016 til 45 i 2018, mens antall søkere har variert fra 200 i 2016 til 222 i 2018. Spillemiddeltildelingene til kulturbygg er redusert fra 2014 grunnet reduksjon av spillemidler fra staten de siste årene. For 2018 ble reduksjonen kompensert med kommunale midler.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 7 mill. Justert for særskilt øremerkede midler utgjør mindreforbruket 3 mill. Mindreforbruket skyldes at det går en viss tid mellom vedtak og utbetaling av tilskudd. Det samme gjelder øremerkede midler, som hovedsakelig gjelder spillemidler til kulturhus. Spillemidler som ikke blir utbetalt innen utgangen av budsjettåret, blir overført til neste budsjettår.

Kultureiendommer (kap. 501)

Kulturetaten utvikler og forvalter 80 000 m² historiske kulturbygg, kulturminner og gårdsanlegg i Oslo. Dette omfatter 45 eiendommer, samt Hudøy feriekoloni med 64 ulike bygninger. Etaten har også forvaltningsansvar for Norges største sammenhengende kulturminneområde på 92 000 m² i Middelalderbeltet med sju middelalderruiner.

Tabell 2.139 Nøkkeltall for kap. 501 Kultureiendommer

Nøkkeltall for: Kap. 501 Kultureiendommer	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall Kultureiendommer	43	44	45	42	45
Antall bygninger	78	82	83	95	95
Antall leieobjekt 1)	242	236	240	240	395
- herav atelier	229	223	223	223	378
- herav antall boliger	7	7	7	7	7
- herav antall fellesverksteder	3	3	3	3	3
- herav antall gallerier/visningssteder	7	7	7	7	7
Hudøy ferieleirsted - kapasitet, antall ukesbesøkende barn	425	425	425	425	425
Kultureiendommer bebygd areal m2	74 150	72 474	73 124	73 124	80 286
- herav andel kulturlokaler (%)	34 %	32 %	32 %	32 %	37 %
- herav andel atelier (%)	45 %	46 %	46 %	46 %	46 %
- herav andel museer (%)	22 %	22 %	22 %	22 %	17 %
Kulturminneareal, park og ruiner m2	109 922	109 922	109 222	109 222	111 244

1) Enkelte objekt, f.eks. Frogner hovedgård og Rådhusgata 7 består av mange objekt som rommer ulike aktiviteter, men har kun en leietaker.

Tabell 2.140 Forvaltning kultureiendommer

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Kultureiendommer: antall atelier/verksted – gjennomsnittlig antall brukere	274	274	275	445
Kultureiendommer for øvrig: antall leietakere/brukere	76	49	81	81
Antall tomme kommunale bygg/eiendommer for øvrig midlertidig utleid til kultur/ kulturnæring	3	6	6	6

Mål:

**Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle
Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsarbeid i Oslo**

Gjennomførte tiltak

Tilby gode rom for kulturproduksjon, kulturutøvelse og kunstopplevelser, og stille kommunens eiendom, areal og byrom til disposisjon for kultur, kulturnæring og frivillig aktivitet

Den store oppgangen i antall leieobjekt og atelier og brukere av disse i 2018 skyldes midlertidig utleie til atelier i de kommunale lokalene i Myntgata 2 og Ila pensjonat. Byens kunstnere har her fått tilgang til om lag 170 atelier. I tillegg har etaten lagt til rette for midlertidig bruk av deler av Grünerløkka sykehjem, som erstatning for Toftes gate 69 i perioden den rehabiliteres.

Kulturetaten har slutført forprosjektet for rehabilitering av Toftes gate 69 i dialog med brukerne; Stiftelsen Grünerløkka lufthavn. Rehabilitering er under oppstart. Leietakerne flytter over i midlertidige lokaler på Grünerløkka sykehjem. Her blir det etablert musikkafe, galleri, atelier og arbeidsplasser for stiftelsen.

I løpet av 2017 og 2018 har etaten gjennomført utvendig rehabilitering av fem internatbygninger på Hudøy. Det testes også ut alternative energikilder som solcellepaneler på øya, og det er gjennomført brannforebyggende tiltak.

Innen etatens ordinære rehabiliteringsramme er det bl.a. gjennomført prosjekt på Frysja kunstnersenter, i Rådmannsgården; Rådhusgata 19 og på Frogner hovedgård.

Etaten har deltatt i forhandlinger om utbyggingsavtalen Oslo kommune skal inngå med Bane NOR i forbindelse med utbyggingen av Follobanen i Middelalderparken. Etaten har samarbeidet med Riksantikvaren om ruinkonservering i Middelalderbeltet siden 2007. Prosjektet er forlenget til 2020. Konservering av Mariakirkeruinen, en av de to viktigste kirkene i Oslos middelalderby, ble avsluttet i 2018 etter fire års arbeid.

I desember ble Ila pensjonat tatt i bruk som midlertidige atelier. Foto: Kulturetaten

Driftsregnskapet viser mindreforbruk på 23,3 mill. Justert for særskilt øremerkede midler utgjør mindreforbruket 7,8 mill. Mindreforbruket skyldes en ekstraordinær inntekt knyttet til merverdikompensasjon for etatens utleievirksomhet for årene 2006-2017. Mindreforbruket av øremerkede midler, på 15,5 mill., skyldes hovedsakelig prosjektet *Konservering av middelalderruiner*, hvor det er forskjøvet gjennomføring som følge av mangel på tilgang på kapasitet og kompetanse i markedet. Mindreforbruket skyldes også restmidler for tilretteleggelse i Myntgata 2 og forsikringsoppgjør knyttet til brannen på Nordre Trosterud gård.

Investeringsregnskapet viser bruttoutgifter på 34,3 mill. av et budsjett på 99,0 mill. Av investeringene utgjør rehabilitering av bygninger på Hudøy 13,1 mill., Grünerløkka lufthavn/Toftes gate 69 7,3 mill. og rehabiliteringsprosjektet 6,4 mill. Mindreforbruket på 64,7 mill. skyldes i hovedsak prosjekt *Grünerløkka lufthavn, Toftes gate 69* hvor avdekkede utfordringer vedr. fundamentering har medført forsinkelser.

Kulturetaten (kap. 502)

Kulturetatens ansvarsområde omfatter Vigeland-museet, Øvingshotellet, Popsenteret, kommunens kunstsamling, kunstordning, Byarkivet, Oslo Ladegård, kultureiendommer (kap. 501), Oslo kulturskole (kap. 503), stipend- og tilskuddsordninger innen kunst, kultur og frivillighet (kap. 500) og kulturutvikling. Kulturetaten koordinerer også kommunens arbeid med Ekebergparken. Fra og med 2018 er Deichman bibliotek skilt ut fra Kulturetaten og etablert som egen etat.

I oktober ble Tracey Emin's vinnerbidrag til kunst på den kommende Museumsutstikkeren lansert.
Foto: Kulturetaten

Tabell 2.141 Nøkkeltall for kap. 502 Kulturetaten

Nøkkeltall for: Kap. 502 Kulturetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
<i>Byarkivet:</i>					
Oppbevart arkiv i hyllemeter	21 689	21 145	22 100	22 423	22 533
Tilvekst papirarkiv, i hyllemeter	189	350	157	1 023	369
Skriftlige forespørslers Byarkivet	1 700	2 702	2 630	2 459	2 292
<i>Popsenteret:</i>					
Gjennomsnittlig antall åpningstimer Popsenteret per uke	48	48	48	46	46
Antall klassebesøk Popsenteret per år	-	167	186	200	209
<i>Øvingshotell:</i>					
Gjennomsnittlig åpningstimer per uke	72	71	72	72	72
Antall brukte øvingstimer Øvingshotellet	41 310	40 809	46 729	50 475	52 548
Antall brukere Øvingshotellet	6 972	8 359	9 849	11 399	11 862
<i>Vigelandmuseet:</i>					
Gjennomsnittlig åpningstimer per uke	30	30	30	30	30
Antall utstillinger per år	5	5	4	3	3
Arrangement barn og unge Vigelandmuseet per år	3	8	3	10	2

Nøkkeltall for: Kap. 502 Kulturetaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
<i>Kunstordningen: (etablert 2011)</i>					
Antall kunstprosjekt ferdigstilt	13	17	17	19	10
Antall kunstprosjekt under arbeid	31	36	30	30	43

Tabell 2.142 Publikumsbesøk og kunstprosjekt

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Vigelandsmuseet, antall besøk	34 273	30 000	35 000	28 337
Popsenteret, antall besøk	54 400	55 221	62 000	61 906
Øvingshotellet, antall besøk	102 107	102 110	105 000	107 979
Byarkivet, antall besøk	3 526	4 137	3 000	4 305
Oslo-bilder (Byarkivet), antall besøk	270 565	305 572	300 000	260 406
Ladegårdsarrangement, antall deltakere	6 809	4 598	8 000	7 952
Antall deltakere barn/unge-arrangement i Popsenteret	7 802	7 825	7 800	7 685
Antall deltakere klassebesøk (Popsenteret)	5 783	5 925	6 500	5 918
Antall deltakere klassebesøk (Vigelandsmuseet)	2 658	1 768	3 000	1 459
Antall deltakere klassebesøk (Ladegården)	0	2 422	1 300	2 830

Mål:

**Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle
Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet
Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet i Oslo**

Gjennomført tiltak

Tilby gode kulturopplevelser i Oslo, og gjennomføre attraktivt arrangementsprogram for barn og unge

Besøkstallet for Vigelandsmuseet er lavere enn måltall, og fikk en nedgang i besøkende fra 2017. Det samme forholdet gjelder for antall deltakere fra klassebesøk. Det er vanskelig å peke på en konkret forklaring på nedgangen.

Besøkstallet for Øvingshotellet er høyere enn måltall, og har hatt en økning med nesten 6 000 besøk fra 2017. Dette kan skyldes økt etterspørsel og behov. Øvingshotellet har hatt en positiv utvikling i antall bookinger, og ukedagene mandag til torsdag ettermiddag og kveld er tilnærmet fullbooket.

Oslo byarkiv er fagorgan for kommunens samlede arkivvirksomhet og arbeider systematisk med formidling av den historiske samlingen

Besøkstallene ved Byarkivet har økt i de siste årene. Økningen skyldes økt interesse for tiltak som foredrag, seminar, opplegg for skoler og byvandring.

Det er nedgang i antall besøk på Oslobilder ved Byarkivet, etter flere års oppgang. Dette kan skyldes at tilbudet kan ha mistet noe av nyhetens interesse.

Besøket til Popsenteret har holdt seg jevnt, og publikumstilbudene har fått godt feste.

Oslo ladegård har i alle år hatt tilbud om åpne omvisninger i middelalderbyen, og nytt i 2018 var at omvisningene ble gjort gratis. Dette medførte høyere besøkstall. Bisperommet ble endret og utbedret bla.a. med formidlingsteknisk utstyr og bedre framkommelighet for besøkende.

Oslo kulturnatt ble arrangert for 14.gang og hadde rekordmange arrangører, opp mot 200, mot 170 i fjor. Publikumstallet var ca. 62 500, mot 43 165 året før.

Kulturetaten styrket i 2018 innsatsen når det gjelder arenavikling, dialog med kulturaktører og deltakelse i byutviklings- og planprosesser. Gjennom Program for bilfritt byliv har etaten en satsing på kunst og kultur i den bilfrie sonen.

I 2018 ble det gjennom kunstordningen ferdigstilt ti kunstprosjekt som engasjerte til sammen 13 kunstnere. Prosjektene er fordelt på fire skoler, to barnehager, tre uterom og én t-banestasjon. I tillegg er det 43 pågående kunstprosjekt. Kunstordningen gir også mulighet til formidling og god forvaltning av den eksisterende kunstsamlingen. Våren 2018 gjennomførte etaten i samarbeid med Kunstnernes Hus utstillingen *Det felles eide*. Utstillingen presenterte et utvalg verk fra kommunens kunstsamling. Planelegging for Oslobiennalen, en ny lokal og internasjonal kunstbiennale for kunst i offentlige rom, har pågått i 2018.

Som et ledd i oppfølgingen av handlingsplanen for gatekunst har etaten i 2018 gjennomført samarbeidsprosjektet «Nuart RAD». Dette innebar oppføring av flere kunstverk av internasjonale kapasiteter på gatekunst bl.a. langs Akerselva og innen området for bilfritt byliv.

Kulturetaten har ansvar for oppgaver knyttet til frivillighetsfeltet. Dette innebærer blant annet gjennomføring av Oslo kommunes frivillighetskonferanse og andre utviklingstiltak knyttet til oppfølgingen av frivillighetsmeldingen. Kulturetaten har i 2018 opprettet en prøveordning for stimuleringsmidler øremerket tilgjengeliggjøring av kommunale lokaler for frivillighet og gjennomfører et digitalt bookingprosjekt for frivillighetens bruk av skolelokaler.

Oslo hospital i Gamlebyen er landets eldste psykiatriske sykehus. Nå er det blitt UNESCO-listet. Arkivet oppbevares ved Oslo byarkiv. Fotor Kulturetaten

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 35,2 mill. Justert for øremerkede midler har etaten et mindreforbruk 12 mill. Dette knytter seg i hovedsak til utredning av arkivområdet, forprosjekt for nytt byarkiv og Vigeland 150 år i 2019. Mindreforbruket av øremerkede midler, på 23,1 mill., skyldes hovedsakelig eksternt finansierte kunstprosjekt, prosjektet Oslo

pilot og prosjekt knyttet til arkiv som er forskuddsbetalt av andre kommunale virksomheter. Byarkivet forskuddsfakturerer bydeler og private virksomheter for arkivordningsprosjekt. Tilsvarende blir gaveinntekter og avsetninger til kunst som ikke inngår i kunstordningen inntektsført før selve prosjektet gjennomføres.

Investeringsregnskapet viser bruttoutgifter på 26,0 mill. av et budsjett på 129,3 mill. Prosjektet *Kunst i offentlige bygg og uterom* utgjør de 26 mill. Mindreforbruket på 103,3 mill. gjelder periodiseringsavvik for prosjektet *Kunst i offentlige bygg og uterom*. Avviket skyldes at prosjektet tar normalt 2-3 år fra prosjektet blir vedtatt til det er ferdigstilt.

Oslo kulturskole (kap. 503)

Oslo kulturskole skal, alene eller i samarbeid med andre profesjonelle aktører og det frivillige musikkliv, gi flest mulig barn og unge et godt undervisningstilbud innen ulike kunstfag. I tillegg til å gi inspirasjon og mulighet for egen kulturaktivitet, gis elever med særlige evner mulighet til å utvikle sitt faglige nivå.

Det skjer mye på Schous plass. Øvingshotellet har 6000 flere brukere, Kulturskolen har fått 44 timer mer og Popsenteret har 3000 flere besøkende. Foto: Kulturetaten

Kulturskolen gir undervisning i nærmere 200 ulike disipliner til barn og unge innenfor kunstfagene dans, teater, musikk og visuelle kunstfag. Kulturskolen har også ansvar for å støtte opp under kor, korps og orkestre i Oslo. Det er kulturstasjoner på Grønland, Sinsen, Schous plass, Rødtvet, Tøyen, Ris og Haugerud, samt på Fernanda Nissen og Rommen skoler. Den øvrige undervisningen foregår på ca. 80 av de andre Osloskolene.

Tabell 2.143 Nøkkeltall for: Kap. 503 Oslo kulturskole

Nøkkeltall for: Kap. 503 Oslo kulturskole (funksjon 383)	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall elever totalt	7 599	7 833	7 108	6 892	7 395
Antall elever på venteliste	2 401	1 697	2 358	2 237	1 592
Antall elever i grunnskolealder	6 733	6 958	6 198	5 968	6 427
Antall elever i grunnskolealder på venteliste	1 839	1 286	1 876	1 779	1 302
Antall elevplasser på venteliste	3 207	2 199	3 233	3 159	2 150

Økningen i antallet elever totalt og reduksjonen i antall elever og elevplasser på ventelister skyldes hovedsakelig at byrådet i 2018-budsjettet la inn midler til 500 nye plasser fra og med høsten 2018.

Tabell 2.144 Elever i musikk- og kulturskolen

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall elevplasser	7 676	8 105	8 475	8 519

Mål:

**Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle
Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet**

Gjennomførte tiltak

Gi et attraktivt tilbud innen et bredt kulturfelt i alle deler av Oslo, og gi barn og unge mulighet til å utvikle sitt talent til et profesjonelt nivå

Oslo kulturskole har videreført samarbeidet både med grunnskolene, bydelene, kor, korps, orkester og andre aktører som tilbyr kulturopplæring.

Kulturskolen har videreført den store satsingen i Tøyen-løftet. Skolen har overtatt all musikkundervisning ved Tøyen skole, og gjennomførte bl.a. opplæring i orkesterinstrument for alle elever. I tillegg til instrumentopplæringen i skoletiden tilbød skolen «spillerom» på Aktivitetsskolen og ordinært kulturskoletilbud på ettermiddags- og kveldstid. Samlet antall elever som fikk undervisning ved Tøyen kulturstasjon høsten 2018 er ca. 600. Tilbudet er gratis for elever fra Tøyen og Vahl skole.

Øke antallet elevplasser

Økningen i antall elevplasser skyldes at byrådet i 2018-budsjettet la inn midler til 500 nye plasser fra og med høsten 2018.

Kulturskolen har økt kapasiteten ved lørdagsskolen, som er skolens fordypningstilbud i musikk. I tillegg tilbød skolen i 2018 fordypningsstudium i teater som kvalifiserer for opptak til høyere utdanning innen teaterfaget. Innenfor dans tilbyr skolen fordypning gjennom flere dansekompani og et intensivt kveldsstudium.

Driftsregnskapet viser et merforbruk på 0,6 mill. Justert for øremerkede midler er merforbruket på 0,3 mill.

Munchmuseet (kap. 504)

Etaten forvalter og formidler de testamentariske gavene etter Edvard Munch, Rolf Stenersen, Amaldus Nielsen og Ludvig O. Ravensberg som omfatter en av verdens største monografiske kunstsamlinger (fra én og samme kunstner) på til sammen om lag 45 000 museumsobjekt.

Tabell 2.145 Nøkkeltall for: Kap. 504 Munchmuseet

Nøkkeltall for: Kap. 504 Munchmuseet	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall arrangement		65	56	66	57
Antall unge på omvisninger og verksted (inkl. Den kulturelle skolesekken)	5 795	8 350	7 739	7 727	11 981
Antall deltakere "Munch i bevegelse"		2 600	7 670	12 942	11 880
Antall følgere på sosiale medier		397 600	375 870	391 735	407 614

Tabell 2.146 Publikumsbesøk

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall besøkende	264 193	204 489	175 000	170 385
Antall unge på omvisninger og verksted	7 739	7 727	8 400	11 981

Mål:

**Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle
Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet**

Gjennomførte tiltak

Styrke interessen for og kunnskapen om Edvard Munch og hans kunstnerskap, satse på utstillinger basert på Munchs kunst, modernisme og samtidskunst og Munchmuseet skal ha et attraktivt arrangementsprogram

Munchmuseet startet opp Late Night Young, et tilbud for ungdom i samarbeid med Edvard Munch videregående skole. Foto: Munchmuseet

I 2018 gjennomførte museet tre større utstillinger på Tøyen: *Med lukkede øyne – Gauguin og Munch* (17.02.-22.04.), *Mellom klokken og sengen* (12.05.-09.09.) og *Måneoppgang. Marlene Dumas og Edvard Munch* (29.09.-13.01.2019). I periodene mellom de store utstillingene gjennomførte museet mindre utstillinger i museets foredragssal. Antall besøkende totalt ved museet var 170 385, hvorav *Mellom klokken og sengen* sto for 78 871. Besøktallet var noe lavere enn måltall, som i første rekke antakelig skyldes en varm, solrik sommer.

Munchmuseet i bevegelse skal rette publikums oppmerksomhet mot Bjørvika. Satsningen består av et samarbeid med Kunsthall Oslo og en serie temporære samtidsprosjekt i byrommet i Gamle Oslo. Kunsthall Oslo står for produksjon av en serie utstillinger som utforsker Stenersen-samlingen på nye måter, i tillegg til å vise separate utstillinger med unge norske samtidskunstnere. Blant annet fikk utstillingen *Andy Warhol – after Munch* (26.05.-26.08.) mye oppmerksomhet i 2018. Antall besøkende til *Munchmuseet i bevegelse - Kunsthall Oslo* i 2018 var 9 464, en økning fra 2017 og kommer i tillegg til besøktallet oppgitt i tabellen.

Museet har i 2018 videreført sitt samarbeid med en rekke internasjonale institusjoner. Særlig viktige utstillingssamarbeid som ble realisert i utlandet var *Between the Clock and the Bed*. Metropolitan Museum of Art, New York, (30.10.2017-29.01.2018), *The Experimental Self: Edvard Munch's Photography*, Scandinavia House, New York (21.11.2017-07.04.2018) og *Munch: A Retrospective* ved Tokyo Metropolitan Museum of Art (27.10.2018.-20.01.2019). Sistnevnte utstilling hadde 690 000 besøkende.

Museet har i 2018 i prioritert å følge opp byggeprosjektet: forberede flytting, foreta eller følge opp anskaffelser og planlegge aktivitetene i det nye museet i Bjørvika. Museet er i rute på alle museets ansvarsområder knyttet til det nye museet. Parallelt har alle ordinære og ekstraordinære aktiviteter som utstillingsprogrammet på Tøyen, *Munchmuseet i bevegelse*, internasjonale utstillinger, forskning, publikasjoner, konservering, formidling og kommunikasjon foregått uten reduksjoner i aktivitetsnivå.

Munchmuseet hadde totalt 740 omvisninger med 17 933 deltagere i 2018.

Formidlingsaktiviteter til forskjellige målgrupper, herunder barn og ungdom, er vesentlig trappet opp i 2018. 20 501 unge har besøkt museet, hvorav 5 743 har deltatt i Den Kulturelle skolesekken og fått faglig baserte omvisninger. Et omfattende aktivitetsprogram har også tiltrukket seg nye besøksgrupper, og bidratt til gode besøkstall. Bl.a. har museet arrangert seks *Barnas kunstdager* med totalt 753 deltakere i 2018, og dansekunstnergruppen *Landing* har holdt 53 spesialutviklede omvisninger for barn og voksne.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 29,1 mill. Justert for øremerkede midler har etaten et mindreforbruk på 5,8 mill. Mindreforbruket skyldes div. inntekter, bl.a. fra sponsorer og utlån, som er høyere enn budsjettet. Mindreforbruket av øremerkede midler, på 23,3 mill., skyldes i hovedsak prosjektene *SYMSUR* og *Relokalisering av Stenersensamlingen*. *SYMSUR* er en utstilling som finner sted i 2020, men som er finansiert allerede, og *Relokalisering av Stenersensamlingen* innebærer eksponering av kunsten i perioden frem til åpning av det nye museumsbygget sommeren 2020.

Investeringsregnskapet viser bruttoutgifter på 1,4 mill. av et budsjett på 31,1 mill. De 1,4 mill. gjelder *Applikasjonsprosjektet*. Av mindreforbruket på 29,7 mill. utgjør *Applikasjonsprosjektet* 28 mill. og skyldes periodiseringsavvik.

Deichman bibliotek (kap. 505)

Deichman bibliotek har i tråd med bibliotekplanen for 2014-2018 lagt vekt på å videreutvikle biblioteket som uavhengig møteplass for dialog, inspirasjon, innsikt og kunnskap – gratis og for alle. Biblioteket har utviklet seg til å bli en møteplass av stor betydning for nærmiljøet. Det har vært en stigning i publikumsbesøk og utlån i 2018. Antall arrangementer, som gjennomføres av Deichman eller i samarbeid med andre aktører, har også økt.

Deichman bibliotek ble egen etat fra 01.01.2018. Etaten ønsker å etablere en velfungerende organisasjon gjennom nyrekruttering og omstilling. Dette legger grunnlaget for å effektivisere arbeidet i biblioteket, og forberede flytting til nytt hovedbibliotek i Bjørvika som åpner i første halvdel av 2020.

Byrådet la i 2018 frem ny bibliotekplan for perioden 2019-2022. Byrådet vil videreføre det gode arbeidet som gjøres av Deichman bibliotek både sentralt og i lokalbibliotekene. Samtidig ser byrådet viktigheten av at biblioteket tilpasser seg utfordringer og utviklingen i samfunnet.

Tabell 2.147 Nøkkeltall kap. 505 Deichman bibliotek

Nøkkeltall for: Kap. 505 Deichman bibliotek	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Antall besøk per innbygger	3,4	3,3	3,7	3,9	4,2
Antall internetbesøk per innbygger	2,4	2,2	2,0	2,7	3,1
Totalt antall utlån	2 765 593	2 605 492	2 482 273	2 179 215	2 303 854
Antall nye låner bibliotek	28 672	31 262	32 708	29 123	26 188
Førstegangslån per innbygger	3,0	2,8	2,4	2,2	2,3
Antall arrangement totalt 1)	2 833	2 916	4 520	5 240	8 372
Antall arrangement barn og unge 2)	792	1 658	2 660	2 819	4 276
Antall utlån til ungdom, 14-18 år					46 217

1) Befolkningstall per 1.10 er brukt fra og med 2016. Tidligere er 1.1 i rapporteringsåret brukt.

2) Det er underrapportert på arrangement til og med 2017. Fra 2018 følges standarden, fastsatt av Nasjonalbiblioteket, der både egne og eksterne arrangement registreres. Også åpne arrangement i lokaler som biblioteket låner ut registreres. Medlemsmøter telles ikke.

I flere år har bibliotek over hele landet opplevd synkende utlån, men i 2018 klarte Oslos folkebibliotek å snu trenden: I løpet av året lånte Deichman ut 1 588 677 bøker, DVD-er, filmer og andre ting. Det er en økning på 6 prosent fra året før. Foto: Christian Clausen

Tabell 2.148 Publikumsbesøk

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Ant. delt. barn/unge på arrangement i biblioteklokale	62 443	73 581	60 000	95 295
Antall barn som omfattes av "Lesefrø"	3 306	4 764	5 600	6 085
Publikumsbesøk, bibliotek	2 467 859	2 590 268	2 500 000	2 837 732
Bibliotekarrangement, antall deltakere	112 173	148 818	130 000	174 617
Antall meråpne bibliotek	6	7	12	10
Antall utlån av bøker 1)		1 225 866	1 280 000	1 362 704

1) Bøker er definert som papirbøker, e-bøker, periodika, lydbøker og tegneserier.

Mål:

**Oslo skal være en attraktiv kunst- og kulturby som er tilgjengelig for alle
Barn og unge skal tilbys gode kulturopplevelser og inspireres til egen kulturaktivitet
Biblioteket skal være en terskelfri møteplass for litteratur, debatt og kulturopplevelser
Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsarbeid i Oslo**

Gjennomførte tiltak:

Gjennomføre attraktivt arrangementsprogram for barn og unge i biblioteket, og stille bibliotekets lokaler til rådighet for arrangementer, frivillige og kulturaktører

Den store økningen i antall deltakere på arrangement kommer delvis av at registrering på Furuset bibliotek og aktivitetshus (FUBIAK) er endret fra 2017 til 2018 i tråd med nasjonal standard for registrering av arrangement. Måltallet for 2018 ble fastsatt basert på gammel registreringsmodell for FUBIAK, og siden FUBIAK står for en stor del av arrangementene, fremstår derfor måltallet som lavt.

I 2018 registreres også eksterne lån av lokaler til åpne arrangement og aktiviteter. Korrigert for underrapportering i 2017, har antall deltakere på arrangement samlet økt med ca. 4 %, og antall deltakere på arrangement for barn økt med ca. 35 %.

Med systematisk og målrettet innsats økte utlånet samlet for barn og voksne, og papirbøker og e-bøker, med ca. 9 % i 2018. For utlån til voksne er det gradvis vridning fra papir- til e-bøker. E-bokutlånet økte med 63 %.

Tilby gode kultur- og litteraturopplevelser i biblioteket

Biblioteket hadde i 2018 i underkant av 2,9 mill. besøkende, noe som er en økning på 9,6 % fra 2017. Besøkstallene må ses i sammenheng med flere meråpne bibliotek, nye og oppgraderte lokaler og økt antall arrangement og aktiviteter.

Gi økt leseglede for barn

Lesefrø er Deichmans store satsing på barn og språk. Totalt er ca. 120 barnehager i syv bydeler omfattet. Antall barn som omfattes av Lesefrø ligger over måltallet, og er på 6 085 barn. 22 barnehager og 1321 barn er nye i 2018.

Innføre to nye meråpne bibliotek

Antall meråpne bibliotek i 2018 var 10, noe som er to under måltallet på 12. Meråpning av Deichman Grünerløkka og kombinasjonsbiblioteket på Nydalen vgs, som var planlagt meråpnet i 2018, vil skje på nyåret 2019.

I 2018 ble Deichman Stovner, Deichman Oppsal og Deichman Nordtvedt meråpne. Ved utgangen av året var 10 bibliotek åpne hele året mellom kl 7 og 23 for alle som har oppgradert lånekortet sitt. Foto: Erik Thallaug

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 30,6 mill. Justert for øremerkede midler er mindreforbruket 5,4 mill. Hovedårsaken er at Deichman ved utskillelse som egen etat fra og med 2018 ikke hadde alle personressurser på plass. Mindreforbruket av øremerkede midler gjelder hovedsakelig prosjektene *samlings- og kompetanseutvikling* og *pop-up-bibliotek*. Årsaken er for *samlings- og kompetanseutvikling* at hoveddelen av utgiftene kommer i 2019 og 2020, og for *pop-up-bibliotek* at pilotprosjekt ble gjennomført i 2018, men at utgiftene til selve pop-up-biblioteket kommer i 2019.

Investeringsregnskapet viser bruttoutgifter på 28,9 mill. av et budsjett på 44,4 mill. Av investeringene utgjør prosjektet *Bibliotekmelding 2014* 20,5 mill. og prosjektet *Nytt hovedbibliotek – applikasjonsprosjektet* 7,4 mill. Mindreforbruket på 15,6 mill. skyldes prosjektet *Nytt hovedbibliotek – applikasjonsprosjektet* og er periodiseringsavvik.

Idrett (kap. 545)

Idrett ble flyttet fra kapittel 542 Bymiljøetaten i budsjettet for 2017. Bymiljøetaten har ansvar for planlegging og utvikling av kommunale idrettsanlegg. Etaten har videre ansvaret for bygging og forvaltning av markanlegg, snøanlegg, mindre bygg som klubbhus og garderobeanlegg, samt mindre nærmiljøanlegg til egenorganisert aktivitet. I tillegg har etaten driftsansvaret for idretts- og badeanlegg som forvaltes av Kultur- og idrettsbygg Oslo KF, samt en andel av driftsansvaret for skolenære idrettshaller som forvaltes av Undervisningsbygg Oslo KF. Etaten har ansvaret for forvaltning av tilskudd på idrettsområdet. Dette omfatter både rammetilskuddet til Oslo idrettskrets, tilskudd for å stimulere til bygging av private idrettsanlegg samt tilskudd til store og små idrettsarrangement og -tiltak. Spillemidler går i hovedsak til idrettsanlegg, men blir budsjettert på Bymiljøetatens hovedkapittel 542.

Det skal være lett å komme seg ut på ski. I 2018 ble det kjørt løyper i flere av parkene i byen, her fra Frognerparken. Foto: Bymiljøetaten

Tabell 2.149 Kunstgressbaner, haller og bad

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall kunstgressbaner	89	91	99	94
Rehabilitererte kunstgressbaner per år		3	6	6
Antall flerbrukshaller (håndballflater) 1)		56	59,5	58
Antall besøkende ved publikumsbadene	1 115 000	983 661	1 230 000	1 056 310
Andel innbyggere som er fornøyd med rekreasjons- og idrettsmulighetene i Oslo	80 %	83 %	80 %	81 %

1) Inkludert flerbrukshaller ved skole. Haller for student- og bedriftsidrett er ikke inkludert. Flater med basketstørrelse regnes som 0,5 håndballflate

Mål:

**Oslo skal være godt tilrettelagt for fysisk aktivitet, spesielt for barn og unge
Det skal bli enklere å drive frivillig aktivitet og organisasjonsarbeid i Oslo**

Gjennomførte tiltak:

Øke antallet og heve standarden på kunstgressbaner i Oslo

I 2018 ble det ferdigstilt tre nye kunstgressbaner: Kalbakken (med undervarme), Tonsenhagen og Kampen mini. Ved utgangen av 2018 er antall kunstgressbaner 94. Dette er 5 færre enn måltallet. Årsaken til at målet ikke er nådd skyldes ulike forhold. Grünerhagen er etter ønske fra idretten omprosjektert til 7'er kunstgressbane, noe som har medført at prosjektet er utsatt til 2019. Klosterenga ble først godkjent for bygging mot slutten av 2018, og Bråtenbanen ble ikke ferdigstilt fordi det ikke er kommet til enighet med idretten om endelig plassering av banen. Videre har Tørteberg II vært gjennom flere behandlinger hos Plan- og bygningsetaten og Fylkesmannen grunnet naboklager. Det ble høsten 2018 gitt tillatelse til å bygge banen,

men banen kan ikke anlegges før i 2019. Midtstuen kunstgress ble ikke gjennomført på grunn av utfordringer med å finne egnet plassering for banen.

Det ble videre rehabilitert 6 kunstgressbaner i 2018: Romsås-Humleby, Lindeberg, Monolitten, Furuset, Abildsø og Nordstrand II. Romsås/Humleby II ble påbegynt i 2017 og ble ferdigstilt i 2018. Rehabilitering av Caltexløkka lot seg ikke gjennomføre i 2018 da rehabiliteringsprosjektet ble utvidet for å imøtekomme idrettens ønske om utvidelse av banen fra 9-er-størrelse til 11-er-størrelse. Prosjektet starter opp vinteren 2019.

Bygge flere flerbrukshaller

Det ble bygget to flerbrukshaller i 2018. Nordstrandhallen er utvidet med en hallflate i regi av Nordstrand IF, samt at Årvoll flerbrukshall er ferdigstilt. Antall flerbrukshaller ved utgangen av 2018 er 58. Dette er 1,5 mindre enn måltallet. Årsaken til avviket er at Grorud flerbrukshus (1 hallflate) og midlertidig hall på Tøyen (0,5 hallflate) ikke ble ferdigstilt i 2018 da prosjektene fikk sen rammetillatelse.

Øke åpningstidene ved badene

I 2018 ble åpningstiden utvidet ved fire bad, og utesesongen på Frognerbadet og Tøyenbadet ble forlenget. Totalt antall åpningstimer i kommunale bad økte med om lag 1 000 timer til totalt 36 762 timer.

I 2018 var det 1 056 300 besøkende på publikumsbadene. Dette er noe høyere enn resultatet i 2017, men lavere enn resultatet i 2016 og måltallet for 2018. Besøkstallene var gjennomgående lave gjennom vintermånedene. En mulig årsak kan være at det i 2018 var en snørik vinter som førte til mye uteaktivitet for mange. I tillegg har Vestkantbadet vært stengt i mars og deler av desember. På den positive siden har Frognerbadet hatt veldig gode besøkstall med rundt 150 000 besøkende i perioden mai-september. Til sammenligning var antall besøkende rundt 80 000 i 2017.

Heve standarden på anleggsmassen

I tillegg til gjennomførte tiltak under punktene 1-3, ble det i 2018 bygget eller rehabilitert flere idrettsanlegg, blant annet:

- Lillomarka Arena: Anlegget er tilrettelagt for langrenn og skiskyting med snøproduksjonsanlegg, lysløype, rulleskitråse og standplass, samt varmistue og en kunstgressbane for agility-trening (hinder-løype for hunder).
- Linderudkollen hoppanlegg: Det er etablert nytt spor i tilløpet i K70-bakken.
- Skullerud skianlegg: Som en del av den pågående oppgraderingen av skianlegget på Skullerud er byggingen av en skibro ferdigstilt
- Med en kunstsno- og natursnørik vinter ble det i 2018 kjørt opp skiløyper flere steder i byen, blant annet på Ola Narr, Voldsløkka og i Frognerparken, i tillegg til i Marka.
- På Ekebergsletta er det etablert en tredje cricketpitch og sandfotballbanen har fått en oppgradering.
- Bestumkilen ro- og padlebane er ferdigstilt.

Investere i idrettsanlegg i henhold til idrettsbehovsplanen

I tillegg til bygging av nye anlegg og rehabilitering av eksisterende anlegg, ble det i 2018 vedtatt en ny Behovsplan for idrett og friluftsliv for 2019-2028. Behovsplanen inneholder et nytt handlingsprogram med planlagte anleggsinvesteringer for 2019-2022.

Tilskudd til idrettsaktivitet

Oslo idrettskrets fikk et rammetilskudd på 47 mill. og det ble i tillegg fordelt til sammen 6,8 mill. til seniorprosjektet og til særskilte tiltak i regi av idrettskretsen. Det ble også gitt et særskilt engangstilskudd på 9,2 mill. til idrettskretsen for arbeidet med å legge til rette for økt deltakelse i idretts- og fritidsaktiviteter for barn og unge fra lavinntektsfamilier. Til idrettsarrangement ble Norway Cup tildelt et tilskudd på 4 mill., samt at det til sammen ble tildelt 4,5 mill. til små og store idrettstiltak/-arrangement. Det ble også fordelt 60,3 mill. til realisering av idrettsanlegg i samarbeid med private. Midlene skal blant annet bidra til bygging av fotballhall ved Greibanen, tennishaller på Bygdø og Madserud, nye aktivitetsrom i Furuset Forum og nytt klubbhus ved Oslo Golfklubbs bane på Bogstad. I tillegg ble det tildelt en rekke mindre tilskudd til blant annet ridesentre, Røa Bogstad Vinterparadis og Half-pipe i Wyller.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 144,1 mill. Justert for øremerkede midler har etaten et merforbruk på 6,8 mill. Merforbruket skyldes i hovedsak at det er medgått mer energi enn det som var planlagt for. Mindreforbruket av øremerkede midler, på 150,9 mill., skyldes hovedsakelig midler til tilskuddsordningen for realisering av idrettsanlegg i samarbeid med private. Det går tid mellom vedtak om tilskudd og utbetaling, fordi midlene utbetales først ved oppstart og underveis i byggeprosjektene.

Investeringsregnskapet viser bruttoutgifter på 120,4 mill. av et budsjett på 203,6 mill. Av investeringene utgjør prosjektet *Investering på idrettsområdet* 48,2 mill. og prosjektet *Kunstgressbaner 2017* 37,2 mill. Mindreforbruket på 83,2 mill. skyldes i hovedsak periodiseringsavvik på samle-prosjektet *Investering på idrettsområdet*, blant annet på underprosjektene Caltexløkka kunstgress, Tørteberg kunstgress, Ekeberg servicebygg og rehab. av klubbhuset på Jordal.

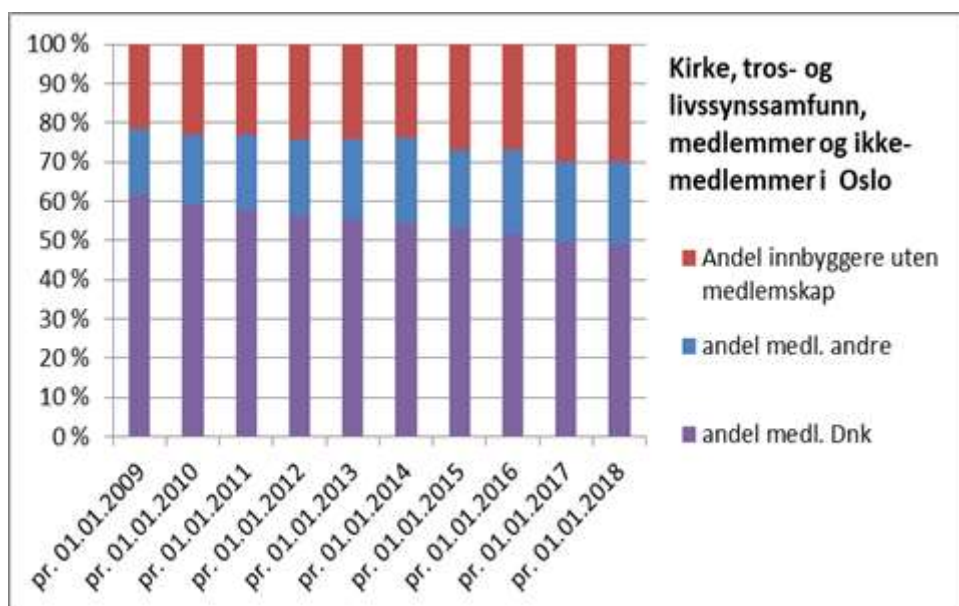
Den norske kirke og andre trossamfunn (kap. 581)

Kommunens tilskuddsansvar er hjemlet i kirkeloven, og tilskuddet gis som en rammebevilgning til Kirkelig fellesråd i Oslo, fordelt på drifts- og vedlikeholdsformål.

Kommunens tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke er hjemlet i lov om trossamfunn og lov om livssynssamfunn. Tilskuddet fastsettes ut fra budsjetterte utgifter til Den norske kirke i Oslo, og antall medlemmer i tros- og livssynssamfunnene.

Kommunens tilskudd ble i 2018 utbetalt på grunnlag av 332 647 medlemmer i Den norske kirke per 1.1.2018 (mot 333 816 medlemmer i 2017) og 140 192 medlemmer av andre tros- og livssynssamfunn (mot 134 177 medlemmer i 2017). Disse medlemmene er fordelt på 729 forskjellige tros- og livssynssamfunn (mot 711 i 2017).

Det ble utbetalt totalt 228,3 mill. i tilskudd til Den norske kirke og andre trossamfunn i 2018.

Figur 2.13 Oversikt over medlemsutviklingen i Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn

Den ujevne økningen i medlemstall for andre trossamfunn fra 2014-2016 skyldes kraftig nedgang i medlemstallet til Oslo katolske bispedømme i 2015 som følge av tilsynssak. Mange av medlemmene som ble fjernet i 2015, er rettmessig ført om som medlemmer fra 01.01.2016.

Investeringsregnskapet viser utgifter på 45,7 mill. av et budsjett på 68,1 mill. Av investeringene utgjør prosjektet *Rehabilitering Torshov kirke* 8,8 mill. og prosjektet *Rehabilitering kirker* 36,5 mill. Av mindreforbruket på 22,4 mill. utgjør prosjektet *Rehabilitering Torshov kirke* 21,2 mill. og skyldes periodiseringsavvik.

Gravferdsetaten (kap. 590)

Etaten ivaretar kommunens lovpålagte ansvar for kirkegårder, kremasjon og gravferd i henhold til avtale mellom Oslo kommune og Kirkelig fellesråd i Oslo av 23.08.2002. En fornyet avtale om fremtidig forvaltning og drift av gravferd i Oslo ble inngått 19.12.2017 med Kirkelig fellesråd i Oslo for 10 nye år. Etaten ivaretar i tillegg kommunens ansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn og ved gravferd der ingen påtar seg ansvaret.

Tabell 2.150 Nøkkeltall for kap. 590 Gravferdsetaten

Nøkkeltall for: Kap. 590	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Vedlikeholdt areal (dekar)	1 831	1 831	1 831	1 861	1 861
Vedlikeholdt areal (dekar) per årsverk	11,5	11,0	11,0	11,5	10,5
Antall nedsatte kister	847	902	803	805	818
Antall nedsatte urner	2 954	2 991	2 867	2 987	2 891
Antall kremasjoner	3 299	3 455	3 508	3 656	3 593
Antall graver med sommerstell	50 418	49 509	48 780	48 464	48 150
Antall graver med høstpynt	46 492	45 060	44 798	44 262	44 227

Gravferdsetaten drifter 19 gravplasser og museumskirkegården Krist kirkegård, som en viktig del av byens overordnede grøntstruktur. Den strategiske planen *Fremtidens gravplass – gode, grønne byrom* ble vedtatt i bystyret i januar 2018, og omfatter en rekke tiltak som vil bidra til at gravarealene bidrar til en positiv utvikling av byen. Driften omfatter også Alfaset krematorium, og i 2018 ble 75 prosent av de døde kremert. For å sikre likebehandling har

etaten endret rutiner for såkalt kommunal gravferd. En livssynsnøytral seremoniform er etablert og benyttes i de tilfeller hvor det ikke er kjent om avdøde var medlem i et tros- eller livssynssamfunn. Sammen med Kirkelig fellesråd har etaten gjennomført møte om gravferd og bruk av gravplasser med de ulike tros- og livssynssamfunnene i Oslo.

Det arbeides med flere nye måter å gravlegges på. Her fra opparbeidelsen av skogsgravlund på Grefsen. Snart dekkes skogbunnen av hvitveis. Foto: Gravferdsetaten

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 2,6 mill. Justert for øremerkede midler har etaten et merforbruk på 1,7 mill. Dette skyldes blant annet økte kostnader med tørkesommeren, og

økte vann- og energikostnader. Mindreforbruket av øremerkede midler, på 4,4 mill., er knyttet til avsetninger for forprosjekt for Klemetsrud gravplass og ombygging av Alfaset krematorium.

Investeringsregnskapet viser bruttoutgifter på 3,9 mill. av et budsjett på 9,5 mill. Av investeringene utgjør prosjektet *Nye graver* 3,7 mill. og prosjektet *Ny driftsbygning Østre Aker* 6,6 mill. Av mindreforbruket på 5,5 mill. utgjør prosjektet *Ny driftsbygning Østre Aker* 6,4 mill., som skyldes periodiseringsavvik.

Tabell 2.151 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018*
Kulturtilskudd m.m., kap. 500	269,2	287,9	310,2	303,2	7,0	3,0
Kultureiendommer, kap. 501	18,2	20,8	35,7	12,4	23,3	7,8
Kulturetaten, kap. 502	346,9	125,1	174,8	139,6	35,2	12,0
Oslo kulturskole, kap. 503	69,7	72,1	72,9	73,5	-0,6	-0,3
Munchmuseet, kap. 504	88,9	98,2	128,6	99,5	29,1	5,8
Deichman bibliotek, kap. 505 1)		233,1	266,7	236,2	30,6	5,4
Idrett, kap. 545	634,9	598,7	663,8	519,8	144,1	-6,8
Avsetning husleie idrett, kap. 548	0,0	21,8	19,8	0,0	19,8	19,8
DNK og andre trossamfunn, kap. 581	203,0	228,7	228,7	228,3	0,4	0,4
Gravferdsetaten, kap. 590	76,5	80,5	79,8	77,1	2,6	-1,7
Sum sektor	1 707,4	1 767,0	1 981,0	1 689,5	291,5	45,4

1) Skilt ut fra kap. 502 fra 2018

Tabell 2.152 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
Kulturtilskudd m.m., kap. 500	256,4	279,7	298,5	319,6	322,5
Kultureiendommer, kap. 501	62,2	62,2	49,9	64,7	70,0
Kulturetaten, kap. 502	448,4	476,5	166,7	218,0	234,6
Oslo kulturskole, kap. 503		103,5	98,2	103,4	107,1
Munchmuseet, kap. 504	132,2	123,1	124,7	158,4	133,6
Deichman bibliotek, kap. 505			273,7	295,9	289,2
Idrett, kap. 545		733,7	715,4	805,1	646,9
Avsetning husleie idrett, kap. 548		-	21,8	19,8	-
DNK og andre trossamfunn, kap. 581	211,9	203,0	228,7	228,7	228,3
Gravferdsetaten, kap. 590	150,1	163,2	152,8	152,0	167,0
Sum sektor	1 261,1	2 144,9	2 130,3	2 365,6	2 199,3

Tabell 2.153 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådsavdeling for kultur, idrett og frivillighet

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Kultureiendommer, kap. 501	18,7	19,7	99,0	34,3	64,7
Kulturetaten, kap. 502	48,2	52,0	129,3	26,0	103,3
Munchmuseet, kap. 504	2,7	26,3	31,1	1,4	29,7
Deichman bibliotek, kap. 505		2,5	44,4	28,9	15,6
Idrett, kap. 545	94,0	147,0	203,6	120,4	83,2
DNK og andre trossamfunn, kap. 581	67,9	50,0	68,1	45,7	22,4
Gravferdsetaten, kap. 590	13,6	3,5	9,5	3,9	5,5
Sum sektor	245,2	301,0	585,0	260,5	324,5

Byrådslederens kontor

Ansvarsområde

Byrådslederens kontor (BLK) har ansvar for sekretariatfunksjon for byrådet, overordnet ansvar for videreutvikling av kommunens politiske og administrative styringssystem, virksomhetsstyring og ledelses- og kompetanseutvikling på strategisk nivå. BLK har videre et overordnet ansvar for topplederrekruttering, koordinering og utvikling av kommunens deltakelse i internasjonalt og regionalt samarbeid, beredskap, kommunikasjon og internrevisjon. Avdelingen ivaretar også internadministrative funksjoner for byrådsavdelingene.

Sektoren omfatter tre etater: Beredskapsetaten, Kommuneadvokaten og Rådhusets forvaltningstjeneste.

Tabell 2.154

Byrådslederens kontor (BLK)	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Tall i mill.
					Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	700,7	742,8	653,6	853,8	111,0
Netto driftsutgifter	580,7	619,2	605,7	790,3	171,1
Brutto investeringer i anleggsmidler	12,5	20,2	10,5	49,1	28,9

Mål og resultater i virksomheter mv.

Diverse avsetninger og tidsbegrensede tiltak under byrådsavdelingene (kap. 126)

I 2018 er øremerkede prosjektmidler brukt til sentral publikumsundersøkelse, ROS-analyse av brannvern og beredskap i forbindelse med ny brannstasjon, sektorovergrepene samarbeid om temaet aldersvennlig by og nordisk hovedstadskonferanse på kulturfeltet. Arbeidet med å kartlegge den kulturelle infrastrukturen (lokaler for kunst og kultur) er gjennomført.

En rekke kartlegginger er igangsatt, men vil først bli slutført i 2019. Dette er for eksempel kartlegging av det samlede kulturskoletilbudet i Oslo, kartlegging av bruken av Oslos idrettsanlegg og utarbeidelse av handlingsplan mot diskriminering av homofile m fl.

I tillegg til midlene som er bevilget til Oslo European Green Capital 2019 (EGC), er det også gjennomført flere arrangementer. Verdens miljødag ble markert med en miljøfestival; #mittgrønneoslo, i samarbeid med innbyggere, næringsliv og staten. Lokal Agenda-arbeidet i 2018 ble blant annet benyttet til å ivareta kommunens rolle som Miljøfyrtårnknutepunkt og til å sertifisere og resertifisere Miljøfyrtårnbedrifter og –virksomheter. Helseetaten ble kåret til Årets grønneste kommunale virksomhet i 2018.

Kommunen bidrar med finansiering av ulike samarbeidstiltak i alliansen Kunnskap Oslo. Den største utgiftsposten i 2018 har vært finansiering av prosjekt for utarbeidelse av byrådets forslag til campusstrategi. Campusstrategien ble avgitt av byrådet i byråds sak 298/18. Saken

kommer til behandling i bystyret. Kommunen har bidratt til flere samarbeidstiltak, som velkomstarrangement for nye studenter, Ungforsk 2018 og forskningspremier.

Politirådet i Oslo har i 2018 avholdt tre ordinære møter og ett seminar. Politirådet er styringsgruppe for SaLTo-samarbeidet (Sammen Lager vi et Tryggere Oslo) og har et overordnet ansvar for sentrumssamarbeidet for en tryggere by.

I 2018 ble en kommunikasjonsstrategi for Oslo kommune vedtatt (Byrådssak 1091/18). Kommunikasjonsstrategien har som mål at Oslo kommune skal framstå som én aktør som kommuniserer helhetlig, åpent og profesjonelt. Innbyggerne skal kjenne og ha tillit til Oslo kommune, og kommunikasjonsstrategien skal bidra til at ansatte har tilhørighet til Oslo kommune som arbeidsplass.

Kommunikasjonsstrategien peker videre på følgende strategiske tiltak: Eksternt skal det synliggjøres som en ny felles visuell identitet for Oslo kommune, som legger vekt på innbyggerorientering og medvirkning. Strategien skal styrke internkommunikasjonen. Kommunikasjon skal integreres i beslutnings- og arbeidsprosesser, og det felles drifts- og kompetansemiljøet for kommunikasjon skal styrkes.

I 2018 er det utviklet en felles visuell identitet og en ny designmanual for Oslo kommune som skal til politisk behandling i Bystyret første kvartal 2019. I 2018 har det vært et omfattende arbeid med utvikling, testing og ferdigstilling av designkomponenter og malverk. Implementering av felles visuell identitet og ny digital designmanual skjer i 2019.

Byrådet vil gjennomføre et prosjekt med klart språk i Oslo kommune. I 2018 ble det gjennomført et forprosjekt som leverte plan og tiltak for å igangsette et sentralt prosjekt for klart språk i Oslo kommune fra 2019.

Andre kommunikasjonsiltak i 2018 har vært fagnettverk for alle kommunikasjonsmedarbeiderne i Oslo kommune, samlinger knyttet til etablering av kommunikasjonsstrategi for Oslo kommune, videreutvikling av byrådsavdelingenes intranett, produksjon av informasjonsmateriell, pressekonferanser, foto og film og andre tiltak knyttet til å styrke rollen som faglig sekretariat for politisk ledelse.

Videre har det vært jobbet med å øke Oslo kommunes synlighet i sosiale medier, og å etablere samarbeid på tvers i kommunen om bruken av sosiale medier. Innsatsen i 2018 har bestått i å etablere og bygge opp Oslo kommunes Facebook-side. I tillegg til eksisterende samarbeid om strømming av bystyremøtene på Facebook har det blitt etablert samarbeid med Plan- og bygningsetaten rundt informasjonsmøter for publikum. Det er også slått fast at kommunikasjon rundt Oslo som Europeisk miljøhovedstad skal benytte www.oslo.kommune.no som primærkanal. Det er videre etablert samarbeid med Beredskapsetaten for å koordinere bruken av sosiale medier i en beredskapssituasjon. Ved årsstart hadde Oslo kommune ca. 20 000 følgere på Facebook. Dette har doblet seg i løpet av året. Rekkevidden på enkeltposter har økt enda mer, fra 1 000 – 5 000 til 6 000 – 15 000 på en normal post. Oslo kommune har også vært aktiv på Twitter for å nå ut til media og samfunnsengasjerte personer. Her hadde vi ved årsstart ca. 70 000 følgere, og ved årsslutt 75 000 følgere.

Oslo kommune benytter regionalt samarbeid for å få større gjennomslagskraft overfor nasjonale myndigheter og for å styrke oppgaveløsningen på mange områder, som areal og

transport, innovasjon og næring, klima og miljø og internasjonal profilering. Oslo samarbeider tett med kommuner og fylker i Osloområdet blant annet gjennom medlemskap i Samarbeidsalliansen Osloregionen og Østlandssamarbeidet. Det utarbeides årsrapporter for disse samarbeidsorganisasjonene som legges frem for bystyret i egne saker.

Oslo kommunes internasjonale samarbeid er forankret i Strategi for internasjonalt arbeid i Oslo kommune. Hovedmålene i strategien er at Oslo kommune skal delta i internasjonalt samarbeid for å dele erfaring og for å få ny kunnskap og inspirasjon i arbeidet med å videreutvikle tjenestetilbudet til byens innbyggere. Videre vil en medvirke til at beslutninger og initiativ på overnasjonalt nivå blir fattet i tråd med Oslo kommunes interesser. Strategien skal også bidra til at Oslo som hovedstad hevder seg i konkurranse med andre europeiske storbyer, og til at Oslos internasjonale posisjon og konkurransevne styrkes gjennom internasjonal profilering.

Virkemidlene i det internasjonale arbeidet inkluderer deltakelse i EU-programmer og prosjekter, deltakelse i internasjonale organisasjoner og nettverk og by-til-by samarbeid regulert gjennom samarbeidsavtaler og virkemidler knyttet til internasjonal profilering av Oslo.

Osloregionens Europakontor er et viktig virkemiddel for å få informasjon om ny politikk og tjenesteutvikling i EU/EØS og for å øke kompetansen i Oslo kommune. I 2018 har Oslo kommune styrket satsningen på deltakelse EU-programmet Horisont 2020 for å utvikle kommunens tjenester innenfor ulike sektorer. Oslo kommune er medlem av flere internasjonale nettverk og organisasjoner som arbeider for bærekraftig byutvikling og tjenesteutvikling. I 2018 har arbeidet i storbynettverket Eurocities blitt videreført med bred deltakelse og Oslo har gått inn et nytt nettverk, STRING, som skal jobbe for å utbedre transportkorridoren mellom Oslo og Hamburg. Deltakelse i C40-nettverk har vært prioritert, blant annet gjennom etablering av et eget prosjekt på utslippsfrie byggeplasser, gjennom deltakelse på klimatoppmøtet i San Francisco og deltakelse på FNs klimakonferanse COP24 i Polen. Oslo kommune har i 2018 også styrket det bilaterale bysamarbeidet med Shanghai gjennom undertegning av en ny 3-årig samarbeidsavtale, og det er arbeidet med å fornye og styrke samarbeidet med Toulouse. Arbeidet med å profilere Oslo internasjonalt er videreført gjennom deltakelse på ulike profileringsarrangement og implementering av strategi for internasjonalt profilering av Osloregionen. Det er også igangsatt nye initiativ knyttet til profilering av Oslo som fredsby gjennom etableringen av Oslo Peace Days og planleggingen av en rekke større arrangement knyttet til Oslo som europeisk miljøhovedstad.

I 2017 ble Oslo kåret til Europeisk miljøhovedstad 2019. I 2018 ble det opprettet et prosjektsekretariat som fikk i oppgave å mobilisere kommunens virksomheter og eksterne samarbeidspartnere til sammen å skape aktivitet igjennom 2019. Et program med 350 aktiviteter fra over 160 partnere presentert i september 2018.

Nattevandring for bærekraftsmålene. Foto: fotograf Aleksander Ramsland.

27. oktober gjennomførte kommunen nattevandring for bærekraftsmålene i samarbeid med Norad. 12 000 Osloborgere deltok på en kveldsvandring i Ekebergåsen hvor de underveis i løypen fikk lære mer om FNs bærekraftsmål.

I forbindelse med nattevandringen ble det også gjennomført Bærekraftsleker på Fridtjof Nansens plass hvor 5.-klasser fra Osloskoler fikk lære om bærekraftsmålene gjennom aktivitetsbasert læring

Bærekraftslekene på Fridtjof Nansens plass. Foto: fotograf Aleksander Ramsland.

Arbeidet med boken *Beretning om Oslo kommune for årene 1987 – 2011* ble avsluttet første halvår 2018. Boken er utgitt på Kommuneforlaget og er også presentert som e-bok, tilgjengelig på kommunens hjemmesider.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på ordinær drift på totalt 9,8 mill. Det er flere årsaker til mindreforbruket, bl.a. lavere kostnader enn forutsatt og vakans i stillinger. Det er også 127 mill. i ubrukte øremerkede midler, hvorav midler til gjennomføring av det europeiske miljøhovedstadsåret i 2019 utgjør 96 mill. I tillegg er det 31 mill. i ubrukte øremerkede midler på grunn av forsinket fremdrift i prosjekter i byrådsavdelingene og andre forhold som fører til at kostnader forskyves fra 2018 til 2019.

Kommuneadvokaten (kap. 140)

Kommuneadvokaten prosederer kommunens rettssaker og gir etter anmodning råd og betenkinger til bystyrets organer, byrådet og byrådsavdelingene, etater, bydeler, kommunale foretak og kommunalt eide aksjeselskaper. Kommuneadvokaten bidrar også med intern opplæring i kommunen innenfor det juridiske fagområdet.

I 2018 kom det inn 232 nye saker til rettsbehandling og 430 nye rådgivningssaker.

Tabell 2.155 Nøkkeltall for kap. 140 Kommuneadvokaten

Kap. 140 Kommuneadvokaten	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016 1)	Resultat 2017	Resultat 2018
Innkomne rettsaker	242	227	216	173	232
Avsluttede rettssaker	226	391	145	61	211
Innkomne rådgivningssaker	397	367	376	376	430
Avsluttede rådgivningssaker	255	600	278	175	397
Innkomne rådg.saker besvart innen 3 d.	24 %	22 %	1)	19 %	20 %
Innkomne rådg.saker besvart innen 14 d	31 %	30 %	1)	31 %	29 %
Innkomne rådg.saker besvart innen 6 uker	26 %	21 %	1)	26 %	28 %
Innkomne rådg.saker besvart etter 6 uker	7 %	8 %	1)	6 %	8 %
Andel ubesvarte saker	8 %	13 %	1)	6 %	1 %

1) På grunn av skifte av saksbehandlingssystem var det ikke mulig å rapportere på saksbehandlingstid i 2016

Av de 211 avsluttede rettssakene vant kommunen 34,6 % av disse, 5,2 % ble dels vunnet/dels tapt, mens 5,7 % ble tapt. I tillegg ble 55 saker trukket (26 %), 32 saker forlikt (15,2 %) og 28 saker fikk annet utfall (13,3 %). Annet utfall inkluderer blant annet saker som blir innstilt i forliksrådet.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 1,3 mill.

Rådhusets forvaltningstjeneste (kap. 150)

Rådhusets forvaltningstjeneste skal yte profesjonell bistand, god service og effektive tjenester overfor publikum, Rådhusets brukere og kommunens virksomheter innenfor områdene service- og representasjonsoppgaver og protokollære tjenester. Etaten skal sørge for drift, vedlikehold og sikring av Rådhuset som bygning og av tilhørende kunst. For øvrig skal etaten også utføre tjenester i Heftye-huset og i innleide lokaler og yte tjenester i henhold til enhver tid inngåtte tjenesteaftaler.

I Rådhuset og Heftjevillaen ble det i 2018 avviklet 245 arrangementer. På grunn av ombyggingsarbeidet i Rådhuset ble det gjennomført kun én utstilling i 2018. Totalt antall gjester ved arrangementene var 92 538. Mange av arrangementene stiller krav til stor innsats fra etaten, spesielt nevnes den årlige Nobel fredsprisutdelingen.

Som følge av endringer i ekteskapsloven fikk kommunene overført ansvaret for saksbehandling og gjennomføring av borgerlige vigslar fra 1. januar 2018. Rådhusets forvaltningstjeneste har ansvar for oppgaven. I 2018 ble det gjennomført 1 728 vielser.

Tabell 2.156 Nøkkeltall for kap. 150 Rådhusets forvaltningstjeneste

Kap 150 Rådhusets forvaltningstjeneste	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Utstillinger i Rådhusgalleriet	14	18	27	24	1
Tilstelninger på Rådhusplassen	38	40	23	30	20
Arrangementer i festbygningen Rådhuset og Heftyevillaen	247	245	259	254	245

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 6,7 mill. Dette er i hovedsak prosjekter som ikke ble ferdigstilt innen årsskiftet, der anskaffelse av nye stoler til rådhushallen og digitalisering av arbeidsprosessene i forbindelse med visler utgjør de største summene.

Investeringsregnskapet har et forbruk på 20,2 mill. av et budsjett på 49,1 mill. Investeringene knyttet til utvikling av Rådhuset sluttføres i 2019. Ombyggingen av Rådhuset har som formål å øke sikkerheten rundt åpne politiske møter. Det bygges fire store møterom og auditorium på Rådhusets sjøside. Det legges til rette for universell utforming med etablering av heiser fra 2U til 1U. Ubrukte midler videreføres til 2019. Møteromsutbygging, sikkerhetstiltak og klimatiltak (utskifting av vinduer og flomlys) blir da ferdigstilt.

Beredskapssetaten (kap. 184)

Beredskapssetaten (BER) har det overordnede ansvaret for beredskapsarbeidet i kommunen. Etaten skal sørge for at kommunens beredskapsmessige plikter i krig og fred blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte. Etaten skal bidra til at alle kommunale virksomheter er i best mulig stand til å møte ulykker, katastrofer og uønskede hendelser.

Beredskapssetaten har jobbet aktivt med kompetanseheving gjennom veiledning og opplæring i 2018, med mål om at kommunens virksomheter skal ha en øvet og kompetent organisasjon med oppdaterte og effektive planverk. Etaten gjennomførte systemtilsyn med 10 virksomheters beredskapsplanverk med tilhørende underliggende ressursplaner og risiko- og sårbarhetsanalyser både på virksomhetsnivå og på tjenestestedsnivå.

Nasjonalt og lokalt har det i lengre tid blitt jobbet med å utvikle totalforsvarskonseptet. Dette arbeidet ble synliggjort gjennom NATO-øvelsen *Trident Juncture*. BERs delanalyse til kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse handlet nettopp om hybride trusler. Sentralt i arbeidet med totalforsvaret står også egenberedskapskampanjen. Denne ble lansert 19. oktober, og ble gjort til en nasjonal kampanje av Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Driftsregnskapet viser et merforbruk på 0,4 mill.

Tabell 2.157 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådslederens kontor

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018*
Byråd/byrådsavdelingene, kap. 120	383,3	369,7	412,0	385,3	26,7	26,7
Div. avsetn. og tidsbegren. tiltak under byrådsavd., kap. 126	76,1	101,0	233,5	96,8	136,7	9,8
Kommuneadvokaten, kap. 140	34,4	39,1	41,5	40,1	1,3	1,3
Rådhusets forvaltningstjeneste, kap. 150	69,0	74,8	82,5	75,8	6,7	4,1
Beredskapetsetaten, kap. 184	16,7	19,6	19,5	19,8	-0,4	-0,5
Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse, kap. 191	1,3	1,5	1,5	1,4	0,1	0,1
Sum sektor	580,7	605,7	790,3	619,2	171,1	41,4

*Avvik når det ses bort fra ubrukte øremerkede midler

Det regnskapsmessige avviket skyldes bl.a vakanser og annet mindreforbruk på avsetninger. Enkelte utgifter var anslått å skulle påløpe i 2018, men kommer først til utbetaling i 2019.

Tabell 2.158 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådslederens kontor

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
Byråd/byrådsavdelingene, kap. 120	350,7	416,7	379,8	422,1	429,6
Div. avsetn. og tidsbegren. tiltak under byrådsavd., kap. 126	93,0	112,5	105,0	250,3	127,1
Kommuneadvokaten, kap. 140	48,5	50,1	48,6	51,0	50,7
Rådhusets forvaltningstjeneste, kap. 150	98,1	100,5	99,0	108,1	108,2
Beredskapetsetaten, kap. 184	17,6	19,6	19,6	20,9	25,8
Tilfeldige utg. etter byrådets bestemmelse, kap. 191	1,5	1,3	1,5	1,5	1,4
Sum sektor	609,4	700,7	653,6	853,8	742,8

Tabell 2.159 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådslederens kontor

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Rådhusets forvaltningstjeneste, kap. 150	12,5	10,5	49,1	20,2	28,9
Sum sektor	12,5	10,5	49,1	20,2	28,9

Byrådsavdeling for finans

Ansvarsområde

Byrådsavdeling for finans (FIN) har ansvar for å utarbeide kommuneplan, budsjett og økonomiplan for Oslo kommune og å utvikle gode systemer for økonomistyring og rapportering. Ansvarsområdet omfatter også overordnet anskaffelsesstrategi og metodikk for gode investeringsprosesser, digitalisering gjennom Oslo Origo og konsernovergripende IKT herunder informasjonssikkerhet, kommunens sentrale arbeidsgiverfunksjon, finansforvaltning, konsernregnskap, eiendomsskattområdet samt Oslo kommunes statistikkproduksjon.

Tabell 2.160

Byrådsavdeling for finans (FIN)	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Tall i mill.
					Avvik bud/regn 2018
Brutto driftsutgifter	1 570,2	1 579,1	1 033,9	1 161,5	-417,6
Netto driftsutgifter	458,0	477,1	510,7	603,6	126,6
Brutto investeringsutgifter	188,9	210,7	385,3	501,3	290,6

Mål og resultater i virksomheter mv.

Origo - digitaliseringsenhet (kap. 121)

Prosjektet Oslo Origo ble opprettet i 2017 og skal være en drivkraft i kommunens digitaliseringsarbeid. Gjennom 2018 har Origo bygget opp en organisasjon med tverrfaglig kompetanse innen digital produktutvikling, organisasjonsutvikling, tjenstedesign, analyse, og andre funksjoner som skal støtte opp under kommunens digitale transformasjon. Ved utgangen av 2018 hadde Origo totalt 45 personer ansatt. De fleste av disse hadde oppstart i august 2018, mens 10 personer starter i 2019.

I tillegg til utvikling av digitale innbyggertjenester og verktøy som skal understøtte kommunens digitaliseringsarbeid, har det i 2018 vært jobbet med å tydeliggjøre og kommunisere Origos rolle og oppdrag for kommunens øvrige virksomheter. Origo bygges som et kompetansemiljø for hele kommunen hvor fokus er på å utvikle digitale innbyggerorienterte fellesløsninger som kan gjenbrukes på tvers av kommunens mange virksomheter. Origo skal bidra til at Oslo kommunes visjon for den digitale transformasjonen som er beskrevet i «Historien om Tim» realiseres. Origo jobber ut fra kommunens tre hovedmål for den digitale transformasjonen:

- Vi forstår innbyggerne våre og tilbyr våre tjenester når de ønsker det og trenger det
- Vi løser innbyggernes behov uavhengig av offentlig sektors organisering
- Hver tjeneste som tilbys, skal bygges på Oslo kommunes felles tjenesteplattform

For å sikre helhet, fokus og langsiktighet i digitaliseringsarbeidet har Origo i første omgang etablert fire produktområder:

- Åpen tilgjengelig by
- Proaktive personlige tjenester
- Automatisert saksbehandling
- Felles tjenesteplattform

Hvert av disse produktområdene er organisert og bemannet med totalt åtte tverrfaglige produktutviklingsteam som hver for seg har et selvstendig ansvar for ulike digitale tjenester som for eksempel Oslonøkkelen, utviklerportalen, dataplattformen, proaktive personlige meldinger, digital veiledet dialog, Min Side m.f. I tillegg til den tekniske utviklingen av nye innbyggertjenester, jobber også utviklingsteamene aktivt med innbyggerinvolvering og brukertesting, samt organisasjonsutvikling for å bistå virksomhetene med å endre arbeidsprosesser for å ta i bruk de nye digitale løsningene.

«Historien om Tim» er en kraftfull fremtidsvisjon som har et bredere nedslagsfelt enn bare Oslo kommune. I løpet av 2018 har «Historien om Tim» inspirert en rekke andre kommuner og offentlige virksomheter. Både Bodø, Bergen og Göteborg bruker nå 'Historien om Tim' som sine visjoner og «Tim» har også inspirert Navs historie om Tom og hans møte med det offentlige Norge i 2035. I november kåret Atea, Tim til Årets digitaliseringsleder under Atea Community 2018 i Telenor Arena.

Sentrale aktiviteter som har pågått gjennom 2018:

- Oslonøkkelen er en digital nøkkel som gir innbyggerne utvidet og enklere tilgang til flere av byens tjenester. Oslonøkkelen ble tatt i bruk på Sørenga minigjenbruksstasjon sommeren 2018 og er også installert på Lindeberglokalet (minigjenbruksstasjon og bydelslokale). Det planlegges utrulling av tjenesten på 5 gjenbruksstasjoner, flere minigjenbruksstasjoner og 13 meråpne biblioteker i 2019. Teamet har også jobbet sammen med Helseetaten for utprøving av Oslonøkkelen som ansattnøkkel i hjemmetjeneste og i kombinasjon med trykghetsalarm. Det er også samtaler med Sykehjemsetaten for utprøving av Oslonøkkelen for å gi pårørende tilgang til sykehjem og KIF/Kulturetaten for utprøving av Oslonøkkelen som en del av Meråpne skoler prosjektet.
- En første løsning av Utviklerportalen ble produksjonssatt i september 2018 (developer.oslo.kommune.no). Utviklerportalen skal gi utviklere i og utenfor kommunen en oversikt over hvilke data som finnes, mulighet til å koble seg på ulike datasystemer og finne byggeklosser som kan gjenbrukes når man bygger nye digitale innbyggertjenester. I tillegg inneholder portalen artikler med informasjon og retningslinjer for utviklere.
- Dataplattform teamet har i 2018 designet teknisk arkitektur for første versjon av plattformen og bygget prototyper for innsamling, deling og analyse av data samt maskinlæring for beslutningsstøtte. Teamet har i 2018 jobbet med å identifisere behov og muligheter for data-drevne innbyggerorienterte tjenester, blant annet i samarbeid med Renovasjonsetatens Big Data prosjekt. Teamet har også startet utvikling av Bydelsfakta, en ny løsning for å forbedre formidling av statistikk om befolkning, bomiljø og levekår.
- Buddy-programmet ble startet våren 2018 og er et omvendt mentorprogram for toppledere i Oslo kommune, hvor lederne kobles med såkalte DUFer (Digitale Unge Folk) som hjelper dem med å se verden gjennom mer digitale øyne.
- Digital leder-programmet gir toppledere i Oslo kommune innsikt og praktisk erfaring i hva det innebærer å være en digital leder. Det første temaet har vært innbyggerinvolvering.

Andre pulje startet opp i 2019, og målet er at samtlige toppledere i kommunen skal gjennomføre programmet.

- I 2017 ble det etablert et endringsagentnettverk av utvalgte representanter fra kommunens virksomheter. Nettverket bidrar til å styrke virksomhetenes egen endringskapasitet i digital omstilling, og er en arena for samhandling på tvers. I 2018 har det vært regelmessige samlinger i nettverket.
- Origo labs som ble etablert for å eksperimentere med nye måter å løse folks behov har i 2018 bygget opp en hardwarelab og kompetanse innenfor hardwareutvikling. Dette er ressurser som umiddelbart har bidratt inn i prosjekter som Oslonøkkelen og innenfor innendørs sporing i forbindelse med samarbeidet Origo har med den nye storbylegevakta.

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 17,2 mill. Mindreforbruket skyldes hovedsakelig at det har vært utfordrende å rekruttere egne ansatte med kompetanse innen produkt/tjenesteutvikling, tjenstedesign og programmering i et arbeidsmarked hvor det er stor konkurranse om denne typen kompetanse. Origo har en strategi om å ha en høy andel fast ansatte i denne typen nøkkelroller og vil i 2019 jobbe aktivt med å synliggjøre kommunen som en attraktiv arbeidsgiver for denne typen kompetanse.

Diverse virksomheter og prosjekter under FIN (kap. 122)

Kapitlet dekker utgifter til diverse virksomheter og prosjekter under Byrådsavdeling for finans herunder utgifter til Programmet for utvikling av digitale tjenester

Program for elektroniske tjenester (PET)

Prosjektporteføljen til Program for elektroniske tjenester (PET) har i 2018 omfattet 4 pilotprosjekter og 35 insentivprosjekter. Av disse insentivprosjektene er 9 nye i 2018. Ved utgangen av året hadde opp mot 40 % av kommunens virksomheter utviklet nye digitale tjenester gjennom PET.

I løpet av 2018 har PET utviklet en rekke nye tjenester som for eksempel den proaktive tjenesten «Ny i byen» - en e-post som går til alle nye registrerte osloborgere to ganger i måneden. Denne ble i september supplert med tjenesten «ny i bydelen» for de som har flyttet mellom bydeler i byen. Til sammen ble det sendt 32 193 e-poster via denne tjenesten. I tillegg ble det i november og desember til sammen sendt 4 500 e-poster med informasjon om barnehageopptak til foreldre med barn på 4 måneder. Underveis har teamet jobbet med nye tjenesteområder som kommer i løpet av 2019. I tillegg er det utviklet flere proaktive tjenester innenfor skjenke- og serveringsområdet. I løpet av 2018 har også den heldigitale byggeprosessen i Plan og bygningsetaten fått utvidet funksjonalitet som blant annet rammesøknad for flere typer bygg, inkassosaker er blitt koblet på Min side, en rekke andre digitale søknadsløsninger i ulike virksomheter.

De siste pilotprosjektene skal etter planen avsluttes i overgangen 2018/2019 og PET har derfor gått over i en avslutningsfase fra høsten 2018 der fokus nå er på å gjennomføre en god avslutning og evaluering av programmet.

Deler av digitaliseringssatsingen i PET vil bli videreført i regi av Origo for å bygge videre på det kunnskapsgrunnlaget man har fått gjennom arbeidet i PET. Våren 2018 samlokaliserte PET og Origo seg i kontorlokaler på Lilletorget og siden etableringen av Origo har de to organisasjonene jobbet tett sammen for å videreutvikle initiativer påbegynt i programmet. En slik samling av kommunens digitaliseringssatsing sikrer fart og kontinuitet i

digitaliseringsarbeidet, samtidig som man sikrer læring og kompetanseoverføring av erfaringene gjort gjennom programmet.

Innføring av nytt sak og arkivsystem

Innføringen av arkivsystemet Acos Websak er et viktig løft innen elektroniske tjenester og digital kommunikasjon i Oslo kommune. Utdanningsetaten og Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) har gjennomført pilotering av løsningen i 2018. Det er etablert en låneordning for kommunens virksomheter i forbindelse med anskaffelse av nytt eArkiv-system. 5 virksomheter har fått innvilget sin søknad om bruk av låneordningen. Prosjektet for innføring av ny sak og arkivtjeneste i virksomhetene har i 2018 utarbeidet en omforent plan med systemleverandørene, og arbeidet med å sikre god dialog med alle virksomhetene. Prosjektet har planlagt 12 nye virksomhetsimplementeringer i løpet av 2019.

Ny systemdriftsavtale

Ny systemdriftsavtale ble inngått i 2017. I mars 2018 overtok ny leverandør SopraSteria driften av IKT-plattformen med tilhørende driftstjenester til kommunens virksomheter. Det ligger betydelige stordriftsfordeler i den nye avtalen. Bruk av skytjenester, vil gi økte krav til prosedyrer og retningslinjer for tilgangsstyring og identitetsforvaltning.

Oppgradering av sentral IKT-infrastruktur og virksomhetenes lokale IKT-infrastruktur

Prosjektet har i 2018 arbeidet med forbedring av sentral IKT- infrastruktur. Arbeidet er harmonisert med implementering av ny driftsavtale med SopraSteria og med gradvis overgang til ny IKT driftsplattform. Det er i 2018 definert et sett med transformasjonsprosjekter som skal gjennomføres i perioden 2019-2021. Arbeidet med oppgradering av lokal infrastruktur (lokal nettverk) ute hos virksomhetene er utført i om lag 1300 lokasjoner. Resultatet er vesentlig forbedret kapasitet og sikkerhet i de lokale nettverkene. Arbeidet avsluttes i 2019 etter fullført oppgradering i skolene i samarbeid med Utdanningsetaten. UKE har etablert en forvaltningstjeneste for lokalt utstyr som virksomhetene kan kjøpe.

Konsolidering/sanering av IKT-systemer

Kommunens systemportefølje er omfattende og kompleks, preget av et stort antall virksomhetsspesifikke systemer, med til dels overlappende funksjonalitet. Det er identifisert mer enn 800 aktive applikasjoner, og antallet er økende. Porteføljen medfører høye kostnader til implementering, support, drift og forvaltning, og gir utfordringer med informasjonssikkerhet og gjennomføring av Byrådets digitaliseringssatsing. Programmet har kartlagt og analysert porteføljen og har identifisert 15 funksjonsområder med overlappende funksjonalitet. Videre er det utviklet en metodikk for vurdering av endringsdrivere, informasjonssikkerhet, økonomi og risiko. Programmet har så langt anvendt metodikken på tre funksjonsområder. Programmet planlegger igangsetting av tre prosjekter med vesentlig gevinstpotensiale, der to av disse ferdigstilles i 2019 og ett i 2020.

Informasjonssikkerhet

Oslo kommune er i gang med en digital transformasjon som krever stor innsats på informasjonssikkerhetsområdet slik at innbyggere, næringsliv og kommunens egne ansatte skal ha tillit til at Oslo kommunes digitale tjenester er trygge å bruke.

I tildelingsbrevene for 2018 ble det gitt føringer til alle kommunens virksomheter på informasjonssikkerhets- og personvernområdet. Én av disse føringene var kravet om rapportering av ledelsens risikogjennomgang på informasjonssikkerhets- og personvernområdet til overordnet byrådsavdeling. I etterkant av rapporteringen har

byrådsavdelingene oversendt sine sektorvise oppsummeringer til FIN, som bruker informasjonen i den overordnede styringen av informasjonssikkerhetsområdet. Hovedinntrykket fra disse rapporteringene og fra FINs omfattende kontakt med virksomheter og sektorer på informasjonssikkerhets- og personvernområdet, er at det skjer en modning og positiv utvikling i kommunen, men at kompetansenivået på informasjonssikkerhet og IKT varierer og fremdeles fremstår bekymringsfullt lavt hos mange.

FINs fagmiljø på informasjonssikkerhet og personvern har initiert og deltatt i en rekke aktiviteter i 2018. Arbeidet har dels vært preget av implementering av den nye personopplysningsloven, herunder utvikling av verktøy og veiledere for å støtte kommunens virksomheter i arbeidet. Et annet satsingsområde har vært utvikling av metodikk og verktøy for risikovurderinger på informasjonssikkerhetsområdet. På begge disse områdene har det vært gjennomført betydelig kurs- og rådgivningsaktivitet med bred deltakelse fra kommunens virksomheter og sektorer.

Driftsregnskapet på ordinær drift viser et mindreforbruk på 6,6 mill. I tillegg har kapitlet 5,0 mill. i ubrukte øremerkede midler. Øremerkede midler relaterer seg i hovedsak til arbeidet med informasjonssikkerhet i Oslo kommune.

Det er i 2018 investert for 185,5 mill. mot et budsjett på 462,7 mill. Dette omfatter prosjekter for utvikling av elektroniske tjenester, oppgradering av sentral og lokal IKT-infrastruktur, konsolidering av IKT-systemer samt oppgradering av kommunens HR-system.

Prosjekter med relativt stort mindreforbruk er:

Prosjekt 117026 Oppgradering av lokal-IKT-infrastruktur (mindreforbruk på 86,2 mill.)

Arbeidet med oppgradering av lokal infrastruktur (lokal nettverk) ute hos virksomhetene er utført i om lag 1300 lokasjoner. Resultatet er vesentlig forbedret kapasitet og sikkerhet i de lokale nettverkene. Arbeidet avsluttes i 2019 etter fullført oppgradering i skolene i samarbeid med Utdanningssetaten, og ubrukte midler i 2018 vil bli benyttet til dette formålet i 2019.

Elektroniske tjenester – insentivordningen (mindreforbruk på 79,5 mill.)

Budsjettet omfatter midler til pågående pågående prosjekter som har fått støtte av insentivordningen i perioden 2015-2018, men som ikke er avsluttet. Ubrukte midler i 2018 vil bli benyttet i 2019 for dekke kostnader til de pågående prosjektene, samt til økte aktiviteter overfor virksomhetene for å øke digitaliseringstakten.

Utviklings- og kompetanseetaten (kap. 125)

Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) er Oslo kommunes interne tjenesteleverandør. UKE ivaretar konsernovergripende utviklings-, forvaltnings- og driftsoppgaver, som skal støtte kommunens virksomheter i serviceytelser til innbyggere og næringsliv. UKE leverer fellestjenester, applikasjonsdrift og IT-infrastruktur til kommunens virksomheter, og tilbyr utviklings- og integrasjonsplattform for digitale sluttbrukertjenester, fagsystemintegrasjon og enkeltapplikasjoner.

Mål

Mål 1: Sikre, stabile og kostnadseffektive IKT-driftstjenester

Gjennomførte tiltak

Drift av felles IT-plattform

UKE har gjennom 2018 gjennomført en rekke tiltak for å ivareta sikker og stabil drift. Hovedfokuset har vært å bistå i arbeidet med ny driftsavtale med Sopra Sterias. Windows 10 ble rullet ut på alle bærbare og stasjonære PC-er. I tiden etter driftsovertagelsen har det pågått et arbeid for å ytterligere forbedre brukeropplevelse.

Som følge av dette har det vært få driftsforstyrrelser i 2018. UKE har justert infrastrukturen for å sikre overvåking, logging og stabilitet i tillegg til kapasitetstilførsel og livssyklusforvaltning. I samarbeid med driftsleverandøren er det jobbet kontinuerlig med kvalitets økning for å forbedre samhandling, prosesser og rutiner.

IT-sikkerhet

Det har vært utfordringer knyttet til brannmur og drift av enkelt applikasjoner. Det er igangsatt aktiviteter for forenkling av brannmurene.

Tre nye sikkerhetsprodukter er rullet ut på felles IT-plattform, ny antiskadevare-løsning på klientene, ny web filterløsning og ny anti SPAM-løsning. Sikkerheten har blitt styrket og fremstår mer sømløst for brukerne. Det er utført en rekke sikkerhetstester, av infrastruktur, utvalgte systemer og webportaler. Alvorlige funn er fortløpende lukket i samhandling med Sopra Steria. UKE og Sopra Steria har gjennomført en felles katastrofe/beredskapsøvelse. Arbeidet med å etablere et IT-sikkerhetshåndteringsteam (CSIRT) har pågått gjennom hele 2018.

Lokal infrastruktur

UKE har gjennom 2017 og 2018 oppgradert og standardisert lokal infrastruktur (nettverkene) på kommunens lokasjoner. Teknisk utstyr har blitt låst inn, og løsninger har blitt kablet om for å tilfredsstille nye krav til opptid og stabilitet. Det er også lagt til rette for sentralisert overvåking og drift. Resultatet er et kraftig og pålitelig kommunikasjonsnett i virksomhetene. UKE tilbyr drift og overvåking av hele leveransekjeden gjennom Sopra Steria-avtalen.

Tabell 2.161 Oslo kommunes økonomi- og HR-system

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Oppetid pr. system i tiden 07.00-21.00-kommunens HR-system	99,94 %	100 %	99,70 %	99,96 %
Oppetid pr. system døgnbasis (24/7) - kommunens økonomisystem	99,96 %	99,98 %	99,80 %	99,98 %
Oppetid for sentral infrastruktur døgnbasis (24/7)	99,95 %	99,94 %	99,80 %	100 %
Reaksjonstid for oppstart av feilretting i sentral infrastruktur ved kritiske feilsituasjoner døgnbasis (24/7)	10 min	10 min	10 min	10 min

Mål 2: Konsernservice/fellestjenester med høy kvalitet

Gjennomførte tiltak

Lønns- og regnskapstjenester

UKE leverer lønns- og regnskapstjenester til en rekke virksomheter i kommunen, med størst nedslag innen HR- og lønnsområdet. I 2018 er det arbeidet med effektivisering av oppgaveløsning og å redusere sårbarhet. Teamstrukturen er forsterket i mindre grupper og oppgavene løses i fellesskap. Med ny organisering står UKE bedre rustet for en større grad av digitalisering i HR- og økonomisystemene. Lønns- og regnskapstjenester er også bedre forberedt til å ta imot flere nye virksomheter i 2019.

Fakturasentralen

UKE behandler alle inngående fakturaer til Oslo kommune. I 2018 var e-fakturaandelen på 89,6 prosent, opp fra 85,7 prosent i 2017. UKE arbeider kontinuerlig med å stimulere til økt andel e-faktura og effektivisere prosessen for fakturabehandling.

Tabell 2.162 Fakturaer

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Antall fakturaer pr. årsverk	47 570	64 095	53 000	62 766
Andel elektroniske leverandørfaktura	79,1 %	85,7 %	90,0 %	89,6 %

Mål 3: Innbyggerstjenester som ivaretar behov hos innbyggere og næringsliv

Gjennomførte tiltak

Oslo kommunes kontaktsenter leverer sentralbord-, informasjons- og førstelinjetjenester til publikum og næringsliv på vegne av kommunens virksomheter. I 2018 betjente kontaktsenteret ca. 800 000 henvendelser. I tillegg utførte kontaktsenteret veiledning for Oslo kommunes MinSide.

Tabell 2.163 Brukerundersøkelser og svartider

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel som svarer godt fornøyd i årlige brukerundersøkelser	88,0 %	85,5 %	>90 %	82 %
Gjennomsnittlig svarprosent	94,4 %	93,2 %	96,5 %	94,5 %
Gjennomsnittlig samtaletid (sek)	44	48	45	49
Andel tapte anrop	5,7 %	6,8 %	3,5 %	5,5 %
Andel av samtale som besvares innen 20 sek.	68,2 %	61,4 %	70 %	65,8 %

Mål

Mål 4: Redusere arbeidslivskriminalitet

Gjennomførte tiltak

Oslomodellen for et seriøst og anstendig arbeidsliv er innarbeidet i over 400 utlysninger siden innføringen i 2017. UKE har utarbeidet en veileder for Oslomodellen, og har hatt opplæring i bruk av kontraktsbestemmelsene og vært rådgiver kommunens virksomheter i praktisk gjennomføring av Oslomodellen. UKE har gjennomført ukentlig stedlig kontroll på egne oppdragslokasjoner for å forebygge arbeidslivskriminalitet. UKE har også hatt felles

kontroller med Oslo kemnerkontor for å overføre kunnskap. Implementering av HMSREG på renholdsområdet er påbegynt.

UKE har som kommunens nav i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping en viktig rolle i å spre informasjon om dette arbeidet. UKE deltar i forskjellige arenaer, som Byggherrenettverk for seriøsitet, hvor de største offentlige byggherrene i Osloområdet deltar, og SMSØ (samarbeid mot svart økonomi) med partene i arbeidslivet. Det holdes jevnlig møter i lovlighesteamet hvor de store byggherrene i Oslo kommune, Skatt øst, Arbeidstilsynet, Kemneren og Plan- og bygningsetaten er representert. En etablert tilknytning til A-krimsentret i Oslo er en viktig kilde til opplysninger om trender i kriminalitetsbildet. Samarbeidsrelasjonene gir også bedre informasjon til UKE, som oversikt over Arbeidstilsynets stansvedtak hver måned og boinnberetninger fra Kemneren i Oslo.

Samarbeidsavtalen med Skatteetaten innebærer at leverandører må inngi en fullmakt til Oslo kommune som opphever taushetsplikten for skatte- og avgiftsmessig forhold hos leverandøren. Fullmakten sikrer kommunen en utvidet skatteattest fra leverandørene. Behandling av fullmakt, utvidet skatteattest og rapportering skjer i HMSREG som er et elektronisk mannskaps-/kontraktsoppfølgingssystem og er en del av Osломodellen.

Tabell 2.164 Brudd på plikten til å betale

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Totalt antall funn av brudd på plikt til å betale skatter og avgifter		159	125	190
Antall leverandører avvist pga. brudd på plikt til å betale skatter og avgifter	1)	1)	45	11
Antall leverandører som har rettet manglende innbetalinger av skatter og avgifter	1)	1)	90	57

1)Resultatindikator ikke innført

Mål

Mål 5: Øke antall lærlinge plasser

Gjennomførte tiltak

Gjennom Osломodellen er det innført nye og skjerpede krav til kommunens leverandører om konkret bruk av lærlinger. Det kreves at minimum 10 % av utførte arbeidstimer på fagområder med et klart definert behov for lære plasser skal være utført av lærlinger. Fra og med 2018 rapporterer man gjennom HMSREG på faktisk mål oppnåelse i forhold til Osломodellen fremfor å telle antall utlysninger inneholdende lærlingebestemmelsen.

2018 var første året som denne målemetoden ble benyttet. Resultatet viser noe svak mål oppnåelse. Noe av grunnen til dette kan være at oppdrag inngått før Osломodellen (med mindre strenge lærlingkrav) også registreres, og at leverandører ikke alltid har vært flinke nok til å legge inn riktig kategori mannskap. Det arbeides med å bedre kvaliteten på HMSREG-dataene.

Tabell 2.165 Lærlinger

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Snittprosent av timer arbeidet av lærlinger registrert i Selma/HMSREG	1)	1)	8 %	5,5 %

1)Resultatindikator ikke innført

Driftsregnskapet på ordinær drift viser et mindreforbruk på 54,5 mill. Mindreforbruket skyldes at UKEs debiteringsøkonomi har et mindreforbruk som i 2019 vil bli benyttet til ferdigstilling av prosjekter påstartet i 2018 innenfor områder som i 2018 har vært en del av debiteringsøkonomien. I tillegg er det mindreforbruk/merinntekter knyttet til selvfinansierende enheter. Kapitlet har i tillegg ubrukte øremerkede midler på 32 mill. som vedrører IKT-området.

Det er i 2018 investert for 21,9 mill. mot et budsjett på 35,1 mill. Investeringene gjelder i sin helhet prosjekter på IKT-området.

Kemnerkontoret (kap. 130)

Kemnerkontorets ansvarsområde er innkreving, regnskapsføring og fordeling av skatt og arbeidsgiveravgift, samt å utføre kontroll av og gi informasjon til arbeidsgivere og skattytere. I tillegg kommer regnskapsføring og innkreving av kommunale avgifter, parkeringsgebyr og kommunal inkasso, samt oppfølging av legater. Kemnerkontoret har også ansvaret for utskrivning, regnskapsføring og innkreving av eiendomsskatt.

Tabell 2.166 Nøkkeltall for: Kap. 130 Kemnerkontoret

Kap. 130 Kemnerkontoret	Resultat 2014	Resultat 2015	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Andel restskatt personlige skatteyttere som er innbetalt i løpet av påfølgende år	93,00 %	93,59 %	94,00 %	95,41 %	95,54 %
Antall brukere (personlige, inkl. utenlandske arbeidstakere)	ca. 620 000	625 000	643 000	652 000	668 000
Antall brukere (selskaper)	52 000	54 000	56 000	59 000	63 000
Antall årsverk	292	267	281	286	285

Mål

Mål 1: God kvalitet på innkreving av kommunale krav

Gjennomførte tiltak

Kemnerkontoret jobber sammen med kommunens virksomheter med videreutvikling av elektroniske tjenester for å oppnå en effektiv innkreving av kommunale krav.

Målet på innbetalt parkeringsgebyr er ikke nådd. Nedgangen fra i fjor skyldes at måleperioden er endret. Fra 2018 er det målt resultat på ileggelser ilagt i 2018. De siste ileggelsene ilagt i 2018 var ikke forfalt til betaling 31.12.2018, og det er ikke startet tvangsinnfordring på ileggelsene fra november og desember. I 2017 målte man innfordret beløp på ileggelser ilagt i 2016.

Målet på foreldrebetaling for barnehager er ikke nådd, men resultatet er bedret siden 2017. Etter endrede regler i 2015 har ikke kommunen lenger anledning til å si opp barnehageplassen ved manglende betaling, noe som har gjort det vanskeligere å få inn foreldrebetalingen.

Tabell 2.167 Innbetalinger

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Kommunale avgifter/eiendomsskatt, andel innbetalt	99,1 %	99,2 %	99,1 %	99,1%
Parkeringsgebyr inkl. miljøgebyr, andel innbetalt	1)	94,9 %	90 %	88,1%
Vilkårsparkering, andel innbetalt	1)	66,1 %	70 %	86,1%
Foreldrebetaling barnehage, andel betalt av det som er overført til KEM forinnfordring	68,6 %	66,1 %	70 %	66,9%

1)Resultatindikator ikke innført

Mål

Mål 2: Raskere saksbehandlingstid

Gjennomførte tiltak

Kemnerkontoret har over flere år hatt fokus på å utvikle og ta i bruk digitale tjenester, både når brukerne ønsker å henvende seg til Kemnerkontoret, og når Kemnerkontoret sender ut brev.

Andel telefonsamtaler som besvares innen 20 sekunder er forbedret med 7,4 prosentpoeng siden 2017, men er fortsatt under måltallet. Å nå måltallet ville krevd at man bemannet for alle topper, noe som er kostnadskrevende og uhensiktsmessig i stillere perioder. På bakgrunn av dette er måltallet redusert til 70 % i 2019.

Andelen digitale skjema ligger godt under måltallet. I 2018 har det vært mindre bruk av chat enn tidligere. En grunn kan være at MinSide har blitt bedre og at brukere finner informasjonen selv der. Den visuelle profilen på skjema og veiledere på Kemnerkontoret nettsider er i ferd med å endres slik at de blir mer synlige. Dette vil kunne øke bruken av denne kanalen noe.

SvarUt benyttes til utsendelse fra ulike fagsystemer, og det er store variasjoner i andel lest mellom ulike typer utsendelser. Kemnerkontoret jobber med å bedre informasjonen på nettsidene slik at flere leser om muligheter for å motta og lese brev via MinSide.

I 2016 ble eiendomsskatt innført i Oslo. I 2016 og 2017 mottok eiendomsskattekontoret til sammen 10 400 klager. Det store volumet av klager i disse to innføringsårene har medført at saksbehandlingstiden har tatt uønsket lang tid. Det er gjort en rekke tiltak som har gitt effekt på saksbehandlingstiden. Andelen ferdigbehandlede 2018-klager på eiendomsskatt per årsskifte, første instans og endelig, er langt under måltallet. Måltallet gjelder for klager i 2018. Siden eiendomsskattekontoret jobber etter prinsippet «eldste sak først» har hovedfokuset vært på ferdigstilling av klagen for tidligere år først. Det jobbes imidlertid parallelt med klagerestansene og klagen fra 2018 for å få disse ferdigbehandlet.

Tabell 2.168 Svar på henvendelser

Resultatindikatorer:	Resultat 2016	Resultat 2017	Måltall 2018	Resultat 2018
Andel telefonsamtaler som besvares innen 20 sekunder	65,1 %	64,6 %	80 %	72,0 %
Andel chat som besvares innen 60 sekunder		81,3 %	70 %	90,2 %
Andel søknader om betalingsavtale og utsettelse som er avgjort innen 2 uker	90,5 %	94,3 %	95 %	96,8 %
Digitale kontaktskjema/chat som andel av totale skriftlige henvendelser	39,2 %	34,1 %	45 %	36,3 %
Andel mottakere som leser svarbrev digitalt (SvarUt)	47,5 %	46,7 %	60 %	44,0 %
Andel ferdigbehandlede 2018-klager på eiendomsskatt per årsskifte, første instans	1)	1)	99 %	40,0 %
Andel ferdigbehandlede 2018-klager på eiendomsskatt per årsskifte, endelig	1)	1)	95 %	40,0 %

1) Resultatindikator ikke innført

Driftsregnskapet viser et mindreforbruk på 11,2 mill. Mindreforbruket relaterer blant annet til overført mindreforbruk fra 2017 til 2018, lavere postforsendelseskostnader samt utsatte anskaffelser på IT-området.

Det er i 2018 investert for 3,3 mill. mot et budsjett på 3,4 mill. Investeringene gjelder nytt sak- og arkivsystem samt inventar og utstyr i forbindelse med etablering i nye lokaler.

Tabell 2.169 Netto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for finans

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018	Avvik ordinær drift 2018*
Origo digitaliseringsenhet, kap. 121			65,5	48,3	17,2	17,2
Diverse virksomheter og prosj. under FIN, kap. 122	127,8	147,0	78,0	66,4	11,6	6,6
Utviklings- og kompetanseetaten, kap. 125	91,1	132,3	226,2	139,7	86,5	54,5
Kemnerkontoret, kap. 130	239,2	231,3	234,0	222,7	11,2	11,2
Sum sektor	458,0	510,7	603,6	477,1	126,6	89,5

*Avvik når det ses bort fra ubrukte øremerkede midler

Tabell 2.170 Brutto driftsutgifter i virksomheter under Byrådsavdeling for finans

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018
Origo digitaliseringsenhet, kap. 121*				65,5	54,4
Diverse virksomheter og prosj. under FIN, kap. 122	250,5	264,8	148,4	79,4	174,4
Utviklings- og kompetanseetaten, kap. 125	905,0	941,8	566,7	698,8	1 042,6
Kemnerkontoret, kap. 130	318,2	363,6	318,7	317,8	307,8
Sum sektor	1 473,7	1 570,2	1 033,9	1 161,5	1 579,1

*Kap. 121 opprettet i løpet av 2018 med midler overført fra kap. 122

Tabell 2.171 Brutto investeringer i anleggsmidler i virksomheter under Byrådsavdeling for finans

Tall i mill.

Etat/kapittel	Regnskap 2017	Opprinnelig budsjett 2018	Regulert budsjett 2018	Regnskap 2018	Avvik bud/regn 2018
Diverse virksomheter og prosj. under FIN, kap. 122	142,2	361,5	462,7	185,5	277,3
Utviklings- og kompetanseetaten, kap. 125	27,8	23,8	35,1	21,9	13,2
Kemnerkontoret, kap. 130	18,9		3,4	3,3	0,1
Sum sektor	188,9	385,3	501,3	210,7	290,6

Oslo kommunes karanteneutvalg

Karantenereglementet for politikere i Oslo kommune ble fastsatt i bystyrevedtak 291/10. Reglementet gjelder for byråder, byrådssekretærer, komitéleder, komiténestleder, ordfører, varaordfører og i særskilte tilfeller andre politikere ved overgang til ny stilling utenfor Oslo kommune.

Karanteneutvalget ble oppnevnt første gang av bystyret i sak 341/10 og oppnevnt på nytt av bystyret i sak 263/14 til 31.12.2018. Oppnevningsperioden ble forlenget frem til ny kommunelov trer i kraft, jf. bystyresak 373/18. Utvalget har følgende sammensetning:

Hans Bendiksbj (leder)
Vivi Lassen
Sigrid Stokstad

I medhold av karantenereglementet kan Karanteneutvalget ilegge politikere som går til stilling utenfor Oslo kommune karantene i inntil seks måneder, eller saksforbud inntil ett år.

Retningslinjer for saksbehandlingen i Oslo kommunes karanteneutvalg og sekretariatet ble fastsatt av byrådet i sak 1097.1/10. I punkt 8 er det besluttet at sekretariatet utarbeider en årlig oversikt over sakene Karanteneutvalget og sekretariatet har behandlet. Oversikten tas inn i byrådets årsberetning.

I 2018 har fem politikere sendt inn melding om overgang til ny stilling utenfor Oslo kommune. Sakene ble behandlet av Karanteneutvalget. To byrådssekretærer ble ilagt hhv. 3 og 6 måneders saksforbud, mens en byrådssekretær ble ilagt 6 måneders karantene og etterfølgende 3 måneders saksforbud. En byråd ble ikke ilagt saksforbud/karantene.

Tabell 2.172 Oversikt over saker 2010 – 2018:

Antall	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bystyrepolitiker		1	2						
Byråder		1			1	3	2		1
Byrådssekretærer	1	3		1	1	5	2	1	4
Totalt:	1	5	2	1	2	8	4	1	5
Karantene									1 ¹
Saksforbud									
12 måneder		2							
9 måneder						1			1
3-6 måneder	1	1				3	1	1	2
Verken saksforbud eller karantene		2	2	1	2	4	3		1

¹Ilagt 3 måneders saksforbud i tillegg til 6 måneders karantene